

Bilten 113

godina xi • ožujak 2006. tromjesečno izvješće

HRVATSKA NARODNA BANKA

Hrvatska narodna banka

BILTEN

IZDAVAČ Hrvatska narodna banka
Direkcija za izdavačku djelatnost
Trg hrvatskih velikana 3, 10002 Zagreb
Telefon centrale: 4564-555
Telefon: 4565-006
Telefaks: 4564-687

WEB ADRESA <http://www.hnb.hr>

UREDNIŠTVO BILTENA HNB-a

GLAVNI UREDNIK mr. sc. Ljubinko Jankov
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Igor Jemrić
Vanja Jelić
Ružica Vuger

UREDNIŠTVO TROMJESEČNOG IZVJEŠĆA HNB-a

GLAVNI UREDNIK dr. sc. Boris Vujčić
ČLANOVI UREDNIŠTVA mr. sc. Ljubinko Jankov
dr. sc. Evan Kraft
Vanja Jelić

UREDNICA mr. sc. Romana Sinković

GRAFIČKI UREDNIK Slavko Križnjak

LEKTORICE Marija Grigić
Dragica Platužić

SURADNICA Ines Merkl

TISAK Narodne novine d.d., Zagreb

Podaci se objavljuju prema kalendaru objavljivanja podataka. Kalendar se objavljuje na web-stranicama Međunarodnoga monetarnog fonda (<http://dsbb.imf.org>).

Molimo korisnike ove publikacije da prilikom korištenja podataka obvezno navedu izvor.

Sve eventualno potrebne korekcije bit će unesene u web-verziju.

Tiskano u 600 primjeraka

ISSN 1331–6036

Hrvatska narodna banka

BILTEN

Zagreb, 2006.

Osnovne informacije o Hrvatskoj

Ekonomski indikatori

	1996.	1997.	1998.	1999.	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.
Površina (u km ²)	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538	56.538
Broj stanovnika (u mil.)	4,494	4,572	4,501	4,554	4,381	4,437	4,443	4,442	4,439
BDP (u mil. HRK, tekuće cijene)	107.981	123.811	137.604	141.579	152.519	165.639	179.390	193.067	207.082
BDP (u mil. EUR, tekuće cijene) ^a	15.869	17.790	19.281	18.679	19.976	22.177	24.220	25.526	27.629
BDP po stanovniku (u EUR)	3.531	3.891	4.284	4.102	4.560	4.998	5.451	5.747	6.224
BDP – godišnja stopa rasta (u %, stalne cijene)	5,9	6,8	2,5	-0,9	2,9	4,4	5,2	4,3	3,8
Prosječna godišnja stopa inflacije ^b	3,5	3,6	5,7	4,0	4,6	3,8	1,7	1,8	2,1
Tekući račun platne bilance (u mil. EUR) ^c	-755	-2.192	-1.305	-1.313	-490	-818	-2.097	-1.866	-1.445
Tekući račun platne bilance (u % BDP-a)	-4,8	-12,3	-6,8	-7,0	-2,5	-3,7	-8,7	-7,3	-5,2
Izvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	38,7	40,3	39,8	40,9	47,1	48,7	45,9	51,5	51,5
Uvoz robe i usluga (u % BDP-a) ^c	48,0	56,8	49,1	49,3	52,3	54,6	57,0	59,5	58,8
Inozemni dug (u mil. EUR, na kraju razdoblja) ^d	4.284	6.761	9.173	10.101	12.109	13.458	15.055	19.811	22.781
Inozemni dug (u % BDP-a)	27,0	38,0	47,6	54,1	60,6	60,7	62,2	77,6	82,5
Inozemni dug (u % izvoza robe i usluga)	69,8	94,4	119,4	132,2	128,7	124,6	135,3	150,8	160,0
Otplaćeni inozemni dug (u % izvoza robe i usluga) ^{d,e}	9,0	9,8	12,3	21,1	23,6	26,2	27,4	20,1	20,6
Bruto međunarodne pričuve (u mil. EUR, na kraju razdoblja)	1.868	2.304	2.400	3.013	3.783	5.334	5.651	6.554	6.436
Bruto međunarodne pričuve (u mjesecima uvoza robe i usluga, na kraju razdoblja)	2,9	2,7	3,0	3,9	4,3	5,3	4,9	5,2	4,8
Nacionalna valuta: kuna (HRK)									
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 EUR)	6,8636	6,9472	7,3291	7,6790	7,5983	7,3700	7,4423	7,6469	7,6712
Devizni tečaj za 31. prosinca (HRK : 1 USD)	5,5396	6,3031	6,2475	7,6477	8,1553	8,3560	7,1457	6,1185	5,6369
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 EUR)	6,8047	6,9597	7,1366	7,5796	7,6350	7,4690	7,4068	7,5634	7,4952
Prosječni devizni tečaj (HRK : 1 USD)	5,4338	6,1571	6,3623	7,1124	8,2768	8,3391	7,8637	6,7014	6,0355
Manjak proračuna konsolidirane središnje države (u % BDP-a) ^f	-6,5	-7,1	-5,4	-5,0	-4,9	-4,7
Stopa nezaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	10,0	9,9	11,4	13,6	16,1	15,8	14,8	14,3	13,8
Stopa zaposlenosti (prema definiciji ILO-a, stanovništvo starije od 15 god.) ^g	50,6	49,3	47,0	44,8	42,6	41,8	43,3	43,1	43,5

^a Izveden iz kunske vrijednosti uz pomoć prosječnoga godišnjega deviznog tečaja HRK/1 EUR.

^b Stopa inflacije mjerena je od 1994. do 1998. indeksom cijena na malo, a od 1999. nadalje mjeri se indeksom potrošačkih cijena.

^c Preliminarni podaci

^d Pokazatelji inozemne zaduženosti u 2002. i 2003. godini izvedeni su na bruto načelu, dok pokazatelji do 2001. ne obuhvaćaju: nepodmirene dospelje i obračunate nedospelje kamate, hibridne i podređene instrumente, repo poslove banaka i HNB-a, depozite međunarodnih financijskih institucija u HNB-u te jednostrane učinke sekundarnog tržišta obveznica.

^e Uključuje otplatu glavnice po dugoročnom dugu, bez otplate glavnice s osnove trgovinskih kredita i izravnih ulaganja, i ukupnu otplatu kamata, bez otplate kamata s osnove izravnih ulaganja.

^f Na gotovinskom načelu

^g Stope zaposlenosti i nezaposlenosti za 1996. godinu odnose se na studeni, a za 1997. godinu na lipanj.

Izvori: DZS; MF; HNB

Sadržaj

Tromjesečno izvješće

Uvod / 3

Potražnja / 6

- Inozemna potražnja / 7
- Domaća potražnja / 8
 - Osobna potrošnja / 8
 - Investicijska potrošnja / 9
 - Državna potrošnja / 10

Proizvodnja / 10

- Industrija / 11
- Trgovina / 12
- Građevinarstvo / 12
- Turizam / 13
- Prijevoz i veze / 13

Tržište rada / 14

- Nezaposlenost i zapošljavanje / 14
- Plaće i troškovi rada / 16

Cijene / 17

Tečaj / 21

Monetarna politika i instrumenti / 22

- Monetarno okružje / 22
- Korištenje instrumenata monetarne politike / 23
- Primarni novac i međunarodne pričuve / 25
- Monetarna kretanja / 26
 - Ukupna likvidna sredstva / 26
 - Novčana masa / 26
 - Nemonetarni depoziti / 27
 - Plasmani / 28
 - Plasmani središnjoj državi / 28
- Okvir 1. Posebna obvezna pričuva / 29
 - Inozemna aktiva i pasiva / 29

Tržište novca / 30

- Kamatne stope na tržištu novca / 30
- Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira / 31
- Kamatne stope poslovnih banaka / 31
- Okvir 2. Odrednice kamatnih stopa na novčanom tržištu 2001. – 2006. / 33

Tržište kapitala / 35

- Tržište vlasničkih vrijednosnih papira / 35
- Tržište dužničkih vrijednosnih papira / 36

Međunarodne transakcije / 38

- Račun tekućih transakcija / 38
- Robna razmjena / 39
- Račun kapitalnih i financijskih transakcija / 41

Inozemni dug / 42

Okvir 3. Završeno reprogramiranje dugova RH s državama članicama Pariškog kluba / 43

Državne financije / 44

- Ostvarenje proračuna / 44
- Proračunski prihodi / 44
- Likvidnost u međunarodnim plaćanjima / 44
- Proračunski rashodi / 45
- Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama / 46
- Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu i modificiranome obračunskom načelu / 47
- Državni dug / 48
- Unutarnji dug središnje države / 48
- Inozemni dug središnje države / 48

Statistički pregled

A. Monetarni i kreditni agregati

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati / 54

B. Monetarne institucije

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija / 55
Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive / 56

C. Hrvatska narodna banka

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke / 57

D. Banke

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka / 58
Tablica D2: Inozemna aktiva banaka / 59
Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države / 61
Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora / 61
Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 62
Tablica D6: Depozitni novac kod banaka / 62
Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka / 63
Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka / 63
Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca / 64
Tablica D10: Inozemna pasiva banaka / 64
Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka / 65
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka / 65
Slika D1: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima / 66
Slika D2: Distribucija depozita kod banaka po institucionalnim sektorima / 66

E. Stambene štedionice

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica / 67

F. Instrumenti monetarne politike i likvidnost

- Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 68
- Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke / 69
- Tablica F3: Obvezne pričuve banaka / 70
- Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka / 71

G. Financijska tržišta

- Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule / 72
- Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite u valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima / 73
- Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule / 74
- Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite / 75
- Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja / 76

H. Gospodarski odnosi s inozemstvom

- Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica / 78
- Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge / 79
- Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi / 80
- Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja / 81
- Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja / 82
- Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica / 83
- Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka / 84
- Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost / 85
- Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke / 87

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja / 87

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune / 88

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima / 89

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor / 91

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima / 92

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica / 94

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja / 95

Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja / 95

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja / 96

I. Državne financije – izabrani podaci

- Tablica I1: Ukupni prihodi i rashodi konsolidirane središnje države / 97
- Tablica I2: Operacije državnog proračuna / 98
- Tablica I3: Dug središnje države / 99

J. Nefinancijske statistike – izabrani podaci

- Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima / 100
- Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena / 101
- Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće / 101
- Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača / 102

Popis banaka i stambanih štedionica / 103

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke / 105

Kratice i znakovi / 106

Tromjesečno izvješće

Uvod

Realni BDP u trećem je tromjesečju 2005. porastao na godišnjoj razini za 5,2%, nakon rasta od 5,1% u drugom tromjesečju i 1,8% u prvom tromjesečju. U prvih devet mjeseci 2005. realni BDP bio je tako za 4,1% viši nego u istom razdoblju 2004.

Čini se da dostupni mjesečni podaci za četvrto tromjesečje, iako nisu jednoznačni, upućuju na nešto brži rast gospodarske aktivnosti od kumulativnog rasta ostvarenog u prvih devet mjeseci. Fizički pokazatelji industrijske proizvodnje bili su nešto viši u četvrtom nego u trećem tromjesečju i ukazuju na snažniju domaću potražnju za investicijskim dobrima. Istodobno, sporiji rast realnog prometa u trgovini na malo pokazuje blago usporavanje rasta potrošnje u četvrtom tromjesečju.

Što se tiče potražnje, gospodarski rast u nekoliko zemalja koje su glavni vanjskotrgovinski partneri Hrvatske, među kojima je cijela eurozona i Slovenija, bio je nešto niži u trećem tromjesečju nego u drugom. Ipak, čini se da je u četvrtom tromjesečju postupan porast ekonomske aktivnosti u eurozoni i kontinuirano snažan rast u susjednim tranzicijskim zemljama potaknuo inozemnu potražnju za hrvatskim dobrima i uslugama. Nominalni rast izvoza u četvrtom je tromjesečju nešto povećan, na 9,6%, pri čemu je taj porast bio generiran izvozom kapitalnih proizvoda i energije. Nominalni rast uvoza bio je snažniji i dosegao je 12,4%, čemu je najviše pridonio uvoz kapitalnih proizvoda.

Kad je riječ o domaćoj potražnji, njezin je doprinos realnom rastu BDP-a smanjen sa 5,7% u drugom tromjesečju na samo 3,2% u trećem tromjesečju. Porast prometa u trgovini na malo u četvrtom se tromjesečju usporio, iako je zabilježeno ubrzanje prodaje motornih vozila, što je jednim dijelom posljedica učinka baznog razdoblja, odnosno manje prodaje motornih vozila u drugoj polovici 2004., koja je tada pala nakon povećanja trošarina. U četvrtom tromjesečju 2005. porasle su i zalihе gotovih proizvoda što je naznaka stanovitog slabljenja potražnje.

Istodobno, porast uvoza kapitalnih proizvoda i snažan rast pokazatelja građevinske aktivnosti znak su porasta investicija u četvrtom tromjesečju. Primjerice, vrijednost neto narudžbi građevinskih radova porasla je u listopadu, na godišnjoj razini, za 11,7%, nakon što je njihov godišnji rast u trećem tromjesečju iznosio samo 3,2%. Najznačajniji je rast zabilježen kod izgradnje zgrada, s tim da je u kategoriji "ostale građevine" također zabilježen rast.

Tijekom četvrtog tromjesečja najčešće dolazi do porasta nezaposlenosti zbog prestanka sezonskih poslova u turizmu i građevinarstvu. Iako ni četvrto tromjesečje 2005. godine u tom smislu nije bilo iznimka, pri čemu se porast nezaposlenosti može prije svega pripisati velikim priljevima nezaposlenih u evidenciju HZZ-a, registrirana je nezaposlenost na kraju godine dosegla 308.000 osoba, što je za 3,1% manje nego na kraju 2004. Stopa registrirane nezaposlenosti iznosila je na kraju 2005. godine 18,0%, dok će anketni podaci o zaposlenosti i nezaposlenosti za drugu polovicu 2005. biti dostupni tek u svibnju ove godine. Međutim, anketna je stopa nezaposlenosti u prvoj polovici 2005. godine iznosila

13,1%, što je za 0,7 postotnih bodova manje nego u prethodnoj godini.

Za razliku od kretanja nezaposlenosti, trend sezonski prilagođene zaposlenosti u četvrtom je tromjesečju porastao. Međutim, podaci HZMO-a i DZS-a jako se razlikuju, pri čemu podaci HZMO-a upućuju na puno snažniji rast zaposlenosti. Podaci DZS-a preliminarni su i bit će revidirani na kraju travnja, te će tada biti lakše ocijeniti dinamiku i točnost tih dviju serija.

Rast realnih bruto plaća znatno je usporen krajem 2004. i početkom 2005. Nakon određenog oporavka u drugom i trećem tromjesečju, godišnji je rast bio gotovo zaustavljen u četvrtom tromjesečju (iznosio je samo 0,9%). Rast realnih neto plaća u posljednjem je tromjesečju bio nešto brži od rasta bruto plaća (iznosio je 1,5%), što je ipak znatno sporije u usporedbi sa snažnim rastom zabilježenim u istom razdoblju prethodnih godina.

Blagi rast plaća jedan je od čimbenika koji je, uz druge elemente povoljnog okružja, utjecao na ostvarivanje relativno niske inflacije u 2005. godini. Nominalna aprecijacija kune prema euru, kontinuirano povećanje konkurencije u maloprodaji i rast produktivnosti također su pridonijeli ograničavanju rasta inflacije. Usprkos takvom, za stabilnost cijena općenito povoljnom okružju, prosječna inflacija potrošačkih cijena porasla je sa 2,1% u 2004. na 3,3% u 2005. Glavni razlozi porasta inflacije jesu snažan rast cijena sirove nafte i naftnih derivata, značajan porast cijena poljoprivrednih proizvoda i mesa, te porast administrativno reguliranih cijena kao što su cijene električne struje, najamnina i zdravstvenih usluga. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena dosegla je na mjesečnoj razini vrhunac u listopadu (4,1%), snizila se na 3,6% u prosincu i ponovo je porasla u siječnju, i to na 3,9%.

Temeljna inflacija, iz koje su isključene administrativno regulirane cijene i sezonski promjenljive cijene poljoprivrednih proizvoda, smatra se često boljim pokazateljem srednjoročnih inflacijskih pritisaka nego inflacija potrošačkih cijena. Međutim, mjesta pretjeranom optimizmu nema jer je u 2005. godini zabilježen porast temeljne inflacije. Prosječna godišnja stopa temeljne inflacije porasla je sa 1,9% u 2004. na 3,1% u 2005. godini. Cijene mesa su u prosincu, na godišnjoj razini, porasle za 6,1%, dok je stopa promjene cijena odjeće i obuće porasla sa -1,7% u prosincu 2004. na 3,6% u prosincu 2005. Nadalje, zabilježeno je određeno prelijevanje rasta cijena energenata, dok su cijene cestovnoga i zračnog prijevoza u godinu dana porasle za 6,9%, odnosno 4,7%. Administrativne cijene također su porasle, sa 5,5% u prosincu 2004. na 6,1% u prosincu 2005. godine. Iako je stopa inflacije ostala u relativno niskoj zoni, njezin je porast u 2005. godini pojava o kojoj ekonomska i monetarna politika moraju voditi računa.

Krajem 2005. i početkom 2006. nije zabilježena pojava uobičajenih sezonskih deprecijacijskih pritisaka na tečaj kune prema euru. Kuna je tijekom četvrtog tromjesečja ojačala za 0,8% te za još 0,9% u prva dva mjeseca 2006. Snažna potražnja za kunama, do koje je došlo zbog izdanja državne obveznice u prosincu 2005. i veljači ove godine, aprecijacijska očekivanja (potaknuta početkom pregovora s EU u listopadu), porast inozemnih kupovina hrvatskih vrijednosnih pa-

pira i uvoz kapitala preko banaka željnih da nastave povećavati kreditiranje u Hrvatskoj kao i ostvareni izvoz i rast prihoda po osnovi transfera, pridonijeli su tome da tečaj bude jači nego što je uobičajeno na početku godine.

Tijekom četvrtog tromjesečja prošle godine HNB je intervenirao tri puta na deviznom tržištu, otkupivši od banaka 277,6 mil. EUR. U veljači 2006. središnja je banka intervenirala još dva puta i otkupila ukupno 118,6 mil. EUR. Tim je intervencijama stvorena visoka razina kunske likvidnosti, te se čini da je usporen, ali ne i obrnut, trend nominalne aprecijacije.

Tijekom cijele 2005. nominalni je efektivni tečaj kune deprecirao, i to uvelike zbog znatne deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru. Nominalni efektivni tečaj je u prosincu 2005. bio 1,2% slabiji nego u prosincu 2004. Deflacioniran potrošačkim cijenama realni je efektivni tečaj tijekom istog razdoblja deprecirao 0,1%, dok je realni efektivni tečaj deflacioniran proizvođačkim cijenama deprecirao 4,1%. Spomenuta kretanja upućuju na porast cjenovne konkurentnosti hrvatskog izvoza.

Monetarni agregati općenito su u 2005. rasli brže nego u 2004. Rast novčane mase (M1), na godišnjoj razini, ubrzao se sa samo 2,0% u prosincu 2004. na 12,3% u prosincu 2005. Snažan rast depozitnog novca bio je presudan za rast novčane mase (M1), pri čemu je depozitni novac porastao sa 1,2% u 2004. na 12,9% u 2005. Rast depozitnog novca ukazuje na poboljšanu likvidnosti u sektorima stanovništva i poduzeća, koja je rezultat povećanoga korištenja kredita.

Kod ukupnih likvidnih sredstava (M4) kunski je kvazinovac ponovno rastao vrlo snažno (24,5%). Od ukupnoga nominalnog povećanja kunskih nemonetarnih depozita od 5,5 mlrd. kuna čak 3,9 mlrd. kuna odnosilo se na sektor stanovništva. Pri tome valja spomenuti da su najsnažnije povećanje ostvarili kunski depoziti stanovništva oročeni uz valutnu klauzulu (2,8 mlrd. kuna).

Spori rast kunskih oročenih depozita poduzeća uvelike je određen povlačenjem oko 1,4 mlrd. kuna za isplatu dividenda dioničarima HT-a u prosincu 2005. Dodatno povlačenje od oko 0,7 mlrd. kuna za istu svrhu obavljeno je u siječnju 2006.

Za ukupni agregat M4 mnogo je važnije kretanje deviznih depozita stanovništva. Tu je zabilježeno ubrzavanje rasta sa 6,9% u 2004. na 8,8% u 2005., mjereno prema stalnom tečaju. Na kraju siječnja 2006. devizni depoziti stanovništva iznosili su 72,7 mlrd. kuna i nadalje su najznačajniji dio ukupnih likvidnih sredstava.

Interesantno je da su nakon rasta od oko 19,4% u 2004. devizni depoziti poduzeća u 2005. porasli za samo 0,1%. Budući da depoziti poduzeća iznose samo 12,0 mlrd. kuna, njihovo kretanje ima manji učinak na ukupni agregat M4.

Snažan i kontinuirani rast kredita jedno je od obilježja 2005. godine. Plasmani banaka u toj su godini rasli po stopi od 19,9%, mjereno stalnim tečajem, a u 2004. njihov je rast bio 14,2%. Istodobno je stopa rasta plasmana poduzećima znatno porasla: sa 9,1% na 16,7%. Na taj način plasmani poduzećima pomalo sustižu kretanje plasmana stanovništvu, koji su u 2005. porasli za 23,4%, u odnosu na 18,9% zabilježenih u 2004. (također mjereno stalnim tečajem). Snažno kreditiranje poduzeća upućuje na osnaženu gospodarsku

aktivnost i porast investicija. Brzi rast kredita stanovništvu zasnovan je na porastu stambenih kredita, ali i "drugih kredita stanovništvu", koji uglavnom obuhvaćaju dopuštena prekoračenja po tekućim računima.

Drugo ključno obilježje 2005. bio je porast potraživanja banaka od države. Neto potraživanja od države iznosila su na kraju godine 19,3 mlrd. kuna, što je na godišnjoj razini rast od oko 37,9%. Pridržavajući se strategije izbjegavanja zaduživanja na inozemnom tržištu i pribjegavanja zaduživanju na domaćem tržištu, država je povećala izdavanje trezorskih zapisa te izdavanje obveznica, a pojačano se financirala i primljenim kreditima poslovnih banaka.

Rast domaćih depozita banaka bio je nedostatan za financiranje porasta kredita nebankarskom privatnom sektoru i zadovoljavanje potreba za zaduživanjem države, tako da su banke povećale svoju neto inozemnu pasivu sa 17,6 mlrd. kuna na kraju 2004. na 31,5 mlrd. kuna na kraju 2005. Inozemna se aktiva smanjila nakon što je u prvom tromjesečju 2005. središnja banka smanjila minimalno potrebnu stopu devizne likvidnosti sa 35% na 32%, dok se inozemna pasiva osobito povećala u četvrtom tromjesečju kad su banke povećale svoje inozemno zaduživanje za 6,3 mlrd. kuna.

Hrvatska narodna banka je u siječnju ove godine, u nastojanju da bankama ograniči rast inozemnog zaduživanja i plasmana, povećala graničnu obveznu pričuvu na inozemno zaduživanje. Novom je odlukom stopa obvezne pričuve povećana sa 40% na 55%, a u osnovicu za obračun uključene su garancije koje banke izdaju za izravno inozemno zaduživanje svojih klijenata kod banke majke. Iznos pričuve koje banke drže na osnovi granične obvezne pričuve snažno je porastao: sa 4,2 mlrd. kuna na kraju prosinca na oko 7,2 mlrd. kuna u veljači ove godine.

Iako je ta mjera povećala pričuve banaka kod HNB-a i trebala bi bankama poskupiti korištenje inozemnih sredstava, njome se nije uspjelo otkloniti aprecijacijske pritiske. Kao što je rečeno, središnja je banka na kontinuirane aprecijacijske pritiske odgovorila dodatnim deviznim intervencijama u veljači ove godine.

Pri svom nastojanju da ograniči inozemno zaduživanje i obuzda aprecijacijske pritiske središnja banka mora biti oprezna kako ne bi stvorila prekomjernu likvidnost koja bi potaknula daljnji rast plasmana. Središnja je banka stoga upotrijebila svoj fleksibilniji instrument, redovite obratne repo aukcije, kako bi smanjila emisiju novca. Prvi put u više od šest mjeseci središnja banka na redovitim obratnim repo aukcijama u siječnju i veljači nije prihvatila gotovo polovinu pristiglih ponuda, dok na aukciji održanoj 22. veljače nije prihvatila niti jednu ponudu.

Naposljedku, u sklopu svojih nastojanja da ograniči rast plasmana tako što će ograničiti izvore financiranja, središnja je banka u siječnju ove godine donijela odluku o posebnoj obveznoj pričuvi na obveze po izdanim vrijednosnim papirima banaka. Stopa posebne obvezne pričuve iznosi 55% (vidi Okvir 1.).

Osim ovih mjera usmjerenih na upravljanje kratkoročnom likvidnošću, središnja je banka u siječnju smanjila stopu obvezne pričuve sa 18% na 17%. Taj je potez dio dugoročne strategije smanjenja obvezne pričuve, kojoj je cilj uskladiti stope u Hrvatskoj s onima u eurozoni. Naime, Hr-

vatska će do uvođenja eura morati uskladiti svoju stopu obvezne pričuve s onom koju primjenjuje Europska središnja banka.

Likvidnost banaka općenito je tijekom četvrtog tromjesečja 2005. bila visoka. Međutim, potražnja za kunama također je bila snažna, što je dovelo do blagoga rasta kamatnih stopa na prekonoćne kredite TNZ-a, sa 1,83% u rujnu na 2,29% u prosincu. Likvidnost je u prvim mjesecima 2006. ostala visoka, prije svega zbog smanjenja obvezne pričuve, a kamatna se stopa na prekonoćne kredite spustila u siječnju na 1,60%. Kombinacija visoke kunske likvidnosti, niskih kamatnih stopa i aprecijacije tečaja kune čini se donekle paradoksalnom: očito je da su kapitalni priljevi i aprecijacijska očekivanja dovoljno snažni da neutraliziraju utjecaj visoke likvidnosti na tečaj.

Iako su podaci o tekućem računu platne bilance u četvrtom tromjesečju 2005. bili nepotpuni u trenutku pisanja ovog izvješća, možemo reći da je tijekom prošle godine došlo do povećanja trgovinskog deficita, dok se saldo na računu usluga poboljšao. Trgovinski deficit iznosio je 7,8 mlrd. EUR, pri čemu je izvoz iznosio 7,1 mlrd. EUR, a uvoz 14,9 mlrd. EUR. Izraženo prema stalnome tečaju, godišnja stopa rasta izvoza smanjena je sa 21,7% u 2004. na samo 10% u 2005. Na nižu stopu rasta ukupnog izvoza najviše je utjecalo smanjenje izvoza brodova. Odgoda dovršetka nekoliko narudžbi s kraja 2005. na početak 2006. imala je pritom ključnu ulogu. Drugi razlog koji je pridonio nižem rastu izvoza bio je sporiji rast izvoza sirove nafte i naftnih derivata. Ako isključimo ove dvije komponente, izvoz brodova te nafte i naftnih derivata, izvoz je u 2005., na godišnjoj razini, porastao za 12,8%, izraženo prema stalnome tečaju, što je smanjenje u odnosu na rast od 15,3% zabilježen u 2004. godini.

Godišnja stopa rasta robnog uvoza povećana je sa 8,7% u 2004. na 12,5% u 2005., izraženo prema stalnom tečaju. Pritom je najveći doprinos rastu ukupnog uvoza dao uvoz nafte i naftnih derivata, ostvarivši u 2005. godišnji rast od 39,4%, izraženo prema tekućem tečaju. Nadalje, uvoz električne energije, zemnoga i industrijskog plina, industrijskih strojeva za opću upotrebu i telekomunikacijskih aparata znatno je pridonio rastu uvoza.

Prihodi od turizma porasli su u četvrtom tromjesečju 2005. u usporedbi s istim tromjesečjem 2004. za 16%, pri čemu su dolasci stranih turista u komercijalnom smještaju porasli za 10%, a njihova noćenja za 9,2%. Ipak, treba imati na umu da je četvrto tromjesečje u pravilu manje važno od trećeg tromjesečja kad je riječ o računu usluga.

Što se tiče financijskih transakcija, preliminarni i nepotpuni podaci pokazuju da su neto inozemna izravna ulaganja u četvrtom tromjesečju 2005. godine iznosila 54 mil. EUR, što je oko polovine iznosa zabilježenog u istom tromjesečju 2004. Pad je većinom bio prouzročen isplatom 115 mil. EUR dividende većinskom vlasniku HT-a. Istodobno, priljevi su zabilježeni s osnove dodatnih kapitalnih investicija u banke i financijske institucije u stranom vlasništvu, kao i u trgovinu na malo. Kod portfeljnih je ulaganja u četvrtom tromjesečju zabilježen neto odljev od 44 mil. EUR, uglavnom zbog kupovine inozemnih vrijednosnih papira od strane hrvatskih banaka. Kod ostalih je ulaganja zabilježen neto pri-

ljev od oko 1,5 mlrd. EUR, najviše zbog porasta zaduživanja banaka i ostalih trgovačkih društava. Konačno, međunarodne pričuve središnje banke, isključujući međuvalutne promjene, porasle su tijekom četvrtog tromjesečja 2005. za 427 mil. EUR.

Inozemni dug Hrvatske iznosio je na kraju prošle godine 25,5 mlrd. EUR, što je 12% više nego na kraju 2004. Iako se stopa rasta duga tijekom 2005. usporila, udjeli bruto duga u BDP-u te neto duga u BDP-u povećali su se i dosegli su 84,7% i 44% ocijenjenog BDP-a. Razina duga banaka i ostalih domaćih sektora znatno se povisila, i to svaka za oko 1,3 mlrd. EUR, dok je država tijekom 2005. snizila svoj inozemni dug za 190 mil. EUR. Stoga je udio inozemnog duga države nešto niži od udjela ostalih domaćih sektora (27,7% duga države naprema 27,9% duga ostalih domaćih sektora), dok je udio inozemnog duga banaka bio najviši i iznosio je na kraju 2005. godine 35,2%.

Zahvaljujući porastu međunarodnih pričuva središnje banke i aprecijaciji tečaja kune prema euru, IPDT je u četvrtom tromjesečju smanjen. Taj indeks, koji kombinira promjenu razine pričuve s promjenom tečaja kako bi se izmjerila sposobnost Hrvatske za podmirivanje inozemnih obveza, sada je na relativno niskoj razini i znatno je ispod kritične granice koja upućuje na eventualne poteškoće.

Podaci Ministarstva financija pokazuju da je manjak proračuna konsolidirane opće države smanjen sa 4,9% u 2004. na 4,2% u 2005., iskazano prema modificiranom obračunskom načelu. Prihodi su iznosili 103,1 mlrd. kuna ili 6,9% više nego u 2004. Porezni prihodi, koji čine gotovo 60% prihoda konsolidirane opće države, porasli su na godišnjoj razini za 7,3%. Snažno ostvarenje prihoda od poreza na dodanu vrijednost (porast od 8%) i poreza na dobit (porast od 26,8%) imalo je najveću ulogu u porastu poreznih prihoda. Prihodi od poreza na dohodak porasli su za samo 0,8%, a niži je rast uglavnom posljedica učinka porasta osobnih odbitaka. Prihodi od socijalnih doprinosa porasli su za 6,2%, a prihodi od trošarina za 3%.

Rashodi konsolidirane opće države porasli su u 2005. u odnosu na 2004. godinu za 6,6%, na 100,5 mlrd. kuna. Istodobno su rashodi za socijalne naknade povećani za 3,5%, dok je rast rashoda za korištenje dobara i usluga iznosio 12,2%. Rashodi za naknade zaposlenima porasli su za 4,6%, dok su rashodi za subvencije bili veći za 5,3%. Najveći primatelj subvencija bila su javna poduzeća, pri čemu je najviše subvencija dano HŽ-u. Rashodi za kamate porasli su za 15,4%.

Neto operativni saldo konsolidirane opće države, koji se računa kao razlika između prihoda i rashoda, iznosio je 2,594 mlrd. kuna. Neto nefinancijska imovina konsolidirane opće države porasla je za 9,017 mlrd. kuna, tako da je neto zaduživanje iznosilo 6,423 mlrd. kuna.

Prema preliminarnim podacima Ministarstva financija, manjak proračuna konsolidirane opće države (na gotovinskom načelu, bez kapitalnih prihoda) iznosio je 8,4 mlrd. kuna ili 3,8% očekivanog BDP-a u 2005. Manjak državnog proračuna iznosio je 5,1 mlrd. kuna, a onaj izvanproračunskih korisnika 2,6 mlrd. kuna, dok je manjak lokalne države iznosio 0,7 mlrd. kuna. Manjak na modificiranom obračunskom načelu izračunava se tako da se manjak na gotovin-

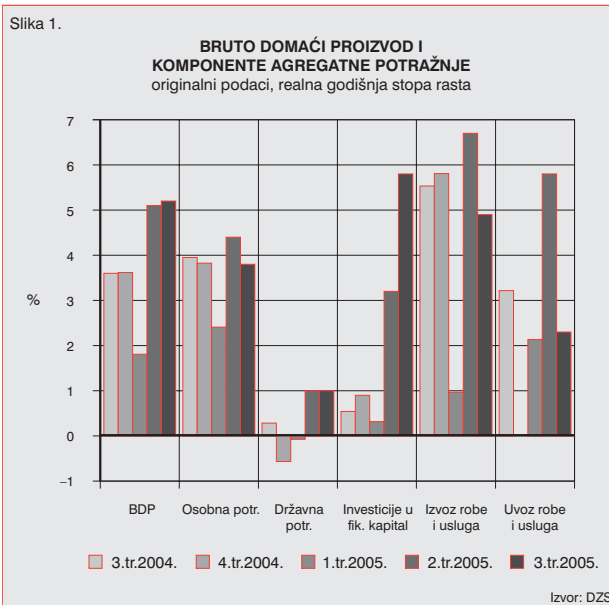
skom načelu korigira za rashode na osnovi ugovorenih obveza (obračunsko načelo) HAC-a i HC-a, kao i za promjene dospjelih neplaćenih obveza proračuna središnje države i lokalne države. Iskazan na toj osnovi, manjak je iznosio 9,1 mlrd. kuna ili 4,1% očekivanog BDP-a. Međutim, plaćanje naknade za prvu godinu pružanja telekomunikacijskih usluga te uporabu radijskih frekvencija od strane trećega mobilnog operatera, koje je ugovoreno u 2004., a podmireno u veljači 2005., već je uključeno u podatke o prihodima za 2004. te je također uključeno u podatke o gotovinskim prihodima za 2005. Ako se spomenuti prihod isključi iz ostvarenja prihoda za 2005., manjak se povećava na 9,3 mlrd. kuna ili za 4,2% očekivanog BDP-a.

Naposljetku, dug opće države, koji uključuje dug HBOR-a, iznosio je na kraju 2005. 108,5 mlrd. kuna ili 48,7% očekivanog BDP-a. Tijekom 2005. dug je porastao za 9,7 mlrd. kuna. Ako 12,2 mlrd. kuna potencijalnog duga (a riječ je o državnim jamstvima) pridodamo dugu opće države (s dugom HBOR-a), ukupni dug države povećava se na 120,7 mlrd. kuna ili 54,2% očekivanog BDP-a. Unutarnji dug opće države (s unutarnjim dugom HBOR-a) porastao je do kraja prošle godine na 56,4 mlrd. kuna, dok je inozemni dug opće države (s inozemnim dugom HBOR-a) smanjen za 6,4% ili na 52,1 mlrd. kuna. Porast unutarnjeg duga opće države (s dugom HBOR-a) rezultat je porasta duga s osnove izdanih trezorskih zapisa MF-a (neto povećanje od 3,5 mlrd. kuna), izdanih obveznica (neto povećanje od 5,7 mlrd. kuna) i kredita primljenih od banaka (neto povećanje od 4 mlrd. kuna). Smanjenje inozemnog duga opće države rezultat je redovite otplate obveza Londonskom i Pariškom klubu, otplate eu-roobveznica u iznosu od 500 mil. EUR kao i pozitivnog utjecaja aprecijacije tečaja kune prema euru.

U tim uvjetima monetarna je politika suočena s nekoliko međusobno povezanih problema. Prvo, snažni aprecijacijski pritisci, premda stvaraju dobrodošli pritisak na snižavanje uvoznih cijena, prijete izvoznoj konkurentnosti hrvatskoga gospodarstva, ali isto tako dovode do smanjivanja otplata kredita vezanih uz stranu valutu. Drugo, brzi rast kredita, koji ima negativne posljedice na rast uvoza i vjerojatno na kvalitetu portfelja banaka, bio bi dodatno ubrzan injekcijom dodatne likvidnosti namijenjene ograničavanju aprecijacijskih pritisaka. Treće, uz inozemni dug Hrvatske koji je već visok, vrlo je poželjno da se obuzda inozemno zaduživanje. Četvrto, obvezna pričuva u Hrvatskoj vrlo je visoka i trebat će je uskladiti s pričuvom u eurozoni u trenutku kad Hrvatska uvede euro. Iako je to dugoročni problem, ne bi bilo mudro preduro odlagati njegovo rješavanje.

Potražnja

Iz procjene tromjesečnog obračuna bruto domaćeg proizvoda za prva tri tromjesečja 2005. godine vidi se ubrzanje realnog rasta ukupne gospodarske aktivnosti u tom razdoblju. Godišnja stopa realnog rasta BDP-a porasla je sa 1,8% u prvom na 5,1% u drugom te na 5,2% u trećem tromjesečju. Tako je BDP, izražen u stalnim cijenama, u prvih devet mjeseci 2005. bio za 4,1% viši nego u istom razdoblju 2004. godine.

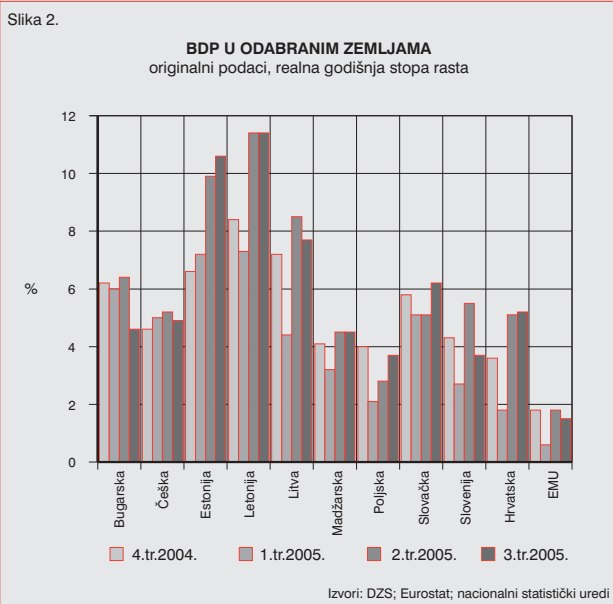
U trećem tromjesečju 2005. godine doprinos domaće potražnje rastu BDP-a smanjen je u odnosu na drugo tromjesečje sa 5,7 na 3,2 postotna boda, ali je snažno porastao doprinos inozemne potražnje. Najznačajniji doprinos rastu BDP-a u trećem tromjesečju 2005. godine dali su osobna potrošnja i neto izvoz. Pri tome je doprinos osobne potrošnje bio manji nego u prethodnom tromjesečju, dok je doprinos neto izvoza snažno porastao i iznosio je čak 2,0 postotna boda. U trećem tromjesečju porastao je i doprinos investicija u fiksni kapital rastu BDP-a na 1,5 postotnih bodova, dok je u prethodnom tromjesečju taj doprinos iznosio 1,0 postotni bod. Doprinos promjene zaliha rastu BDP-a u trećem tromjesečju bio je negativan i iznosio je 0,4 postotna boda, nakon pozitivnog doprinosa u prvoj polovini 2005. godine.

Pokazatelji ekonomske aktivnosti dostupni na mjesečnoj razini ne daju jednoznačnu ocjenu o gospodarskom rastu u posljednjem tromjesečju 2005. godine¹. Nakon stabiliziranja rasta industrijske proizvodnje u trećem tromjesečju na nešto nižim stopama, potkraj godine bilo je prisutno blago ubrzanje rasta potpomognuto jačanjem domaće potražnje za investicijskim dobrima. S druge strane, rast realnog prometa u trgovini na malo, prema sezonalnim podacima, usporio se u četvrtom tromjesečju 2005. godine, što će djelomično utjecati na osobnu potrošnju.

U zemljama u okružju, koje su i najznačajniji hrvatski vanjskotrgovinski partneri, nakon ubrzanja rasta gospodarske aktivnosti u drugom tromjesečju, u trećem je tromjesečju 2005. uglavnom zabilježeno usporavanje rasta². Godišnja stopa realnog rasta BDP-a u zemljama eurozone smanjena je sa 1,8% u drugom na 1,5% u trećem tromjesečju. U tom su tromjesečju godišnje stope gospodarskog rasta u baltskim zemljama (od 7,7% do 11,2%) te u Slovačkoj (6,2%) bile više nego u Hrvatskoj. U ostalim je zemljama zabilježen

¹ Prema DZS-ovu kalendaru objavljivanja statističkih podataka za 2005. godinu procjena tromjesečnog obračuna BDP-a za četvrto tromjesečje 2005. bit će dostupna 30. ožujka 2006.

² Podaci o gospodarskim kretanjima u inozemstvu podložni su revizijama, pa se realne promjene za pojedina razdoblja prikazane u tromjesečnim Biltenima HNB-a ne moraju uvijek poklapati.

niži godišnji rast, u rasponu od 3,7% u Poljskoj i Sloveniji do 4,9% u Češkoj.

Posljednja Eurostatova tzv. brza procjena rasta BDP-a pokazuje u četvrtom tromjesečju 2005. ubrzanje godišnjeg rasta u zemljama eurozone na 1,7%, prema sezonski prilagođenim podacima. U posljednjim se dostupnim prognozama Europske komisije za kraj 2005. i prvu polovicu 2006. godine, koje su prethodile navedenoj procjeni rasta u četvrtom tromjesečju, a koje se zasnivaju na novom prognostičkom modelu uvedenom u siječnju 2006., u zemljama eurozone predviđao (desezonirani) tromjesečni rast gospodarstva u intervalu od 0,4% do 0,8% za četvrto tromjesečje 2005. i prvo tromjesečje 2006. godine, odnosno od 0,4% do 0,9% za drugo tromjesečje 2006. godine. Navedene prognoze impliciraju ubrzanje realnog rasta na godišnjoj razini krajem 2005. (što je u skladu s brзом procjenom Eurostata), kao i u prvoj polovini ove godine. Također, najnoviji rezultati anketnih istraživanja pouzdanja potrošača i poduzeća u EU upućuju na kontinuirani rast poslovnog optimizma od

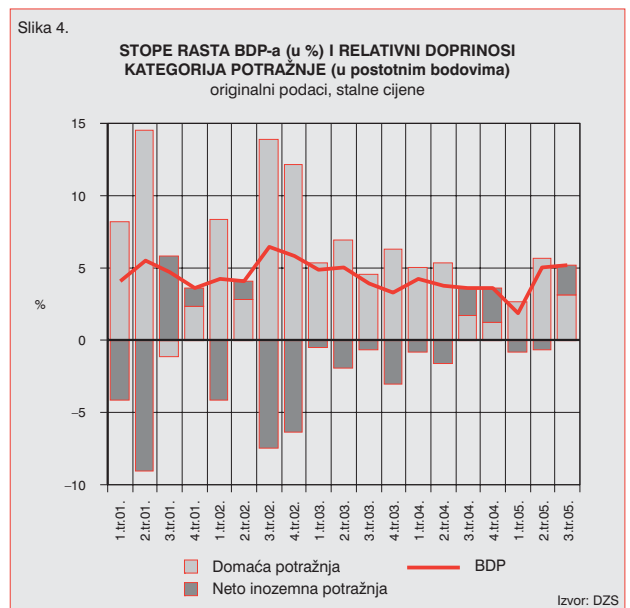
ljeta 2005. godine. Indeks ekonomskog raspoloženja u EU rastao je u siječnju 2006. pod utjecajem porasta optimizma u svim sektorima gospodarstva, dok je indeks pouzdanja potrošača ostao nepromijenjen. Najveći je porast optimizma u siječnju zabilježen u Njemačkoj, dok je pokazatelj raspoloženja u Poljskoj na dosad najvišoj razini.

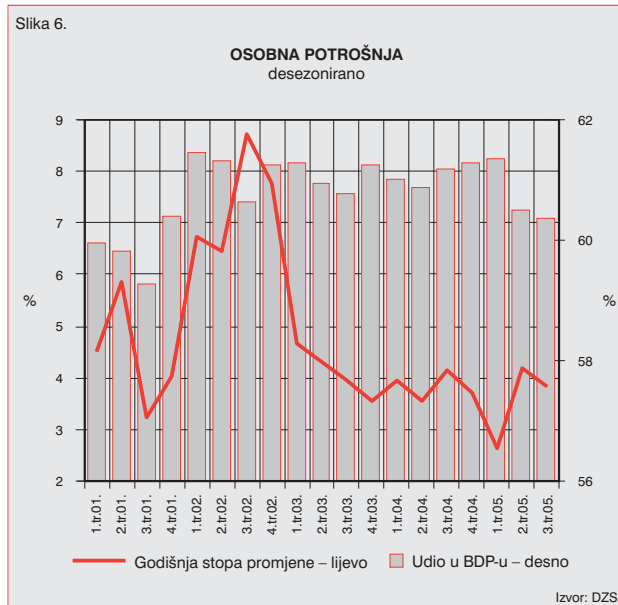
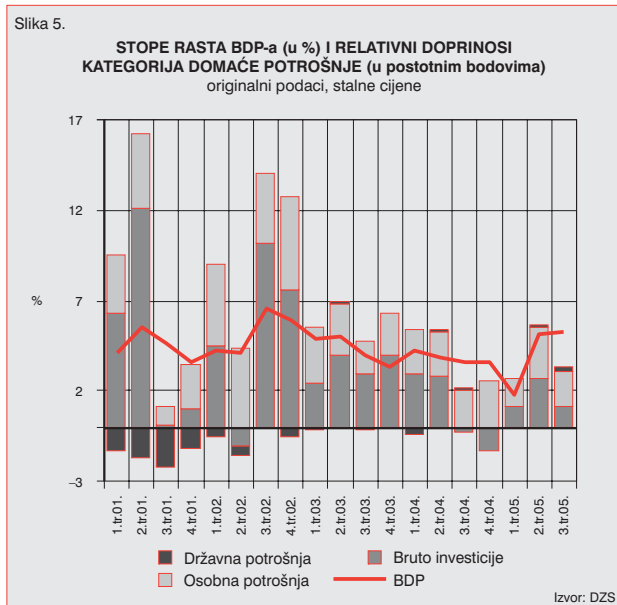
Inozemna potražnja

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a doprinosi neto inozemne potražnje rastu realnog BDP-a u trećem tromjesečju 2005. godine iznosio je, kao što smo već naveli, 2,0 postotna boda, te je prvi put u 2005. godini bio pozitivan. Takav doprinos realnom rastu BDP-a bio je ponajprije uzrokovan usporavanjem rasta uvoza robe i usluga sa 5,8% u drugom na 2,3% u trećem tromjesečju, na godišnjoj razini. Istodobno je došlo i do usporavanja godišnjeg rasta izvoza robe i usluga, ali to usporavanje nije bilo tako izraženo kao kod uvoza. Pokrivenost ukupnog uvoza izvozom u tom je razdoblju, uzrokovana sezonskim faktorima, iznosila više od 140,0%.

Podaci DZS-a o robnoj razmjeni u četvrtom tromjesečju (sezonski prilagođeni) upućuju na blago ubrzanje godišnjeg rasta robnog izvoza (na 9,6%) u usporedbi s trećim tromjesečjem, prije svega zbog ubrzanja godišnje dinamike izvoza kapitalnih proizvoda i energije. U istom je razdoblju blago ubrzan i godišnji rast robnog uvoza (na 12,4%), ponajprije zbog ubrzanja rasta uvoza kapitalnih proizvoda. Također jača izvoz proizvoda za široku potrošnju, dok uvoz trajnih proizvoda za široku potrošnju pada, a netrajnih raste. Navedena kretanja odražavaju jačanje inozemne potražnje za investicijskim dobrima i proizvodima za široku potrošnju, a domaća potražnja jača za investicijskim dobrima, dok za potrošnim dobrima slabi.

S druge strane, fizički pokazatelji DZS-a za četvrto tromjesečje dostupni na mjesečnoj razini upućuju na usporavanje rasta dodane vrijednosti u turizmu, ali se ubrza godišnji nominalni rast ukupnih prihoda od turizma u platnoj bilanci. Podaci o izvozu ostalih usluga još nisu dostupni, pa se ne može procijeniti ukupan doprinos izvoza usluga inozemnoj potražnji.

Domaća potražnja

Doprinos domaće potražnje realnom rastu BDP-a u trećem tromjesečju 2005. godine smanjen je sa 5,7 postotnih bodova u drugom na 3,2 postotna boda u trećem tromjesečju. Rast osobne potrošnje, kao najznačajnije komponente domaće potražnje, usporen je u trećem tromjesečju i time se smanjio njezin doprinos rastu BDP-a. Od ostalih kategorija agregatne potražnje ističe se ubrzavanje rasta investicija u fiksni kapital sa 3,2% u drugom na 5,8% godišnje u trećem tromjesečju, čime je povećao i njihov doprinos rastu BDP-a sa 1,0 postotnog boda u drugom tromjesečju na 1,5 postotnih bodova. Doprinos državne potrošnje rastu BDP-a zadržao se na 0,2 postotna boda.

Mjesečni indikatori ekonomske aktivnosti raspoloživi za razdoblje do kraja 2005. godine naznačuju mogućnost usporavanja domaće potražnje prema kraju 2005. godine, ponajviše zbog očekivanog usporavanja osobne potrošnje, koje se zasniva na usporavanju rasta prometa u trgovini i na kretanju proizvodnje, zaliha i razmjene proizvoda za široku potrošnju.

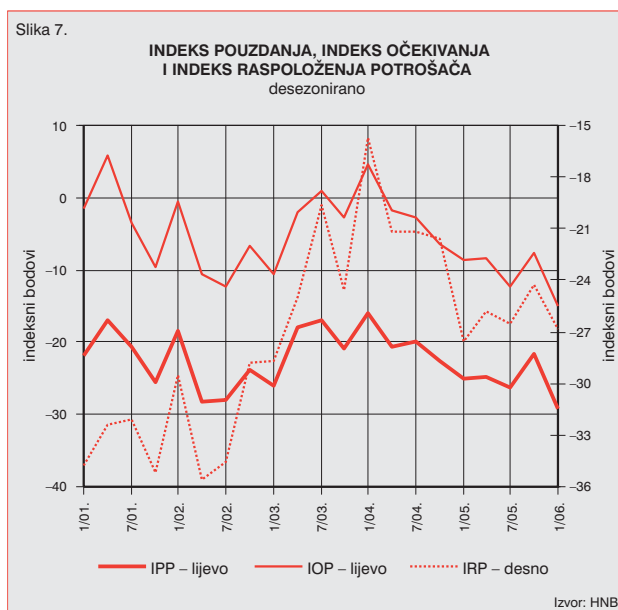
Osobna potrošnja

Prema tromjesečnom obračunu BDP-a osobna je potrošnja u prvom tromjesečju 2005. godine rasla po godišnjoj stopi od 2,4%; u drugom tromjesečju njezin je godišnji rast ubrzan na 4,4%, a u trećem se tromjesečju usporio na 3,8%. Godišnja stopa rasta osobne potrošnje u prvih je devet mjeseci 2005. godine bila 3,5%, što je blago usporavanje u odnosu na njezinu dinamiku u istom razdoblju prethodne godine.

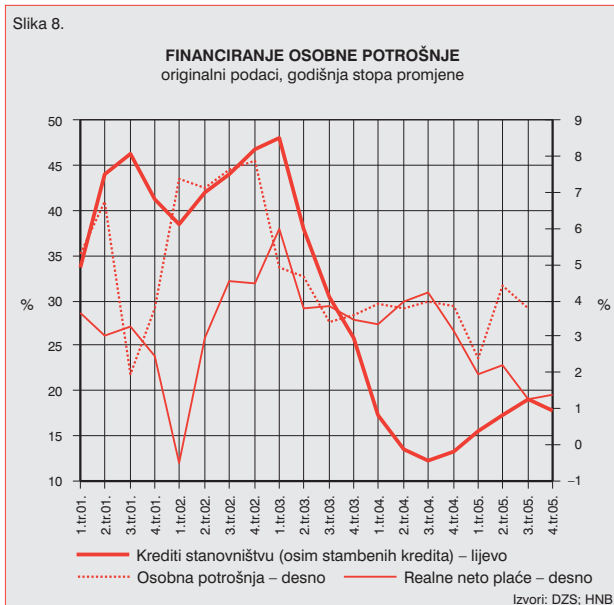
Raspoloživi mjesečni pokazatelji koji upućuju na kretanje osobne potrošnje u četvrtom tromjesečju 2005. navješćuju nastavak tendencije usporavanja njezina rasta. Godišnji rast realnog prometa u trgovini na malo je, prema sezonski prilagođenim podacima, u četvrtom tromjesečju još usporen, iako se razina maloprodaje u prosincu blago oporavila, nakon pada u listopadu i studenome, prema sezonski prilagođenim podacima. Godišnji se pak, rast realnog prometa u prodaji

motornih vozila u četvrtom tromjesečju ubrzao, djelomično zbog izraženijeg pada prodaje tih vozila u drugoj polovini 2004. godine, kao i godišnji rast uvoza cestovnih vozila (prema desezoniranim podacima, po stalnom tečaju), no i ovdje je primjetan učinak baznog razdoblja. S druge strane, rast proizvodnje potrošnih dobara u četvrtom se tromjesečju usporio, pri čemu je kod proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju zabilježen pad na godišnjoj razini. Istodobno, godišnji se rast uvoza trajnih proizvoda usporio, dok se uvoz netrajnih proizvoda ubrzao. Ostvarena dinamika proizvodnje i uvoza potrošnih dobara, uz zabilježeni godišnji rast zaliha, upućuje na spomenuto slabljenje osobne potrošnje krajem 2005. godine. Na takva kretanja ukazuje i usporavanje godišnjeg rasta prihoda od PDV-a u četvrtom tromjesečju.

Informacije o daljnjim namjerama potrošača, njihovim očekivanjima i mogućem budućem kretanju osobne potrošnje daje HNB-ova anketa pouzdanja potrošača. Rezultati posljednjega dostupnoga anketnog istraživanja iz prve polovice siječnja ove godine upućuju na smanjenje optimizma

Slika 8.

potrošača. Indeks pouzdanja potrošača (IPP) na početku 2006. bilježi pad, nakon rasta krajem prethodne godine. Gotovo identična kretanja zabilježena su i kod indeksa optimizma potrošača (IOP), što je razumljivo jer je riječ o podindeksu IPP-a. Ova su kretanja uzrokovana pogoršanjem svih komponenata ovih indikatora, koji se odnose na očekivanja potrošača u idućih 12 mjeseci. Indeks raspoloženja potrošača (IRP) također slijedi iste tendencije, ponajviše zbog lošije ocjene povoljnosti kupovine trajnih proizvoda široke potrošnje za kućanstvo.

Za razliku od dosad prikazanih kretanja, promjene kod izvora financiranja osobne potrošnje u četvrtom tromjesečju ove godine daju pozitivne signale o njezinoj kratkoročnoj dinamici. Prema podacima DZS-a godišnja dinamika mase plaća tijekom promatranog razdoblja ima blago pozitivnu tendenciju. Tako je stagnacija zaposlenosti u četvrtom tromjesečju (prema privremenim podacima DZS-a) bila praćena blagim ubrzanjem godišnjeg rasta prosječnih realnih neto plaća u odnosu na treće tromjesečje, što je ubrzalo i godišnji rast mase plaća. U promatranom je razdoblju broj osiguranika HZMO-a, koji se smatra pouzdanijim pokazateljem dinamike zaposlenosti od privremenih podataka DZS-a, povećan. Također, nominalni se godišnji rast bankovnih plasmana stanovništvu, među koje nisu uključeni stambeni krediti, u četvrtom tromjesečju 2005. prvi put u posljednjih pet tromjesečja usporio, i to na 17,8%, promatrano prema prosječnom stanju kredita u tom razdoblju. Rast efektivnih plasmana banaka, tj. kredita kod kojih je isključen utjecaj oscilacija tečaja, danih stanovništvu, nastavio se ubrzavati, sa 23,1% u trećem na 23,8% u četvrtom tromjesečju 2005. godine, promatrano prema prosječnom stanju kredita u tom razdoblju. Uz to će usklađivanje rasta mi-

rovina³ za siječanj s polugodišnjim rastom nominalnih bruto plaća, koje će se provesti u ožujku, pozitivno djelovati na dinamiku osobne potrošnje. Na osnovi dinamike nominalnih bruto plaća u drugoj polovici 2005. godine može se pretpostaviti kako će se usklađivanjem u ožujku mirovine povećati za otprilike 2,0%. Osim toga, nominalni godišnji rast državnih transfera stanovništvu ubrzao se u četvrtom tromjesečju na 3,3%, što sve zajedno potiče osobnu potrošnju u promatranom razdoblju.

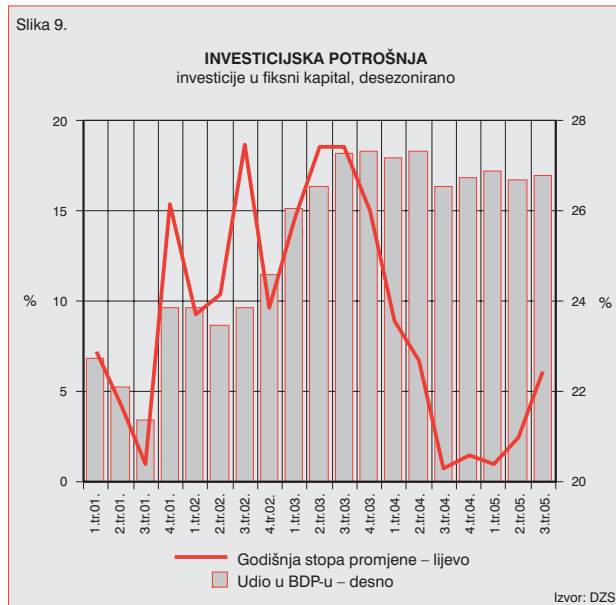
Investicijska potrošnja

Prema tromjesečnoj procjeni BDP-a u trećem je tromjesečju nastavljeno ubrzanje godišnjeg rasta investicija u fiksni kapital, koji je dosegnuo 5,8%. Time je doprinos te kategorije agregatne potražnje realnom rastu BDP-a narastao na 1,5 postotnih bodova, što je najveći doprinos te kategorije u posljednjih pet tromjesečja, odnosno od svršetka investicijskog ciklusa u cestogradnji.

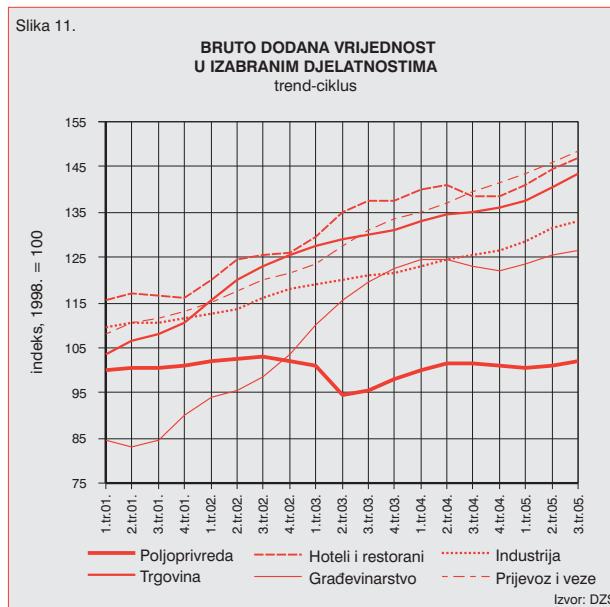
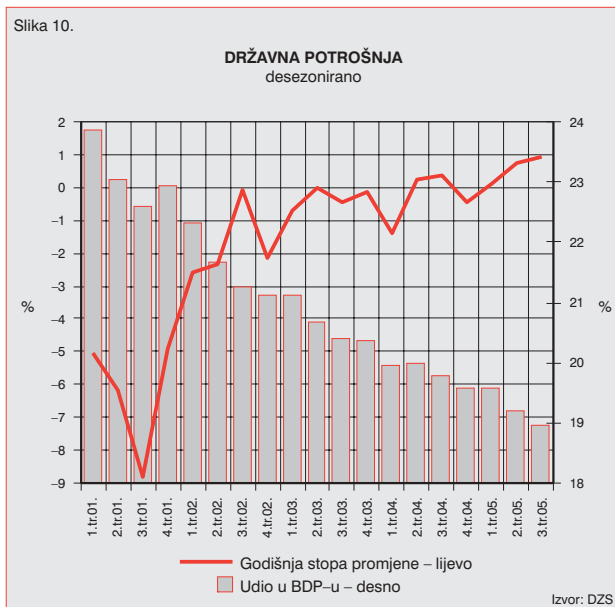
Pokazatelji investicijske aktivnosti za četvrto tromjesečje ove godine naznačuju ubrzanje godišnjeg rasta investicija krajem godine. Godišnji rast proizvodnje intermedijarnih i kapitalnih proizvoda usporen je u četvrtom tromjesečju, no, razina proizvodnje kapitalnih proizvoda je rasla. U tom se razdoblju doprinos uvoza investicijskih dobara rastu ukupnog uvoza povećao, što je odraz jačanja domaće potražnje za investicijskim dobrima i supstitucije domaće proizvodnje uvozom investicijskih dobara iz inozemstva. U četvrtom tromjesečju i dalje se kumuliraju zalihe u gospodarstvu (uz nešto niže godišnje stope rasta), što je ponajprije uzrokovano rastom zaliha potrošnih dobara. Istodobno, oporavak dinamike građevinskih radova, koji su u prijašnjem razdoblju davali značajan impuls investicijskoj dinamici, pridonosi rastu investicija i u četvrtom tromjesečju.

Prema nominalnim podacima Ministarstva financija o ostvarenjima prihoda i rashoda na razini konsolidirane opće države (GFS 2001) tijekom četvrtog tromjesečja zabilježen je oporavak razine kapitalnih rashoda države, što je rezultiralo i njihovim porastom na godišnjoj razini. Također, nominalni bankovni plasmani poduzećima bilježe ubrzanje go-

Slika 9.

³ Usklađivanje rasta mirovina provodi se od 2004. godine u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 30/2004.). Prema novom Zakonu o izmjenama i dopunama Zakona o mirovinskom osiguranju (NN, br. 92/2005.), koji je stupio na snagu 31. prosinca 2005., polugodišnje usklađivanje mirovina vrši se prema prosječnoj polugodišnjoj stopi promjene indeksa potrošačkih cijena i prosječne bruto plaće.

dišnjeg rasta na 13,1% u četvrtom tromjesečju 2005. godine (prema prosječnom stanju kredita u promatranim razdobljima). Ubrzanje rasta efektivnih plasmana poduzećima također potkrepljuje takve tendencije. Blago ubrzavanje rasta stambenih kredita tijekom četvrtog tromjesečja, uz ubrzavanje rasta vrijednosti neto narudžbi građevinskih radova u listopadu, upućuje na nastavak rasta ulaganja u nekretnine, što nije u skladu s rezultatima HNB-ova istraživanja pouzdanja potrošača provedenog u siječnju 2006., prema kojem postoji tendencija smanjenja planiranih investicija u nekretnine krajem 2005. i početkom ove godine.

Državna potrošnja

Prema procjeni BDP-a za treće tromjesečje 2005. godine državna je potrošnja u tome razdoblju realno rasla po stopi od 1,0% godišnje, jednako kao i u prethodnom tromjesečju. Time je i njezin doprinos rastu BDP-a ostao na razini od 0,2 postotna boda.

Prema nominalnim podacima Ministarstva financija o naknadama za zaposlene (uključujući otpremnine u javnoj upravi) i izdacima za korištenje dobara i usluga na razini konsolidirane opće države, u četvrtom je tromjesečju zabilježeno usporavanje nominalnog rasta državne potrošnje. Istodobna stagnacija zaposlenosti u javnoj upravi i ubrzavanje inflacije u četvrtom u odnosu na treće tromjesečje upućivali su na usporavanje godišnjeg rasta realne državne potrošnje kako se bližio kraj 2005. godine.

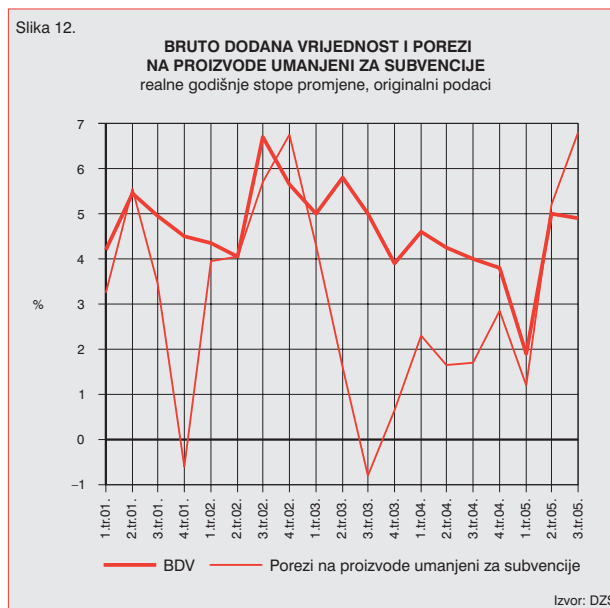
Proizvodnja

Prema proizvodnom pristupu tromjesečnom obračunu BDP-a godišnji je realni rast bruto dodane vrijednosti, nakon snažnog ubrzanja u drugom tromjesečju, u trećem tromjesečju 2005. godine blago usporen na 4,9%. Kumulativni realni godišnji rast BDV-a je tako u prvih devet mjeseci prošle godine iznosio 4,0%, što je usporavanje rasta u odnosu na isto razdoblje prethodne godine.

U promatranom razdoblju sve su djelatnosti dale poziti-

van doprinos rastu BDV-a, pri čemu je, u usporedbi s prethodnim tromjesečjem, najviše smanjen doprinos djelatnosti industrije (sa 2,4 postotna boda na 1,6 postotnih bodova). Usprkos tome, doprinos ove djelatnosti rastu BDV-a i nadalje je najveći, uz doprinos trgovine od 0,9 postotnih bodova te sezonski značajan doprinos djelatnosti hotela i restorana od 0,4 postotna boda. U trećem je tromjesečju ponovno zabilježen i pozitivan doprinos građevinske djelatnosti rastu BDV-a, koji je blago povećan na 0,2 postotna boda.

Fizički pokazatelji dostupni na mjesečnoj razini upućuju na usporavanje godišnjeg rasta dodane vrijednosti u četvrtom tromjesečju, ponajprije zbog nešto izraženijeg usporavanja rasta prometa u trgovini na malo. Nasuprot tim tendencijama, kod fizičkog obujma građevinskih radova bilježi se snažno ubrzavanje rasta, što će se pozitivno odraziti na dinamiku dodane vrijednosti ove djelatnosti gospodarstva krajem godine. Također, mjesečni pokazatelji fizičkog obujma industrijske proizvodnje u četvrtom tromjesečju 2005. godine pokazuju da je usporavanje rasta BDV-a u industriji u

trećem tromjesečju bilo samo privremeno.

Snažnija dinamika realnog rasta poreza na proizvode umanjnih za subvencije u odnosu na dinamiku BDV-a u trećem tromjesečju 2005. godine rezultirala je zaostajanjem rasta BDV-a za rastom BDP-a od 0,3 postotna boda. Prema nominalnim podacima Ministarstva financija za četvrto tromjesečje 2005. godine na razini konsolidirane opće države (GFS 2001) zabilježeno je usporavanje godišnjeg rasta prihoda od indirektnih poreza, praćeno oporavkom rashoda za subvencije poduzećima u javnom sektoru te snažnim rastom rashoda za subvencije poduzećima izvan javnog sektora. Stoga se u četvrtom tromjesečju može očekivati brži godišnji rast BDV-a od rasta BDP-a, što je posljednji puta zabilježeno u prvom tromjesečju 2005. godine.

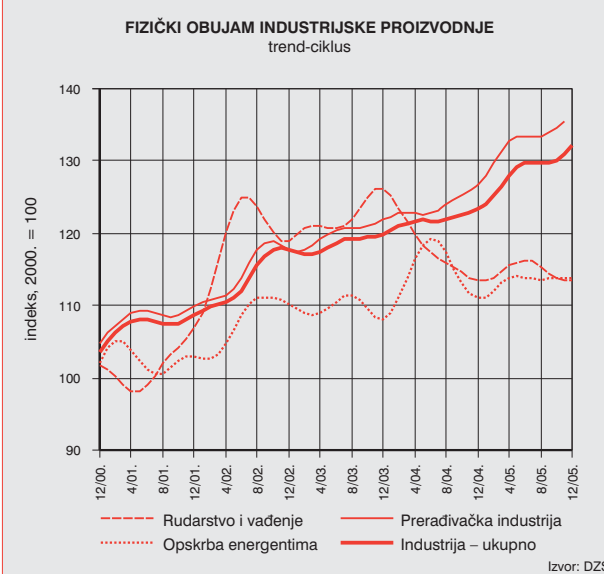
Industrija

Nakon snažnog ubrzanja godišnje stope rasta realnog BDV-a u djelatnosti industrije, sa 1,6% u prvom na 8,6% u drugom tromjesečju, rast je u trećem tromjesečju usporen, ali je i nadalje visok i iznosi 6,0% godišnje. U trećem tromjesečju upravo je industrija dala najveći doprinos rastu BDV-a (1,6 postotnih bodova), što se može očekivati i na razini cijele 2005. godine. Podaci DZS-a o fizičkom obujmu industrijske proizvodnje u razdoblju od listopada do prosinca 2005. godine pokazuju da je usporavanje rasta BDV-a u industriji u trećem tromjesečju bilo samo privremeno. Naime, godišnji rast fizičkog obujma industrijske proizvodnje u četvrtom tromjesečju blago ubrzan u usporedbi s trećim tromjesečjem, sa 6,1% na 6,2%, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima. Navedeno kretanje ukupne industrije generirale su pozitivne tendencije u proizvodnji energije, koja se snažno oporavljala pod utjecajem sezonskih faktora, dok ostale industrijske grupacije također bilježe pozitivne tendencije (odnosno oporavak razine proizvodnje, koji se još nije odrazio na godišnju dinamiku proizvodnje), osim proizvodnje trajnih proizvoda za široku potrošnju, koja pokazuje negativne tendencije.

Nominalni podaci DZS-a o robnoj razmjeni (sezonski prilagođeni) upućuju na ubrzanje godišnjeg rasta robnog izvoza u četvrtom tromjesečju u odnosu na treće, sa 9,2% na 9,6%, prije svega zbog snažnog ubrzanja rasta izvoza kapitalnih proizvoda (sa 1,7% na 15,6%, na godišnjoj razini). Također se ubrzao godišnji rast robnog uvoza u četvrtom u odnosu na treće tromjesečje, uglavnom zbog snažnog ubrzanja rasta uvoza kapitalnih proizvoda. Uz to, u četvrtom tromjesečju bio primjetan nastavak kumuliranja zaliha gotovih proizvoda u industriji, iako po nešto nižoj godišnjoj stopi rasta od one u prethodnom tromjesečju. To je bilo ponajprije uzrokovano rastom zaliha potrošnih dobara, najviše hrane i pića. Ovakva kretanja upućuju na jačanje domaće potražnje za investicijskim dobrima u četvrtom u odnosu na treće tromjesečje.

Kod prerađivačke industrije, koja čini glavninu industrijske proizvodnje, u četvrtom tromjesečju 2005., na godišnjoj razini, zabilježen rast od 7,0%, prema sezonski i kalendarski prilagođenim podacima (u četvrtom tromjesečju 2005. bio je jedan radni dan manje nego u istom razdoblju prethodne godine), što je usporavanje dinamike njezina go-

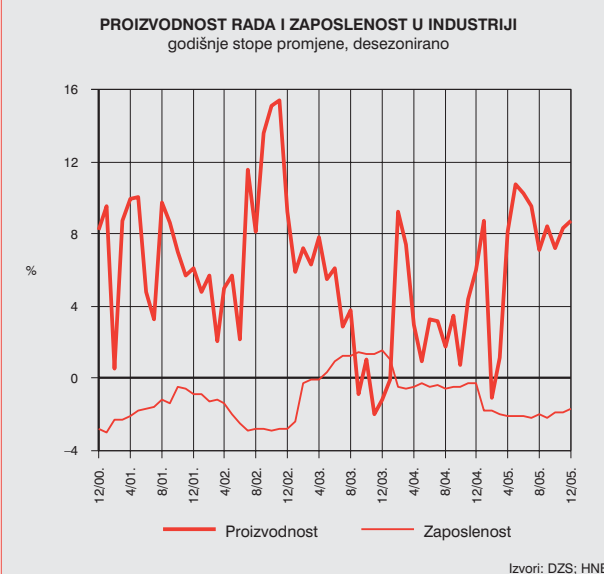
Slika 13.

dišnjeg rasta u odnosu na prethodno tromjesečje. Ipak, njezina je razina porasla u prosincu, što se odrazilo i na porast kumulativne stope rasta prerađivačke industrije za cijelu 2005., koja je blago porasla u odnosu na kumulativnu stopu u studenome (6,5% naprama 6,3%).

Nasuprot tendenciji usporavanja rasta fizičkog obujma proizvodnje prerađivačke industrije, u četvrtom su tromjesečju u djelatnosti rudarstva i vađenja te opskrbi energentima zabilježena povoljnija kretanja. Pritom se kod opskrbe energentima, nakon pada u trećem tromjesečju, u četvrtom tromjesečju bilježi godišnji rast od 3,4%. Kod rudarstva i vađenja, čija se razina fizičkog obujma proizvodnje u četvrtom tromjesečju smanjila, zabilježeno je usporavanje godišnjeg pada aktivnosti sa -2,2% u trećem na -0,1% u četvrtom tromjesečju. Taj pad u četvrtom tromjesečju uzrokovan je padom aktivnosti u prosincu, dok je u listopadu i studenome zabilježen rast na godišnjoj razini. Čini se da godišnji pad aktivnosti u rudarstvu i vađenju nije usklađen s pozitivnim tendencijama zabilježenim u građevinarstvu krajem

Slika 14.

2005. godine. No, moguće je da je domaća proizvodnja za potrebe građevinarstva supstituirana većim uvozom dobara iz inozemstva jer je u četvrtom tromjesečju snažno ubrzan uvoz proizvoda za rudarstvo i vađenje.

Godišnji rast proizvodnosti rada u industriji u četvrtom je tromjesečju usporen, ali je i nadalje stopa promjene bila iznimno visoka i iznosila je 8,1%. Blago usporavanje proizvodnosti uzrokovano je usporavanjem pada zaposlenosti u industrijskom sektoru tijekom promatranog razdoblja. Na razini cijele 2005. godine proizvodnost rada u industriji, prema desezoniranim podacima, bila je za 7,2% veća nego u 2004. godini. Na takav rast proizvodnosti utjecale su negativne godišnje stope promjene broja zaposlenih u industriji te porast industrijske proizvodnje. Nakon DZS-ove revizije preliminarnih podataka o zaposlenosti u industriji, koja će biti provedena sredinom travnja ove godine, porast proizvodnosti rada vjerojatno će biti korigiran nadalje, što će smanjiti razliku između rasta proizvodnosti u posljednje dvije godine.

Trgovina

Godišnji rast bruto dodane vrijednosti djelatnosti trgovine, nakon izrazitog usporavanja početkom godine, u drugom i trećem tromjesečju 2005. godine kontinuirano se ubrzavao. U trećem je tromjesečju tako ostvarena godišnja stopa rasta od 6,1%. Time je i doprinos trgovine rastu BDV-a kontinuirano rastao, i to sa 0,3 postotna boda u prvom na 0,8 postotnih bodova u drugom i 0,9 postotnih bodova u trećem tromjesečju.

S druge strane, sezonski prilagođeni mjesečni pokazatelj kretanja prometa u trgovini na malo upućuju na snažno usporavanje rasta djelatnosti trgovine u drugom polugodištu 2005. godine. Realni promet u trgovini na malo stabilizirao se tako u trećem tromjesečju 2005. godine na razini iz prethodnog tromjesečja, dok je usporavanje rasta toga prometa na godišnjoj razini bilo djelomice posljedica učinka baznog razdoblja, odnosno skoka prodaje automobila u srpnju prethodne godine zbog tada najavljenog povećanja trošarina na

osobne automobile i ostala motorna vozila. U četvrtom je tromjesečju 2005. nastavljeno usporavanje godišnjih stopa rasta, ali je došlo i do smanjivanja razine prometa u trgovini na malo. Godišnje stope promjene po tromjesečjima iznosile su 6,0% u drugom, 2,7% u trećem i 2,1% u četvrtom tromjesečju.

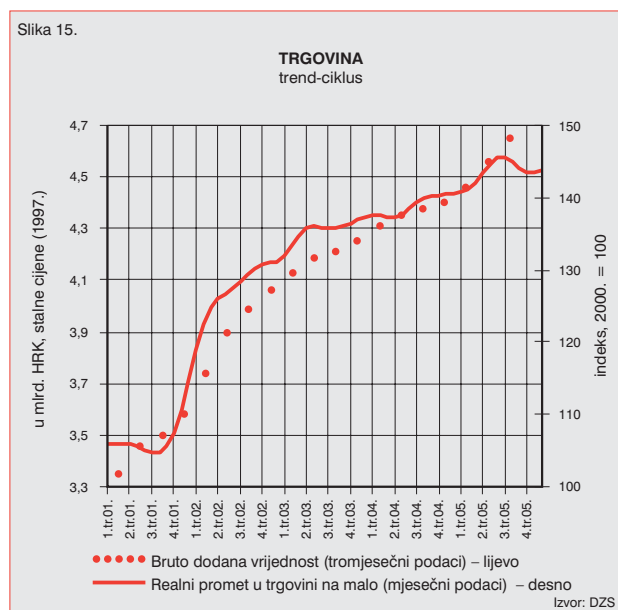
Realni promet u trgovini na malo, iz kojeg je isključena trgovina motornim vozilima i motociklima, upućuje na sličnu dinamiku maloprodaje, no uz nešto više godišnje stope rasta u četvrtom tromjesečju 2005. Ovakva kretanja mogla bi se djelomično objasniti godišnjim smanjenjem realne prodaje motornih goriva i maziva u četvrtom tromjesečju.

Promatra li se promet u trgovini na malo po trgovačkim strukama u 2005. godini visoke stope nominalnog rasta zabilježene su kod nespecijaliziranih prodavaonica živim namirnicama, motornih goriva i maziva te motornih vozila, koje su dale i najveći pozitivan doprinos nominalnom rastu prometa u trgovini na malo. Najveći negativan doprinos rastu prometa u trgovini na malo u promatranom razdoblju dali su električni aparati za kućanstvo i ostala trgovina na malo izvan prodavaonica.

Građevinarstvo

Rast bruto dodane vrijednosti djelatnosti građevinarstva, nakon pada u prvom tromjesečju, oporavio se u drugom i ubrzao se (na 3,4%) u trećem tromjesečju 2005. godine. Time je povećan i doprinos ove djelatnosti rastu BDV-a na 0,2 postotna boda u trećem tromjesečju.

U listopadu i studenome 2005. godine nastavljene su pozitivne tendencije u građevinarstvu. Rast indeksa fizičkog obujma građevinskih radova ubrzan je sa 2,5% u trećem tromjesečju na 8,7% u listopadu i studenome, na godišnjoj razini. U četvrtom tromjesečju snažniji je rast zabilježen kod radova na zgradama, ali pozitivne tendencije prisutne su i kod radova na ostalim građevinama. Što se tiče kumulativne stope rasta građevinarstva u studenome, njezin je pad, na godišnjoj razini, usporen sa -2,1% u listopadu na -1,2% u studenome. Na osnovi takve dinamike građevinske aktivnos-

ti, u četvrtom se tromjesečju također može očekivati pozitivan doprinos djelatnosti građevinarstva rastu BDV-a, koji je zabilježen i u drugom i trećem tromjesečju 2005. godine.

Recentni navješćujući pokazatelji građevinske aktivnosti, odnosno vrijednost izdanih građevnih dozvola i vrijednost neto narudžbi u građevinarstvu, signaliziraju nastavak pozitivnih tendencija krajem 2005. i početkom 2006. godine. Pri tome se nakon pada u prvom tromjesečju, u posljednjih devet mjeseci 2005. godine snažno ubrzao rast vrijednosti izdanih građevnih dozvola. Tako je godišnja stopa rasta izdanih dozvola povećana sa 6,4% u drugom na 12,9% u trećem i 35,4% u četvrtom tromjesečju. Također, vrijednost neto narudžbi, nakon godišnjeg pada od 3,2% u trećem tromjesečju, porasla je (na godišnjoj razini) na 11,7% u listopadu, pod utjecajem rasta neto narudžbi radova na zgradama. Pozitivne tendencije u građevinarstvu, koje su sve primjetnije kako se bližio kraj 2005. godine, potvrđuje i oporavak godišnjeg rasta kapitalnih rashoda na razini konsolidirane opće države u četvrtom tromjesečju.

Turizam

Prema tromjesečnom obračunu BDP-a u djelatnosti hotela i restorana u trećem je tromjesečju 2005. godine došlo do snažnog ubrzanja godišnjeg rasta bruto dodane vrijednosti, sa 1,5% u drugom na 7,6% u trećem tromjesečju. Time je njezin doprinos formiranju ukupnog BDV-a u trećem tromjesečju 2005. godine porastao na 0,4 postotna boda, što je povećalo njezin doprinos u prvih devet mjeseci na 0,2 postotna boda. Međutim, ta djelatnost obuhvaća tek manji dio turizma, čiji su direktni i indirektni učinci prisutni i u drugim djelatnostima.

U četvrtom se tromjesečju 2005. u turizmu bilježi usporavanje godišnjeg rasta u odnosu na razdoblje glavne turističke sezone, prema fizičkim pokazateljima DZS-a. Broj noćenja turista u četvrtom je tromjesečju bio za 8,3% veći nego u istom razdoblju 2004. godine, dok je broj dolazaka turista porastao za 7,3% na godišnjoj razini. Kumulativna stopa rasta noćenja turista za cijelu 2005. iznosila je 7,6%, a

dolazaka 6,2%. Godišnji rast ukupnih nominalnih prihoda od turizma ubrzan je u četvrtom tromjesečju u odnosu na treće.

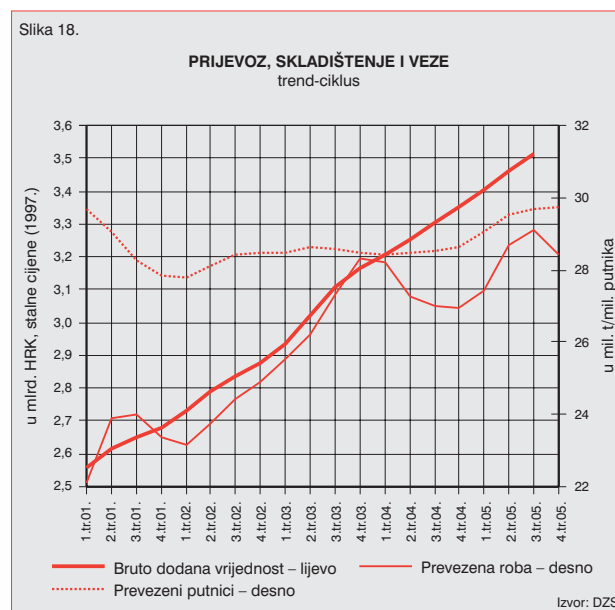
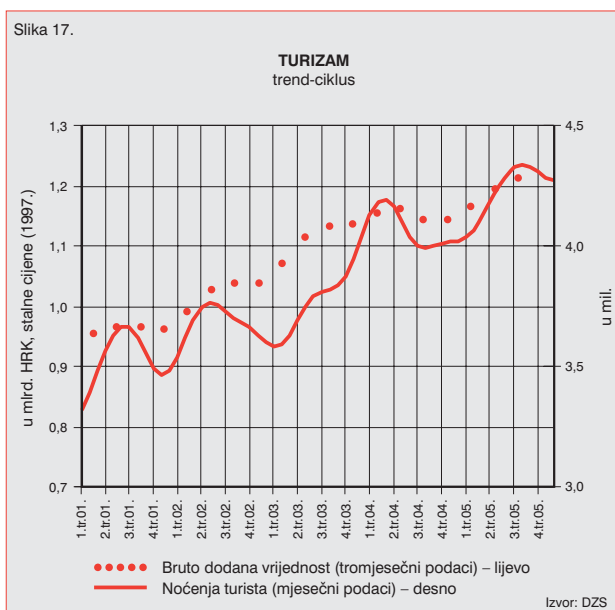
U 2005. godini broj individualnih dolazaka turista porastao je za 3,0% u odnosu na 2004. godinu, dok je broj noćenja turista porastao za 7,0%. Organizirani dolasci i noćenja turista bilježe veći godišnji rast u promatranom razdoblju, i to redom 11,0% i 8,0%. Među gostima najveći je udio stranih turista (oko 90,0%), čija noćenja i dolasci također rastu brže nego noćenja i dolasci domaćih turista. U 2005. godini u strukturi noćenja stranih turista najviše noćenja ostvarili su turisti iz Njemačke, Italije i Slovenije, kao i u 2004. godini.

Prijevoz i veze

U djelatnosti prijevoza, skladištenja i veza u trećem je tromjesečju 2005. godine usporen realni godišnji rast, mjereno BDV-om te djelatnosti. To usporavanje rasta ujedno je smanjilo doprinos te djelatnosti formiranju ukupnog BDV-a sa 0,7 postotnih bodova u drugom tromjesečju na 0,6 postotnih bodova u trećem tromjesečju 2005. Prema dostupnim pokazateljima DZS-a o kretanjima u pojedinim segmentima ove djelatnosti gospodarstva njezin bi se rast mogao nastaviti usporavati s približavanjem kraja 2005. godine.

Godišnji rast ukupnog prijevoza putnika je prema sezonski prilagođenim podacima, nakon usporavanja u trećem tromjesečju, u četvrtom tromjesečju 2005. godine ubrzan na 4,2%. Nasuprot tome, godišnji rast prijevoza robe usporio se sa 7,4% u trećem na 4,6% u četvrtom tromjesečju 2005. godine. Ta su kretanja rezultirala ubrzanjem godišnjeg rasta broja prevezenih putnika (na 3,3%) i prijevoza robe (na 3,7%) na razini cijele 2005. u usporedbi sa 2004. godinom.

Krajem 2005. godine prijevoz putnika u najznačajnijem, cestovnom prijevozu, kojim se ostvaruje više od polovine ukupnog prijevoza putnika, blago pada na godišnjoj razini, bilo da se mjeri prevezenim putnicima ili putničkim kilometrima. Prijevoz putnika najviše raste u željezničkom prijevozu, koji je drugi po značenju (na njega otpada otprilike trećina prevezenih putnika). Cestovni prijevoz robe, mjereno

tonama prevezene robe, bilježi u promatranom razdoblju godišnju stopu rasta od 12,0%, što znači ubrzanje dinamike godišnjeg rasta u odnosu na prethodno razdoblje.

U telekomunikacijskim uslugama tijekom četvrtog tromjesečja 2005. došlo je do pada broja utrošenih minuta nepokretne mreže za 10,7% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Broj utrošenih minuta pokretne mreže bilježi pak snažan godišnji rast od 50,3% u promatranom razdoblju i nastavlja svoju ekspanziju nauštrb fiksne telefonije. Takva su kretanja nastavak propulzivnog rasta toga segmenta djelatnosti prijevoza i veza. Ostvarena kretanja vjerojatno su povezana i s učincima pojačane konkurencije u mobilnim telekomunikacijama, do koje je došlo ulaskom novoga mobilnog operatera na hrvatsko tržište sredinom listopada prošle godine.

Tržište rada

Tendencija pada registrirane nezaposlenosti, izražena tijekom 2005. godine, značajno se usporila u četvrtom tromjesečju. Do takvog kretanja registrirane nezaposlenosti u četvrtom tromjesečju došlo je zbog sporijeg smanjivanja broja novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a nego u prethodnom razdoblju i smanjivanja zapošljavanja osoba iz evidencije HZZ-a. U četvrtom je tromjesečju brisanje iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja stagniralo, pa brisanje osoba iz evidencije nije utjecalo na dinamiku odljeva osoba iz te evidencije i na smanjenje registrirane nezaposlenosti u četvrtom tromjesečju.

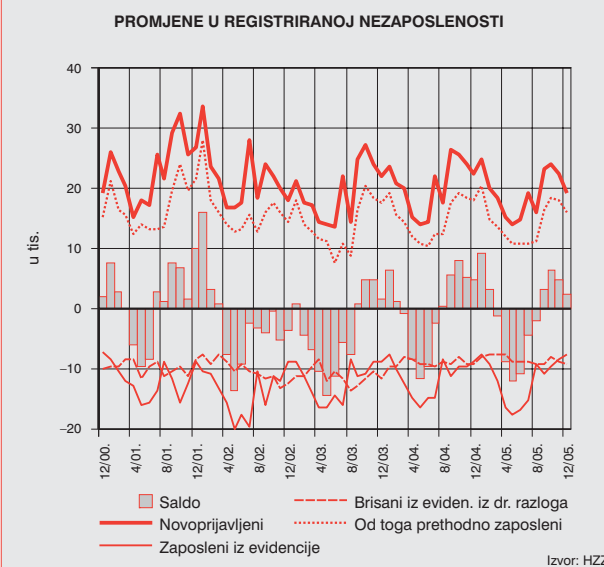
Prema privremenim podacima DZS-a o zaposlenosti te podacima HZMO-a o broju osiguranika, zaposlenost je u četvrtom tromjesečju 2005. godine nastavila rasti nešto brže nego u drugom i trećem tromjesečju, što nije bilo u skladu s gospodarskom aktivnošću koja se usporila u četvrtom tromjesečju. Od lipnja 2005. godine kada se broj osiguranika HZMO-a znatno povećao, a ta se viša razina zadržala do kraja godine, mogla bi se prvi put u posljednjih nekoliko godina javiti znatnija razilaženja među pokazateljima DZS-a i HZMO-a. Postoji li stvarni nesklad bit će moguće potpuno utvrditi tek nakon revizije privremenih podataka DZS-a o zaposlenosti.

Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine došlo je do blagog ubrzanja rasta realnih bruto plaća, pa je tako godišnja stopa rasta tih plaća u četvrtom tromjesečju iznosila 0,9% što je za 0,2 postotna boda više nego u trećem tromjesečju. Prosječne realne neto plaće rasle su u četvrtom tromjesečju po godišnjoj stopi od 1,5%, dakle brže od rasta prosječnih realnih bruto plaća, što je rezultat porezne reforme provedene na početku 2005. godine.

Nezaposlenost i zapošljavanje

Tijekom posljednja tri mjeseca 2005. godine u evidenciju novoprijavljenih osoba HZZ-a ukupno se prijavilo 65,5 tisuća osoba, što je za gotovo 7 tisuća osoba (11,5%) više nego u trećem tromjesečju iste godine. Glavnina porasta priljeva u evidenciju odnosila se na uobičajene sezonske učinke, odnosno svršetak sezonskih poslova tijekom ljetnih mjeseci.

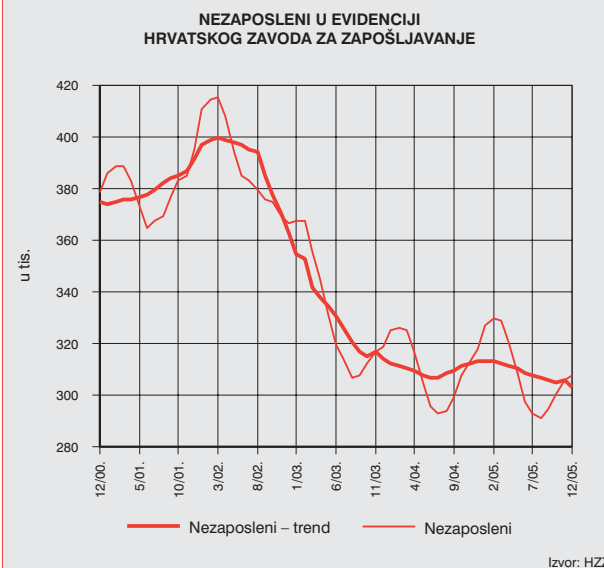
Slika 19.

Broj osoba zaposlenih iz evidencije, nakon eliminacije utjecaja sezonski slabijeg zapošljavanja krajem godine, vratio se time na razinu koja je prethodila spomenutom povećanju njihove razine u drugom tromjesečju. Broj osoba izbrisanih iz evidencije zbog drugih razloga osim zapošljavanja zadržao se i tijekom četvrtog tromjesečja na niskoj razini na koju je pao još krajem 2004. godine.

Krajem 2005. godine u evidenciji HZZ-a bilo je gotovo 308 tisuća osoba, što je za približno 10 tisuća osoba (3,1%) manje nego potkraj 2004. To je smanjenje, isključujući se uobičajene sezonske oscilacije registrirane nezaposlenosti, ostvareno uglavnom tijekom prve polovice 2005. godine, kada je tendencija registrirane nezaposlenosti snažnije opadala. U pozadini godišnjeg pada registrirane nezaposlenosti u 2005. godini jest pad broja novoprijavljenih osoba u evidenciju HZZ-a. Broj novoprijavljenih osoba u 2005. bio je za gotovo 13 tisuća osoba (5,4%) manji nego u 2004. godini. Moguće je da je takvo kretanje priljeva osoba u evidenciju HZZ-a bilo generirano povratkom u evidenciju jednog dijela osoba iz-

Slika 20.

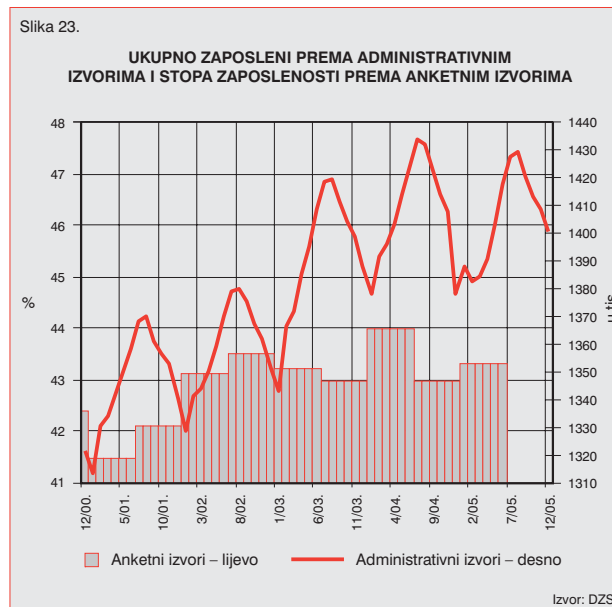
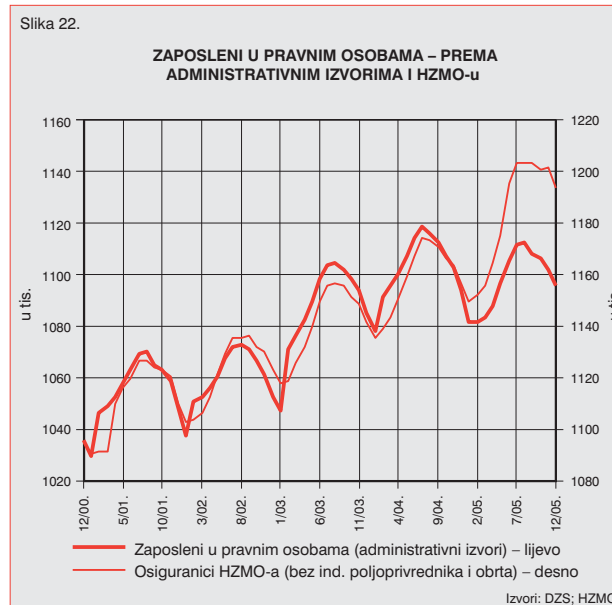

brisanih iz evidencije tijekom 2004. godine.

U skladu s jačanjem intenziteta priljeva u evidenciju HZZ-a i slabljenjem odljeva iz evidencije, tendencija pada registrirane nezaposlenosti u posljednjem se tromjesečju 2005. godine znatno usporila, pa je godišnja stopa rasta registrirane nezaposlenosti u tom tromjesečju iznosila 0,8%, što je za 0,5 postotnih bodova manje nego u trećem tromjesečju.

Stopa registrirane nezaposlenosti slijedila je kretanje razine registrirane nezaposlenosti. Tako je stopa registrirane nezaposlenosti tijekom posljednjeg tromjesečja 2005. porasla za 0,7 postotnih bodova u odnosu na treće tromjesečje, pa je na kraju 2005. godine dosegla razinu od 18,0%, ali je zbog tendencije pada tijekom prva tri tromjesečja, za 0,5 postotnih bodova bila niža nego na kraju 2004. godine. Za potvrdu smanjenja ili povećanja jaza koji postoji između stope registrirane nezaposlenosti i stope anketne nezaposlenosti valjalo bi pričekati anketne podatke o zaposlenosti i nezaposlenosti za drugu polovinu 2005. godine koji će biti dostupni tek u svibnju ove godine. Međutim, anketna je stopa nezaposlenosti u prvoj polovini 2005. godine iznosila 13,1%, što je za 0,7 postotnih bodova manje nego u prethodnoj godini.

Prema privremenim podacima DZS-a o zaposlenosti te prema broju osiguranika HZMO-a, tendencija rasta ukupne zaposlenosti u četvrtom se tromjesečju nešto ubrzala u odnosu na drugo i treće tromjesečje. Tendencija rasta broja osiguranika HZMO-a nastavila se i u četvrtom tromjesečju ubrzavati, pa se tako i godišnja stopa njihova rasta nastavila povećavati te je dosegla prosječnu razinu od 2,4%, što je za otprilike 0,3 postotna boda više od prosječne godišnje stope rasta ostvarene u trećem tromjesečju. Prema privremenim administrativnim pokazateljima DZS-a zaposlenost je u četvrtom tromjesečju 2005. godine, nakon eliminiranja sezonskih učinaka, također nastavila rasti nešto brže nego što je rasla u drugom i trećem tromjesečju iste godine. Godišnja stopa promjene ukupne zaposlenosti u posljednjem tromjesečju 2005. godine iznosila je 0,1%. Ta je godišnja stopa proizašla iz revidiranih podataka o zaposlenosti za

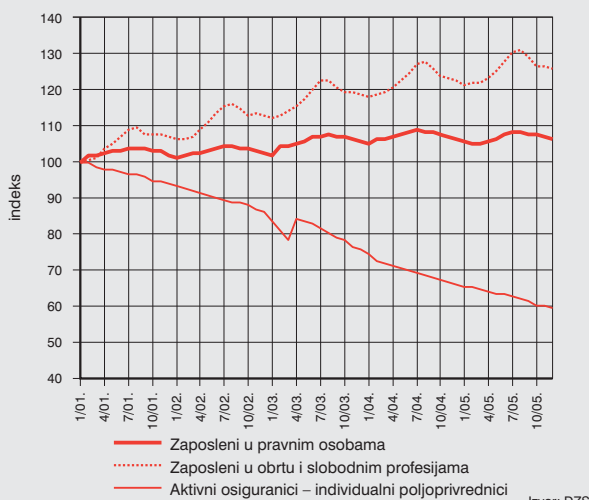
razdoblje do siječnja 2005. godine i privremenih podataka za razdoblje nakon toga, pa će je revizija privremenih podataka o zaposlenosti za 2005. vjerojatno znatno povećati⁴.

Dinamika pokazatelja broja osiguranika HZMO-a u proteklim je godinama uglavnom bila dobro usklađena s kretanjem DZS-ova pokazatelja zaposlenosti. Međutim, od lipnja 2005. godine, otkad se broj osiguranika znatno povećao, a ta se viša razina zadržala do kraja godine, mogla bi se prvi put u posljednjih nekoliko godina javiti znatnija razilaženja među pokazateljima DSZ-a i HZMO-a. Nesklad će biti moguće utvrditi tek nakon revizije privremenih podataka DZS-a o zaposlenosti.

Tijekom četvrtog tromjesečja nastavljen je smjer kretanja svih komponenta ukupne zaposlenosti iz prethodnog razdoblja. Zaposlenost u obrtu i slobodnim profesijama, nakon isključivanja sezonskih utjecaja, nastavila je rasti uz godišnju

⁴ Revizija privremenih podataka DZS-a o zaposlenosti bit će obavljena u travnju 2006. godine.

Slika 24.

ZAPOSLENOST PREMA ADMINISTRATIVNIM IZVORIMA
 siječanj 2001. = 100

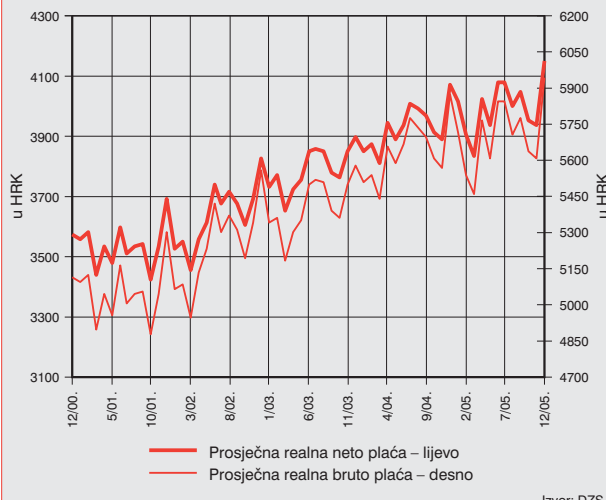
stopu od 2,4% što je otprilike jednako zabilježenoj godišnjoj stopi njezina rasta u drugom i trećem tromjesečju. Sličnom dinamikom kao i u prethodnom dijelu godine nastavlja se i tendencija pada broja individualnih poljoprivrednika koji su aktivni osiguranici HZMO-a. Takvih je osoba u posljednjem tromjesečju 2005. bilo za gotovo 11 tisuća (10,2%) manje nego u posljednjem tromjesečju 2004. godine. Tendencija rasta zaposlenosti u pravnim osobama, koja je bila prisutna u drugom i trećem tromjesečju, u četvrtom je tromjesečju bila još nešto više izražena. Ubrzavanje rasta zaposlenosti u pravnim osobama ujedno je potaknulo i brži rast ukupne zaposlenosti. No, zaposlenost u pravnim osobama krajem 2005. godine na godišnjoj je razini zasada smanjena, a privremeni podaci će nakon revizije u travnju ove godine vjerojatno biti znatno povećani, pa će to ujedno odrediti dinamiku godišnjeg rasta zaposlenosti u 2005. godini.

Djelatnosti u kojima je u četvrtom tromjesečju 2005. godine zabilježeno najznačajnije smanjivanje zaposlenosti na godišnjoj razini, prema privremenim pokazateljima, bile su promet i veze (1,9 tisuća ili 1,9%), prerađivačka industrija (4,4 tisuća ili 1,5%) te poljoprivreda (0,5 tisuća ili 1,4%). U usko definiranoj javnoj upravi također je zabilježeno godišnje smanjenje zaposlenosti (2,1 tisuća ili 2,0%), ali je zaposlenost istodobno porasla u obrazovanju (2,3 tisuće ili 2,5%) i zdravstvu (1,2 tisuće ili 1,4%), tako da je u ukupnoj javnoj upravi zabilježeno blago povećanje zaposlenosti. Uz obrazovanje, najveći doprinos povećanju ukupne zaposlenosti dali su financijsko posredovanje (1,3 tisuća ili 4,1%), poslovanje nekretninama i poslovne usluge (3,2 tisuće ili 3,8%) te građevinarstvo (3,4 tisuće ili 3,0%), u kojem se nastavlja oporavak započeo u prvom tromjesečju 2005. godine.

Plaće i troškovi rada

Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine došlo je do blagog ubrzanja rasta realnih bruto plaća, pa je godišnja stopa rasta realnih bruto plaća u četvrtom tromjesečju iznosila 0,9%, što je za 0,2 postotna boda više nego u trećem tromje-

Slika 25.

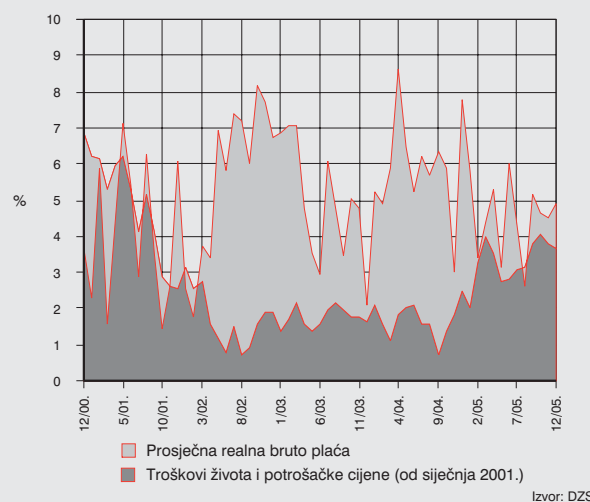
PROSJEČNE REALNE PLAĆE
 prema cijenama iz 2001.

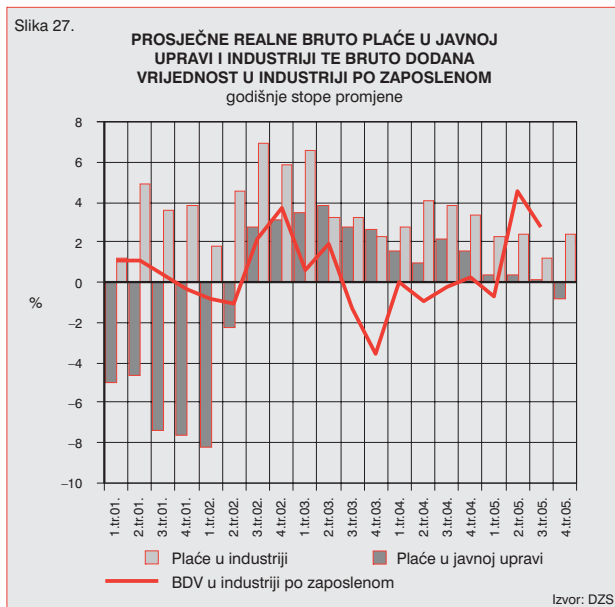
sečju. Prosječne realne neto plaće rasle su u četvrtom tromjesečju po godišnjoj stopi od 1,5%, što je zbog učinaka porezne reforme provedene na početku 2005. godine više od stope rasta prosječnih realnih bruto plaća.

Godišnji rast prosječne nominalne bruto plaće isplaćene u četvrtom tromjesečju 2005. godine iznosio je 4,7%, što je za 0,7 postotnih bodova više nego u trećem tromjesečju. Navedeni rast nominalnih plaća bio je praćen rastom troškova života, pa je to jako smanjilo utjecaj ostvarenog rasta nominalnih plaća na kretanje realnih plaća.

Dinamika realnih plaća u većini djelatnosti ne odstupa bitno od stopa rasta prosječnih realnih plaća. Nešto snažnijim godišnjim rastom realnih bruto plaća u četvrtom tromjesečju 2005. godine izdvojila se poljoprivreda (4%) te rudarstvo i vađenje (8,1%), iako je u rudarstvu i vađenju u četvrtom tromjesečju zabilježeno smanjenje realne godišnje stope rasta. No, navedene djelatnosti imaju neznatan udio u ukupnoj zaposlenosti, pa ni njihov doprinos rastu ukupnog prosjeka nije značajan. I dalje je primjetan nastavak politike

Slika 26.

TROŠKOVI ŽIVOTA I PROSJEČNE REALNE BRUTO PLAĆE
 godišnje stope promjene

ograničavanja mase plaća u javnoj upravi gdje je u četvrtom tromjesečju zabilježen pad prosječnih realnih bruto plaća (-0,9%). Takav je pad posljednji put bio zabilježen u drugom tromjesečju 2002. godine. Negativna dinamika realnih bruto plaća unutar javnog sektora odraz je smanjenja prosječne realne plaće u usko definiranoj javnoj upravi i obrazovanju te povećanja prosječne realne plaće u zdravstvu. Pozitivan doprinos rastu prosječnih realnih plaća dala je prerađivačka industrija (0,6%). Doprinos prerađivačke industrije rastu prosječnih realnih plaća izuzetno je značajan u odnosu na ostale djelatnosti jer je prerađivačka industrija pridonijela rastu prosječnih realnih plaća jednako koliko i zdravstvo, trgovina na veliko i malo te promet i veze zajedno. Međutim, učinak pozitivnih doprinosa rastu prosječnih realnih plaća umanjen je godišnjom kontrakcijom rasta plaća u usko definiranoj javnoj upravi i obrazovanju.

Prosječna realna bruto plaća u industriji u četvrtom tromjesečju 2005. godine rasla po godišnjoj stopi od 2,3%, što je za 1,1 postotni bod više nego u trećem tromjesečju, a slično dinamici u prvoj polovici godine.

Cijene

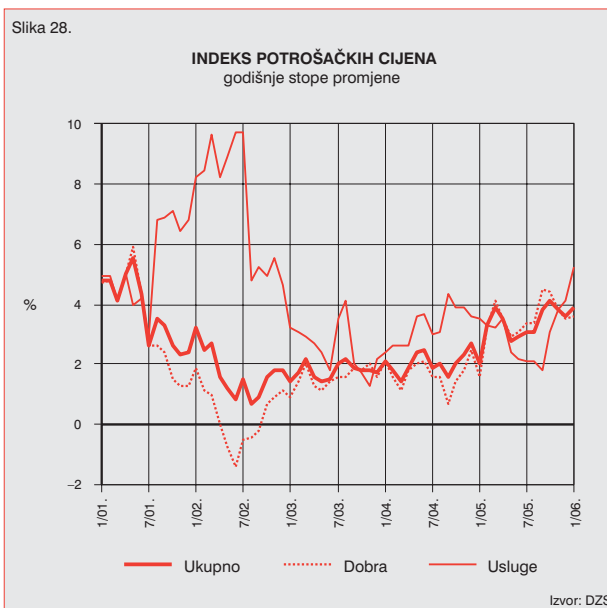
Tijekom 2005. godine u Hrvatskoj je došlo do ubrzanja inflacije potrošačkih cijena u usporedbi s inflacijom u 2004. Tako se prosječna godišnja stopa promjene ukupnog indeksa potrošačkih cijena povećala za 1,2 postotna boda, sa 2,1% zabilježenih u 2004. godini na 3,3% u 2005. Prosječna godišnja stopa promjene temeljne inflacije također je porasla; sa 1,9% koliko je bilo ostvareno u 2004. godini na 3,1% u 2005. Nasuprot tome, tijekom 2005. godine ostvaren je pad proizvođačkih cijena, te se prosječna godišnja stopa promjene indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima snizila sa 3,5% zabilježenih u 2004. na 3,0% u 2005. godini.

Godišnja stopa promjene indeksa potrošačkih cijena ostvarena na kraju razdoblja povećala se za ukupno 0,9 postotnih bodova, sa 2,7% u prosincu 2004. godine na 3,6% u pro-

sincu 2005., ali je ostala u zoni relativno niske inflacije. Na ubrzanje inflacije potrošačkih cijena u 2005. godini u velikoj su mjeri utjecali povećanje godišnje stope rasta cijena prehrane (prije svega, poljoprivrednih proizvoda i mesa), određenih administrativno reguliranih cijena (električna struja, zaštićena najamnina, zdravstvene usluge i naftni derivati) te rast nekih cijena koje se slobodno formiraju na tržištu (prije svega odjeće i obuće). Tijekom 2005. godine uvezeni pritisci na rast domaće inflacije bili su izraziti, a ogledali su se ponajviše u porastu cijene sirove nafte i drugih sirovina na svjetskom tržištu, deprecijaciji kune prema američkom dolaru te povećanju godišnje stope promjene proizvođačkih cijena u eurozoni. Ostvarivanju relativno niske stope inflacije u domaćem gospodarstvu pridonosilo je, s druge strane, nekoliko glavnih čimbenika – aprecijacija tečaja kune prema euru, umjereni rast domaće potražnje, blagi nominalni rast plaća, rast proizvodnosti rada, smanjenje godišnje stope rasta cijena domaćih cijena industrijskih proizvoda za široku potrošnju te snažna konkurencija koja je prisutna u trgovini na malo. Osim toga, 2005. je bila završna godina postupnog snižavanja carinskih stopa za industrijske proizvode u okviru preuzetih obaveza prema Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, tako da je još bio prisutan učinak vanjskotrgovinske liberalizacije na smanjenje inflatornih pritisaka.

Najnoviji podaci Državnog zavoda za statistiku Republike Hrvatske pokazuju da je u siječnju 2006. godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena dosegla razinu od 3,9%, nakon što se u posljednja dva mjeseca 2005. godine inflacija lagano usporila. Nasuprot tome, godišnja je stopa temeljne inflacije pala sa 3,0% ostvarenih u prosincu 2005. na 2,8% u siječnju 2006. Uz 0,6%-tni mjesečni rast indeksa potrošačkih cijena, povećanju godišnje stope inflacije u siječnju ove godine pridonio je i učinak baznog razdoblja jer je u siječnju prethodne godine ostvaren blaži mjesečni rast cijena. Temeljni indeks potrošačkih cijena, pri čijem se izračunu isključuju cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (kojih je rast u siječnju bio najizrazitiji), smanjio se u siječnju 2006. godine za 0,5% u odnosu na prethodni mjesec.

Najveći doprinos (0,5 postotnih bodova) porastu go-

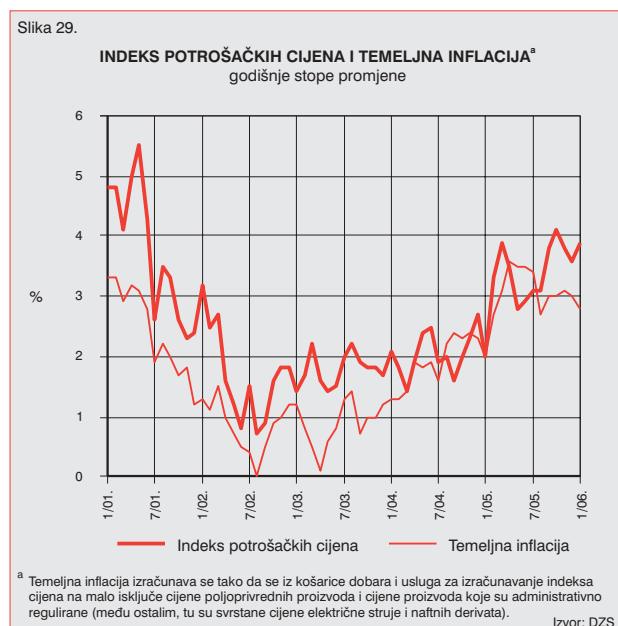

Tablica 1. Indeks potrošačkih cijena, godišnje stope promjene

	Ponderi 06.	XII.04.	III.05.	VI.05.	IX.05.	XII.05.	I.06.
Ukupno	100,0	2,7	3,9	2,9	3,8	3,6	3,9
Prehrana i bezalkoholna pića	32,9	2,4	5,5	4,2	5,8	3,7	4,1
Alkoholna pića i duhan	5,6	10,2	10,6	10,2	1,0	1,1	1,4
Odjeća i obuća	8,0	-1,7	-1,2	0,4	2,0	3,6	0,8
Stanovanje, voda, energ., plin i dr.	15,1	6,0	6,0	3,1	4,3	5,4	7,2
Pokućstvo, oprema za kuću i dr.	4,7	0,2	1,6	2,6	3,0	2,9	2,9
Zdravstvo	2,9	1,0	0,8	2,0	1,9	8,6	8,9
Promet	11,3	2,6	3,3	-0,3	5,1	3,8	4,9
Komunikacije	4,2	-0,5	-0,4	-0,4	-0,4	0,2	0,2
Rekreacija i kultura	5,5	2,5	1,8	2,8	2,2	2,6	2,6
Obrazovanje	0,9	1,1	1,4	1,7	6,0	6,2	6,0
Ugostiteljske usluge	3,2	2,8	2,1	1,6	1,7	3,3	3,2
Ostala dobra i usluge	5,8	1,9	1,8	2,4	1,7	2,0	2,2
Dobra	76,9	2,5	4,1	3,1	4,5	3,5	3,6
Usluge	23,1	3,6	3,2	2,2	1,8	4,1	5,2

Izvor: DZS

dišnje stope inflacije potrošačkih cijena u 2005. godini dalo je povećanje godišnje stope promjene temeljne inflacije, sa 2,3% u prosincu 2004. na 3,0% u prosincu 2005. Utjecaj kretanja cijena proizvoda koje se slobodno formiraju na tržištu, te ulaze u izračun temeljne inflacije, na kretanje ukupne inflacije potrošačkih cijena značajan je, zbog velikog pondera od 69,9% koje oni imaju u ukupnoj košarici dobara i usluga za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena. Rast temeljne inflacije ubrzan je tijekom 2005. godine, ponajprije zbog porasta godišnje stope rasta cijena mesa sa 3,5% u prosincu 2004. na 6,1% u prosincu 2005. te zbog povećanja godišnje stope promjene cijena odjeće i obuće sa -1,7% u prosincu 2004. na 3,6% u prosincu 2005. godine. Osim toga, došlo je i do određenog prelijevanja poskupljenja naftnih derivata na poskupljenje onih dobara i usluga u čijoj su proizvodnji oni važan input. Tako su primjerice u prosincu 2005. usluge u cestovnom prijevozu bile skuplje u prosjeku za 6,9%, a u zračnom prijevozu za 4,7%, oboje u odnosu na prosinac 2004. godine. Ukupno gledajući, kretanje cijena drugih grupa proizvoda koje se slobodno formiraju na tržištu, bilo je tijekom 2005. godine relativno stabilno.

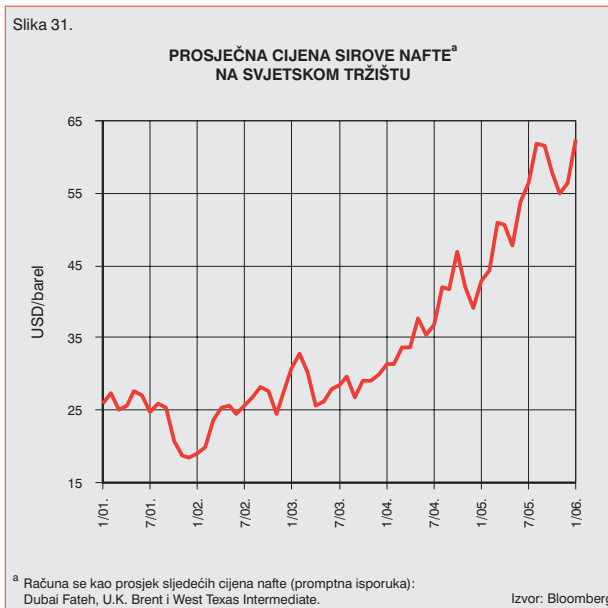
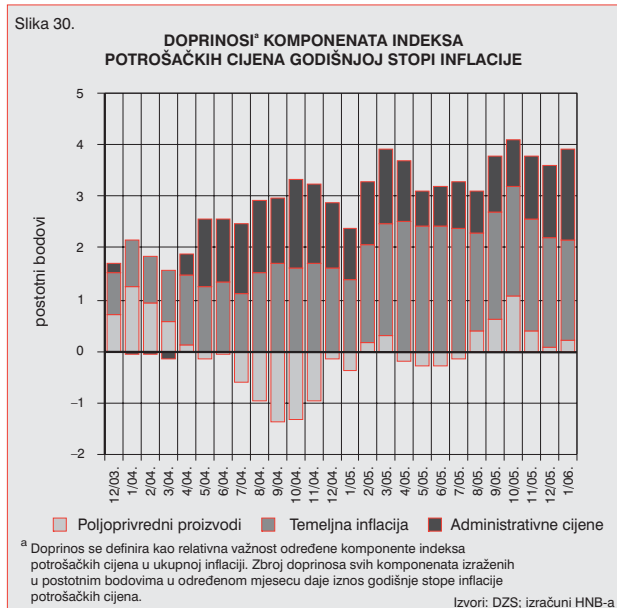
Administrativno regulirane cijene i u 2005. su godini rasle znatno brže od onih koje se slobodno formiraju na tržištu. Godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena povećala se tako sa 5,5% u prosincu 2004. na 6,1% u prosincu 2005. godine, a njihov se doprinos ukupnoj godišnjoj stopi inflacije u 2005. povećao za 0,2 postotna boda. Godišnja stopa promjene cijena poljoprivrednih proizvoda u promatranom je razdoblju bila niska, ali je porasla sa -2,2% zabilježenih u prosincu 2004. na 1,2% u prosincu 2005., tako da se doprinos ove skupine proizvoda ukupnoj godišnjoj inflaciji potrošačkih cijena povećao također za 0,2 postotna boda.

U posljednjem tromjesečju 2005. godine uočljiv je bio skok indeksa potrošačkih cijena sa 3,8% u rujnu na 4,1% u listopadu, dok je tijekom studenoga i prosinca inflacija potrošačkih cijena usporena, tako da se ona na kraju godine spustila na 3,6%. Kretanje indeksa temeljne inflacije tijekom četvrtog je tromjesečja bilo stabilno te se temeljna inflacija u prosincu 2005. zadržala na razini od 3,0%, zabilježenoj i na kraju trećeg tromjesečja. Ipak, valja primijetiti da je tijekom četvrtog tromjesečja došlo do promjena doprinosa pojedinih komponenata ukupnoj godišnjoj stopi temeljne inflacije – usporila se godišnja stopa rasta cijena određenih prehrambenih proizvoda (meso, mliječni proizvodi) te automobila. Ubrzanjem godišnje stope rasta cijena obuće te ugostiteljskih usluga spomenuta su smanjenja bila kompenzirana.

Varijabilnosti indeksa kretanja potrošačkih cijena tijekom četvrtog tromjesečja najviše je pridonijelo kretanje cijena poljoprivrednih proizvoda, čija je godišnja stopa promjene snažno porasla sa 8,9% zabilježenih u rujnu na 15,5% u listopadu te se tijekom iduća dva mjeseca smanjivala pavši u prosincu na razinu od samo 1,2%. Ova skupina proizvoda obuhvaća voće, povrće i ribu, a njezin je udio u ukupnoj košarici za izračun potrošačkih cijena znatan te je u 2005. godini iznosio ukupno 6,9%. U listopadu su cijene poljoprivrednih proizvoda povećane za 3,0% u odnosu na prethodni mjesec, a značajno povećanje godišnje stope promjene njihovih cijena proizlazi i iz nepovoljnog učinka baznog razdoblja jer su u listopadu 2004. godine poljoprivredni proizvodi pojeftinili u odnosu na prethodni mjesec. Vrlo varijabilno kretanje cijena poljoprivrednih proizvoda nastavilo se i tijekom sljedeća dva mjeseca, pa su se tako cijene poljoprivrednih proizvoda u studenome smanjile za 1,3%, dok su u prosincu porasle za 9,1% u odnosu na prethodni mjesec, a njihova godišnja stopa promjene prilično se smanjila zbog povoljnog učinka baznog razdoblja.

Početak četvrtog tromjesečja došlo je do usporavanja godišnje stope rasta administrativno reguliranih cijena sa 4,7% u rujnu na 4,0% u listopadu, čime je djelomično kompenziran utjecaj izrazitog povećanja cijena poljoprivrednih proizvoda na ukupni indeks potrošačkih cijena. Nakon toga godišnja stopa promjene administrativno reguliranih cijena povećavala se dosegnuvši u prosincu 2005. godine razinu od 6,1%. Zbog izmjena u sustavu plaćanja participacija za medicinske usluge i lijekove tijekom četvrtog su tromjesečja porasle cijene medicinskih usluga⁵ te se godišnja stopa rasta

⁵ Cijene medicinskih usluga administrativno se reguliraju, a ukupnom indeksu potrošačkih cijena imaju udio od 0,5%.

cijena tih usluga povećala sa 1,4% u rujnu na 37,1% u prosincu. Osim toga, znatno su se povećale i administrativno regulirane cijene najamnina sa 0,1% u rujnu na 26,2% u prosincu. Doprinos cijena naftnih derivata ukupnoj godišnjoj stopi promjene administrativno reguliranih cijena bio je priličan, ali se tijekom četvrtog tromjesečja blago smanjio jer se godišnja stopa rasta cijena naftnih derivata na domaćem tržištu spustila sa 15,9% zabilježenih u rujnu na 15,2% u prosincu.

Najnoviji podaci DZS-a pokazuju da se u siječnju 2006. ukupni indeks potrošačkih cijena povećao za 0,6% u odnosu na prethodni mjesec, pri čemu se godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena povećala za 0,3 postotna boda dosegnuviši razinu od 3,9%. Najveći doprinos mjesečnom rastu indeksa potrošačkih cijena dao je sezonski uobičajeni snažan porast cijena povrća (za 14,9% u usporedbi s prethodnim mjesecom). Osim toga, rast cijena u siječnju posljedica je i poskupljenja određenih administrativno reguliranih cijena (opskrba vodom poskupjela ja za 9,3%, odvoz smeća i otpada za 4,5% te naftni derivati za 2,1% u odnosu na prosinac). Nadalje, u siječnju je stupio na snagu Pravilnik o zbrinjavanju ambalaže i ambalažnog otpada, te su neki proizvođači dodatne troškove proizašle iz primjene spomenutog pravilnika prelili na potrošače, što je rezultiralo poskupljenjem pića i mlijeka. Doprinos spomenutih poskupljenja ukupnoj stopi inflacije potrošačkih cijena na mjesečnoj razini samo je djelomično ublažilo znatno sezonsko sniženje cijena odjeće i obuće, prosječno za 8,2% u usporedbi s prethodnim mjesecom.

U 2005., četvrtu godinu zaredom, bili su izraženi uvozni pritisci na rast domaće inflacije, prije svega, zbog snažnog rasta cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Na porast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu tijekom 2005. godine u velikoj su mjeri utjecala očekivanja nerazmjera između ponude i potražnje na tržištu sirove nafte, koja su se formirala pod utjecajem prognoza nastavka snažnoga globalnoga gospodarskog rasta, ograničenih dodatnih raspoloživih kapaciteta proizvođača iz zemalja OPEC-a i straha da bi moglo doći do dugotrajnijeg usporavanja rasta proizvodnje u zem-

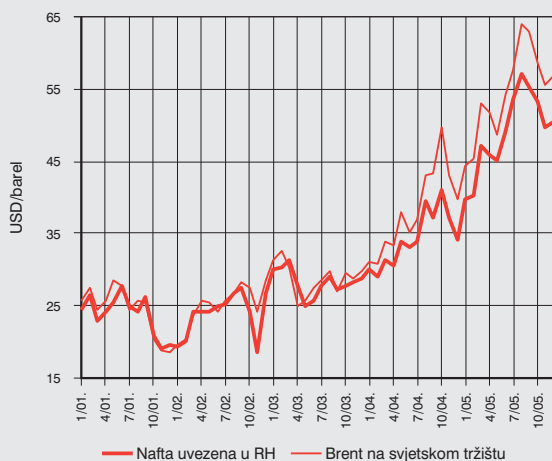
ljama koje nisu članice OPEC-a. Osim toga, kao i prošlih godina, tržišni sudionici zabrinuti su za sigurnost isporuka sirove nafte iz zemalja u kojima je politička situacija nestabilna (Irak, Nigerija i Venezuela). Na rast cijena sirove nafte utjecali su i kratkoročni poremećaji, među kojima je najznačajniji bio uragan Katrina, koji je nanio štetu kapacitetima za proizvodnju i preradu nafte u Meksičkom zaljevu te izazvao snažan rast cijena sirove nafte na svjetskom tržištu u kolovozu i na početku rujna 2005. godine. Pad cijena sirove nafte zabilježen početkom četvrtog tromjesečja 2005. pripisuje se velikim dijelom blagim vremenskim prilikama, koji su pridonijele neočekivanom rastu zalih nafte u SAD-u. Spor između Rusije i Ukrajine zbog (ne)isporuke plina nepovoljno se odrazio na kretanje cijena nafte na svjetskom tržištu, te je cijena barela sirove nafte tijekom prosinca 2005. ponovno počela rasti.

Nakon povećanja prosječne cijene barela sirove nafte na svjetskom tržištu za 30,4% (izraženo u američkim dolarima) zabilježenog u 2004. godini, cijene sirove nafte nastavile su pojačanim intenzitetom rasti i tijekom 2005. godine te je prosječna cijena barela porasla za 44,5% (sa 39,0 USD u prosincu 2004. na 56,4 USD prosincu 2005.). Za razliku od 2004. godine kad je aprecijacija tečaja kune prema američkom dolaru uvelike ublažila godišnji rast cijena sirove nafte izražen u kunama, te je on u prosincu 2004. iznosio 17,6%, u 2005. je godini zbog deprecijacije tečaja kune prema američkom dolaru taj rast izražen u kunama bio naglašeniji i dosegao je 59,7%. Kao rezultat poskupljenja sirove nafte na svjetskom tržištu, odnosno poskupljenja naftnih derivata na mediteranskom tržištu, godišnja stopa promjene cijena naftnih derivata na domaćem tržištu u prosincu 2005. bila je visoka te je iznosila 15,2%⁶, iako se, unatoč znatno višem rastu cijena sirove nafte izraženom u kunama, nije tako jako povećala kao u prosincu 2004. godine kad je iznosila 12,3%⁷. Spomenuta su se kretanja na svjetskom tržištu u

⁶ Godišnja stope promjene cijene loživog ulja u prosincu 2005. godine iznosila je 22,7%, a goriva i maziva za osobna vozila 14,8 %.

⁷ Godišnja stope promjene cijene loživog ulja u prosincu 2004. godine iznosila je 35,7%, a goriva i maziva za osobna vozila 9,7%.

Slika 32.

CIJENA BARELA SIROVE NAFTE UVEZENE U RH I SIROVE NAFTE TIPIA BRENT NA SVJETSKOM TRŽIŠTU

Izvor: Bloomberg

manjoj mjeri odrazila na kretanje domaćih cijena naftnih derivata jer je Ina uvažila preporuku Vlade da, u slučajevima kada bi primjenom formule za određivanje cijena naftnih derivata na domaćem tržištu cijena bezolovnog benzina trebala prijeći granicu od 8,0 kuna, smanji svoju proizvođačku maržu⁸ i tako ublaži prelijevanje rasta svjetskih cijena na domaće. Valja spomenuti da je razina cijene barela sirove nafte koja se uvozi u Republiku Hrvatsku u posljednje dvije godine kontinuirano nešto niža od razine cijene sirove nafte tipa Brent na svjetskom tržištu i da su uvezene količine znatno više u pojedinim mjesecima kada je cijena niža, što Ini otvara prostor za uštede.

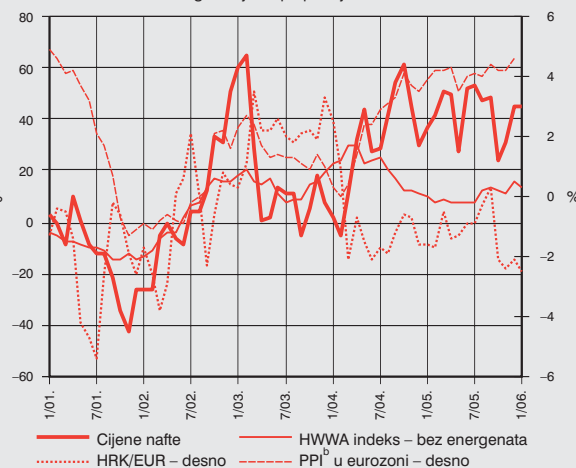
Osim cijena sirove nafte, tijekom 2005. godine porasle su i cijene drugih sirovina na svjetskim burzama⁹ – ukupno za 15,3%, što je veći rast od onog koji je zabilježen u 2004. (10,6%). Tijekom 2005. godine posebno je bio izražen rast cijena željezne rude (za 27,7%) i obojenih metala (za 26,7%), zbog snažne potražnje, a osobito one iz Kine. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena u eurozoni znatno je porasla tijekom 2005. godine (sa 3,5% u prosincu 2004. na 4,6% u prosincu 2005.), prije svega, kao posljedica izravnoga učinka poskupljenja nafte na svjetskom tržištu zbog čega je godišnja stopa porasta cijena energije u eurozoni u prosincu 2005. dosegla 16,9%. Godišnja stopa promjene proizvođačkih cijena finalnih proizvoda u eurozoni niska je u posljednje dvije godine, a u prosincu 2005. godine iznosila je za trajne i netrajne proizvode za široku potrošnju samo 1,3%, tako da nema naznaka da je u eurozoni došlo do značajnijeg prijenosa porasta cijena naftnih derivata na proizvođačke cijene finalnih proizvoda.

Nakon značajnog rasta domaćih cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima, čija je godišnja stopa promjene u prosincu 2004. iznosila 4,8%, taj se rast tijekom 2005. godine usporio, spustivši se u prosincu 2005. godine na 2,7%. Spomenuto je usporavanje ostvareno pod utjecajem

⁸ Ina ima zakonsko pravo na maržu od 60 lipa po litri derivata.

⁹ Mjereno agregatnim HWWA indeksom cijena sirovina na svjetskom tržištu (bez energije, izračunato iz dolarskih vrijednosti).

Slika 33.

UVEZENA INFLACIJA: CIJENE NAFTE, HWWA INDEKS CIJENA SIROVINA^a, PROSJEČNI TEČAJ KUNE PREMA EURU I CIJENE PRI PROIZVOĐAČIMA U EUROZONI

^a U Institutu za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (HWWA) konstruiran je agregatni indeks cijena sirovina na svjetskom tržištu, tzv. HWWA indeks. HWWA indeks je pokazatelj kretanja troškova za uvezene sirovine (obuhvaća ukupno 29 sirovina, a indeks bez cijena energenata 27) te se koristi u analizama utjecaja promjena cijena sirovina na svjetskom tržištu na kretanje cijena u industrijskim zemljama. Indeks se izračunava na temelju cijena sirovina izraženih u američkim dolarima.

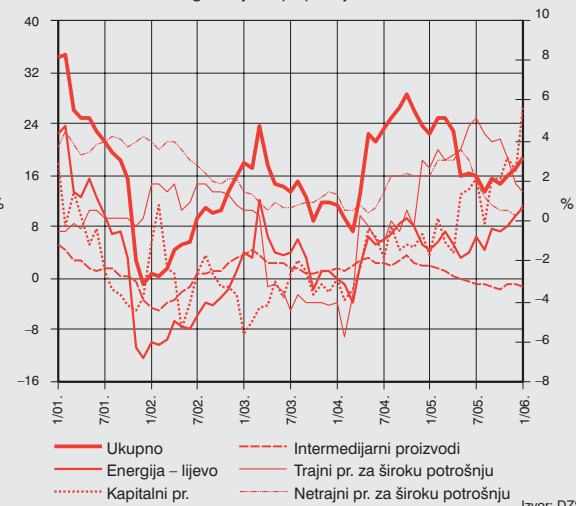
^b Engl. PPI, Producer Price Index = indeks cijena pri proizvođačima

Izvor: Bloomberg; IFO; Wirtschaftsdiens; Eurostat; HNB

smanjenja godišnje stope promjene cijena intermedijarnih proizvoda sa 2,0% u prosincu 2004. na -0,7% u prosincu 2005., trajnih proizvoda za široku potrošnju sa 3,0% na 1,8% te netrajnih proizvoda za široku potrošnju sa 2,3% na 0,3%. Niske godišnje stope rasta cijena finalnih proizvoda pri proizvođačima upućuju na to da, slično kao u eurozoni, nije došlo do izraženijeg prelijevanja porasta cijena energije na finalne proizvode. Pod utjecajem povećanja cijena energije i kapitalnih proizvoda u siječnju 2006. godine zabilježen je rast indeksa cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima za 0,5% u odnosu na prethodni mjesec. Godišnja stopa inflacije proizvođačkih cijena povećala se sa 2,7% u prosincu 2005. na 3,2% u siječnju 2006.

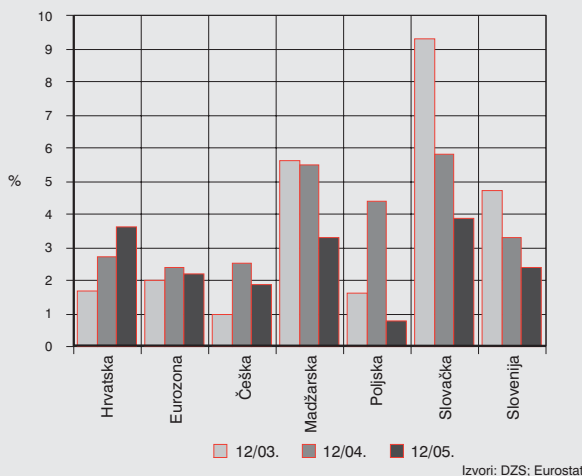
Dok je u prosincu 2004. godine domaća stopa inflacije potrošačkih cijena nadmašivala onu ostvarenu u eurozoni za samo 0,3 postotna boda, ta se razlika tijekom 2005. godine

Slika 34.

CIJENE INDUSTRIJSKIH PROIZVODA PRI PROIZVOĐAČIMA PO GLAVNIM INDUSTRIJSKIM GRUPACIJAMA

Izvor: DZS

Slika 35.

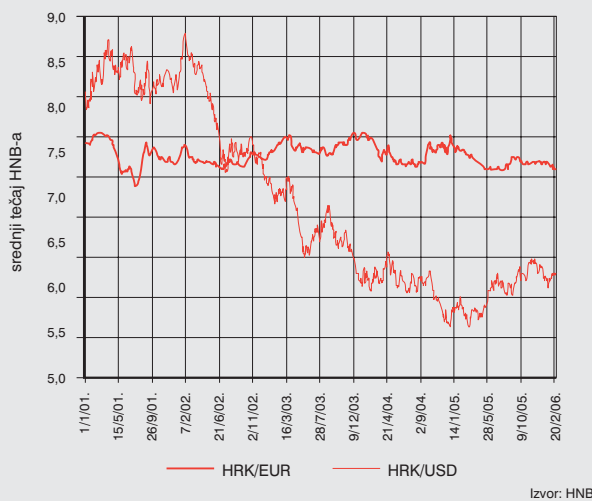
**INDEKS POTROŠAČKIH CIJENA U HRVATSKOJ
I HARMONIZIRANI INDEKSI POTROŠAČKIH CIJENA
U EUROZONI I ODABRANIM ZEMLJAMA EU**
 godišnje stope promjene

povećala te je u prosincu dosegla 1,4 postotna boda (3,6% u Hrvatskoj naprama 2,2% u eurozoni). Najvažniji razlozi takvom kretanju leže u povećanju razlike između zabilježene godišnje stope promjene cijena prehrane, odjeće i obuće, zdravstva i komunikacija u Hrvatskoj i eurozoni.

Tečaj

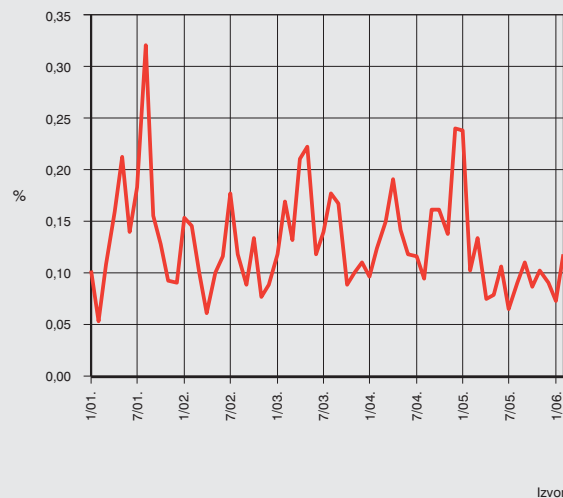
Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine te u prva dva mjeseca 2006. na domaćem su deviznom tržištu bili izraženi aprecijacijski pritisci na tečaj kune prema euru. Na aprecijaciju tečaja kune prema euru utjecalo je nekoliko bitnih čimbenika: povećana potražnja za kunama zbog novog izdanja državnih obveznica na domaćem tržištu (u prosincu i u veljači), aprecijacijska očekivanja zbog početka pristupnih pregovora Europskoj uniji, interes stranih ulagača za plasman sredstava u domaće vrijednosne papire, solidan priljev deviza od izvoza robe i usluga te doznaka iz inozemstva i

Slika 36.

**NOMINALNI DNEVNI TEČAJ KUNE
PREMA EURU I AMERIČKOM DOLARU**

Slika 37.

VARIJABILNOST TEČAJA

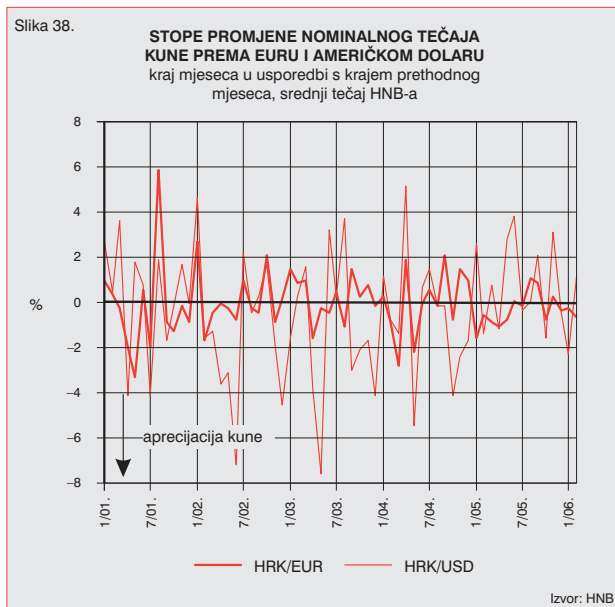
 prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja
kune prema euru po mjesecima

nastavak financiranja domaće kreditne aktivnost banaka sredstvima pribavljenim u inozemstvu.

Nominalni tečaj kune prema euru ojačao je tijekom četvrtoga tromjesečja 2005. godine za ukupno 0,8%, pri čemu je vrijednost eura smanjena sa 7,44 kuna, koliko je iznosila 30. rujna, na 7,38 kuna 31. prosinca. Središnja je banka na deviznom tržištu u tom razdoblju intervenirala tri puta u namjeri da uspori intenzitet aprecijacije tečaja te je otkupila od banaka ukupno 277,6 mil. EUR. Na taj je način emitirano ukupno 2.051,5 mil. kuna. Na dvije aukcije održane u listopadu (6. listopada i 14. listopada) otkupljeno je ukupno 115,7 mil. EUR, a na posljednjoj aukciji održanoj potkraj godine (27. prosinca) još 161,9 mil. EUR. To je ujedno po svojem obujmu bila najveća aukcija u 2005. godini. Prosječna apsolutna promjena dnevnog tečaja kune prema euru u četvrtom je tromjesečju iznosila 0,09%, što je nešto niže od prosjeka za cijelu 2005. godinu, koji je iznosio 0,11%.

Tijekom prva dva mjeseca 2006. godine nastavio se trend aprecijacije tečaja kune prema euru koji je tijekom spomenutog razdoblja ojačao za 0,9%, s razine od 7,38 HRK/EUR zabilježene 31. prosinca 2005. na 7,31 HRK/EUR 28. veljače. Tečaj kune zabilježen na kraju veljače bio je za 2,7% jači nego tečaj zabilježen u isto doba prethodne godine. Središnja je banka intervenirala dva puta u veljači kada su aprecijacijski pritisci bili izraženiji te je od banaka otkupila ukupno 118,6 mil. EUR, tako da je emitirala ukupno 868,0 mil. kuna. Na deviznoj aukciji koja je održana 2. veljače otkupljeno je 35,5 mil. EUR te 16. veljače još 83,05 mil. EUR. Hrvatska narodna banka prodala je u veljači Ministarstvu financija ukupno 2,3 mil. EUR, potrebnih za otplatu dospjelog inozemnog duga.

Odražavajući kretanje tečaja američkog dolara prema euru na svjetskom deviznom tržištu, tečaj kune prema američkom dolaru je tijekom prva dva mjeseca 2006. godine izrazito oscilirao. Tijekom siječnja tečaj kune prema američkom dolaru ojačao je za 2,3%, dok je tijekom veljače oslabio za 1,2%. Ukupno gledajući tečaj kune prema američkom dolaru ojačao je u prva dva mjeseca 2006. za 1,1%, s razine od 6,23 HRK/USD 31. prosinca 2005. na 6,16 HRK/USD

28. veljače. Na deprecijaciju tečaja američkog dolara prema euru tijekom siječnja utjecala su očekivanja ulagača da se američka središnja banka Fed približava svršetku ciklusa podizanja kamatnih stopa. Fed je u veljači podigao svoju referentnu kamatnu stopu za 25 baznih bodova, a do aprecijacije tečaja američkog dolara prema euru došlo je nakon što je objavljivanje povoljnih gospodarskih podataka vezanih uz kretanja na tržištu rada i jačanje osobne potrošnje u SAD-u, navelo ulagače da promijene svoja očekivanja dopuštajući mogućnost da dođe do daljeg porasta kamatnih stopa u SAD-u. Nominalni tečaj kune aprecirao je tijekom prva dva mjeseca 2006., osim prema euru (0,9%), i prema američkom dolaru (1,1%) te prema slovenskom tolaru (0,9%), švicarskom franku (1,5%) i funti sterlinga (0,3%). S obzirom na strukturu košarice za izračun indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (u kojoj ponder eura iznosi 70,6%, američkog dolara 27,2%, funte sterlinga i švicarskog franka po 1% te slovenskog tolara 0,2%), navedena tečajna kretanja rezultirala su

aprecijacijom indeksa dnevnoga nominalnog efektivnog tečaja kune za 1,0% (28. veljače 2006. u odnosu na 31. prosinca 2005.).

Pod pretežnim utjecajem blage nominalne aprecijacije tečaja kune prema euru te snažne deprecijacije prema američkom dolaru, indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune oslabio je tijekom 2005. godine za 1,2% (prosinac 2005. u usporedbi s prosincem 2004.). Budući da su domaće potrošačke cijene rasle tijekom 2005. godine nešto brže nego što su rasle inozemne cijene, intenzitet realne deprecijacije tečaja kune bio je niži od nominalne deprecijacije tečaja i iznosio je 0,1%. Nasuprot tome, domaće proizvođačke cijene rasle su u 2005. sporije od inozemnih, tako da je ostvarena realna deprecijacija tečaja kune od 4,1%. To upućuje na stanovito poboljšanje cjenovne konkurentnosti hrvatskih izvoznika.

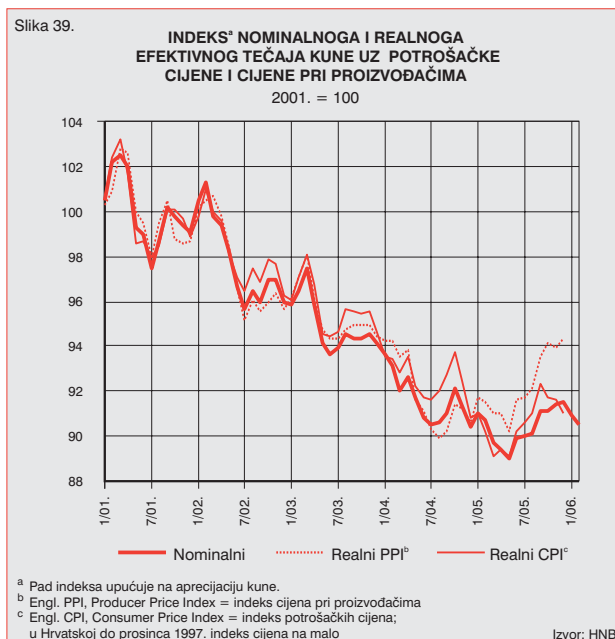
Monetarna politika i instrumenti

Monetarno okružje

Monetarna je politika na kraju 2005. i na početku 2006. godine djelovala u uvjetima snažne potražnje za kunama i uz pritiske na jačanje tečaja kune. Potrebnu likvidnost HNB je kreirao operacijama na otvorenom tržištu, točnije već ustaljenim tjednim obratnim repo aukcijama, a značajna sredstva kreirana su i otkupom deviza od poslovnih banaka. U siječnju 2006. godine bankama su oslobođena i dodatna sredstva ranije najavljenim spuštanjem stope obvezne pričuve sa 18% na 17%. Potražnja za kunama bila je potaknuta sezonski naglašenim potrebama za financiranjem države, koja je u prosincu izdala prvu tranšu kunskih obveznica u iznosu 3,5 mlrd. kuna, ali i namjerama banaka da pojačano kreditiraju stanovništvo i poduzeća. Zbog toga je pri kraju godine ubrzano inozemno zaduživanje poslovnih banaka, pa su priljevi deviza iz inozemstva stvarali dodatne pritiske na jačanje tečaja kune. Tijekom cijeloga opisanog razdoblja kunska je likvidnost bila izuzetno dobra, a u pojedinim danima stvoreni su i rekordni viškovi (veći od 3,0 mlrd. kuna). Stoga je HNB, unatoč snažnoj potražnji u siječnju, odbijao dio ponuda banaka na obratnim repo aukcijama ne želeći prekomjerno kreiranje likvidnosti.

Početak 2006. godine također je obilježila primjena Odluke Savjeta HNB-a iz prosinca prošle godine, kojom je, uz proširivanje osnove, treći put povišena stopa granične obvezne pričuve. Tako su banke dužne beskatmatno izdvajati kod HNB-a 40% prirasta inozemnog duga u odnosu na prosječno stanje u lipnju 2004. godine te 15% prirasta inozemnog duga u odnosu na prosječno stanje u studenome 2005. godine. Osim inozemne pasive banaka i s njima povezanih osoba, u osnovicu su uključene garancije i jamstva za račun stranih osoba na osnovi kojih se domaće osobe zadužuju u inozemstvu te sredstva osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizinga), a izdvaja se 55% prirasta u odnosu na prosječno stanje u studenome prošle godine.

Spomenuto ubrzanje inozemnog zaduživanja poslov-

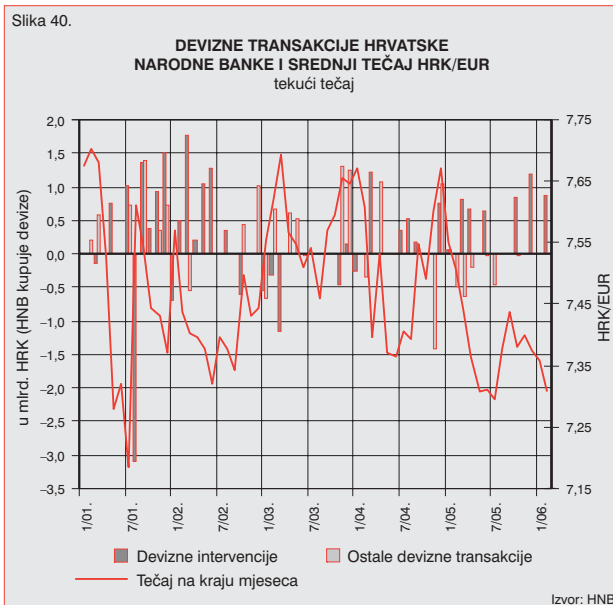
nih banaka u posljednjem tromjesečju 2005. godine kad su se banke neto zadužile 959 mil. EUR, na osnovi čega su ostvarile snažan rast plasmana (njihova godišnja stopa iznosila je gotovo 20,0%), bio je poticaj donošenju mjera za destimuliranje novoga zaduživanja banaka. Naime, rast plasmana zasnovan na inozemnim izvorima, osim što povećava ukupni inozemni dug zemlje, jača neravnotežu u međunarodnoj razmjeni. Očekuje se da će isplativost inozemnog zaduživanja banaka uz povećanu stopu izdvajanja GOP-a biti anulirana, a ako se pokaže da banke izbjegavaju mjere, središnja je banka spremna reagirati. Upravo jedna takva mjera već je donesena u veljači ove godine na sjednici Savjeta HNB-a (vidi Okvir 1.).

Kvantitativni kriteriji stand-by aranžmana s MMF-om iz područja monetarne politike u 2005. godini uspješno su ostvareni. Neto raspoložive međunarodne pričuve, koje su prema kriterijima za 2005. godinu trebale nominalno porasti najmanje za 150 mil. EUR, povećane su za 896,1 mil. EUR. I drugi je kvantitativni kriterij, maksimalno dopušteno povećanje neto domaće aktive Hrvatske narodne banke za 5,4 mlrd. kuna, također uspješno ostvaren. Naime, neto domaća aktiva središnje banke povećana je u 2005. godini za 2,8 mlrd. kuna.

Korištenje instrumenata monetarne politike

Kraj 2005. i početak 2006. godine obilježila je vrlo visoka likvidnost bankarskog sustava. U prosincu prošle godine prosječan iznos slobodnih novčanih sredstava iznosio je 1,3 mlrd. kuna, a višak likvidnosti posebno se isticao u posljednjoj dekadi mjeseca. Potražnju za kunama ponajviše je potaknulo izdavanje kunske državne obveznice sredinom prosinca, što se zbilo gotovo istodobno s početkom novog razdoblja održavanja obvezne pričuve. Glavni instrument kreiranja likvidnosti u tom razdoblju bile su obratne repo aukcije, na kojima je u prosincu zabilježen prosječni promet od 3,7 mlrd. kuna. Valja naglasiti da je u prosincu razdoblje održavanja obvezne pričuve prvi put započelo druge srijede u mjesecu, odnosno na dan održavanja redovite obratne repo aukcije (14. prosinca), a ne više osmoga kalendarskog dana u dotičnom mjesecu kao što je bilo do tada. Upravo toga dana zabilježen je dosad najviši iznos plasiranih sredstava na jednoj obratnoj repo aukciji (5,0 mlrd. kuna).

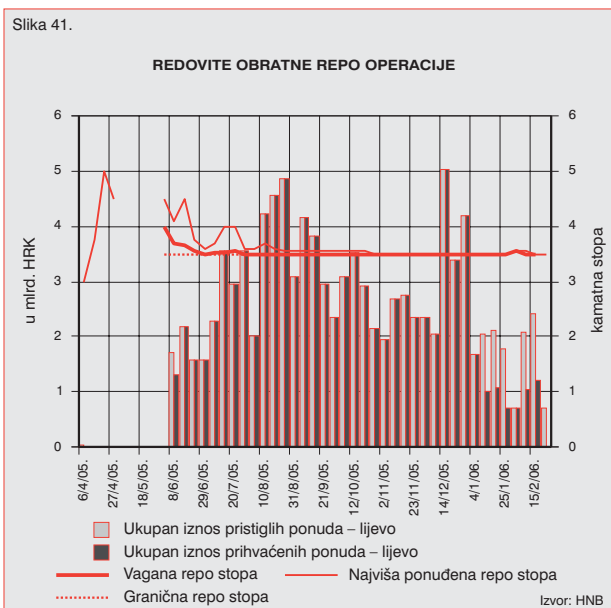
Istodobno s visokom kunkskom likvidnošću zabilježeni su aprecijacijski pritisci na tečaj kune, pa je središnja banka 27. prosinca intervenirala i od poslovnih banaka otkupila 161,9 mil. EUR, čime je kreirano 1,2 mlrd. kuna. To je ujedno bila najveća devizna intervencija u 2005. godini, koja je rezultirala značajnim povećanjem kunske likvidnosti. Unatoč vrlo stabilnom kretanju tečaja i dobroj likvidnosti na početku 2006. godine, već krajem siječnja opet su se intenzivirali aprecijacijski pritisci, pa je središnja banka 2. veljače ponovo intervenirala na deviznom tržištu. Od poslovnih banaka otkupila je 35,5 mil. EUR, čime je kreirano 261 mil. kuna. Međutim, zbog snažne potražnje za kunama tečaj je nastavio kliziti prema razini od 7,30 kuna. Takvo kretanje tečaja razlikuje se od onog koje je uobičajeno za početak godine, a u usporedbi s istim razdobljem prošle godine tečaj kune aprecirao je 2,7% prema euru. HNB je ponovno reagirao 16. veljače, otkupivši 83,1

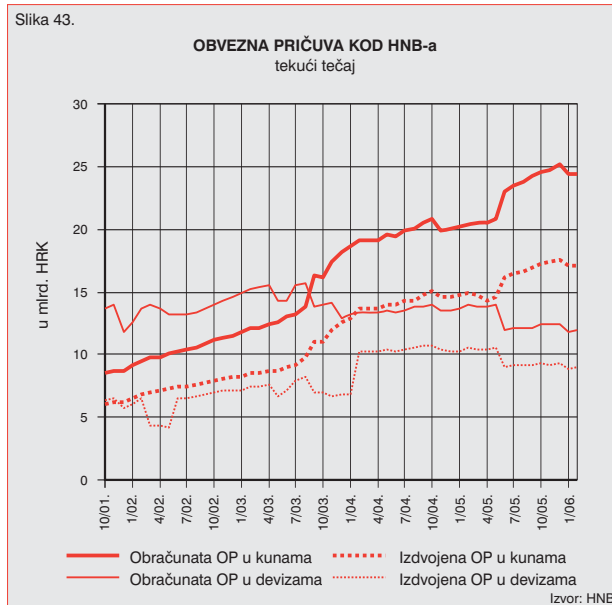
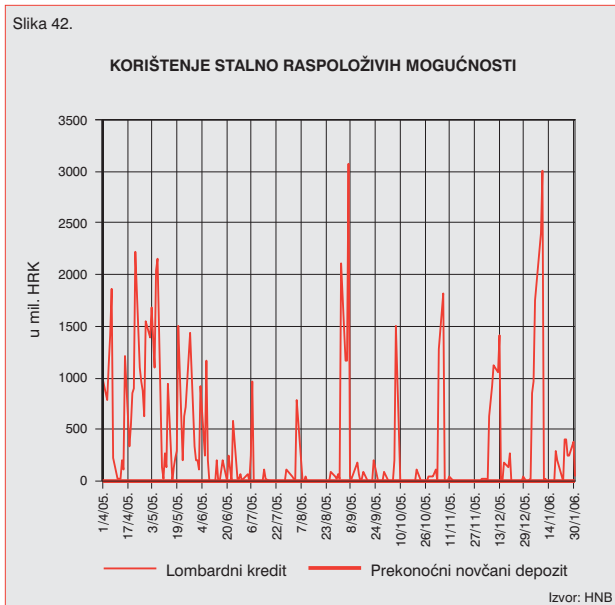

mil. EUR, pri čemu je kreirano 607 mil. kuna.

Početak 2006. godine HNB je prvi put od početka razdoblja intenzivnijega korištenja redovitih obratnih repo aukcija (sredinom 2005. godine), odlučio odbijati do 50% vrijednosti ponuda banaka pristiglih na redovite aukcije srijedom. Time je u potpunosti došla do izražaja fleksibilnost ovog instrumenta monetarne politike iz područja operacija na otvorenom tržištu, a središnja je banka naglasila svoju aktivnu ulogu u upravljanju potrebnom likvidnošću. Prosječni je promet na obratnim repo aukcijama u siječnju i veljači iznosio 0,9 mlrd. kuna, te je znatno smanjen u odnosu na prethodne mjesece. Granična repo stopa zadržana je i u 2006. godini na 3,5%, osim na aukciji 2. veljače kada je cijeli iznos aukcije (0,7 mlrd. kuna) ugovoren s jednom poslovnom bankom, koja je ponudila višu repo stopu (3,55%).

Stalno raspoloživom mogućnošću prekoćnog deponiranja viškova sredstava kod HNB-a banke se kontinuirano koriste u razdoblju neposredno prije novog izdvajanja i novog ciklusa održavanja obvezne pričuve. Tako je u siječnju,

dan prije izdvajanja obvezne pričuve prekonočni depozit kod HNB-a iznosio 3,0 mlrd. kuna, a u veljači 1,4 mlrd. kuna.

Rast kunske obvezne pričuve zabilježen je i u posljednjem tromjesečju 2005. godine, a pri obračunu u prosincu ukupna kunska obvezna pričuva banaka dosegla je 25,1 mlrd. kuna. Ukupno je u 2005. godini kunska obvezna pričuva povećana za 5,1 mlrd. kuna ili 25,6%, čemu je najviše pridonio rast domaćih izvora sredstava poslovnih banaka, posebice kunskih depozita stanovništva. Važan čimbenik povećanja kunske te smanjenja devizne obvezne pričuve u 2005. godini bilo je lipanjsko povećanje dijela devizne obvezne pričuve koji se izdvaja u kunama sa 42% na 50%. Osim toga, slabijem rastu devizne obvezne pričuve izražene u kunskoj protuvrijednosti pri kraju 2005. godine pogodovala je aprecijacija tečaja kune. Obračunata devizna obvezna pričuva iznosila je u prosincu 12,5 mlrd. kuna, što je 1,2 mlrd. kuna manje nego godinu prije.

Izmjenom Odluke o obveznoj pričuvi, kojom je u siječnju ove godine smanjena stopa obvezne pričuve sa 18% na 17%, oslobođeno je 2,1 mlrd. kuna. U siječnju su pak domaći izvori sredstava poslovnih banaka stagnirali, pa je osnovica za obračun obvezne pričuve u veljači ostala gotovo nepromijenjena, a učinak je smanjenja stope zadržan. Tako su poslovne banke u veljači morale izdvojiti 0,5 mlrd. kuna kunske i 0,3 mlrd. kuna devizne obvezne pričuve manje u odnosu na stanje na kraju 2005. godine.

Pojačano zaduživanje poslovnih banaka u inozemstvu u posljednjem tromjesečju 2005. godine utjecalo je na porast osnovice za obračun granične obvezne pričuve, što je zajedno sa siječanjskim povećanjem stope izdvajanja sa 40% na 55% i dodatnim proširenjem osnovice, rezultiralo izuzetno snažnim rastom izdvojenog GOP-a na početku 2006. godine. Na kraju 2005. godine sredstva izdvojenog GOP-a iznosila su 4,2 mlrd. kuna, što je 3,8 mlrd. kuna više nego godinu prije. Potrebno je napomenuti da je tijekom 2005. godine stopa granične obvezne pričuve povećavana u dva navrata, u ožujku, sa 24% na 30%, i u lipnju, na 40%.

Osnovica za obračun GOP-a povećana je u siječnju za 5,8 mlrd. kuna u odnosu na prethodni mjesec, a u veljači za još

5,0 mlrd. kuna, čime je ukupno dosegla 21,3 mlrd. kuna. Tako su strukturne promjene instrumenta granične obvezne pričuve i autonomni rast njezine osnovice rezultirali povećanjem izdvojenog GOP-a sa 4,2 mlrd. kuna, koliko je iznosio na kraju 2005. godine, na 7,2 mlrd. kuna u veljači. Takav rast GOP-a potvrđuje spremnost banaka da prihvate visoki trošak inozemnog financiranja kako bi nastavile domaću kreditnu ekspanziju. Izdvajanje GOP-a s osnove prirasta sredstava prikupljenih od osoba koje obavljaju djelatnost financijskog najma (lizing), te na sredstva domaćih osoba koje se zadužuju u inozemstvu na osnovi garancija i jamstava poslovnih banaka, u veljači je iznosilo 60,0 mil. kuna.

Krajem prošle i početkom ove godine smanjen je omjer minimalno potrebnih deviznih potraživanja poslovnih banaka i njihovih deviznih obveza. Pad omjera posljedica je smanjenja inozemne aktive poslovnih banaka i istodobnog povećanja njihove inozemne pasive. Tako su ukupna devizna

potraživanja banaka na kraju siječnja bila manja za 2,3 mlrd. kuna u odnosu na stanje u studenome prošle godine, dok su devizne obveze banaka povećane za 0,6 mlrd. kuna. Stopa minimalno potrebnih deviznih potraživanja na kraju siječnja iznosila je 33,6%, što je dosad najniža razina ove stope u odnosu na minimalno propisanu stopu od 32,0%.

Primarni novac i međunarodne pričuve

U 2005. godini primarni je novac (M0) snažno porastao, što su omogućile strukturne promjene instrumenata monetarne politike, autonomni rast kunske obvezne pričuve te pojačana potražnja banaka za kunama na samome koncu godine. M0 je na kraju 2005. dosegnuo 40,4 mlrd. kuna uz godišnju stopu rasta od 19,0%, dok je na kraju prosinca 2004. godine njegova stopa rasta iznosila 10,9%.

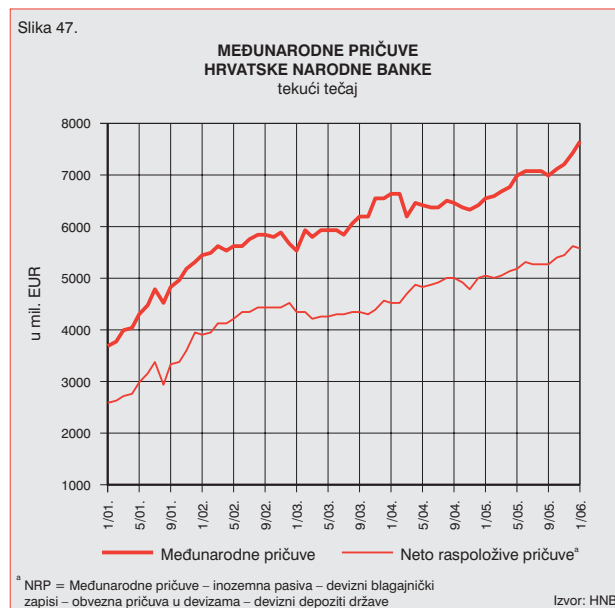
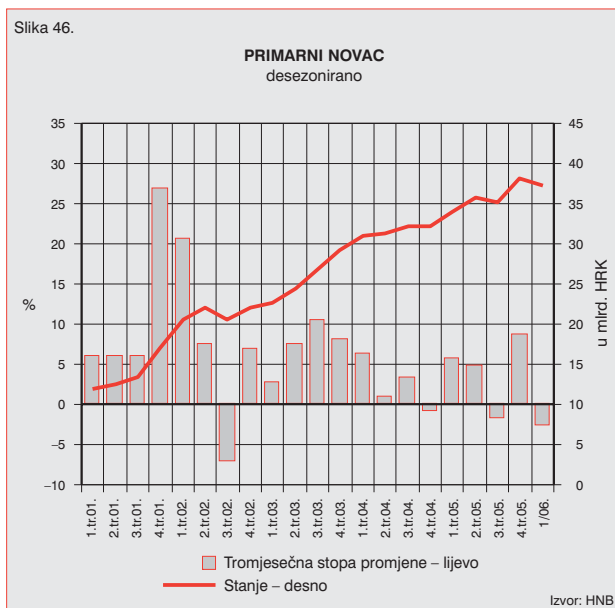
Desezonirana vrijednost primarnog novca upućuje na njegov snažan rast u posljednjem tromjesečju (8,9%), čemu su uvelike pridonijeli privremeni viškovi na računima za na-

mirenje i u blagajnama banaka stvoreni u drugoj polovici prosinca. Naime, poslovne banke su prije upisa kunske državne obveznice 15. prosinca, pojačano izdvajale potrebna sredstva na svoje račune. Kako je država sredstvima prikupljenim od izdane obveznice postupno plaćala dio dospjelih obveza, likvidnost se vraćala u sustav te su ponovo stvoreni viškovi. Na samome kraju 2005. godine banke su raspolagale prilično velikim viškom likvidnosti na računima za namirenje (gotovo 3,0 mlrd. kuna), što je uvelike pridonijelo višoj razini primarnog novca u odnosu na kraj 2004. godine.

U strukturi primarnog novca najveći porast u 2005. godini ostvarili su depoziti banaka kod HNB-a, koji su povećani za 4,9 mlrd. kuna ili za 23,4%. Najveći dio tog porasta odnosi se na kunsku izdvojenu obveznu pričuvu (2,9 mlrd. kuna ili 20,0%), dok je druga komponenta depozita banaka – računi za namirenje – povećana za 2,0 mlrd. kuna (31,3%), ponajviše zbog spomenutog viška likvidnosti s kraja godine. Sredstva u blagajnama banaka, koja se također uključuju u održavanje obvezne pričuve, povećana su u 2005. godini za 18,2% (340 mil. kuna), dok je gotov novac porastao za 11,0% ili 1,2 mlrd. kuna.

U siječnju ove godine primjena odluke o smanjenju stope obvezne pričuve sa 18% na 17% utjecala je na pad depozita banaka kod HNB-a, što je zajedno s povlačenjem viškova likvidnosti iz sustava i sezonskim padom gotovog novca prouzročilo smanjenje primarnog novca. Na kraju siječnja primarni je novac iznosio 36,6 mlrd. kuna, što je 3,7 mlrd. kuna manje nego na kraju prošle godine. Tako je smanjena i godišnja stopa rasta primarnog novca, koja je u siječnju iznosila 12,3%.

Depoziti središnje države kod HNB-a u 2005. su godini prosječno iznosili 633 mil. kuna, a njihovu povremenu volatilitnost uzrokovali su priljevi i odljevi sredstava za plaćanje dospjelih obveza države. U posljednjem tromjesečju prošle godine depoziti države bili su vrlo stabilni, uz privremeni skok kunkskih depozita (2,4 mlrd. kuna) sredinom prosinca, što je bilo povezano s izdanjem kunske državne obveznice. Na početku 2006. godine kunski depoziti države kretali su se na razini od oko 300 mil. kuna. Devizni depoziti države su

sredinom siječnja privremeno porasli na 1,0 mlrd. kuna zbog priljeva sredstava na osnovi programskog zajma za prilagodbu PAL I. (150 mil. EUR). Ta su sredstva dijelom iskorištena za otplatu obveza Londonskom klubu (80 mil. dolara).

U posljednjem tromjesečju prošle godine ostvaren je naj snažniji rast međunarodnih pričuva HNB-a u 2005. godini, čemu je najviše pogodovao pojačani otkup deviza od poslovnih banaka. Ukupno je putem deviznih intervencija u 2005. godini od poslovnih banaka otkupljeno 571 mil. EUR, od čega se 278 mil. EUR odnosi na četvrto tromjesečje. Na kraju prosinca 2005. godine međunarodne pričuve iznosile su 7.438 mil. EUR, što je za milijardu eura više nego na kraju 2004. godine. Osim deviznih intervencija, rastu međunarodnih pričuva u 2005. godini pridonijelo je povećanje izdvojene devizne obvezne pričuve uključujući graničnu obveznu pričuvu (428 mil. EUR).

Početkom 2006. godine nastavljen je rast međunarodnih pričuva, prije svega zbog povećanja izdvojene granične obvezne pričuve. Na kraju siječnja međunarodne pričuve HNB-a iznosile su 7.627 mil. EUR i bile su 187 mil. EUR veće nego na kraju 2005. godine.

Monetarna kretanja

Monetarna kretanja u 2005. godini obilježio je snažan rast plasmana banaka nebankarskom sektoru. U odnosu na prethodnu godinu u 2005. godini znatno je ubrzan i rast novčane mase (M1), dok je rast nemonetarnih depozita bio sličnog intenziteta kao i godinu prije. Kreditna aktivnost banaka osobito je bila intenzivna u posljednjem tromjesečju 2005. U tom su se razdoblju poslovne banke snažno zadužile u inozemstvu.

Ukupna likvidna sredstva

Ukupna su likvidna sredstva (M4) u 2005. godine rasla brže nego u prethodnoj godini. Godišnja stopa rasta povećana je za dva postotna boda te je na kraju 2005. godine iznosila 10,5%. Kretanje tečaja uvelike je utjecalo na pojedine stavke ukupnih likvidnih sredstava. Budući da je u pos-

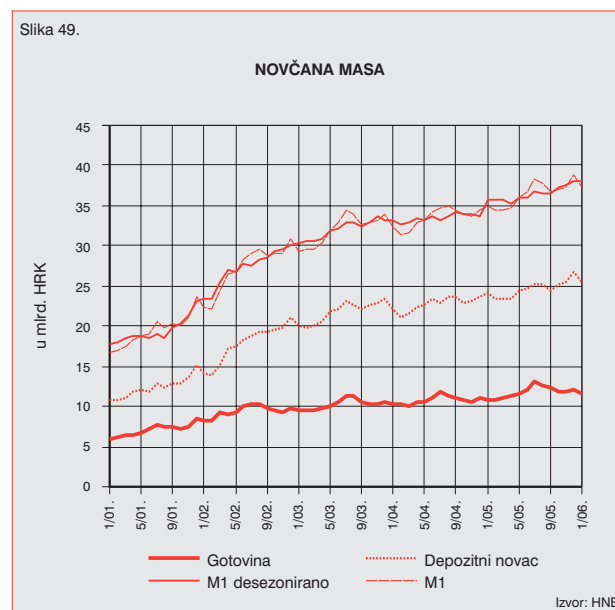
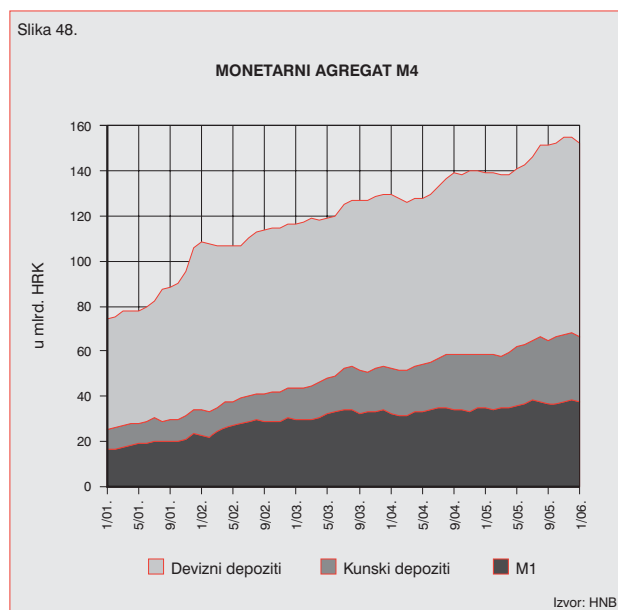
ljednjem tromjesečju 2005. godine kuna aprecirala u odnosu na isto razdoblje prošle godine, nominalne godišnje stope rasta podcjenjuju realni rast svih deviznih i valutnom klauzulom indeksiranih stavki. Tako je godišnja stopa rasta M4 na kraju 2005. godine, ako se isključi utjecaj tečaja, iznosila 11,7%. Ubrzanje rasta M4 u 2005. godini, uz postojan rast nemonetarnih depozita, ostvareno je zahvaljujući povećanju novčane mase (M1). Na kraju siječnja 2006. godine ukupna likvidna sredstva iznosila su 152,1 mlrd. kuna, što je za 9,4% više nego u siječnju prethodne godine.

Novčana masa

U 2005. godini, uz određene sezonske oscilacije, ostvaren je snažan rast obje komponente novčane mase, i depozitnoga i gotovog novca u optjecaju. Godišnja je stopa rasta M1 u 2005. godini, promatrana u prosincu 2005. prema prosincu 2004., dosegla 12,3%, dok je za 2004. godinu iznosila 2,0%. Rast novčane mase najizraženiji je bio u posljednjem tromjesečju. Na kraju siječnja 2006. godine novčana masa iznosila je 37,2 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta spustila se na 6,6%.

Povećanje depozitnog novca za 3,0 mlrd. kuna u 2005. godini (2,2 mlrd. kuna u posljednjem tromjesečju) najviše je pridonijelo rastu novčane mase. Snažna potražnja za transakcijskim novcem ogleda se i u godišnjoj stopi rasta depozitnog novca, koja je na kraju 2005. godine dosegla 12,9%. Prisetimo se, u 2004. godini depozitni je novac gotovo stagnirao (godišnja stopa rasta iznosila je 1,2%). U siječnju 2006. godine depozitni je novac smanjen te je na kraju mjeseca iznosio 25,5 mlrd. kuna, a godišnja stopa rasta 5,8%.

U strukturi depozitnog novca u 2005. godini, depoziti dva najvažnija sektora, poduzeća i stanovništva, znatno su ubrzali rast u odnosu na prethodnu godinu. Ubrzanje je osobito bilo izraženo kod sektora stanovništva što se ogleda i u godišnjoj stopi rasta, koja je u odnosu na 2004. godinu gotovo udvostručena (sa 11,4% na 22,3%). S početkom 2006. godine stanja na tekućim i žiroračunima stanovništva nisu se značajnije mijenjala te su na kraju siječnja iznosila 10,7

mlrd. kuna. Uz veliku volatilnost tijekom godine, i rast depozitnog novca poduzeća u 2005. godini se ubrzao. Njegova godišnja stopa rasta tako je povećana sa 7,3% u 2004. godini na 11,1% na kraju 2005. godine. Rast je osobito bio intenziviran u posljednjem tromjesečju što je korespondiralo s ubrzanjem rasta plasmana poduzećima potkraj godine. S početkom 2006. godine depozitni novac poduzeća smanjen je (1,0 mlrd. kuna) te je na kraju siječnja iznosio 12,2 mlrd. kuna, a njegova godišnja stopa rasta 1,2%.

Kod druge komponente novčane mase, gotovog novca u optjecaju, tijekom 2005. godine također je zabilježen snažan rast. Unatoč stagnaciji u posljednjem tromjesečju, njegove godišnje stope rasta su se do kraja godine zadržale na razini ostvarenoj tijekom ljetnih mjeseci. U 2005. godini gotov novac u optjecaju povećan je za 11,0%, dok je godinu prije godišnja stopa rasta bila samo 3,6%. Na kraju siječnja 2006. godine gotov novac u optjecaju iznosio je 11,7 mlrd. kuna a njegova godišnja stopa rasta nešto je smanjena, na 8,5%.

Nemonetarni depoziti

Prošlu godinu obilježio je i rast kunskih nemonetarnih depozita, zbog čega je njihov udio u ukupnim nemonetarnim depozitima na kraju godine činio gotovo jednu četvrtinu (24,4%). Pri tome se najveći dio povećanja kunskih depozita, kao i prethodnih nekoliko godina, odnosio na kunske oročene depozite uz valutnu klauzulu. U cijeloj 2005. godini ostvareno je povećanje kunskih depozita od 5,5 mlrd. kuna (24,5%), što je znatno više od povećanja u 2004. godini (4,1 mlrd. kuna). Početkom 2006. godine kunski depoziti su blago smanjeni (0,2 mlrd. kuna) te su na kraju siječnja iznosili 27,8 mlrd. kuna.

U strukturi kunskih depozita u 2005. godini najznačajniji rast ostvarili su kunski depoziti sektora stanovništva, koji su u 2005. godini ukupno povećani za 4,1 mlrd. kuna. Na povećanje oročenih depozita odnosilo se 3,9 mlrd. kuna, pri čemu se 2,8 mlrd. kuna odnosilo na oročene depozite uz valutnu klauzulu. Time je već treću godinu za redom nastavljen snažan rast oročenih kunskih depozita s valutnom klauzulom sektora stanovništva (godišnja stopa rasta u 2005. godi-

ni iznosila je 54,8%) koji se ističu kao glavna alternativa štednji u stranoj valuti. S dodatnim povećanjem u siječnju 2006. godine (0,5 mlrd. kuna) kunski depoziti stanovništva dosegli su 16,1 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta iznosila je čak 34,5%.

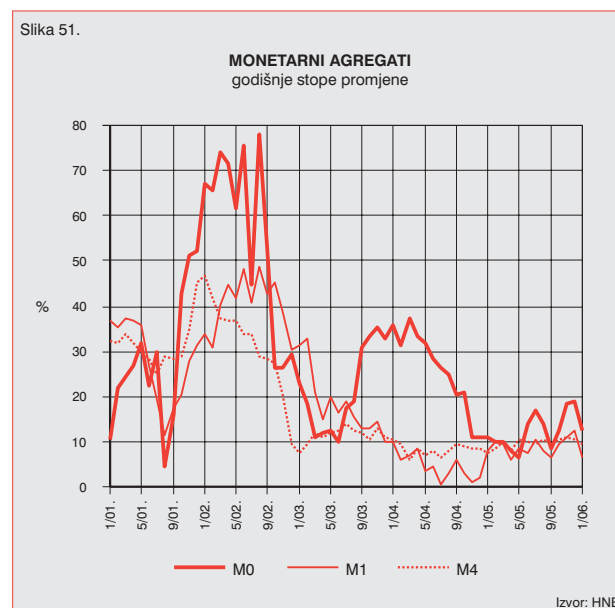
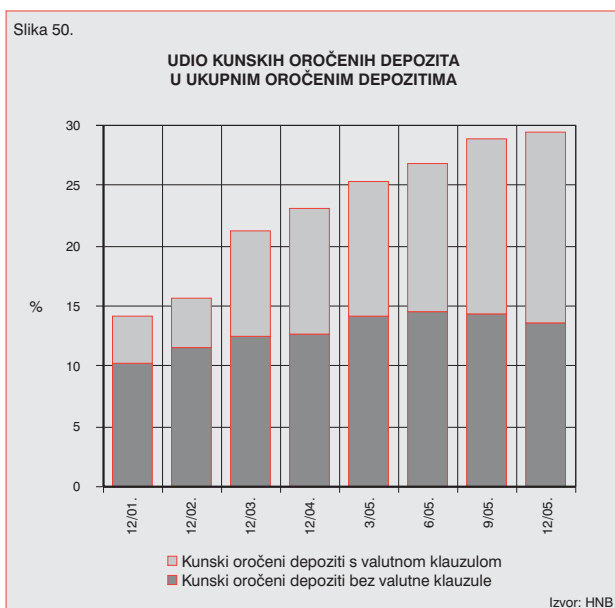
Kao i prethodne godine, kretanja kunskih depozita poduzeća u 2005. godini odredila je transakcija isplate dividende dioničarima Hrvatskih telekomunikacija (HT) zbog čega su samo u prosincu oročeni kunski depoziti poduzeća smanjeni za 1,4 mlrd. kuna. Početkom 2006. godine kunski depoziti poduzeća dodatno su smanjeni za 0,7 mlrd. kuna (isplata predujma dividende dioničarima HT-a za 2005. godinu) te su na kraju siječnja iznosili 7,2 mlrd. kuna (smanjenje od 8,5% na godišnjoj razini).

Uz sektore stanovništva i poduzeća, značajan rast kunskih depozita u 2005. godini ostvarile su ostale bankarske i nebankarske financijske institucije (1,8 mlrd. kuna), čime je njihov udio u ukupnim kunskim depozitima povećan sa 7,3% na kraju 2004. na 12,6% na kraju 2005. godine.

Kretanje ukupnih deviznih depozita u cijeloj 2005. godini bilo je najvećim dijelom određeno sezonskim povećanjem iz trećeg tromjesečja. Ako se isključi utjecaj tečaja, u 2005. godini godišnja stopa rasta deviznih depozita iznosila je 8,2% (8,5% u 2004.), što odgovara nominalnom povećanju od 5,0 mlrd. kuna. Ostvarena kretanja dovela su do smanjenja udjela deviznih depozita u ukupnim nemonetarnim depozitima sa 78,4% na kraju 2004. godine na 75,6% na kraju 2005. godine. Devizni depoziti su smanjeni početkom 2006. godine i na kraju siječnja iznosili su 85,9 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 7,0%.

Rast deviznih depozita stanovništva, kao glavnog izvora deviznih sredstava na domaćem tržištu, jako je ubrzan tijekom 2005. godine. Ako se isključi utjecaj tečaja, godišnja stopa njihova rasta povećana je sa 6,9% u 2004. godini na 8,8% u 2005. Uz stagnaciju početkom godine, devizni depoziti stanovništva su na kraju siječnja 2006. godine iznosili 72,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 7,4%.

Nakon snažnog rasta u 2004. godini (19,4%), u 2005. godini izostao je rast deviznih depozita poduzeća. Ako se is-

ključni utjecaj tečaja, njihovo sezonsko povećanje ostvareno tijekom ljetnih mjeseci bilo je približno jednako ostvarenom smanjenju u prva dva i posljednjem tromjesečju, tako da je godišnja stopa rasta deviznih depozita poduzeća u 2005. godini iznosila 0,1%. Uz smanjenje na početku 2006. godine (0,5 mlrd. kuna), devizni depoziti poduzeća su na kraju siječnja iznosili 12,0 mlrd. kuna.

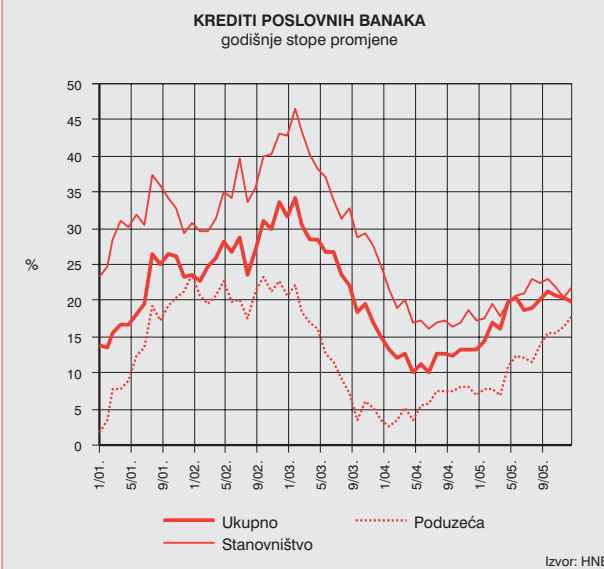
Plasmani

U 2005. godini ubrzan je rast plasmana nebankarskom sektoru. Ubrzanje je osobito bilo izraženo u posljednja dva tromjesečja kada su plasmani poslovnih banaka povećani jednako kao i u cijeloj prethodnoj godini (15,5 mlrd. kuna), dok je ukupno povećanje u 2005. godini iznosilo 21,9 mlrd. kuna. Godišnja stopa rasta, ako se isključi utjecaj tečaja, povećana je sa 14,2% u 2004. godini na 19,9%. S nešto umjerenijim rastom u siječnju, ukupni plasmani banaka nebankarskom sektoru dosegli su 150,6 mlrd. kuna, dok se njihova efektivna godišnja stopa rasta zadržala na visokoj razini od 20,4%.

Ubrzanje rasta plasmana banaka u 2005. godini bilo je osobito izraženo kod sektora poduzeća. Ako se isključi utjecaj tečaja, godišnja stopa rasta povećana je sa 9,1% u 2004. godini na 16,7% na kraju 2005. godine čime je ostvaren gotovo dvostruko veći nominalni rast nego prethodne godine (8,4 mlrd. kuna naprama 4,8 mlrd. kuna). U strukturi plasmana poduzećima najveći dio i dalje se odnosio na kredite (na kraju 2005. godine 91,7%), čija se godišnja stopa rasta u 2005. godini u odnosu na prethodnu godinu više nego udvostručila te je na kraju prosinca iznosila 16,3%. Ostvareni rast plasmana poduzećima naznaka je pojačanog financiranja gospodarskih subjekata od strane poslovnih banaka u odnosu na prethodne godine. Na kraju siječnja 2006. godine, plasmani poslovnih banaka sektoru poduzeća dosegli su 67,7 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 14,3%.

Najveći dio plasmana banaka i dalje se odnosi na plasmane sektoru stanovništva. Povećana potražnja stanovništva za kreditima osobito je bila izražena u drugoj polovini 2005. godine kada su odobreni krediti u apsolutnom iznosu po-

Slika 53.

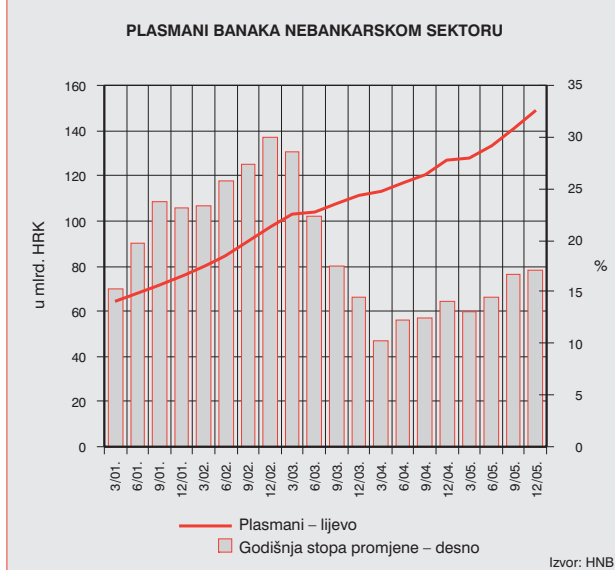

većani za 8,8 mlrd. kuna (3,6 mlrd. kuna u četvrtom tromjesečju), dok je povećanje u cijeloj godini iznosilo 13,3 mlrd. kuna. Ako se isključi utjecaj tečaja, godišnja stopa rasta povećana je sa 18,9% u 2004. godini na 23,4% u 2005. godini, čemu su najviše pridonijeli stambeni i ostali krediti stanovništvu. Na kraju godine stambeni krediti činili su nešto više od trećine (35,4%), dok se na ostale kredite stanovništvu (uključuju minuse po tekućim računima) odnosilo 45,8% ukupno odobrenih kredita. Povezano s povećanom potražnjom na tržištu nekretnina, ali i sve povoljnijim uvjetima po kojima se stambeni krediti odobravaju, njihova je godišnja stopa rasta u 2005. godini iznosila 28,8%. Ipak, većina kredita odobrenih stanovništvu i dalje su potrošački krediti. S dodatnim povećanjem na početku godine ukupni krediti banaka sektoru stanovništva na kraju siječnja 2006. godine iznosili su 79,3 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta 21,8%.

Plasmani središnjoj državi

Kako su ukupne potrebe središnje države za financiranjem u 2005. godini realizirane na domaćem financijskom tržištu, u tom su razdoblju posebno intenzivirani odnosi države s poslovnim bankama. Snažan rast potraživanja banaka na osnovi upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija (3,4 mlrd. kuna), ali i odobrenih kredita (4,1 mlrd. kuna) ostvaren je većinom u prvom tromjesečju 2005. godine, dok je njihovo znatnije smanjenje zabilježeno tek potkraj godine. U posljednjem tromjesečju 2005. godine (sredinom prosinca) država je izdala kunsku obveznicu nominalne vrijednosti 3,5 mlrd. kuna (RH 15), dok je druga tranša tog izdanja realizirana u veljači ove godine. Prikupljena sredstva država je iskoristila za isplatu dospjelih obveza, i to najvećim dijelom dospjelih obveznica DAB-a u iznosu od 1,7 mlrd. kuna. U skladu s tim kretanjima u prosincu su primjerice izostale aukcije upisa trezorskih zapisa jer su se smanjile potrebe države za takvim oblikom financiranja. Na kraju 2005. godine ukupni plasmani banaka središnjoj državi dosegli su 28,9 mlrd. kuna, a njihova godišnja stopa rasta visokih 37,2%. Početkom nove kalendarske godine potraživa-

Slika 52.

Okvir 1. Posebna obvezna pričuva

Savjet HNB-a na sjednici održanoj 8. veljače donio je Odluku o posebnoj obveznoj pričuvu na sredstva banaka prikupljena po izdanim vrijednosnim papirima. Instrument posebne obvezne pričuve jest mjera koja banke obeshrabruje i onemogućava u namjeri da se zadužuju izdavanjem vrijednosnih papira i da time izbjegavaju postojeće mjere HNB-a te da na osnovi prikupljenih sredstva još snažnije financiraju rast domaćih plasmana. Mjera se posebno odnosi na situaciju u kojoj bi vrijednosne papire poslovnih banaka izdane na domaćem tržištu kupovali klijenti banke, koji bi se u tu svrhu zaduživali kod stranih banaka, tj. prodavali vrijednosne papire stranim bankama na sekundarnom tržištu. Na taj način banke bi izbjegle obvezu plaćanja granične obvezne pričuve na sredstva koja su de facto pribavljena iz inozemstva.

Osnovicu za obračun posebne obvezne pričuve čini pozitivna razlika između prosječnog dnevnog stanja izdanih vrijednosnih papira u kunama i devizama u određenome vremenskom razdoblju i njihova prosječnog stanja u razdoblju od 1. do 31. siječnja 2006. Potrebno je spomenuti kako stanje izdanih vrijednosnih papira koje je uključeno u izračun prosječnoga dnevnog stanja izvora sredstava za obračun granične obvezne pričuve, ne ulazi u obračun osnovice posebne obvezne pričuve. Obračunsko razdoblje

traje od prvoga do posljednjeg dana kalendarskog mjeseca, a stopa posebne obvezne pričuve iznosi 55%. Jednako kao i kod obvezne pričuve i GOP-a, posebna obvezna pričuva obračunava se i izdvaja druge srijede u mjesecu. Za sredstva izdvojene posebne obvezne pričuve HNB ne plaća naknadu, a na račune kod HNB-a posebno će se izdvajati njezin kunski, a posebno njezin devizni dio. Primjena Odluke o posebnoj obveznoj pričuvu počinje u ožujku 2006. godine.

Iako se na prvi pogled posebna obvezna pričuva može činiti previše restriktivnom mjerom, potrebno je imati u vidu da banke do sada i nisu izdavale svoje dužničke vrijednosne papire. Nakon podizanja stope granične obvezne pričuve sa 40% na 55% u siječnju 2006. godine, tj. na razinu koja bankama – uz sadašnju visinu kamatnih stopa – odobravanje novih bankarskih kredita financiranih iz inozemnih izvora čini neprofitabilnim, banke su tražile modalitet kojim će zaobići propise HNB-a koji destimuliraju inozemno zaduživanje banaka. Izdavanje dužničkih vrijednosnih papira je praksa banaka koja se pojavila početkom 2006. godine kao modalitet izbjegavanja određenih mjera HNB-a, tj. granične obvezne pričuve, a ne kao rezultat spontanog razvoja bankarskog tržišta. Središnja će banka poduzeti i druge mjere za sprečavanje zaduživanja poslovnih banaka ako usvojena odluka o posebnoj obveznoj pričuvu ne polučiti zadovoljavajuće učinke.

nja poslovnih banaka od središnje države smanjena su za 0,5 mlrd. kuna.

Budući da su depoziti središnje države kod HNB-a i poslovnih banaka, uz privremene oscilacije, tijekom 2005. godine bili vrlo stabilni, upravo su promjene plasmana odredile neto poziciju središnje države prema poslovnim bankama. Tako su neto plasmani državi u 2005. godini povećani za 5,3 mlrd. kuna te su na kraju godine iznosili 19,3 mlrd. kuna, uz godišnju stopu rasta od 37,9%. U siječnju 2006. godine zbog smanjenja plasmana državi i blagog rasta njezinih depozita neto plasmani banaka središnjoj državi smanjeni su na 18,6 mlrd. kuna, čime je i godišnja stopa rasta smanjena na 18,3%.

Inozemna aktiva i pasiva

U 2005. godini značajno je smanjena inozemna aktiva poslovnih banaka (8,0 mlrd. kuna). Najvećim dijelom je to omogućeno promjenom Odluke o minimalno potrebnim deviznim potraživanjima iz prvog tromjesečja 2005. Smanjenjem početkom 2006. godine (2,4 mlrd. kuna), inozemna aktiva poslovnih banaka na kraju siječnja je iznosila 33,2 mlrd. kuna, što je za 15,0% manje nego u istom razdoblju prethodne godine.

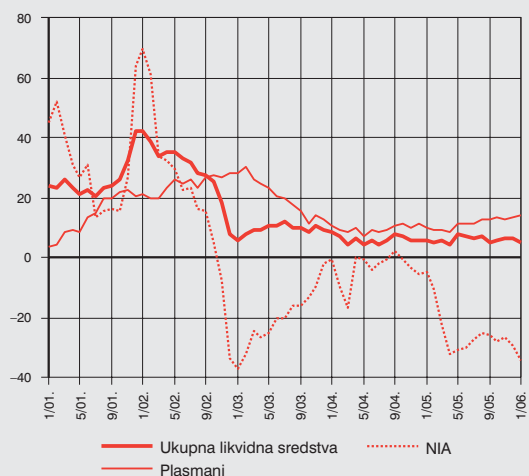
Inozemna pasiva poslovnih banaka povećana je u 2005. godini za 6,0 mlrd. kuna. To povećanje uglavnom je ostvareno u posljednjem tromjesečju, nakon sezonskog smanjenja zabilježenog tijekom ljetnih mjeseci. Na početku 2006. godine banke su se dodatno zadužile u inozemstvu (2,0 mlrd. kuna, od čega se 1,5 mlrd. kuna odnosilo na jednu poslovnu banku) čime je ukupna inozemna pasiva poslovnih banaka na kraju siječnja dosegla 69,1 mlrd. kuna, a njezina go-

dišnja stopa rasta 17,3%.

Ostvarena kretanja i inozemne aktive i inozemne pasive poslovnih banaka tijekom 2005. godine utjecala su na pogoršanje njihove ukupne inozemne pozicije. Neto inozemna aktiva poslovnih banaka smanjena je sa –17,6 mlrd. kuna na kraju 2004. godine na –31,5 mlrd. kuna na kraju 2005. godine. Budući da su takva kretanja nastavljena i početkom 2006. godine (smanjenje inozemne aktive i povećanje inozemne pasive), NIA poslovnih banaka još je smanjena tijekom siječnja (4,3 mlrd. kuna) te je na kraju mjeseca iznosila –35,8 mlrd. kuna.

Slika 54.

NETO INOZEMNA AKTIVA, UKUPNA LIKVIDNA SREDSTVA I PLASMANI BANAKA PRIVATNOM SEKTORU
stopa rasta realne vrijednosti u usporedbi s istim mjesecom prethodne godine, 2001. = 100

Izvor: HNB

Tržište novca

Četvrto tromjesečje 2005. godine obilježila je relativno visoka likvidnost financijskog sustava, koja se nastavila i u siječnju 2006. Dobroj likvidnosti pridonijele su dvije devizne intervencije HNB-a u listopadu, kojima je na tržište plasirano 854,9 mil. kuna, te najveća pojedinačna devizna intervencija u 2005. godini održana krajem prosinca, kojom je na tržište plasirano 1.196,6 mil. kuna. S druge strane, u četvrtom tromjesečju 2005. godine emisija likvidnosti putem redovitih repo aukcija HNB-a bila je relativno mala, osim u prosincu kada je upisan relativno veliki iznos. Siječanjska odluka o smanjenju stope obvezne pričuve sa 18% na 17% oslobodila je bankama dodatna sredstva što je opet povećalo likvidnost, pa je središnja banka na redovitim repo aukcijama odbijala do 50% vrijednosti pristiglih ponuda, a to je djelomično snizilo razinu likvidnosti u sustavu.

Bez obzira na dobru likvidnost koja je obilježila cijelo četvrto tromjesečje, kamatne stope na novčanom tržištu zadržale su se na relativno visokoj razini. To se može objasniti velikom potražnjom za likvidnim sredstvima banaka i institucionalnih investitora zbog očekivanja da će država izdati novu obveznicu u iznosu od 3,5 mlrd. kuna u prosincu, kao i zbog pojačane kreditne aktivnosti banaka koja je obilježila kraj 2005. i početak 2006. godine.

Ostvarena kretanja u četvrtom tromjesečju dovela su do smanjenog zanimanja ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija, pa njihove aukcije u prosincu nije ni bilo. Kamatne stope na ove vrijednosnice bile su smanjene u listopadu i studenome, a trend se nastavio i u siječnju. To pokazuje da ni na strani ponude, kod države, nije bilo veće potrebe za kratkoročnom likvidnošću u promatranom razdoblju.

Likvidnost na novčanom tržištu pomogla je nastavku malog i postupnog, ali sigurnog smanjenja aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka na kratkoročne kredite. Istodobno se nastavio i trend smanjenja aktivnih kamatnih stopa na dugoročne kredite banaka, dok je kod pasivnih kamatnih stopa na devizne depozite nastavljen blagi trend rasta, a kamatne

stope na kunske depozite blago su smanjene, te tako i dalje prate kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu.

Kamatne stope na tržištu novca

Prema podacima Tržišta novca Zagreb prosječna prijavljena potražnja za kreditima u četvrtom tromjesečju 2005. godine smanjena je u odnosu na treće tromjesečje, što se nastavilo i u siječnju ove godine. Istodobno je i ponuda tih kredita bila smanjena, pa je sve to prouzročilo pad prometa kredita na Tržištu novca Zagreb.

Vagana kamatna stopa na prekonoične kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb porasla je sa 1,83% u rujnu na 2,12% u listopadu. U studenome i prosincu ta je stopa iznosila 2,29%, a u siječnju se smanjila na 1,60%. Vagana kamatna stopa na ostale kredite uz posredovanje Tržišta novca Zagreb smanjila se u odnosu na rujnu, kada je iznosila 4,21%, te je u prosincu iznosila 3,75%, a u siječnju 3,30%.

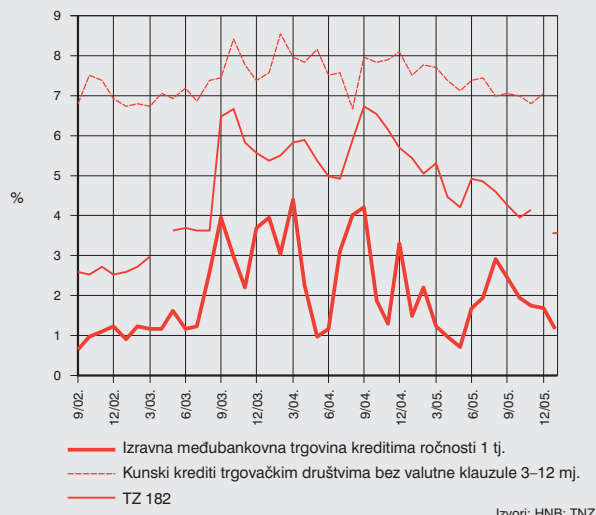
Ukupan promet ostvaren na Tržištu novca Zagreb u četvrtom tromjesečju 2005. smanjen, sa 9,9 mlrd. kuna u trećem tromjesečju na 7,1 mlrd. kuna. Prosječni dnevni promet prekonoičnih kredita u četvrtom tromjesečju iznosio 92,1 mil. kuna i bio je za 37,3 mil. kuna manji nego u trećem tromjesečju. Prosječni dnevni promet ostalih kredita u četvrtom tromjesečju pao sa 24,9 mil. kuna na 21,6 mil. kuna. U siječnju 2006. prosječni dnevni promet ostalih kredita porastao je na 30,0 mil. kuna.

Dominacija prekonoičnih kredita u ročnoj strukturi kredita uz posredovanje Tržišta novca Zagreb bila je prisutna i u četvrtom tromjesečju 2005. godine, kada je njihov udio iznosio 81% ili neznatno manje od 84%, koliko je iznosio u trećem tromjesečju. Među ostalim kreditima najveći je bio udio kredita odobrenih na rok od jednog mjeseca. Udio tih kredita u ukupnim ostalim kreditima porastao je sa 55%, koliko je iznosio u trećem tromjesečju, na više od 70% u četvrtom tromjesečju.

Prekonoično međubankovno kreditiranje bez posredovanja Tržišta novca Zagreb blago je smanjeno u četvrtom tromjesečju, te je ostvaren prosječni dnevni promet od 577,8

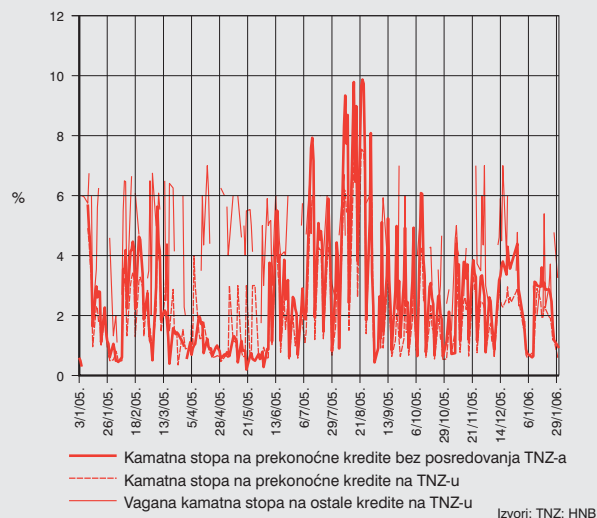
Slika 55.

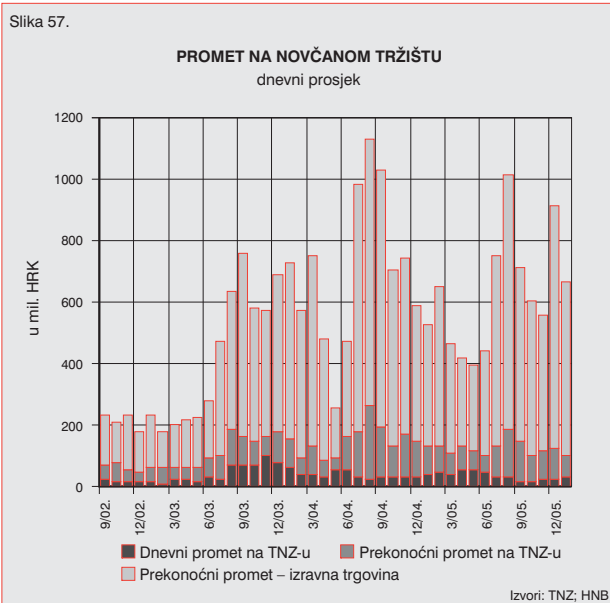
GLAVNE KRATKOROČNE KAMATNE STOPE

Slika 56.

KAMATNE STOPE NA TRŽIŠTU NOVCA

mil. kuna što čini smanjenje u odnosu na 669,7 mil. kuna iz trećeg tromjesečja. U siječnju 2006. prosječni dnevni promet ovih kredita dodatno je smanjen, te je iznosio 535,0 mil. kuna. Vagana kamatna stopa na izravne međubankovne prekontračne kredite, koja je u rujnu iznosila 2,83%, do prosinca je porasla na 3,14%, a u siječnju 2006. smanjila se na 2,45%.

Kamatne stope na tržištu kratkoročnih vrijednosnih papira

U četvrtom tromjesečju 2005. smanjilo se zanimanje ulagača za trezorske zapise Ministarstva financija pa se smanjilo i stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa. Na kraju prosinca, u kojemu nije bilo aukcija trezorskih zapisa, stanje ukupno upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija smanjeno je na 11,72 mlrd. kuna zbog dospjeća izdanih zapisa, a do kraja siječnja blago je poraslo, na 11,83 mlrd. kuna.

Kamatne stope na trezorske zapise u četvrtom su se tro-

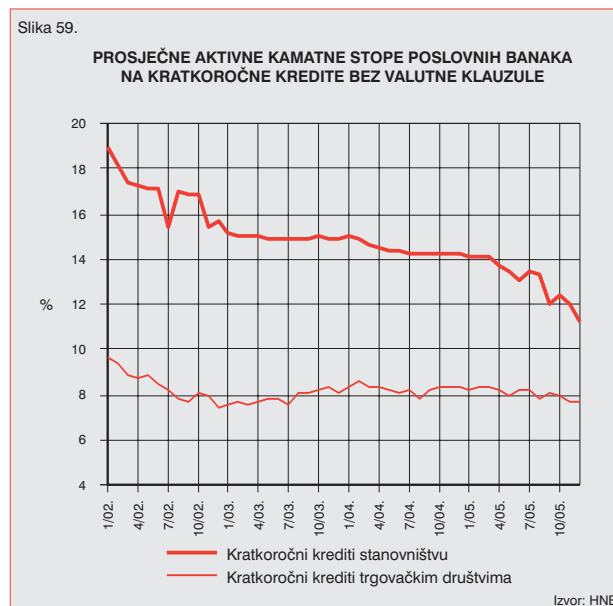
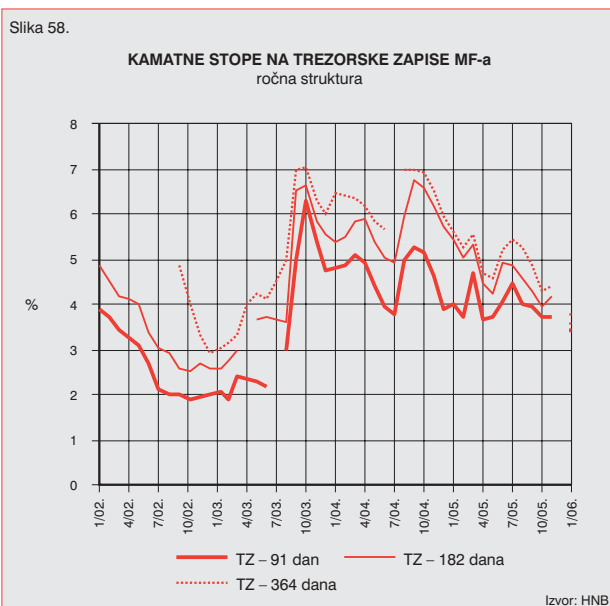
mjesečju smanjivale. Vagane kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospjeća od 91, 182 i 364 dana u studenome su iznosile 3,70%, 4,15% i 4,40%, a to znači da su manje nego u rujnu, kada su iznosile 3,93%, 4,27% i 4,85%. Kako je spomenuto, u prosincu nije bilo aukcija trezorskih zapisa Ministarstva financija, a u siječnju vagane kamatne stope na trezorske zapise s rokovima dospjeća od 91, 182 i 364 dana dodatno su smanjene, te su iznosile 3,41%, 3,55% i 3,78%.

Na kraju četvrtog tromjesečja 2005. u strukturi ukupno upisanih trezorskih zapisa prevladavali su, kao što je uobičajeno, zapisi s najdužim rokom dospjeća, koji su činili oko 90% ukupno upisanih zapisa. Slijedili su trezorski zapisi s rokom dospjeća od 182 dana, čiji je udio na kraju trećeg tromjesečja 2005. iznosio 9%, dok je udio zapisa s najkraćim rokom dospjeća iznosio 2%. U siječnju 2006. ova je struktura ostala nepromijenjena.

Kamatne stope poslovnih banaka

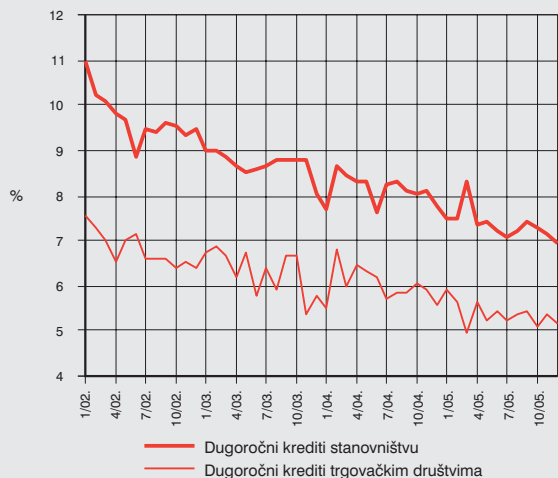
Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. smanjene su kamatne stope poslovnih banaka na kratkoročne kredite. Tako je vagana kamatna stopa na kratkoročne kunske kredite trgovačkim društvima bez valutne klauzule snižena sa 8,01% u rujnu na 7,71% u prosincu. Vagana kamatna stopa na kratkoročne kredite stanovništvu bez valutne klauzule, koja je u rujnu iznosila 12,04%, do prosinca se snizila na 11,26%, najnižu razinu do tada.

Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite trgovačkim društvima s valutnom klauzulom, koja je u rujnu iznosila 5,42%, smanjila se na 5,18% u prosincu. Vagana kamatna stopa na dugoročne kredite stanovništvu s valutnom klauzulom postupno je smanjena s rujanskih 7,40% na 6,95% u prosincu, što je najniža kamatna stopa za ove kredite do tada. Više je razloga takvoga kretanja ove kamatne stope. Prije svega, smanjen je udio ostalih dugoročnih kunskih kredita s valutnom klauzulom (koji imaju ustaljeno visoku kamatnu stopu), a smanjene su i kamatne stope na ove kredite: sa 8,96% u rujnu na 8,52% u prosincu. Osim toga, povećao se udio stambenih kredita stanovništvu, koji u ovoj skupini kre-

Slika 60.

PROSJEČNE AKTIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA NA DUGOROČNE KREDITE S VALUTNOM KLAUZULOM

Izvor: HNB

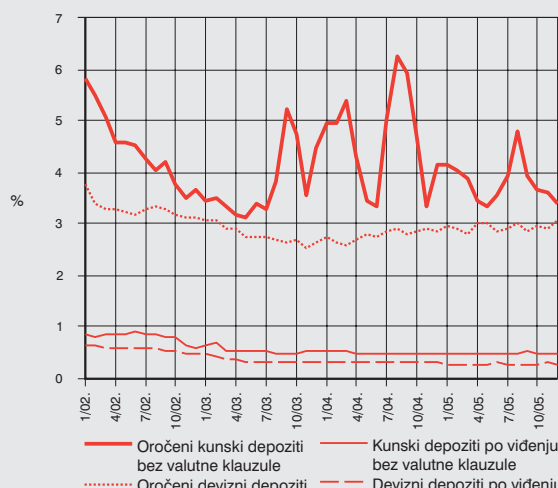
dita obično imaju najnižu stopu, dok su se istodobno snizile njihove kamatne stope, sa 5,14% u rujnu na 5,00% u prosincu.

Potrebno je napomenuti da se u statistici HNB-a krediti trgovačkim društvima i stanovništvu s valutnom klauzulom odnose isključivo na kredite vezane uz euro. Zato se u trendu smanjivanja kamatnih stopa na ove kredite ne odražava i rast odobrenih kredita vezanih uz švicarski franak. Budući da krediti vezani uz tu valutu najčešće imaju niže nominalne kamatne stope, vagana kamatna stopa na ukupne kredite uz valutnu klauzulu u stvarnosti se smanjila i više nego što je ovdje prikazano.

Pod utjecajem kretanja na novčanom tržištu vagana kamatna stopa na oročene kunske depozite bez valutne klauzule, koja je u rujnu iznosila 3,93%, smanjena je te je u prosincu iznosila 3,37%. Što se tiče deviznih depozita, vagana kamatna stopa na oročene devizne depozite u četvrtom je tromjesečju neznatno povećana: sa 2,87% iz rujna na 3,08% u prosincu. S druge strane, vagana kamatna stopa na deviz-

Slika 61.

PROSJEČNE PASIVNE KAMATNE STOPE POSLOVNIH BANAKA

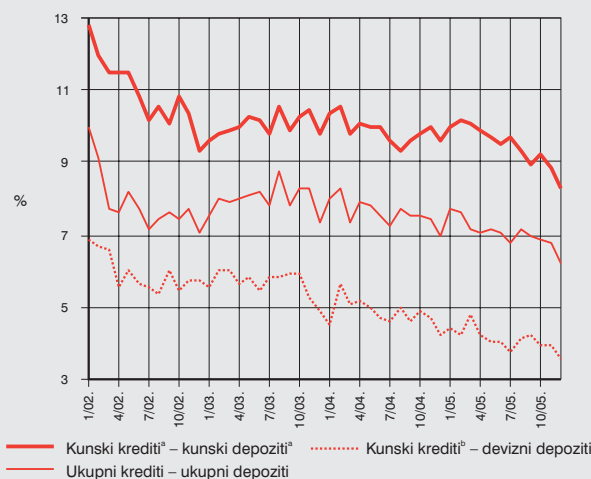
Izvor: HNB

ne depozite po viđenju, koja je u rujnu iznosila 0,26%, u studenome je povećana na 0,31%, a u prosincu opet smanjena, na 0,27%.

Zbog nastavka trenda smanjivanja aktivnih kamatnih stopa poslovnih banaka u četvrtom se tromjesečju smanjila razlika između aktivnih i pasivnih kamatnih stopa banaka. Razlika između kamatnih stopa na ukupne kredite i na ukupne depozite, koja je u rujnu iznosila 6,98 postotnih bodova, u prosincu je smanjena na 6,17 postotnih bodova. Smanjila se i razlika između kamatnih stopa na kunske kredite bez valutne klauzule i na kunske depozite, sa 8,93 postotna boda u rujnu na 8,33 postotna boda u prosincu, odnosno na njezinu najnižu razinu otkako se početkom 2002. godine počela primjenjivati nova metodologija izvještavanja o kamatnim stopama banaka. Nakon što je u trećem tromjesečju razlika između kamatnih stopa na kunske kredite s valutnom klauzulom i kamatnih stopa na devizne depozite povećana, u četvrtom je tromjesečju ta razlika smanjena, te je iznosila 3,56 postotnih bodova, što je njezina najniža razina do sada.

Slika 62.

RAZLIKE IZMEĐU PROSJEČNIH KAMATNIH STOPE POSLOVNIH BANAKA NA KREDITE I NA DEPOZITE

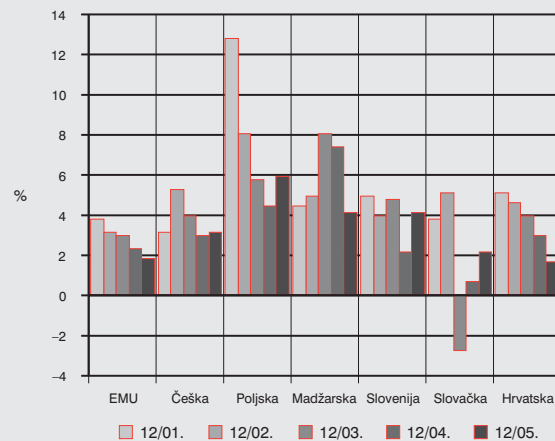

^a Bez valutne klauzule; ^b S valutnom klauzulom

Izvor: HNB

Slika 63.

REALNE KAMATNE STOPE NA DUGOROČNE KREDITE PODUZEĆIMA U ODABRANIM ZEMLJAMA

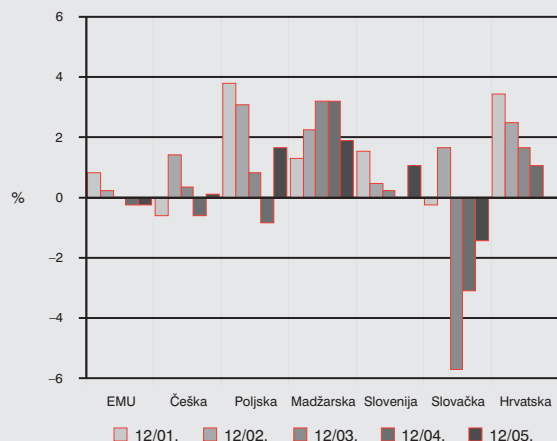

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedivi, ali može se analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvori: Bilteni središnjih banaka; HNB

Slika 64.

REALNE KAMATNE STOPE NA KRATKOROČNE DEPOZITE STANOVNIŠTVA U ODOBRAJANIM ZEMLJAMA

Napomena: Zbog različitog statističkog obuhvata u pojedinim zemljama kamatne stope nisu izravno usporedive, ali može se analizirati njihov razvoj u vremenu.

Izvori: Bilteni središnjih banaka; HNB

Realne kamatne stope na dugoročne kredite poduzećima u EMU u četvrtom su tromjesečju bile više nego u trećem tromjesečju. Nominalne kamatne stope gotovo se i nisu mi-

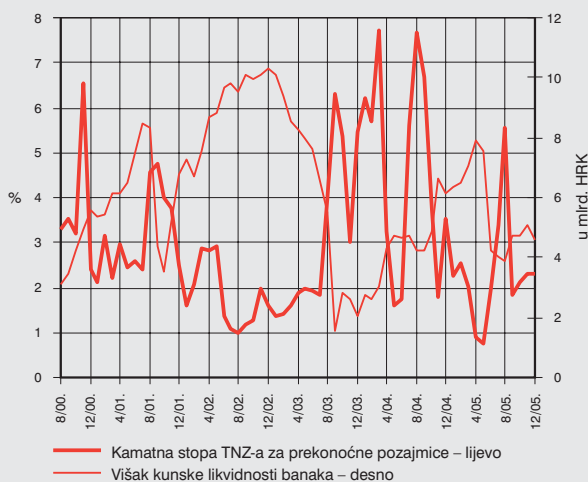
jenjale, a inflacija je smanjena. Isto se dogodilo u Poljskoj, a u Sloveniji se istodobno smanjila inflacija i porasle su nominalne kamatne stope. U Češkoj je inflacija ostala nepromijenjena, a nominalne su kamatne stope na ove kredite porasle. Najveće je bilo smanjenje realnih kamatnih stopa na dugoročne kredite stanovništvu u Mađarskoj, gdje su snažno pale nominalne kamatne stope, a blago se smanjila inflacija. U Slovačkoj i Hrvatskoj zabilježeno je tek slabo smanjenje realnih kamatnih stopa na dugoročne kredite poduzećima. U Hrvatskoj je već duže prisutan trend pada nominalnih kamatnih stopa, a u Slovačkoj je inflacija rasla brže od nominalnih kamatnih stopa.

Realne kamatne stope na depozite stanovništva već su duže vrijeme negativne u EMU i Slovačkoj, dok su u ostalim tranzicijskim zemljama uglavnom pozitivne. Iako su u posljednjem tromjesečju realne kamatne stope na depozite stanovništva porasle, u Hrvatskoj su u posljednja dva tromjesečja negativne. U Poljskoj se tek u posljednjem tromjesečju, uz istovremeno smanjenje inflacije, bilježi rast realnih kamatnih stopa na depozite stanovništva. Dugoročni trend smanjenja realnih kamatnih stopa na kratkoročne depozite stanovništva od tranzicijskih zemalja vidljiv je jedino u Hrvatskoj.

Okvir 2. Odrednice kamatnih stopa na novčanom tržištu 2001. – 2006.

U razdoblju od 2001. do 2005. kretanje kratkoročnih kamatnih stopa na domaćem novčanom tržištu bilo je prvenstveno određivano kretanjem viškova kunske likvidnosti banaka, kao najvećih sudionika na tom tržištu. Razina tih viškova najviše je pak ovisila o mjerama monetarne politike, odnosno o stavu monetarne vlasti prema kreditnoj aktivnosti banaka, dok je u razdoblju prije 2001. ovisila o općoj likvidnosti gospodarstva. To najbolje pokazuju kretanja ostvarena u prva tri tromjesečja 2003. godine (Slika 65.), tijekom kojih je središnja banka poduzela niz mjera za usporavanje prekomjerne kreditne aktivnosti banaka koja

Slika 65.

KAMATNE STOPE I VIŠKOVI LIKVIDNOSTI BANAKA
mjesečni prosjek

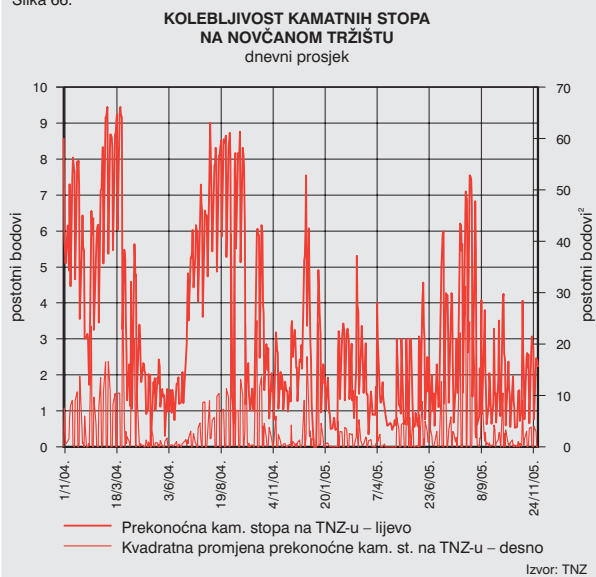
— Kamatna stopa TNZ-a za prekononočne pozajmice – lijevo
— Višak kunske likvidnosti banaka – desno

Izvor: HNB; TNZ

je započela u 2002. godini. Mjere su rezultirale padom viška kunske likvidnosti banaka s razine od preko deset milijardi kuna na manje od jedne i pol milijarde kuna i odgovarajućim porastom prosječne kamatne stope na Tržištu novca Zagreb za prekononočne pozajmice, s razine niže od 1,5% godišnje na više od 6% godišnje. Viškom kunske likvidnosti banaka može se smatrati iznos slobodnih novčanih sredstava banaka uvećanih za njihove plasmane u kunske blagajničke i trezorske zapise te umanjene za sredstva formirana iz sekundarnih izvora likvidnosti, prikazanih u Tablici F4 u Statističkom dodatku Biltenu HNB-a.

Počevši s 2003. godinom zbog potražnje banaka za kunkskom likvidnošću kamatne stope na prekononočne pozajmice na Tržištu novca Zagreb povremeno su se povisivale i iznad razine od 9%, dok su u razdobljima više razine likvidnosti bankovnog sustava kamatne stope padale na razinu nižu od 2%. U 2003., godini ograničenog rasta plasmana banaka, kolebljivost kamatnih stopa tijekom trećeg se tromjesečja s novčanog tržišta prenijela i na kamatne stope na kratkoročne depozite kod banaka, što je pokazalo da na domaćem financijskom tržištu ne postoji referentna kratkoročna kamatna stopa (Bilten HNB-a, br. 102, Okvir 1.). Radi ublažavanja takve pojave središnja je banka krajem 2004. unaprijedila instrumentarij monetarne politike i primijenila ga u travnju 2005., prije svega uvođenjem redovite tjedne obratne repo aukcije trezorskih zapisa s istaknutom kamatnom stopom od 3,5% (Bilten HNB-a, br. 105, Okvir 2.), kako bi omogućila da se na novčanom tržištu konačno formira referentna kamatna stopa u trgovanju kratkoročnim pozajmicama. Međutim, u sljedećim mjesecima kolebljivost kamatnih stopa na novčanom tržištu nije se smanjila, već su se počela izmjenjivati razdoblja visoke likvidnosti bankovnog sustava praćena postojano nižim kamatnim stopama s razdobljima niske likvidnosti praćenim visokim,

Slika 66.

vrlo kolebljivim kamatnim stopama (Slika 66.).

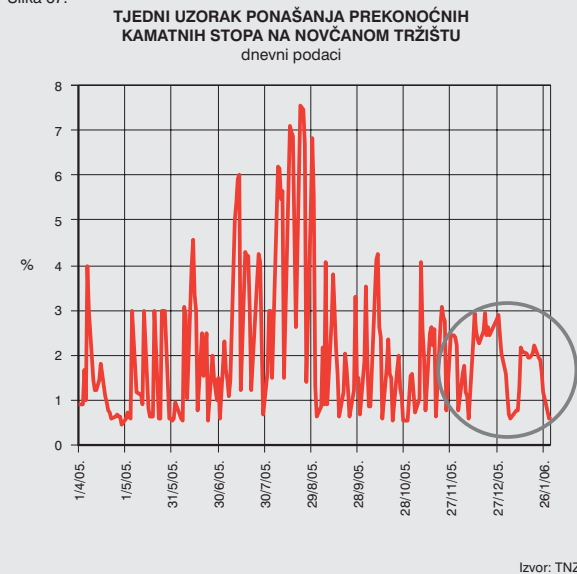
Potaknuta nesmanjenom kolebljivosti kamatnih stopa na novčanom tržištu, u prosincu 2005. središnja je banka provela dodatnu prilagodbu instrumenata monetarne politike (vidi Bilten HNB-a, br. 110, Okvir 1.) kako bi osnažila ulogu kamatne stope pri svojim obratnim repo operacijama i olakšala upravljanje likvidnošću te tako omogućila smanjivanje kolebljivosti kamatnih stopa. Ta je prilagodba obuhvaćala više tehničkih promjena od kojih se ističu uključivanje svih kalendarskih dana u obračunska razdoblja, pomicanje dana obračuna sa 8. u mjesecu na drugu srijedu u mjesecu i povećavanje simetričnosti kamatnog raspona s kamatnom stopom na prekonoćne depozite banaka kod HNB-a kao donjom granicom (0,5%) i kamatnom stopom na lombardne kredite kao gornjom granicom (7,5%). Time se zapravo eliminiraju tehničke značajke procesa izdvajanja i održavanja obvezne pričuve banaka koje su utjecale na tržišne kamatne stope. Npr. usputna pojava dotadašnjeg načina izdvajanja i održavanja obvezne pričuve banaka bila je ta da su kamatne stope na novčanom tržištu rasle prvi radni dan nakon vikenda ili praznika, kao i na dan izdvajanja obvezne pričuve, a padale su posljednjeg radnog dana prije praznika. Interni ekonometrijski modeli HNB-a potvrdili su također da su te pojave bile nezavisne od kretanja viškova likvidnosti banaka i ostalih fundamentalnih čimbenika u formiranju kamatnih stopa na tržištu novca, a analiza prognostičkih pogrešaka tih modela upozorila je i na to da eliminacija utjecaja neradnih dana i dana izdvajanja obvezne pričuve neće u potpunosti ukloniti sav utjecaj koji na određivanje kamatnih stopa novčanog tržišta ima sam proces njegova funkcioniranja, tj. da su u “stvarni” model po-

našanja kamatnih stopa na novčanom tržištu uključeni još neki neanalizirani utjecaji (primjerice utjecaj trenutka u kojem su objavljene relevantne informacije o aktivnostima HNB-a).

Unatoč mogućem utjecaju nekih drugih neanaliziranih čimbenika može se očekivati da će spomenute prilagodbe instrumenata monetarne politike koje su stupile na snagu 14. prosinca 2005. znatno izmijeniti tjedni uzorak ponašanja kamatnih stopa na novčanom tržištu tijekom 2006. godine. Dostupan vremenski niz podataka, za razdoblje nakon 14. prosinca 2005., još nije dovoljno dugačak za ekonometrijsku analizu, no već je sada očito da se kretanje kamatnih stopa na novčanom tržištu vidljivo promijenilo nakon prvog izdvajanja obvezne pričuve prema novom načinu obračunavanja i izdvajanja (Slika 67.).

Uz to, središnja je banka sredinom siječnja, prvi put nakon svibnja 2005., odbila dio ponuda banaka na obratnim repo aukcijama trezorskih zapisa jer je ocijenila da likvidnost bankovnog sektora zadovoljava. To se ponovilo i na nekoliko narednih aukcija, pa je tržištu bio upućen jasan signal da po kamatnoj stopi od 3,5%, koja se ustalila u tjednim obratnim repo operacijama, središnja banka ne namjerava bankama odobravati implicitne revolving kredite, već samo kredite za upravljanje likvidnošću u uvjetima smanjene likvidnosti na novčanom tržištu. Razumno je očekivati da će navedene prilagodbe instrumenata monetarne politike, uz fleksibilniji pristup središnje banke provođenju redovitih operacija na otvorenom tržištu, pridonijeti trajnom smanjenju kolebljivosti kamatnih stopa na hrvatskome novčanom tržištu.

Slika 67.

Tržište kapitala

U četvrtom tromjesečju 2005. na hrvatskom tržištu kapitala nastavio se uzlet optimizma koji je počeo u trećem tromjesečju, a pozitivna kretanja obilježila su i siječanj 2006. To se odrazilo na nastavak trenda rasta indeksa obiju hrvatskih burza čemu je znatno pridonio i rast likvidnosti nebankovnih financijskih institucija. Spomenuto razdoblje obilježilo je i veliki porast u trgovanju obveznicama ponajprije uzrokovan trgovanjem novim državnim obveznicama izdanim u srpnju i prosincu 2005., objema s dospeljećem 2015. godine. Na tržištima većine srednjoeuropskih zemalja, nakon uzlaznog kretanja u trećem tromjesečju, u četvrtom tromjesečju dolazi do usporavanja rasta ili do smanjenja prometa i vrijednosti burzovnih indeksa. Nakon što su u listopadu službeno počeli pristupni pregovori za ulazak RH u EU, razlike prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica nisu se bitnije mijenjale.

Tržište vlasničkih vrijednosnih papira

U četvrtom tromjesečju 2005. godine promet dionica na Zagrebačkoj burzi dosegao je 1,14 mlrd. kuna, što čini rast od 23% u odnosu na prethodno tromjesečje, odnosno rast od 2% u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Najviše se trgovalo dionicom Adris grupe (16% ukupnog prometa dionica) zatim Plivinom dionicom (13%) te dionicom Podravke (9%). U siječnju 2006. promet dionica na Zagrebačkoj burzi iznosio je 301,1 mil. kuna.

Vrijednost indeksa CROBEX u četvrtom se tromjesečju 2005. blago smanjila u odnosu na razinu s kraja prethodnog tromjesečja, te je na kraju prosinca iznosila 1998 bodova. Međutim, početkom 2006. CROBEX je dodatno porastao pa je na kraju siječnja iznosio 2091 bod što je njegova najviša razina do sada.

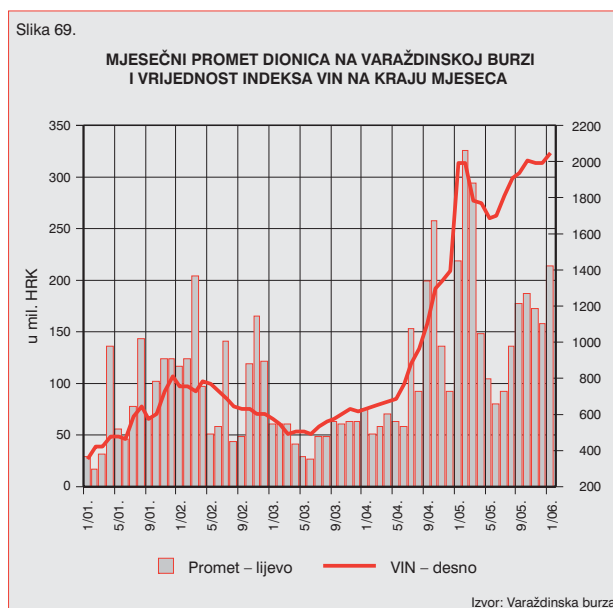
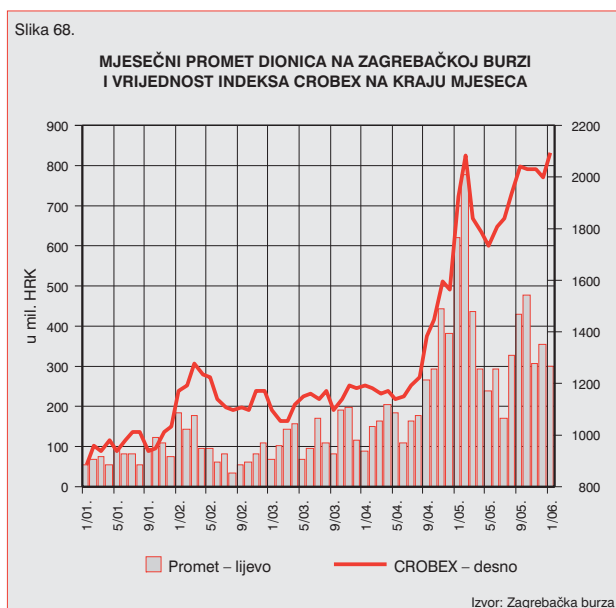
Tijekom četvrtog tromjesečja tržišna je kapitalizacija dionica na Zagrebačkoj burzi porasla i na kraju prosinca iznosila je 80,7 mlrd. kuna (odnosno 36,3% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu), što je za 4,0 mlrd. kuna ili 5,2% više nego

na kraju rujna. Rast tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi rezultat je rasta likvidnosti dionica i posljedičnog rasta njihovih cijena. Naime, u izračun tržišne kapitalizacije na Zagrebačkoj burzi uključuje se puni iznos tržišne kapitalizacije za one dionice kojima se u prethodna tri mjeseca redovno trgovalo, dok se za dionice kojima se nije trgovalo u posljednjih mjesec dana, odnosno tri mjeseca, iznos tržišne kapitalizacije umanjuje za polovicu, odnosno za tri četvrtine. Zbog porasta cijena većine dionica na Zagrebačkoj burzi tijekom siječnja do kraja tog mjeseca tržišna kapitalizacija dionica dodatno je porasla, na 85,5 mlrd. kuna.

Na Varaždinskoj burzi tržišna kapitalizacija na kraju četvrtog tromjesečja 2005. iznosila je 63,3 mlrd. kuna ili za 5,6 mlrd. kuna više nego na kraju trećeg tromjesečja, odnosno za 52% više nego na kraju istog razdoblja prethodne godine. Ukupan promet na Varaždinskoj burzi u četvrtom tromjesečju je rastao, pa je u prosincu iznosio 228,5 mil. kuna, a u siječnju 287,6 mil. kuna. Promet dionica u cijelome četvrtom tromjesečju iznosio je 516,9 mil. kuna, što je za 27% više nego u trećem tromjesečju, odnosno za 7% više nego u istom razdoblju prethodne godine. U ukupnoj strukturi prometa približno 55% ostvareno je u trgovanju dionicama javnih dioničkih društava, dok je udio prometa u kotaciji slobodnog tržišta iznosio oko 40%. Promet u segmentu druge kotacije, u kojoj se nalazi samo jedna dionica, već je duže vrijeme zanemariv, a u kotaciji prava, u kojoj se trguje pravima nekadašnjeg Ministarstva javnih radova, obnove i graditeljstva i pravima Ministarstva financija, promet je u četvrtom tromjesečju 2005. iznosio 6,7 mil. kuna, odnosno 1% ukupnog prometa na Varaždinskoj burzi.

Vrijednost indeksa VIN u četvrtom je tromjesečju porasla za 3% u odnosu na razinu s kraja prethodnog tromjesečja te je na kraju prosinca iznosila 1994 boda. Najveći utjecaj na porast vrijednosti ovog indeksa uobičajeno ima dionica društva Ericsson Nikola Tesla, koja je u 2005. godini imala uvjerljivo najveći udio u redovnom prometu (25%). Indeks VIN nastavio je rasti i u siječnju, te je na kraju tog mjeseca dosegao najvišu razinu do tada: 2047 bodova.

Nakon izrazitijeg rasta u trećem tromjesečju, na tržištima

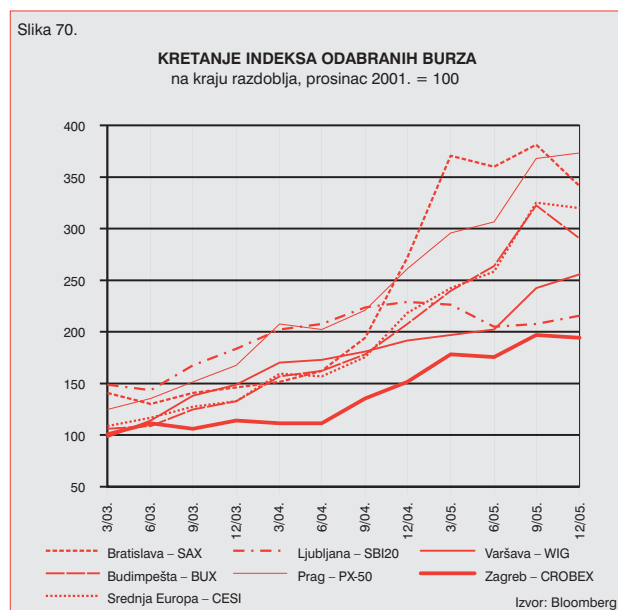
Tablica 2. Usporedba pokazatelja tržišta kapitala

Prosinac 2005.	Bratislava	Budimpešta	Ljubljana	Prag	Varšava	Zagreb
Prosječni dnevni promet, dionice (u mil. EUR)	0,2	99,8	1,6	92,0	825,1	2,3
Prosječni dnevni promet, obveznice (u mil. EUR)	60,3	2,3	0,5	65,4	16,4	24,4
Promet ^a /BDP ^c , godišnja razina (%)	0,1	31,3	1,6	26,9	106,6	2,1
Promet ^b /BDP ^c , godišnja razina (%)	37,2	0,7	0,5	19,1	2,1	22,3
Brzina prometa ^d	0,8	91,2	6,1	50,7	188,9	5,3
Tržišna kapitalizacija ^a (u mil. EUR), na kraju mjeseca	4.067	27.586	6.699	45.745	110.083	10.954
Tržišna kapitalizacija ^b (u mil. EUR), na kraju mjeseca	11.138	31.300	6.052	22.533	n.a.	4.668
Tržišna kapitalizacija ^a /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	12,3	34,3	25,8	53,1	56,4	39,6
Tržišna kapitalizacija ^b /BDP ^c , na kraju mjeseca (%)	33,7	39,0	23,4	26,1	n.a.	16,9
Kretanje indeksa dionica od početka godine (%)	26,5	41,0	-5,7	42,7	33,7	27,6
Kretanje indeksa dionica od početka mjeseca (%)	0,8	-1,8	0,1	5,0	4,9	-1,4

^a Dionice; ^b Obveznice; ^c 2004.; ^d Anualizirani mjesečni promet dionica × 100/tržišna kapitalizacija dionica
 Izvori: Bloomberg; izvješća sa BSSE, BSE, PSE, LJSE, WSE i Zagrebačke burze

odabranih zemalja Srednje i Istočne Europe u četvrtom tromjesečju 2005. dolazi do usporavanja rasta ili do smanjenja vrijednosti burzovnih indeksa. Vrijednost kombiniranog indeksa srednjoeuropskih burza, CESI-ja, u četvrtom je tromjesečju smanjena prvi put nakon lipnja 2004., na razinu od 3298 bodova, što je za 2,3% manje nego na kraju trećeg tromjesečja. U izračun CESI-ja ulaze cijene dionica odabranih prvorazrednih kompanija koje su uvrštene na Budimpeštansku, Bratislavsku, Ljubljansku, Prašku i Varšavsku burzu, a najveće pondere imaju dionice s Varšavske i Praške burze. Porast vrijednosti indeksa u četvrtom tromjesečju 2005. godine zabilježen je na Varšavskoj (5,3%), Ljubljanskoj (3,1%) i Praškoj burzi (1,3%), dok su se smanjile vrijednosti indeksa Budimpeštanske (9,4%) i Bratislavske burze (10,1%).

Na kraju 2005., od spomenutih burza, Ljubljanska i Praška bilježe rast tržišne kapitalizacije dionica i obveznica u odnosu na rujnu. U prometu dionica sve burze, osim Varšavske, bilježe smanjenje, dok je u prometu obveznica smanjenje zabilježeno na Bratislavskoj i Budimpeštanskoj burzi. Promet dionica u usporedbi sa Zagrebačkom burzom uobičajeno je slabiji na Bratislavskoj burzi, a u četvrtom tromjesečju 2005. osim na Bratislavskoj bio je slabiji i na Ljubljanskoj burzi. Od promatranih burza veći promet obveznica od Zagrebačke burze u četvrtom tromjesečju imale su samo Bratislavská i Praška burza.

Tržište dužničkih vrijednosnih papira

Na hrvatskom tržištu dugoročnih dužničkih vrijednosnih papira tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine zabilježeno je jedno izdanje novih obveznica. Sredinom prosinca Republika Hrvatska izdala je na domaćem tržištu novu obveznicu s dospjećem 2015. godine, u nominalnom iznosu od 3,5 mlrd. kuna, uz kuponsku kamatnu stopu od 5,25%. Cijena upisa na primarnom tržištu iznosila je 100, dok je razlika prinosa pri izdavanju u odnosu na referentnu njemačku državnu obveznicu iznosila 184 bazna boda. Kao i kod prethodnih dviju državnih obveznica izdanih u 2005., najveći dio ovog izdanja upisali su domaći institucionalni ulagači.

Što se tiče kratkoročnih dužničkih vrijednosnih papira, od ukupno šest izdanja komercijalnih zapisa koja su na kraju siječnja 2006. kotirala na Zagrebačkoj burzi, čak su četiri uvrštena u posljednjem tromjesečju 2005. i siječnju 2006. U studenome je na redovno tržište uvršten jednogodišnji komercijalni zapis poduzeća Ingra d.d. u vrijednosti 25 mil. kuna, dok su na službeno tržište uvršteni jednogodišnji komercijalni zapis poduzeća Medika d.d., u vrijednosti 40 mil. kuna, te šestomjesečni zapis poduzeća Bilišće d.d., u vrijednosti 10 mil. kuna. U siječnju 2006. na redovno je tržište Zagrebačke burze uvršten jednogodišnji komercijalni zapis poduzeća Dalekovod d.d. u vrijednosti od 75 mil. kuna.

Na kraju prosinca 2005. na domaćim burzama kotiralo je devet državnih obveznica, dvije obveznice jedinica lokalne samouprave, jedna obveznica državne agencije (HBOR-a) te osam korporacijskih obveznica.

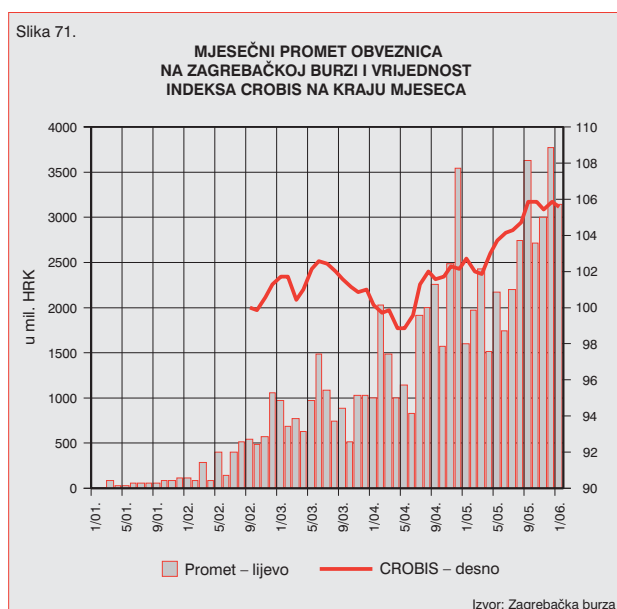
Tržišna kapitalizacija državnih obveznica, obveznica lokalne samouprave i HBOR-a na kraju četvrtog tromjesečja 2005. iznosila je 3,7 mlrd. EUR (27,5 mlrd. kuna), odnosno 12,3% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu, a korporacijskih obveznica 608,3 mil. EUR (4,5 mlrd. kuna), što čini tek 2% procijenjenog BDP-a za 2005. godinu.

Trgovanje obveznicama na Zagrebačkoj burzi u četvrtom tromjesečju 2005. bilo je vrlo intenzivno pa je ostvaren najveći zabilježeni tromjesečni promet, u iznosu od 9,5 mlrd. kuna, odnosno za 921 mil. kuna ili 10,8% više nego u trećem tromjesečju. Također, u prosincu je zabilježen najveći mjesečni promet obveznica do tada, u iznosu od 3,8 mlrd. kuna, koji se u siječnju nešto smanjio, ali iznosio je i dalje visokih 3,1 mlrd. kuna. Ustaljeno najveći udio u prometu imaju nova i dugoročna izdanja obveznica. U četvrtom tromjesečju najviše se trgovalo obveznicama Republike Hrvatske s dospji-

Tablica 3. Izdavanja obveznica na domaćem tržištu, stanje na dan 31.1.2006.

Simbol	Izdavatelj	Datum izdavanja	Dospijeće	Valuta	Nominalna vrijednost izdanja	Nominalna kamatna stopa	Posljednja cijena ^a	Tekući prinos 31.1.2006.
RHMF-O-08CA	Republika Hrvatska	14.12.2001.	14.12.2008.	EUR	200.000.000	6,875%	109,40	6,284%
RHMF-O-125A	Republika Hrvatska	23.5.2002.	23.5.2012.	EUR	500.000.000	6,875%	118,10	5,821%
RHMF-O-085A	Republika Hrvatska	28.5.2003	28.5.2008.	HRK	1.000.000.000	6,125%	105,62	5,799%
RHMF-O-142A	Republika Hrvatska	10.2.2004.	10.2.2014.	EUR	650.000.000	5,500%	111,75	4,922%
RHMF-O-077A	Republika Hrvatska	7.7.2004.	7.7.2007.	EUR	400.000.000	3,875%	100,50	3,856%
RHMF-O-19BA	Republika Hrvatska	29.11.2004.	29.11.2019.	EUR	200.000.000	5,375%	117,15	4,588%
RHMF-O-103A	Republika Hrvatska	8.3.2005.	8.3.2010.	HRK	3.000.000.000	6,750%	110,60	6,103%
RHMF-O-157A	Republika Hrvatska	14.7.2005.	14.7.2015.	EUR	350.000.000	4,250%	103,85	4,092%
RHMF-O-15CA	Republika Hrvatska	15.12.2005.	15.12.2015.	HRK	3.500.000.000	5,250%	110,60	4,747%
GDKC-O-116A	Grad Koprivnica	29.6.2004.	29.6.2011.	HRK	60.000.000	6,500%	101,35	6,413%
GDZD-O-119A	Grad Zadar	1.9.2004.	1.9.2011.	EUR	18.500.000	5,500%	-	-
HBOR-O-112A	Hrvatska banka za obnovu i razvitak	11.2.2004.	11.2.2011.	EUR	300.000.000	4,875%	-	-
BLSC-O-091A	Belišće d.d.	14.1.2005.	14.1.2009.	EUR	8.000.000	5,500%	101,60	5,413%
HYBA-O-086A	Hypo-Alpe-Adria Bank	6.6.2003.	6.6.2008.	HRK	150.000.000	6,500%	104,50	6,220%
BNAI-O-22CA	Bina Istra d.d.	15.12.2002.	15.12.2022.	EUR	210.000.000	8,000%	-	-
PODR-O-072A	Podravka d.d.	20.2.2004.	20.2.2007.	EUR	27.000.000	5,000%	100,80	4,960%
AGRK-O-074A	Agrokor d.d.	3.4.2002.	3.4.2007.	EUR	230.000.000	11,000%	107,15	10,266%
PLVA-O-115A	Pliva d.d.	12.5.2004.	12.5.2011.	EUR	75.000.000	5,750%	107,30	5,359%
ATGR-O-077A	Atlantic Grupa d.o.o.	15.7.2004.	15.7.2007.	EUR	15.000.000	5,750%	102,00	5,637%
MDKA-O-087A	Medika d.d.	11.7.2005.	11.7.2008.	EUR	16.500.000	4,500%	101,35	4,440%

^a U redovitom prometu. Izvor: Zagrebačka burza, mjesečno izvješće za siječanj 2006.

ječima 2015. (eurska), 2019., 2014., 2015. (kunska) i 2010., čiji je udio u ukupnome tromjesečnom prometu obveznica iznosio 76%. U siječnju 2006. najviše se trgovalo novom državnom obveznicom izdanom u prosincu 2005.

U četvrtom je tromjesečju vrijednost obvezničkog indeksa Zagrebačke burze CROBIS-a stagnirala pa je tako na kra-

ju prosinca iznosila 105,8 bodova, koliko je iznosila i na kraju rujna. Do kraja siječnja vrijednost CROBIS-a neznatno se smanjila, na razinu od 105,5 bodova.

U skladu s planiranim smanjenjem inozemnog zaduživanja Republika Hrvatska nije ni u četvrtom tromjesečju 2005. ni u siječnju 2006. izdavala obveznice na inozemnom tržištu. Na kraju 2005. na inozemnim tržištima ukupno je kotiralo 11 izdanja hrvatskih obveznica, jedna manje u usporedbi s krajem 2004. jer je u ožujku 2005. dospjela euroobveznica iz 2000. u vrijednosti 500 mil. EUR, koja je refinancirana izdanjem državne obveznice na domaćem tržištu. Od preostalih 11 međunarodnih obveznica RH dva su izdanja nominirana u američkim dolarima (riječ je o državnim obveznicama koje su zamijenile dug gospodarskih subjekata u RH prema Londonskom klubu), pet ih je nominirano u eurima i četiri u japanskim jenima. Ukupna nominalna vrijednost svih 11 izdanja hrvatskih euroobveznica na kraju siječnja 2006. iznosila je 33,6 mlrd. kuna, odnosno 4,6 mlrd. EUR. U 2006. dopijevaju tri izdanja međunarodnih obveznica RH: u veljači dopijeva izdanje samurajske obveznice iz 2001. u vrijednosti 25 mlrd. JPY (oko 1,3 mlrd. kuna), u ožujku dopijeva izdanje euroobveznica iz 1999. u vrijednosti 300 mil. EUR (oko 2,2 mlrd. kuna), a u srpnju dopijeva izdanje obveznice koja predstavlja dug prema Londonskom klubu u vrijednosti od 604,4 mil. USD (oko 3,7 mlrd. kuna). Prve dvije obveznice refinancirat će se novim izda-

Tablica 4. Izdavanja međunarodnih obveznica Republike Hrvatske, stanje na dan 31.1.2006.

Obveznica	Datum izdavanja	Valuta	Iznos	Nominalna kamatna stopa	Prinos pri izdavanju	Razlika prinosa pri izdavanju	Razlika prinosa ^a 31.3.2005.	Razlika prinosa ^a 30.6.2005.	Razlika prinosa ^a 30.9.2005.	Razlika prinosa ^a 31.12.2005.
Londonski klub, serija A, 2006.	31.7.1996.	USD	604.426.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			91	79	26	17
Londonski klub, serija B, 2010.	31.7.1996.	USD	857.796.000	6-mjesečni LIBOR + 81,25 b.b.			117	111	96	105
Euroobveznice, 2006.	10.3.1999.	EUR	300.000.000	7,375%	7,45%	375	30	17	7	-8
Euroobveznice, 2011.	14.3.2001.	EUR	750.000.000	6,75%	6,90%	215	59	67	38	37
Euroobveznice, 2009.	11.2.2002.	EUR	500.000.000	6,25%	6,45%	158	46	61	35	34
Euroobveznice, 2010.	14.2.2003.	EUR	500.000.000	4,625%	4,65%	102	53	62	36	34
Euroobveznice, 2014.	15.4.2004.	EUR	500.000.000	5,000%	5,11%	101	59	61	32	33
Samurajske obveznice, 2007.	11.7.2000.	JPY	40.000.000.000	3,00%	3,00%	135	29	33	33	32
Samurajske obveznice, 2006.	23.2.2001.	JPY	25.000.000.000	2,50%	2,50%	152	25	25	25	24
Samurajske obveznice, 2008.	26.6.2002.	JPY	25.000.000.000	2,15%	2,15%	144	43	42	35	36
Samurajske obveznice, 2009.	26.6.2003.	JPY	25.000.000.000	1,23%	1,23%	99	46	49	54	53

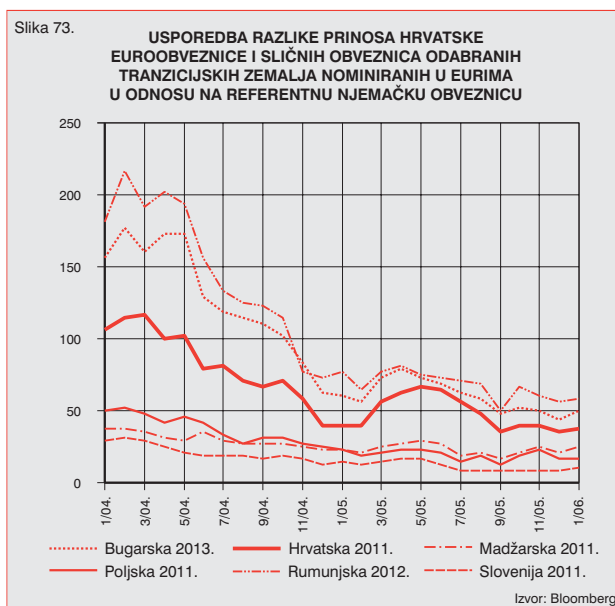
^a Prema usporedivoj obveznici. Izvor: Bloomberg

njem državne obveznice u veljači 2006., u vrijednosti od 2 mlrd. kuna.

Što se tiče prinosa hrvatskih obveznica, valja naglasiti da su se prošle godine s približavanjem mjeseca listopada, odnosno početka pristupnih pregovora između Hrvatske i Europske unije, razlike prinosa hrvatskih euroobveznica i referentnih njemačkih obveznica smanjile na najnižu razinu do tada. U četvrtom tromjesečju razlika se ustalila na razini od oko 40 baznih bodova. Na kraju prosinca razlika prinosa hrvatskih euroobveznica s rokovima dospijeća 2009., 2011. i 2014. iznosile su 34, 37 i 33 bazna boda, što je gotovo identično vrijednostima s kraja rujna, kada su razlike prinosa za iste euroobveznice iznosile 35, 38 i 32 bazna boda. Do kraja siječnja te su razlike blago porasle pa su za rokove dospijeća 2009., 2011. i 2014. iznosile 37, 40 i 34 bazna boda.

Razlike prinosa euroobveznica zemalja novih članica EU u odnosu na referentne njemačke obveznice u četvrtom su se tromjesečju 2005. također prestale smanjivati jer se u listopadu stabilizirala posljednjborna politička situacija u Nje-

mačkoj pa su se prinosi na njemačke obveznice smanjili. Slična su kretanja zabilježena i kod razlike prinosa obveznica zemalja kandidata za prijem u EU, a njihov se međusobni odnos nije promijenio. Tako je razlika prinosa za hrvatsku euroobveznicu s dospijećem 2011. godine u odnosu na referentnu njemačku obveznicu i dalje manja od razlike prinosa usporedive rumunjske i bugarske euroobveznice s dospijećem 2012. odnosno 2013. godine.

Međunarodne transakcije

Preliminarni i nepotpuni podaci platne bilance za četvrto tromjesečje 2005. godine upućuju na širenje neravnoteže u robnoj razmjeni Hrvatske s inozemstvom, ali i na izrazito dobra ostvarenja od pruženih usluga u turizmu. Nakon sezonski uobičajenog smanjenja u trećem tromjesečju bruto inozemni dug u posljednjem je tromjesečju 2005. godine nastavio rasti poglavito potaknut zaduživanjem ostalih domaćih sektora (poduzeća) i banaka. Kretanje indeksa pritiska na devizno tržište i dalje potvrđuje da Hrvatska nema poteškoća u urednom servisiranju svojih inozemnih obveza.

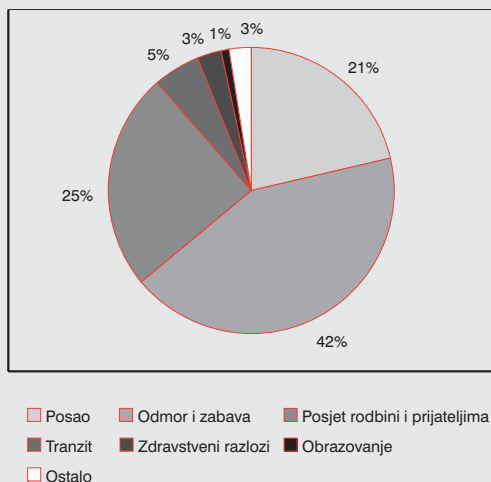
Račun tekućih transakcija

U posljednjem tromjesečju 2005. godine nastavio se rast negativnog salda na računu robe, koji je pretežno odredilo apsolutno smanjenje neto izvoza brodova, ali i visoke cijene energenata na svjetskim tržištima (prije svega nafte, zemnoga plina i električne energije), zbog kojih se znatno povećala vrijednost ukupnoga robnog uvoza. Više o robnim tokovima između Hrvatske i inozemstva bit će rečeno u cjelini pod naslovom Robna razmjena.

Godišnji rast financijskih prihoda od pruženih usluga u turizmu u posljednja tri mjeseca 2005. godine (16%) rezultat je rasta fizičkih pokazatelja. Tako podaci DZS-a pokazuju da je u spomenutome razdoblju godišnja stopa rasta broja dolazaka inozemnih gostiju u plaćenom smještaju iznosila 10%. Istodobno je broj noćenja povećan za 9,2%. Promatrano po zemljama najviše se povećao broj stranih gostiju iz Francuske, Njemačke, Velike Britanije, Slovenije i SAD-a. Istodobno su najveći broj noćenja u komercijalnom smještaju ostvarili gosti iz Velike Britanije, Francuske, Njemačke, Švicarske i Mađarske, na koje se odnosi oko polovice ukupno ostvarenih noćenja stranih gostiju.

Promatra li se struktura ukupnih prihoda od turizma prema motivu posjeta, razvidno je kako se gotovo podjednak apsolutni godišnji rast bilježi kod prihoda koji su ostvareni na temelju dolazaka i potrošnje stranih gostiju na osobnim putovanjima i gostiju na poslovnim putovanjima, pri čemu prihodi na osnovi osobnih putovanja čine 79% ukupno ostvarenih prihoda u četvrtome tromjesečju 2005., dok udio poslovnih putovanja iznosi nešto više od jedne petine. Struktura prihoda koje su ostvarili gosti na osobnim putovanjima otkriva kako se na prvom mjestu nalaze inozemni posjetitelji koji su u Hrvatsku došli radi odmora i zabave (42% ukupnih prihoda od turizma), potom radi posjeta rodbini i prijateljima (25%), tranzita (5%), a samo manji dio radi korištenja zdravstvenih, obrazovnih i ostalih usluga.

Slika 74.

STRUKTURA PRIHODA OD TURIZMA
U 4. TROMJESEČJU 2005.

Izvor: HNB

Pozitivni rezultati bilježe se i na stavci neto prihoda od usluga prijevoza, koji su u četvrtom tromjesečju 2005. godine udvostručeni u odnosu na isto razdoblje 2004. godine. Valja napomenuti kako to nije rezultat dinamičnije izvozne aktivnosti u ovome segmentu usluga, već značajno smanjenih rashoda po toj osnovi (na rast neto prihoda od usluga prijevoza tako je najviše utjecao pad rashoda za prijevoz tereta pomorskim putem).

Na računu faktorskih dohodaka u posljednjem tromjesečju 2005. godine nisu zabilježena značajnija odstupanja u odnosu na podatke iz istog razdoblja 2004. godine. Glavni prihodi činili su pritom prihodi koje, na temelju ulaganja međunarodnih pričuva, ostvaruje Hrvatska narodna banka te prihodi na osnovi naknada zaposlenima. S druge strane, glavnu rashodnu stavku čine plaćanja kamata po inozemnim obvezama, koja su u posljednjem tromjesečju 2005. godine premašila 150 mil. EUR.

Robna razmjena

Prema podacima DZS-a ukupan je robni izvoz u razdoblju od siječnja do prosinca 2005. iznosio 8,8 mlrd. USD (7,1 mlrd. EUR), a ukupan robni uvoz 18,5 mlrd. USD (14,9 mlrd. EUR).¹⁰ Vanjskotrgovinski deficit, izražen u američkim dolarima, na godišnjoj je razini tako povećan za 13,7%. Činjenica da je rast robnoga uvoza bio brži od rasta izvoza utjecala je i na blago pogoršanje pokazatelja pokrivenosti uvoza izvozom, koji je u 2005. godini iznosio 47,5% ili 0,9 postotnih bodova manje nego u 2004. godini.

U 2005. godini ukupni robni izvoz rastao je znatno sporije nego u 2004. godini. Isključivanje učinaka međuvalutnih promjena, odnosno svodenje serije robnoga izvoza na stalni tečaj, pokazuje da je godišnja stopa rasta ukupnoga robnog izvoza u 2005. godini iznosila 10% (za usporedbu, u 2004.

¹⁰ Kako DZS podatke o kretanjima u robnoj razmjeni na nižim razinama razdiobe ne objavljuje u eurima, u tekstu Robna razmjena analizirani su robni tokovi između Hrvatske i inozemstva iskazani u američkim dolarima.

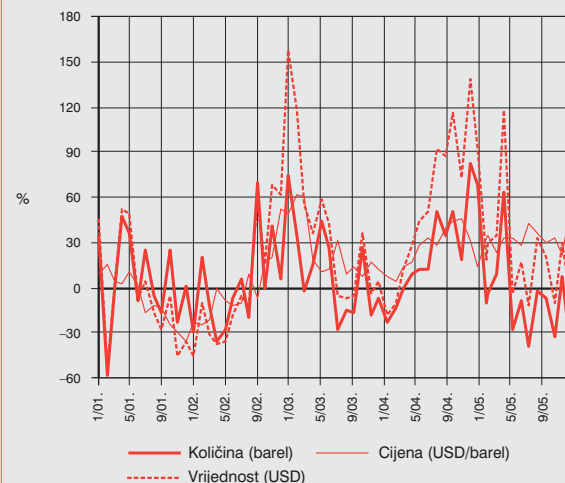
godini zabilježen je rast od 21,7%). Među glavnim čimbenicima naglašenog usporavanja robnog izvoza mogu se izdvojiti znatno apsolutno smanjenje izvoza odsjeka ostala transportna oprema Standardne međunarodne trgovinske klasifikacije (spomenuti odsjek obuhvaća izvoz brodova) te nešto sporiji rast izvoza nafte i naftnih derivata.

Slabija ostvarenja u izvozu brodova tijekom 2005. godine (izraženo po stalnome tečaju ostvaren je pad od 9,5%) vjerojatno se mogu protumačiti utjecajem baznog razdoblja (u 2004. godini ostvaren je rast od 32,7%), naglašenijim prenošenjem isporuka u prvo tromjesečje 2006. godine, koje pogoduje naručiteljima (pri potencijalnoj prodaji posjedovat će brod "mlađi" za jednu kalendarsku godinu), djelomice i rezidentnošću naručitelja (kolebanjima udjela vrijednosti isporuka za domaće odnosno inozemne naručitelje u vrijednosti ukupnih isporuka unutar jedne kalendarske godine), ali i učincima metodologije za praćenje robne razmjene brodova (knjiženje dodane vrijednosti u poslovima dorade na brova, a ne na neto osnovi).

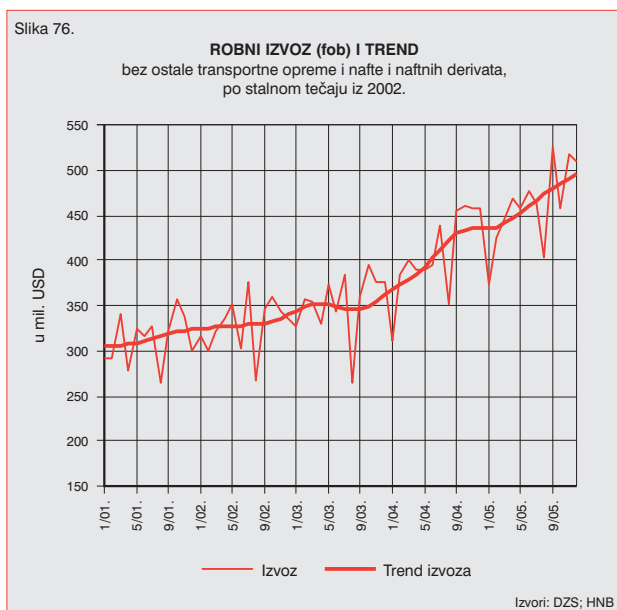
Unatoč tome što je godišnji rast izvoza nafte i naftnih derivata dao najveći doprinos rastu ukupnoga robnog izvoza tijekom 2005., godišnja stopa rasta vrijednosti izvoza nafte i naftnih derivata iznosila je 17,9%, izraženo po tekućem tečaju, dok je u 2004. godini zabilježen rast od 56,6%. Sporiji rast vrijednosti izvoza nafte i naftnih derivata u 2005. rezultat je godišnjeg pada izvezenih količina za 10,6% (u 2004. zabilježen je rast od 23,5%), koji je nadmašio učinke iznimno snažnog rasta cijena sirove nafte na svjetskim tržištima, a time i rasta cijena naftnih derivata (tijekom 2005. zabilježen je godišnji rast cijena nafte i naftnih derivata od 33,6% ili 8,5 postotnih bodova više u usporedbi s istim pokazateljem za 2004. godinu).

Isključe li se iz serije ukupnoga robnog izvoza brodovi (ostala transportna oprema) te nafta i naftni derivati, godišnja stopa rasta u 2005. godini iznosila je 12,8%, izraženo po stalnome tečaju, što je za 2,5 postotnih bodova manje od rasta zabilježenog u 2004. godini. Blagom usporavanju ovog agregata poglavito je pridonijelo apsolutno smanjenje izvoza sljedećih odsjeka SMTK: odjeće (godišnji pad, izražen po

Slika 75.

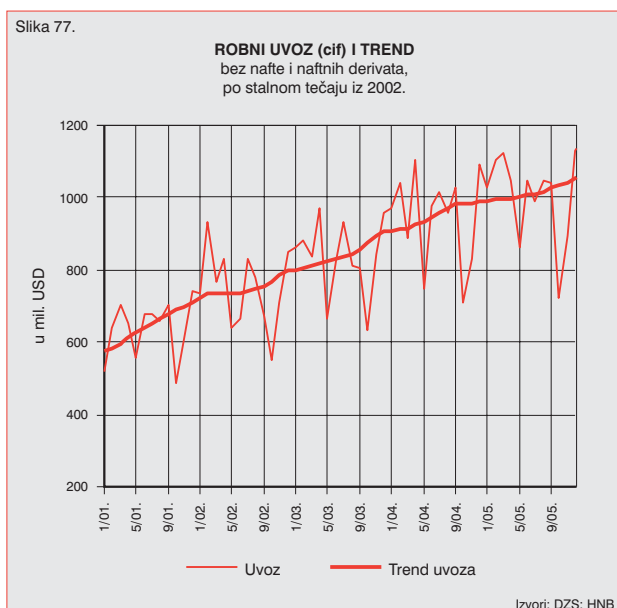
GODIŠNJE STOPE PROMJENE KOLIČINE,
CIJENE I VRIJEDNOSTI IZVOZA NAFTE I NAFTNIH DERIVATA

Izvori: DZS; HNB

tekućem tečaju, iznosi 9,6%), kože, proizvoda od kože, krzna (27,3%), električnih strojeva, aparata i uređaja (4,5%) te telekomunikacijskih aparata (19,7%). S druge strane, izuzevši rast izvoza nafte i naftnih derivata, najveći doprinos rastu ukupnoga robnog izvoza u 2005. godini dali su rast izvoza: šećera, proizvoda od šećera i meda (202,3%), zemnog i industrijskog plina (49,1%) te električne energije (145%).

Kada je riječ o robnome uvozu, godišnja stopa rasta u razdoblju od siječnja do prosinca 2005. godine iznosila je 12,5%, izraženo po stalnome tečaju, što je za 3,8 postotnih bodova više od pokazatelja za 2004. Ubrzanje rasta robnoga uvoza najvećim je dijelom rezultat snažnog rasta uvoza energenata: nafte i naftnih derivata, električne energije te zemnoga i industrijskoga plina. Tako je zabilježen godišnji rast vrijednosti uvezene nafte i naftnih derivata od 39,4%, izraženo po tekućem tečaju, što je za 8,2 postotna boda više nego u 2004. godini. Rast vrijednosti uvoza nafte i naftnih derivata gotovo je u cijelosti posljedica snažnoga godišnjeg rasta uvoznih cijena (42,7%), dok je uvezena količina blago sma-

njena (pad od 1,2%). U 2005. godišnji rast vrijednosti uvezene električne energije bio je visok i iznosio je 72,4%, a rast vrijednosti uvezena zemnog i industrijskog plina 43,4%. Osim energenata svojim doprinosom rastu robnoga uvoza još se izdvajaju: industrijski strojevi za opću upotrebu (13,2%) i telekomunikacijski aparati (16,6%).

Promatrano prema ekonomskim grupacijama zemalja, u strukturi ukupnoga robnog izvoza najveći se dio odnosi na 25 zemalja članica Europske unije (62,1%), pri čemu je i dalje zamjetan blagi pad njihova udjela. Pritom se oko polovice ukupnoga robnog izvoza RH odnosi na samo četiri zemlje članice: Njemačku, Italiju, Sloveniju i Austriju. Među zemljama članicama Europske unije tijekom 2005. godine najviše je na godišnjoj razini povećan izvoz u Sloveniju (koža, drvo i drvna građa), Grčku (brodovi, drvo i drvna građa), Maltu (brodovi, nafta i naftni derivati, prehrambeni proizvodi), Italiju (brodovi, prirodni plin, odjeća, šećer) i Njemačku (namještaj, pokućstvo, poljoprivredni strojevi). Rastu udjela zemalja u razvoju u strukturi ukupnoga robnog izvoza najviše je pridonio naglašeni rast izvoza u Bosnu i Hercegovinu (nafta i naftni derivati, cigarete, električna energija, cement), Srbiju i Crnu Goru (nafta i naftni derivati, cigarete, proizvodi od plastike, novine, časopisi), Sjedinjene Američke Države (antibiotici, revolveri, razni kemijski proizvodi) te Ujedinjene Arapske Emirate (petrolejska ulja, transformatori, cigarete).

Što se tiče robnoga uvoza, najizraženiji apsolutni rast u 2005. godini zabilježen je kod uvoza iz Rusije (nafta i naftni derivati, prirodni plin, kameni ugljen, aluminij) i Kine (telekomunikacijski aparati, televizijski prijammnici, odjeća, obuća), pri čemu se na te dvije zemlje odnosi oko trećine ukupnoga godišnjeg rasta hrvatskoga robnog uvoza. Od os-

Tablica 5. Robni izvoz i uvoz RH prema ekonomskim grupacijama zemalja, udjeli u postocima

	Izvoz	2003.	2004.	2005. ^a
Razvijene zemlje		74,6	71,7	69,2
EU-25		67,6	64,6	62,1
Slovenija		8,3	7,5	8,1
Mađarska		1,3	1,3	1,6
EU-15		54,7	51,4	48,1
Austrija		7,7	9,4	7,1
Italija		26,7	22,9	21,4
Njemačka		11,9	11,2	10,6
Efta		0,8	1,0	1,1
Zemlje u razvoju		25,4	28,3	30,8
Cefta		0,7	1,2	1,4
Bosna i Hercegovina		14,4	14,4	14,3
Srbija i Crna Gora		3,1	3,7	4,5
Rusija		1,2	1,4	1,3
	Uvoz	2003.	2004.	2005.^a
Razvijene zemlje		80,8	77,4	73,8
EU-25		72,0	69,5	65,6
Slovenija		7,4	7,1	6,8
Mađarska		3,0	3,1	3,1
EU-15		56,6	54,2	50,6
Austrija		6,6	6,8	5,7
Italija		18,2	17,0	16,0
Njemačka		15,6	15,5	14,8
Efta		1,8	1,6	1,7
Zemlje u razvoju		19,2	22,6	26,2
Cefta		1,2	1,5	2,4
Bosna i Hercegovina		1,6	2,1	2,4
Srbija i Crna Gora		0,5	0,8	0,9
Rusija		4,8	7,3	9,1

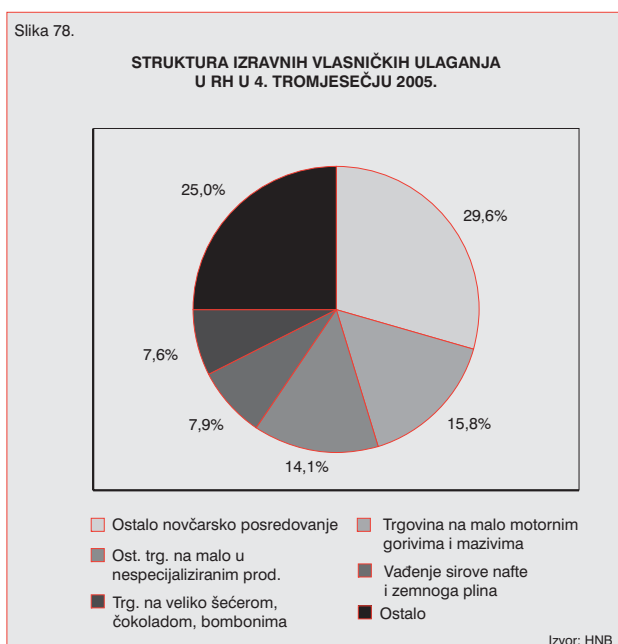
^a Privremeni podaci. Izvor: DZS

talih zemalja u razvoju svojim doprinosom rastu ukupnoga robnog uvoza još se izdvajaju rast uvoza iz Bugarske (nafta i naftni derivati, šećer, meso, pšenica), Bosne i Hercegovine (aluminij, drvo, željezo i čelik) i Turske (nafta i naftni derivati, televizijski prijamnici, odjeća). Snažan rast uvoza iz zemalja u razvoju utječe i na rast njihova udjela u strukturi ukupnog uvoza, odnosno smanjivanje udjela razvijenih zemalja. Tako se tijekom 2005. godine 65,6% ukupnoga robnog uvoza odnosilo na zemlje članice EU, što je za 3,9 postotnih bodova manje nego u 2004. godini. Oko polovice uvoza iz Europske unije pritom je potjecalo iz Italije (motorna vozila, odjeća, torbe) i Njemačke (osobni automobili, cestovna vozila za prijevoz putnika, lijekovi, telekomunikacijski aparati), a pridodaju li se tome još uvoz iz Austrije (kondenzatori, akumulatori, namještaj) i Slovenije (električna energija, namještaj, perilice, hladnjaci), udio uvoza iz ove četiri zemlje čini oko dvije trećine ukupnog uvoza iz Europske unije.

Račun kapitalnih i financijskih transakcija

Prema preliminarnim i nepotpunim podacima neto inozemna izravna ulaganja u Hrvatsku u četvrtom su tromjesečju 2005. iznosila 54 mil. EUR, što je otprilike dvostruko manje nego u istome razdoblju 2004. godine. Tome je, s jedne strane, pridonijelo smanjenje izravnih ulaganja u inozemstvo, ali i, s druge strane, pad izravnih ulaganja u Hrvatsku. Na izravna ulaganja u Hrvatsku u četvrtom tromjesečju 2005. godine uvelike se odrazila isplata zadržane dobiti HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d., pri čemu je isplata pripadajućeg dijela inozemnome vlasniku tvrtke utjecala na smanjenje vlasničkih ulaganja u Hrvatsku otprilike za 115 mil. EUR. Godišnja usporedba izravnih ulaganja u Hrvatsku pod velikim je utjecajem i baznoga razdoblja, s obzirom na to da je u četvrtom tromjesečju 2004. godine donesena odluka o isplati zadržane dobiti HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d. iz nekoliko prethodnih godina.

U strukturi izravnih vlasničkih ulaganja u Hrvatsku u čet-

vrtom tromjesečju 2005. godine oko jedne trećine ulaganja odnosilo se na djelatnost ostaloga novčarskog posredovanja, odnosno na dokapitalizaciju pojedinih banaka u inozemnom vlasništvu. Nešto manje od petine ulaganja činila su ulaganja u trgovinu na malo motornim gorivima i mazivima. Zatim slijede ulaganja u ostalu trgovinu na malo u nespecijaliziranim prodavaonicama, u vađenje nafte i zemnog plina te u trgovinu na veliko šećerom, čokoladom i bombonima, s pojedinačnim udjelima nešto manjim od 10%. Od ostalih ulaganja mogu se izdvojiti ulaganja u proizvodnju madraca, zatim u proizvodnju ostaloga kuhinjskog namještaja te u preradu kave i čaja.

Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine na računu portfeljnih ulaganja zabilježen je neto odljev financijskih sredstava u vrijednosti od 44 mil. EUR. Na izraženo godišnje smanjenje salda na računu portfeljnih ulaganja poglavito su utjecala kretanja na podračunu sredstava, odnosno ulaganja banaka u inozemne vrijednosne papire. S druge strane, u posljednjem tromjesečju 2005. nije bilo novih izdavanja državnih obveznica na inozemnom tržištu, niti je na naplatu dospjela neka od izdanih obveznica, pa je smanjenje obveza po portfeljnim ulaganjima najvećim dijelom rezultat jednostranih učinaka sekundarnog tržišta državnim obveznicama (domaći ulagači kupovali su državne obveznice izdane na inozemnim tržištima što je utjecalo na smanjenje inozemnih obveza države po portfeljnim ulaganjima).

Na osnovi ostalih ulaganja (obuhvaćaju trgovinske kredite, kredite te gotovinu i depozite) u četvrtom tromjesečju 2005. godine ostvaren je neto priljev financijskih sredstava u iznosu od 1,5 mlrd. EUR. Pritom nije bilo značajnije promjene inozemne imovine, dok je istodobno zabilježen snažan rast inozemnih obveza (duga), na što je poglavito utjecao rast obveza banaka i ostalih sektora na osnovi primljenih kredita iz inozemstva (oko polovice ukupnog rasta obveza po ostalim ulaganjima). Značajno su povećane i obveze banaka po gotovini i depozitima (oko trećine ukupnog rasta obveza po ostalim ulaganjima).

U skladu s platnobilančnim podacima međunarodne su pričuve tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine povećane za 427 mil. EUR. Na rast međunarodnih pričuva u posljednjem tromjesečju 2005. godine najviše su utjecale devizne intervencije HNB-a, koji je u nastojanju da oslabi aprecijacijske pritiske uvjetovane snažnim priljevom inozemnoga kapitala, tri puta intervenirao i tako podigao razinu kunske likvidnosti. Osim toga, snažan doprinos rastu pričuva dao je

Tablica 6. Struktura međunarodnih pričuva HNB-a, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.
Stanje	6.554	6.436	7.438
Udjeli			
1. Devizne pričuve	87,6	96,9	98,6
1.1. Dužnički vrijednosni papiri	48,9	50,7	48,4
1.2. Ukupno gotovina i depoziti kod	38,6	46,2	50,2
– ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	4,1	3,6	5,5
– banaka sa sjedištem izvan Hrvatske	34,5	42,6	44,7
2. Pričuvna pozicija u MMF-u	0,0	0,0	0,0
3. Posebna prava vučenja	0,0	0,0	0,0
4. Zlato	0,0	0,0	0,0
5. Obratni repo poslovi	12,4	3,1	1,3

Napomena: Izraženo prema približnoj tržišnoj vrijednosti. Izvor: HNB

Tablica 7. Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima, na kraju razdoblja, u milijunima EUR i postocima

	2003.	2004.	2005.	Struktura		Indeksi	
				2004.	2005.	2004./2003.	2005./2004.
1. Država	6.601	7.252	7.062	31,8	27,7	109,9	97,4
2. Središnja banka (HNB)	366	2	3	0,0	0,0	0,6	111,8
3. Banke	6.121	7.702	8.990	33,8	35,2	125,8	116,7
4. Ostali domaći sektori	4.878	5.809	7.117	25,5	27,9	119,1	122,5
5. Izravna ulaganja	1.845	2.016	2.335	8,8	9,2	109,3	115,8
Ukupno (1+2+3+4+5)	19.811	22.781	25.508	100,0	100,0	115,0	112,0

Izvor: HNB

i znatan priljev deviza od poslovnih banaka na osnovi sredstava izdvojene devizne obvezne pričuve, što uključuje i graničnu obveznu pričuvu. Kada je riječ o stanju pričuva, prema podacima monetarne statistike (koji, za razliku od platne bilance, uključuju međuvalutne promjene) međunarodne su pričuve na kraju prosinca 2005. dosegnule 7.438 mil. EUR i bile su za 15,6% više nego na kraju 2004. godine. Struktura međunarodnih pričuva pokazuje da se one gotovo u potpunosti odnose na dužničke vrijednosne papire te gotovinu i depozite, dok samo neznatan dio čine obratni repo poslovi.

Inozemni dug

Bruto inozemni dug Hrvatske tijekom 2005. godine nastavio je rasti pa je na kraju prosinca dosegnuo 25,5 mlrd. EUR ili 12% više u usporedbi s pokazateljem za kraj 2004. godine. Promatrano po domaćim sektorima glavni doprinos rastu ukupnoga inozemnog duga u 2005. daje sve intenzivnije zaduživanje ostalih domaćih sektora (poduzeća), a zatim i banaka. Zbog odluke Ministarstva financija RH da se radi financiranja proračunskoga manjka zadužuje na domaćim tržištima novca i kapitala, smanjen je inozemni dug države.

Na kraju 2005. godine dug poduzeća (uključujući dio izravnih ulaganja koja se odnose na poduzeća) dosegnuo je 9.204 mil. EUR, što je za 23% više nego na kraju 2004. Spomenuti agregat imao je najizrazitiji rast udjela u strukturi ukupnoga inozemnog duga, sa 33% na kraju 2004. na 36,2% na kraju 2005. godine. U posljednja tri mjeseca 2005. inozemni dug poduzeća (uključujući dio izravnih ulaganja u poduzeća) povećan je za 396 mil. EUR, i to najviše na osnovi neto primljenih dugoročnih kredita. Istodobno su smanjeni neto primljeni kratkoročni krediti, a povećana su kašnjenja otplata glavnica i kamata.

Inozemni dug banaka koji uključuje hibridne i podređene instrumente banaka (dio izravnih ulaganja) na kraju 2005. godine dosegnuo je 9.239 mil. EUR, pa se banke veličinom svojega udjela u strukturi ukupnoga inozemnog duga (36,1%) nalaze na drugome mjestu. U četvrtome tromjesečju 2005. inozemni dug banaka porastao je za nešto manje od 1 mlrd. EUR. Unatoč pooštavanju instrumenta granične obvezne pričuve tijekom 2005. godine (u veljači je stopa povišena sa 24% na 30%, a u svibnju sa 30% na 40%), prirast duga banaka kakav je zabilježen krajem 2005. godine može se objasniti prije svega snažnom domaćom agregatnom potražnjom, koju prati nedovoljna domaća štednja, kao i pozitivnom razlikom koju banke u četvrtom tromjesečju još uvijek ostvaruju između kamata na domaće plasmane i kamata na inozemne posudbe (uvećane za troškove granične obvezne pričuve). Promatramo li po instrumentima, glavnina po-

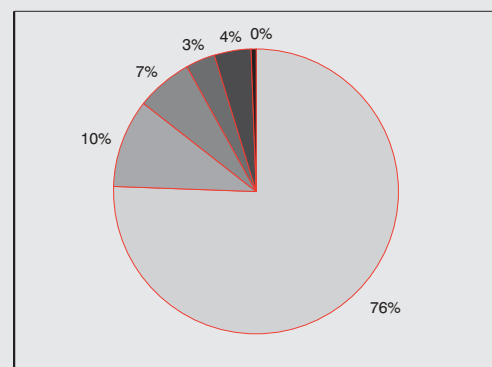
rasta ukupnog duga banaka u posljednja tri mjeseca 2005. godini odnosi se na kratkoročnu gotovinu i depozite (nešto više od trećine prirasta duga), potom na dugoročne kredite (približno trećina prirasta) te dugoročnu gotovinu i depozite (približno petina prirasta).

Na kraju 2005. godine inozemni dug države dosegnuo je 7.062 mil. EUR. Iako je na godišnjoj razini dug države smanjen za 189 mil. EUR, u odnosu na stanje na kraju trećeg tromjesečja 2005. godine zabilježen je porast od 71 mil. EUR. Rastu inozemnog duga države u četvrtom tromjesečju 2005. godine najviše je pridonio rast duga na osnovi primljenih dugoročnih kredita. Porast duga po primljenim dugoročnim kreditima najvećim se dijelom odnosi na sindicirani kredit u iznosu od 100 mil. EUR, koji je HBOR povukao u prosincu 2005. godine. Kredit ima rok otplate 5 godina, a posuđena se sredstva trebaju iskoristiti za financiranje HBOR-ovih programa za poticanje izvoza, za financiranje razvoja gospodarskih djelatnosti, za poticanje malog i srednjeg poduzetništva te za financiranje infrastrukturnih projekata.

Valutna struktura bruto inozemnog duga pokazuje da je na kraju 2005. godine oko tri četvrtine ukupnoga duga bilo nominirano u eurima, pri čemu je u odnosu na kraj 2004. godine zamjetno blago smanjenje udjela u spomenutoj valuti. Na godišnjoj su razini blago smanjeni i udjeli duga u američkim dolarima i japanskim jenima. S druge strane, u valutnoj strukturi ukupnoga inozemnog duga zamjetan je godišnji rast udjela švicarskog franka i kune, koji se može objasniti činjenicom da se od ukupnog prirasta inozemnog duga banaka oko polovice odnosi na rast obveza iskazanih u

Slika 79.

VALUTNA STRUKTURA INOZEMNOG DUGA RH prema stanju 31. prosinca 2005.

Napomena: Stanje inozemnog duga ne uključuje depozite nerezidenata.

Izvor: HNB

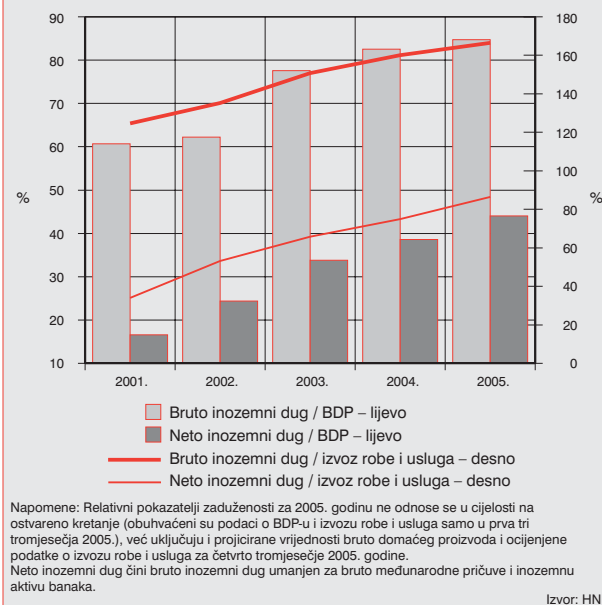
švicarskim francima, a dodatnih 40% na rast obveza u domaćoj valuti.

U skladu sa spomenutim kretanjima i očekivanim rastom bruto domaćeg proizvoda za 2005. može se očekivati pogoršanje relativnih pokazatelja zaduženosti. Tako bi bruto inozemni dug na kraju 2005. godine mogao iznositi 84,7% ocijenjenog BDP-a za cijelu 2005., što je za 2,2 postotna boda više od pokazatelja za kraj 2004. godine. Udio bruto inozemnog duga u ocijenjenome izvozu robe i usluga također će biti povećan. Inozemna zaduženost može se promatrati i sa stajališta neto duga, koji čini bruto inozemni dug umanjen za međunarodne pričuve HNB-a i inozemnu aktivu banaka, a koje se mogu iskoristiti za premošćivanje neusklađenosti u međunarodnim plaćanjima. Neto inozemni dug Hrvatske na kraju 2005. godine iznosio je 13,2 mlrd. EUR, odnosno za 24,2% više nego na kraju 2004. godine. Na brži rast neto inozemnog duga u usporedbi s bruto dugom poglavito je utjecalo smanjenje inozemnih sredstava banaka. Kao i u slučaju relativnih pokazatelja bruto zaduženosti, očekujemo pogoršanje relativnih pokazatelja neto inozemne zaduženosti. Neto inozemni dug na kraju 2004. godine činio je 38,6% BDP-a za 2004. godinu, dok za kraj 2005. očekivana vrijednost iznosi 44% ocijenjenog BDP-a za 2005. godinu. Izraženo u postotku izvoza robe i usluga, relativni bi pokazatelj neto inozemne zaduženosti mogao biti pogoršan približno za 10 postotnih bodova (na kraju 2004. spomenuti je pokazatelj iznosio 74,9% izvoza robe i usluga).

Pogoršanje apsolutnih i relativnih pokazatelja inozemne zaduženosti, praćeno pogoršanjem vanjskotrgovinskog deficita i deficita tekućeg računa platne bilance, bilo je u žarištu pozornosti prilikom donošenja odluka vezanih uz provođenje monetarne politike tijekom 2005. godine, pri čemu se instrumentima monetarne politike nastojalo pridonijeti stabili-

Slika 80.

POKAZATELJI INOZEMNE ZADUŽENOSTI HRVATSKE

zaciji vanjske neravnoteže, odnosno ublažavanju potencijalne ekonomske ranjivosti Hrvatske. Ukoliko se inozemni dug svojim udjelom u BDP-u ne bude stabilizirao, može se očekivati da će HNB i dalje biti spreman na donošenje mjera kojima će nastojati obuzdavati prekomjerno inozemno zaduživanje. S tim su u skladu i mjere koje su stupile na snagu ili su uvedene u 2006. godini, a koje se odnose na pooštavanje instrumenta granične obvezne pričuve (povišena stopa i proširena osnovica za izdvajanje), kao i uvođenje posebne obvezne pričuve (više o tome vidi u Okviru br. 1.)

Okvir 3. Završeno reprogramiranje dugova RH s državama članicama Pariškog kluba

Sredinom prosinca 2005. godine zaključen je sporazum između Republike Hrvatske i Italije o konsolidaciji duga RH, čime je okončan proces reprogramiranja dugova iz bivše SFRJ prema državama članicama Pariškog kluba. Naime, to je posljednji od petnaest bilateralnih sporazuma potpisanih s javnim kreditorima okupljenima u Pariškom klubu, a to su sljedeće zemlje: Austrija, Belgija, Danska, Francuska, Italija, Japan, Kuvajt, Nizozemska, Norveška, Njemačka, SAD, Španjolska, Švedska, Švicarska i Velika Britanija.

Pregovori o reprogramiranju dugova u okviru Pariškog kluba započeli su 1994. godine, nakon što je Hrvatska potpisala svoj prvi *stand-by* aranžman s MMF-om. U ožujku 1995. godine s državama članicama Pariškog kluba postignut je Usklađeni zapisnik o konsolidaciji dugova. Njime su definirane dvije vrste duga koje je Hrvatska, kao jedna od sljednica bivše SFRJ, preuzela u svojstvu dužnika ili jamca – tzv. raspoređeni dug (obveze po kreditima koje su ugovorile, za koje su jamčile ili koje su koristile pravne osobe sa sjedištem u Hrvatskoj) i tzv. neraspoređeni dug (obveze po kreditima koje je ugovorila ili za koje je jamčila bivša SFRJ, a ne mogu se izravno pripisati ni jednoj od država sljedni-

ca). Kriterij raspodjele neraspoređenog duga na pojedine države sljednice dogovoren je u suradnji s MMF-om i jednak je proporcionalnom udjelu pojedine zemlje sljednice u plaćanju kvote bivše SFRJ za članstvo u MMF-u. U skladu s time Hrvatska je preuzela 28,49% neraspoređenog duga. Prezeti neraspoređeni dug izravna je obveza Republike Hrvatske i isplaćuje se iz državnog proračuna, dok je raspoređeni dug obveza stvarnih dužnika, a za njihove otplate jamči država.

Usklađenim zapisnikom predviđeno je da će se u reprogramiranje uključiti kašnjenja po kamatama dospjelim u razdoblju od 1989. do kraja 1994. godine, odnosno do 1995. godine kašnjenja za glavnice, po izvornim kreditima zaključenim do 2. prosinca 1982. (engl. *cut off date*) i kašnjenja po obvezama na osnovi prijašnjih sporazuma o reprogramiranju koje je potpisala bivša SFRJ (1984., 1985., 1986. i 1988.). Sporazumom je predviđeno da će se reprogramirane obveze izvršavati u redovitim polugodišnjim anuitetima koji dospijevaju 31. siječnja i 31. srpnja u razdoblju od 1998. do 2009. godine, pri čemu će se sa svakim sljedećim anuitetom povećavati udio ukupnih obveza koji dospijeva na naplatu¹¹. Što se tiče obveza po krediti-

¹¹ Tako s prvim anuitetom dospijeva 1,29% ukupno reprogramiranih obveza, a s posljednjim 8,23%.

ma koji su zaključeni nakon 2. prosinca 1982., one će se izvršavati prema rokovima dospijeća¹².

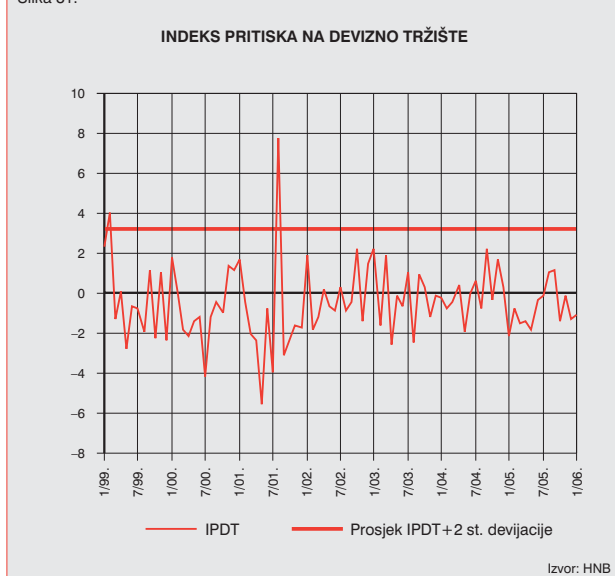
Pošto su dogovoreni okvirni uvjeti reprogramiranja, vođeni su bilateralni pregovori sa svakom zemljom članicom Pariškog kluba, na kojima su bili utvrđeni detaljni uvjeti reprogramiranja te točni iznosi preuzetih obveza i kamatne stope. Tako je u razdoblju od 1996. do 1998. godine Hrvatska potpisala sporazume o konsolidaciji duga sa svim državama, osim s Italijom. Te je pregovore otežavala neodgovarajuća evidencija potraživanja s talijanske strane i primjena različitih kriterija u podjeli potraživanja prema pojedinim državama sljednicama bivše SFRJ.

Konačan dogovor o reprogramiranju duga s Italijom postignut je krajem 2005. godine, kada je preuzet dug prema toj zemlji u cjelokupnom iznosu od 42 mil. EUR. Od toga se 32 mil. EUR odnosi na raspoređeni, a 10 mil. EUR na neraspoređeni dug.

Što se tiče dinamike otplate reprogramiranog duga, predviđeno je da 31. siječnja 2006. na naplatu dospijeva 51,8% duga, što je jednako zbroju postotaka duga koji se odnosi na dospijeća od 31. siječnja 1998., kada je započela otplata obveza prema drugim članicama Pariškog kluba, do 31. siječnja 2006. Dospijeća preostalog dijela duga usklađena su s planom otplate predviđenim Usklađenim zapisnikom.

Osim što je potpisan posljednji, sporazum s Italijom još je po nečemu specifičan u usporedbi sa sporazumima s ostalim državama članicama Pariškog kluba. Naime, budući da su pregovori o reprogramiranju trajali toliko dugo i da su se od početka 1995. do dana stvarnog plaćanja obračunate kamate na dug u mirovanju znatno povećale, postignut je dogovor i o otpisu dijela kamata u ukupnom iznosu od 1,7 mil. EUR.

Slika 81.

Likvidnost u međunarodnim plaćanjima

U posljednjem tromjesečju 2005. godine nastavljena su povoljna kretanja indeksa pritiska na devizno tržište (IPDT)¹⁵. Vrijednost indeksa bila je znatno ispod kritične granice koja upozorava na moguće poteškoće u međunarodnim plaćanjima. Takva kretanja u najvećoj su mjeri rezultat rasta međunarodnih pričuva. Krajem 2005. zabilježeni su i izraziti aprecijacijski pritisci, koji su također djelovali na smanjivanje vrijednosti IPDT-a. Jačanje kune prema euru u listopadu treba objasniti očekivanjima novog izdavanja državnih obveznica, koje je uslijedilo na domaćem tržištu, ali i pozitivnim ozračjem vezanim uz otvaranje pregovora o pristupanju Hrvatske Europskoj uniji. Sezonski rast ponude deviza prouzročio je aprecijaciju kune u prosincu. Rast međuna-

rodnih pričuva i nastavak aprecijacijskih pritisaka početkom 2006. održali su vrijednost IPDT-a i dalje daleko ispod kritične granice.

Državne financije

Ostvarenje proračuna

Iako je početak 2005. godine bio obilježen iznimno snažnim rastom rashoda, kretanja u nastavku godine bila su znatno povoljnija pa su na razni cijele godine prihodi konsolidirane opće države rasli brže od rashoda. Osim toga, zabilježeni su i znatno niži izdaci za nabavu dugotrajne imovine, što je pretežno posljedica usporavanja državne aktivnosti u izgradnji autocesta. Takva kretanja rezultirala su nastavkom fiskalne prilagodbe započete u 2004. godini, pa je manjak konsolidirane opće države izražen prema modificiranome obračunskom načelu smanjen sa 4,9% BDP-a, koliko je prema posljednjim objavljenim podacima Ministarstva financija iznosio u 2004., na 4,2% nominalne vrijednosti ocijenjenog BDP-a za 2005. godinu. Smanjenje manjka odrazilo se i na manju potrebu za zaduživanjem, stoga je u 2005. dug opće države s dugom HBOR-a uvećan za 9,7 mlrd. kuna, a to je za 23,1% manje od povećanja zabilježenog godinu dana prije.

Proračunski prihodi

Prema podacima Ministarstva financija na razini konsolidirane opće države tijekom 2005. godine ukupno je prikupljeno 103,1 mlrd. kuna ili 6,9% prihoda više nego u 2004. godini. Pri tome su prihodi lokalne države na godišnjoj razini rasli gotovo dvostruko brže (12,3%) nego prihodi konsolidirane središnje države (6,5%). Najznačajniji doprinos rasta prihoda konsolidirane opće države u 2005. godini dali su prihodi od poreza na dodanu vrijednost, prihodi od doprinosa za socijalno osiguranje te prihodi od poreza na dobit, koji zajedno čine gotovo 70% svih prihoda ove razine državne vlasti. Promatrano na tromjesečnoj razini, visoke godišnje stope rasta prihoda opće države ostvarene su u drugom i trećem tromjesečju (8,9% odnosno 8,7%), što je pretežno

¹² Reguliranje obveza prema Pariškom (i Londonskom) klubu omogućilo je domaćim subjektima pristup svjetskim tržištima kapitala.

¹⁵ Indeks pritiska na devizno tržište računa se kao ponderirani prosjek mjesečne stope promjene tečaja kune prema euru na kraju razdoblja i bruto međunarodnih pričuva izraženih u eurima, uz standardne devijacije kao ponder.

rezultat oporavka gospodarske aktivnosti, osobito trgovine na malo, te uspješne turističke sezone. S druge strane, u četvrtom je tromjesečju zabilježeno značajno usporavanje godišnjega rasta prihoda (ostvarena stopa rasta iznosi 4,5%), što se uglavnom može objasniti nižim rastom prihoda od PDV-a zbog usporavanja nominalnog rasta prometa u trgovini na malo, kao i učinkom baznog razdoblja. Naime, u četvrtom tromjesečju 2004. godine državi je isplaćena dividenda HT – Hrvatskih telekomunikacija d.d. za tri godine (2001., 2002. i 2003.) u ukupnom iznosu od 1,7 mlrd. kuna, a u cijeloj 2005. godini iznos svih isplaćenih dividenda iznosio je 1,2 mlrd. kuna i bio je otprilike za 30% manji.

Porezni prihodi, koji čine gotovo 60% ukupnih prihoda konsolidirane opće države, u 2005. su godini ostvarili godišnji rast od 7,3%. Tome je najviše pridonio rast prihoda od poreza na dodanu vrijednost, od poreza na dobit, od trošarina te prihoda od poreza na dohodak. Prihodi od PDV-a u 2005. su godini iznosili 32,2 mlrd. kuna ili 8% više nego godinu prije, te 1,7% (ili 537,2 mil. kuna) više nego što je planirano rebalansom proračuna za 2005. godinu. Pri tome je najviša godišnja stopa rasta (14,8%) ostvarena tijekom trećeg tromjesečja, odnosno turističke sezone, a kraj godine ponovno je donio usporavanje prometa u trgovini na malo, što se odrazilo i na niži rast prihoda od PDV-a u četvrtom tromjesečju. Prihoda od poreza na dobit u proteklj je godini ostvareno 5,6 mlrd. kuna, a njihov je porast iznosio 26,8%. U četvrtom tromjesečju 2005. godine porezom na dobit ukupno je prikupljeno 1,2 mlrd. kuna ili za 24,1% više nego u istom razdoblju 2004. Visoka stopa rasta može se objasniti ukoliko se u obzir uzme činjenica da su u 2004. godini hrvatski poduzetnici iskazali gotovo za 20% višu dobit prije oporezivanja nego u 2003.¹⁴, prema godišnjim podacima Fine.

Porezom na dohodak tijekom 2005. godine ukupno je prikupljeno 7,8 mlrd. kuna ili za 0,8% više nego u 2004. godini. Ostvarenje prihoda od poreza na dohodak dijelom je posljedica znatno višeg rasta prosječne mjesečne bruto plaće (4,6%) te istodobnog povećanja broja osiguranika HZMO-a (1,8%). Nizak rast prihoda u odnosu na rast porezne osnovice (koja je jednaka umnošku prosječne bruto plaće i broja zaposlenih – obveznika) uglavnom je proizišao iz primjene novog zakona o porezu na dohodak¹⁵, koji je stupio na snagu u siječnju 2005. godine. Novim su zakonom o porezu na dohodak, među ostalim, povećani osobni odbici, a smanjen je kumulativni iznos poreznih olakšica. Negativni fiskalni učinci, koji uglavnom proizlaze iz spomenutog povećanja osnovnoga osobnog odbitka i osobnih odbitaka za uzdržavane članove obitelji, vidljivi su u prihodima od poreza na dohodak ostvarenima tijekom 2005. godine, a pozitivni učinci smanjenja kumulativnog iznosa poreznih olakšica realizirat će se u 2006., nakon godišnjeg obračuna poreza na dohodak.

Prema podacima Ministarstva financija u 2005. je godini naplatom trošarina ukupno prikupljeno 10,9 mlrd. kuna ili za 3% više nego u 2004. godini. Najsnažniji godišnji rast ostvaren je u četvrtom tromjesečju (5,2%), čemu je najviše pridonio rast prihoda od trošarina na naftne derivate i trošarina na osobne automobile.

Doprinosi za socijalno osiguranje, na koje se u strukturi prihoda konsolidirane opće države odnosi gotovo jedna trećina, u 2005. porasli su na godišnjoj razini za 6,2%. Porast doprinosa ponajprije je posljedica spomenutog rasta prosječne mjesečne bruto plaće.

Od ostalih prihoda, koji u 2005. godini čine 10,9% prihoda konsolidirane opće države, ukupno je prikupljeno 11,3 mlrd. kuna ili 7,1% više nego u prethodnoj godini. Promatrano na tromjesečnoj razini, u četvrtom su tromjesečju ostali prihodi iznosili 4,3 mlrd. kuna ili za 5,2% manje nego u istom razdoblju 2004. godine. Ostvareno smanjenje gotovo je u potpunosti posljedica već spomenutog pada prihoda od dividenda, koji su u posljednjem tromjesečju 2004. bili znatno viši.

Prema preliminarnim podacima Ministarstva financija na razini lokalne države¹⁶ u 2005. godini ukupno je prikupljeno 12,2 mlrd. kuna ili 12,3% više nego u 2004. godini. Najveći doprinos rastu prihoda proizišao je iz rasta prihoda od administrativnih taksa (ostvaren je godišnji rast od 23,5%), poreza na dobit (28,2%) te tekućih pomoći unutar opće države (17,6%).

Proračunski rashodi

Prema podacima Ministarstva financija tijekom 2005. godine na razini konsolidirane opće države ukupno je utrošeno 100,5 mlrd. kuna, što je za 6,6% više nego u 2004. godini. Od toga je 92,3 mlrd. kuna ili 6,2% više nego u prethodnoj godini ostvareno na razini konsolidirane središnje države, dok je godišnji rast rashoda na razini lokalne države bio znatno viši (12,7%).

Najveći doprinos rastu ukupnih rashoda konsolidirane opće države u 2005. godini dali su rashodi za socijalne naknade, što je u velikoj mjeri rezultat njihova visokog udjela u ukupnim rashodima. Tako su u 2005. godini rashodi za socijalne naknade iznosili 42,5 mlrd. kuna te je zabilježen njihov godišnji rast od 3,5%, pri čemu su naknade za socijalnu pomoć (12,3 mlrd. kuna) rasle gotovo tri puta brže od socijalnih naknada iz osiguranja (29,9 mlrd. kuna).¹⁷ Ostvareni godišnji rast naknada za socijalnu pomoć među ostalim je prouzročen rastom izdataka za dodatni roditeljni dopust i izdataka za trajna prava hrvatskih branitelja. S druge strane, kretanja socijalnih naknada iz osiguranja djelomično su posljedica blagog rasta broja korisnika mirovine (1,2%) te rasta prosječne isplaćene mirovine (5,4%).

Svojim doprinosom godišnjem rastu ukupnih rashoda konsolidirane opće države u 2005. godini ističu se i rashodi za korištenje dobara i usluga (uključuju korištenje telefona, pošte, prijevoza, energije te intelektualne i osobne usluge). Prema podacima Ministarstva financija na korištenje dobara i usluga država je utrošila 10,9 mlrd. kuna ili 12,2% više nego u prethodnoj godini, pri čemu je najsnažniji godišnji rast zabilježen tijekom prvog (25%) i četvrtog tromjesečja (11,8%).

¹⁶ Nekonsolidirano

¹⁷ Socijalne naknade za zaposlenike (koje u ukupnim socijalnim naknadama u pravilu imaju udio manji od 1%) u 2005. su godini iznosile 0,3 mlrd. kuna, pri čemu je izrazit porast zabilježen u prosincu, što je prema podacima Ministarstva financija posljedica isplata otpremnina radnicima HŽ-a.

¹⁴ Mjesečni predujam poreza utvrđuje se razmjerno visini porezne obveze po godišnjem obračunu za prethodnu godinu.

¹⁵ NN, br. 177/2004.

Rashodi za naknade zaposlenima u 2005. su godini dosegli 26,7 mlrd. kuna, što je u odnosu na 2004. godinu porast od 4,6%. Rashodi za plaće i nadnice zabilježeni su u iznosu od 22,7 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećani za 4,6%.

Prema podacima Ministarstva financija rashodi za subvencije u 2005. su godini dosegli iznos od 6 mlrd. kuna ili 5,3% više nego godinu dana prije. Promatrano na tromjesečnoj razini najviše je subvencija dano u prvom (2 mlrd. kuna) i posljednjem tromjesečju (1,7 mlrd. kuna), dok su iznosi tijekom drugog i trećeg tromjesečja bili znatno niži (1,1 mlrd. kuna odnosno 1,2 mlrd. kuna). Više od polovine ukupnog iznosa subvencija u 2005. godini, odnosno 3,4 mlrd. kuna (0,5% više nego u 2004. godini) dano je trgovačkim društvima u javnom sektoru (najveći dio odnosi se na subvencije HŽ-u). Subvencije dane trgovačkim društvima izvan javnog sektora (uključuju subvencije dane poljoprivrednicima, obrtnicima te malim i srednjim poduzetnicima) u 2005. su godini iznosile 2,6 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećane za visokih 12,6%.

Ukupni rashodi za kamate u 2005. godini iznosili su 5,1 mlrd. kuna te su na godišnjoj razini uvećani za 15,4%. Kao i prethodnih godina, najveći je iznos plaćen u prvom tromjesečju, ukupno 2 mlrd. kuna. Tijekom četvrtog tromjesečja 2005. godine ukupno je plaćeno kamata u vrijednosti 1 mlrd. kuna, od čega se 0,7 mlrd. kuna (za 11,7% više nego u istom razdoblju 2004.) odnosi na rashode za kamate na domaći dug. Rashodi za kamate plaćene nerezidentima u istom su razdoblju iznosili 0,3 mlrd. kuna ili 33,6% više u odnosu na četvrto tromjesečje 2004. godine, što je posljedica plaćanja kamata po dugoročnim kreditima primljenim iz inozemstva.

Prema podacima Ministarstva financija na razini lokalne države¹⁸ u 2005. godini ukupno je utrošeno 9,9 mlrd. kuna. Od toga se 3,8 mlrd. kuna odnosi na korištenje dobara i usluga, a značajna su sredstva utrošena i na plaće i nadnice zaposlenika (2,1 mlrd. kuna) te na subvencije dane trgovačkim društvima u javnom sektoru (0,6 mlrd. kuna).

Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama

Neto operativni saldo, koji se računa kao razlika između ostvarenih prihoda i rashoda, u 2005. je godini na razini konsolidirane opće države bio pozitivan i iznosio je 2,6 mlrd. kuna. Oduzme li se od spomenutog iznosa ostvareno neto povećanje nefinancijske imovine (9 mlrd. kuna), utvrđuje se neto zaduživanje u iznosu od 6,4 mlrd. kuna. Tome je najviše pridonijelo značajno godišnje smanjenje nabave dugotrajne nefinancijske imovine i povećanje neto operativnog viška koje je nastalo zato što je rast prihoda promatrane razine državne vlasti bio brži od rasta rashoda. Kako je u 2005. godini zabilježeno i povećanje financijske imovine konsolidirane opće države te smanjenje obveza prema inozemstvu, država je potrebna financijska sredstva u cijelosti namaknula povećanjem obveza prema rezidentima.

Nefinancijska imovina konsolidirane opće države uveća-

na je tijekom 2005. godine za 9 mlrd. kuna, što je za 14,1% manje od povećanja ostvarenog u 2004. godini. I dok je prodaja nefinancijske imovine u 2005. ostala na gotovo identičnoj razini kao i godinu dana prije, zabilježeno je snažno godišnje smanjenje nabave, a to je ponajprije posljedica slabije aktivnosti države u izgradnji autocesta. Ipak, u 2005. su godini također utrošena značajna sredstva za izgradnju i održavanje cesta i autocesta. Tako su Hrvatske autoceste i Hrvatske ceste u 2005. za nabavu zgrada i građevina¹⁹ ukupno izdvojile 4,6 mlrd. kuna, odnosno za 27,7% manje nego prethodne godine (6,3 mlrd. kuna). Osim toga, HAC i HC uložili su znatna sredstva (202,2 mil. kuna) za nabavu zemljišta, kao dio pripremnih radnja za građevinske projekte u idućim godinama. Nabava nefinancijske imovine HAC-a i HC-a čini gotovo 50% ukupne nabave nefinancijske imovine konsolidirane opće države, dok se ostatak odnosi na korisnike državnog proračuna (18,5%) te jedinice lokalne i područne samouprave (29,4%).

Prodaja nefinancijske imovine konsolidirane opće države dosegla je tijekom 2005. godine 0,9 mlrd. kuna, prvenstveno zbog prodaje zgrada i građevina (uključuje prodaju stanova u državnom vlasništvu) te zemljišta u vlasništvu jedinica lokalne i područne samouprave.

Financijska imovina konsolidirane opće države povećala se u 2005. godini, prema preliminarnim podacima Ministarstva financija, za 1,3 mlrd. kuna, pri čemu se domaća financijska imovina povećala, a inozemna neznatno smanjila. Povećanje financijske imovine u obliku zajmova te novca i depozita rezultiralo je povećanjem domaće financijske imovine, dok je učinak transakcija dionicama bio suprotan. Naime, tijekom 2005. izdaci konsolidirane opće države za dane zajmove iznosili su 1,3 mlrd. kuna, a primici po istoj osnovi (povrat prije odobrenih zajmova) bili su gotovo tri puta manji. Novac i depoziti uvećani su tijekom promatrane godine za 0,8 mlrd. kuna, za razliku od financijske imovine u obliku dionica i ostalih udjela, koja je smanjena za 0,2 mlrd. kuna. U 2005. godini ukupno je prodano dionica u vrijednosti od 0,5 mlrd. kuna, što se gotovo u potpunosti odnosi na dionice iz portfelja DAB-a i HFP-a.

Obveze konsolidirane opće države tijekom 2005. godine uvećane su za 7,8 mlrd. kuna, a to je 0,7 mlrd. kuna (8,1%) manje od povećanja ostvarenog godinu dana prije. Domaće obveze uvećane su za 11,9 mlrd. kuna, i to zbog rasta neto obveza po izdanim vrijednosnim papirima (obveznice i trezorski zapisi) i neto obveza po primljenim zajmovima. Iako se zaduživanje na inozemnom financijskom tržištu nastavilo i tijekom 2005. godine (1,1 mlrd. kuna novih zaduženja HAC-a, HC-a i Hrvatskih voda te 0,8 mlrd. kuna zaduženja korisnika državnog proračuna), nova korištenja bila su znatno manja od otplata dospjelih obveza pa su ukupne inozemne obveze konsolidirane opće države smanjene za 4,1 mlrd. kuna.

¹⁹ Stavka zgrade i građevine prema metodologiji GFS 2001 među ostalim uključuje: stambene zgrade, uredske zgrade, škole, bolnice, autoceste, ceste, mostove, tunele, željezničke pruge, kanale, luke i brane.

¹⁸ Nekonsolidirano

Tablica 8. Operativni saldo i transakcije u nefinancijskoj imovini te financijskoj imovini i obvezama, prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	Konsolidirana opća država		
	I. – XII. 2004.	I. – XII. 2005.	I. – XII. 2005. / I. – XII. 2004.
Transakcije koje utječu na neto vrijednost			
1. Promjena neto vrijednosti (neto operativni saldo)	2.150	2.594	
1.1. Prihodi	96.391	103.104	107,0
1.2. Rashodi	94.240	100.510	106,7
Transakcije u nefinancijskoj imovini			
2. Promjena neto nefinancijske imovine	10.493	9.017	
2.1. Nabava nefinancijske imovine	11.357	9.881	87,0
2.2. Prodaja nefinancijske imovine	864	864	100,0
1–2 3. Neto posuđivanje (+) / zaduživanje (–) (1–2)	–8.343	–6.423	
5–4 3. Financiranje (5–4) Transakcije u financijskoj imovini i obvezama (% BDP-a)	8.343 (4,03%)	6.423 (2,88%)	
Transakcije u financijskoj imovini			
4. Promjena financijske imovine	113	1.350	
4.1. Domaće	105	1.355	
4.2. Inozemne	8	–5	
Transakcije u obvezama			
5. Promjena obveza	8.456	7.773	
5.1. Domaćih	4.341	11.911	
5.2. Inozemnih	4.114	–4.138	

Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: MF

Tablica 9. Saldo konsolidirane opće države prema gotovinskom načelu, u milijunima kuna

	I. – XII. 2005.				
	Državni proračun	Izvanproračunski korisnici	Konsolidirana središnja država	Jedinice lokalne i područne samouprave	Konsolidirana opća država
Prihodi	85.655	8.134	92.645	12.162	103.104
Ukupni rashodi i neto posudbe	90.772	10.738	100.356	12.855	111.507
Rashodi ^a	87.857	5.617	92.331	9.883	100.510
Nabava nefinancijske imovine ^a	1.829	5.152	6.981	2.900	9.881
Neto pozajmljivanje – zajmovi ^a	848	–68	769	26	795
Izdaci	1.026	143	1.159	104	1.263
Primici	179	211	390	78	468
Izdaci za dionice i ostale udjele ^a	238	37	275	29	303
Izdaci za ostala potraživanja ^a	0	0	0	18	18
Manjak/višk prema GFS-u 1986	–5.117	–2.604	–7.711	–693	–8.404

^a Napomena: GFS 2001. Izvor: MF

Saldo konsolidirane opće države na gotovinskom načelu i modificiranome obračunskom načelu

Prema preliminarnim podacima Ministarstva financija manjak konsolidirane opće države bez kapitalnih prihoda na gotovinskom načelu u 2005. godini iznosio je 8,4 mlrd. kuna ili 3,8% očekivane vrijednosti BDP-a za 2005. godinu. Promatrano po razinama državne vlasti, glavnina manjka generirana je na razini državnog proračuna (5,1 mlrd. kuna) i izvanproračunskih korisnika (2,6 mlrd. kuna), tako da je manjak konsolidirane središnje države iznosio 3,5% očekivane vrijednosti BDP-a za 2005. godinu. Ostatak manjka u visini od 0,7 mlrd. kuna odnosi se na jedinice lokalne i regionalne (područne) samouprave.

U usporedbi s prethodnom godinom ukupan manjak konsolidirane opće države smanjen je za 2,2 mlrd. kuna. Najznačajnija fiskalna prilagodba učinjena je na razini izvanproračunskih fondova gdje je smanjenje iznosilo značajnih 1,5 mlrd. kuna. To je u najvećoj mjeri rezultat smanjenja nabave nefinancijske imovine HAC-a, u ukupnom iznosu od 1,9 mlrd. kuna. Manjak je smanjen i na razini državnog proračuna, za iznos od 0,7 mlrd. kuna, što je posljedica bržeg rasta prihoda nego rashoda, smanjenja izdataka za zajmove te izdataka za dionice i ostale udjele.

Za potrebe *stand-by* aranžmana koji je Vlada RH u kolovozu 2004. godine sklopila s MMF-om, manjak proračuna

konsolidirane opće države definiran je na modificiranome obračunskom načelu, pri čemu se gotovinski podaci korigiraju za podatke o rashodima na osnovi ugovorenih obveza (obračunsko načelo) za HAC i HC te promjene stanja dospjelih neplaćenih obveza proračuna središnje i lokalne države. Prema preliminarnim podacima Ministarstva financija manjak konsolidirane opće države izražen prema modificiranome obračunskom načelu u 2005. godini iznosio je 9,1 mlrd. kuna ili 4,1% očekivane vrijednosti BDP-a za 2005.

Valja ipak napomenuti kako je u izračun manjka konsolidirane opće države za 2004. godinu prema modificiranome obračunskom načelu uključen prihod od naknada za prvu godinu pružanja telekomunikacijskih usluga te uporabu radijskih frekvencija koje je u veljači 2005. uplatio treći mobilni operater (197 mil. kuna).²⁰ U skladu s metodologijom GFS 2001 isti je iznos uključen u prihode, iskazane prema gotovinskom načelu, u 2005. godini. Ukoliko bi se pri izračunavanju manjka za 2005. godinu spomenuti iznos izuzeo iz ukupnih prihoda, ostvareni manjak (GFS 1986) iskazan prema modificiranome obračunskom načelu iznosio bi 9,3 mlrd. kuna ili 4,2% očekivane vrijednosti BDP-a za 2005. te bi fiskalna prilagodba ostvarena u 2005. bila nešto manja.

²⁰ Prema objašnjenju Ministarstva financija preduvjeti za ostvarenje toga prihoda ostvareni su u 2004. godini.

Tablica 10. Unutarnji dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	XII. 2005.	I. – XII. 2004.	I. – XII. 2005.
1. Unutarnji dug središnje države	34.736	41.517	54.810	6.781	13.293
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	28.161	37.224	50.493	9.063	13.269
Trezorski zapisi	6.548	9.022	12.533	2.474	3.511
Instrumenti tržišta novca	0	–	1	–	1
Obveznice	17.422	23.080	30.649	5.658	7.569
Krediti banaka	4.190	5.121	7.309	931	2.188
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	6.576	4.293	4.317	–2.282	24
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	3.616	2.040	178	–1.576	–1.862
Krediti banaka	2.959	2.253	4.139	–706	1.886
Dodatak: Izdana jamstva	6.895	4.632	5.346	–2.263	714

Izvor: HNB

Državni dug

U četvrtom tromjesečju 2005. godine dug opće države s dugom HBOR-a nastavio je rasti, ali znatno sporije nego tijekom prva tri tromjesečja. Prema podacima HNB-a na kraju prosinca 2005. dug opće države s dugom HBOR-a dosegnuo je 108,5 mlrd. kuna, odnosno 48,7% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005. godinu, te je na godišnjoj razini uvećan za 9,7 mlrd. kuna (za usporedbu, tijekom 2004. dug opće države s dugom HBOR-a uvećan je za 12,6 mlrd. kuna). Pridoda li se tome dugu 12,2 mlrd. kuna potencijalnog duga na osnovi izdanih državnih jamstava, ukupni dug doseže 120,7 mlrd. kuna ili 54,2% očekivane vrijednosti nominalnog BDP-a za 2005. godinu.

Cjelokupno povećanje duga opće države (s dugom HBOR-a) u 2005. godini rezultat je povećanja unutarnjeg duga, koji je na kraju prosinca iznosio 56,4 mlrd. kuna. Inozemni je dug dosegnuo 52,1 mlrd. kuna, te je u odnosu na kraj 2004. godine smanjen za 6,4%.

Unutarnji dug središnje države

Unutarnji je dug središnje države na kraju prosinca 2005., prema podacima HNB-a, iznosio 54,8 mlrd. kuna, što je za 13,29 mlrd. kuna ili 32% više od stanja zabilježenog na kraju 2004. godine. Cjelokupno povećanje duga posljedica je zaduživanja na razini Republike Hrvatske, i to u iznosu od 13,27 mlrd. kuna. Više od trećine spomenutog povećanja (7,57 mlrd. kuna) odnosi se na rast duga po izdanim obveznicama. Početkom prosinca Ministarstvo financija izdalo je na domaćem tržištu desetogodišnje obveznice u iznosu od 3,5 mlrd. kuna s dospjećem 2015. godine. Najveći dio sredstava prikupljenih tim izdanjem država je iskoristila za vraćanje dospjelih glavnica kredita, kao i za financiranje di-

jela proračunskog manjka. Ostatak zabilježenog povećanja duga na razini Republike Hrvatske odnosi se na izdane trezorske zapise (neto povećanje od 3,51 mlrd. kuna) te na kredite primljene od domaćih banaka (neto povećanje od 2,19 mlrd. kuna). Na razini republičkih fondova (uključujući HBOR) unutarnji je dug na kraju 2005. godine ostao na gotovo identičnoj razini kao i godinu dana prije. Stagnacija unutarnjeg duga republičkih fondova rezultat je suprotnih učinaka koje su proizveli otplati obveznica Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u iznosu od 1,7 mlrd. kuna u prosincu te dodatno zaduživanje fondova na osnovi bankovnih kredita tijekom cijele 2005. godine. Valja napomenuti kako je sredinom prosinca HBOR s konzorcijem banaka sklopio ugovor o kreditu u iznosu od 100 mil. EUR. Kako je uz četiri inozemne banke u konzorciju sudjevala i jedna domaća banka, manji je dio spomenutog iznosa evidentiran kao unutarnji dug.

Na kraju 2005. godine izdana domaća jamstva iznosila su 5,3 mlrd. kuna, što je za 0,7 mlrd. kuna ili 15,4% više nego na kraju 2004. godine.

Inozemni dug središnje države

Prema podacima HNB-a inozemni dug središnje države iznosio je na kraju prosinca 2005. godine 51,9 mlrd. kuna, odnosno za 3,5 mlrd. kuna ili 6,3% manje od stanja zabilježenog na kraju 2004. godine. Pri tome je inozemni dug Republike Hrvatske smanjen za 5,7 mlrd. kuna (13,6%), što je posljedica redovitih otpлата Londonskome i Pariškom klubu, otplate euroobveznice u iznosu od 500 mil. EUR te utječaja tečaja. Naime, u 2005. godini euro je prema kuni oslabio za 3,9%, a kako je gotovo 68% inozemnog duga Republike Hrvatske nominirano u eurima, deprecijacija tečaja eura odrazila se na statističko umanjjenje duga. Suprotan učinak

Tablica 11. Inozemni dug središnje države, na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	Stanje			Promjena	
	XII. 2003.	XII. 2004.	XII. 2005.	I. – XII. 2004.	I. – XII. 2005.
1. Inozemni dug središnje države	50.138	55.384	51.878	5.246	–3.506
1.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	41.049	42.096	36.373	1.047	–5.723
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	32.145	32.899	27.179	755	–5.720
Krediti	8.904	9.196	9.194	292	–3
1.2. Inozemni dug republičkih fondova	9.089	13.289	15.505	4.200	2.217
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–
Obveznice	821	2.758	2.872	1.937	114
Krediti	8.269	10.531	12.633	2.262	2.102
Dodatak: Izdana jamstva	8.619	7.671	7.019	–947	–653

Izvor: HNB

imalo je jačanje tečaja američkog dolara (10,6%) i japanskog jena (2,3%) prema kuni, dviju valuta na koje se odnosi preostalih 32% inozemnog duga RH.²¹ Inozemni dug republičkih fondova, u koji je uključen i dug HBOR-a, uvećan je tijekom 2005. za 2,2 mlrd. kuna. Navedeno povećanje rezul-

tat je novih zaduženja HAC-a, HC-a i Hrvatskih voda (ukupno 1,1 mlrd. kuna) te daljnjeg zaduživanja HBOR-a.

Na kraju 2005. godine državna jamstva izdana za inozemne obveze iznosila su 7 mlrd. kuna, što je za 0,7 mlrd. kuna ili 8,5% manje nego na kraju 2004. godine.

²¹ Samo 0,2% inozemnog duga RH nominirano je u švicarskim francima i drugim (nspomenutim) valutama.

Statistički pregled

Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama

Podaci o potraživanjima i obvezama financijskih institucija klasificiraju se prema institucionalnim sektorima i financijskim instrumentima. Institucionalni sektori su sljedeći: financijske institucije, središnja država, ostali domaći sektori i inozemstvo. Sektor financijske institucije obuhvaća sljedeće podsektore: središnju banku, banke, ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije. Središnja banka je Hrvatska narodna banka. Banke su institucije kojima je Hrvatska narodna banka izdala odobrenje za obavljanje bankarskih poslova u skladu sa Zakonom o bankama, uključujući i štedionice u prijelaznom razdoblju. U sektor banke ne uključuju se banke u stečaju i bivše filijale banaka čije je sjedište izvan Republike Hrvatske. Ostale bankarske institucije su stambene štedionice, štedno-kreditne zadruge i investicijski fondovi. Nebankarske financijske institucije su financijske institucije koje nisu klasificirane kao banke ili kao ostale bankarske institucije (npr. društva za osiguranje, mirovinski fondovi).

Središnja država obuhvaća podsektor Republika Hrvatska i podsektor republički fondovi. Do prosinca 2003. godine podsektor Republika Hrvatska obuhvaćao je organe državne uprave, uključujući Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državnu agenciju za osiguranje

štednih uloga i sanaciju banaka, a podsektor republički fondovi obuhvaća Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje, Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, Hrvatski zavod za zapošljavanje, Hrvatski fond za privatizaciju, Hrvatske vode i Hrvatsku banku za obnovu i razvitak.

Od siječnja 2004. godine Hrvatske ceste, Hrvatske autoceste, Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka reklasificirani su iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi.

Ostali domaći sektori su: organi lokalne države, državna i ostala trgovačka društva te stanovništvo, uključujući obrtnike i neprofitne institucije koje pružaju usluge stanovništvu. Podsektor ostala trgovačka društva obuhvaća i banke u stečaju. U pojedinim tablicama ostali domaći sektori dijele se u sljedeće podsektore: lokalnu državu, koja obuhvaća jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, trgovačka društva koja obuhvaćaju državna i ostala trgovačka društva, te stanovništvo, koje uključuje i obrtnike i neprofitne institucije.

Sektor inozemstvo obuhvaća strane fizičke i pravne osobe.

Svi podaci o potraživanjima i obvezama odnose se na stanje na kraju razdoblja, pri čemu se devizne pozicije iskazuju u kunskoj protuvrijednosti prema srednjem tečaju Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

na kraju razdoblja, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani	Mjesečne stope rasta					
								Primarni novac	Novčana masa M1	Novčana masa M1a	Ukupna likvidna sredstva M4	Neto domaća aktiva	Plasmani
1994.	prosinac	4.714,2	6.642,6	6.996,7	17.679,9	16.540,1	27.661,5	11,73	2,20	3,83	2,26	11,84	3,45
1995.	prosinac	6.744,1	8.234,9	8.503,2	24.623,0	21.576,3	32.819,5	2,97	0,89	1,54	3,41	1,00	1,88
1996.	prosinac	8.770,4	11.368,9	11.494,9	36.701,1	24.960,4	33.831,2	11,35	7,83	7,67	4,88	-5,41	-11,61
1997.	prosinac	10.346,1	13.731,4	13.848,8	50.742,0	33.829,0	48.863,4	7,86	3,93	3,85	2,16	4,98	4,96
1998.	prosinac	9.954,2	13.531,4	13.615,2	57.340,3	44.626,8	59.792,0	7,24	6,92	6,59	2,51	3,73	0,25
1999.	prosinac ^a	10.310,0	13.858,9	13.965,7	56.659,3	40.003,8	55.875,8	4,53	5,46	5,48	2,28	0,35	-4,58
2000.	prosinac	11.717,3	18.030,3	18.256,4	73.061,1	44.043,9	60.883,8	7,32	10,04	9,89	3,66	10,46	2,66
2001.	prosinac	17.803,2	23.703,5	23.936,5	106.071,4	57.410,0	74.964,5	8,01	13,00	11,96	11,65	3,40	1,16
2002.	prosinac	23.027,9	30.869,8	31.876,7	116.141,8	83.324,4	97.463,7	10,72	6,11	6,79	1,65	7,92	2,15
2003.	prosinac	30.586,2	33.888,7	34.630,9	128.893,1	96.121,7	111.661,4	8,90	1,78	1,93	0,14	3,11	0,66
2004.	prosinac	33.924,4	34.562,1	35.186,5	139.947,7	108.205,1	127.308,6	8,69	2,86	2,68	0,23	2,15	1,99
2005.	veljača	32.483,7	34.386,9	34.957,3	138.850,4	111.148,3	128.084,1	-0,41	-1,49	-1,20	-0,05	1,77	0,82
	ožujak	33.070,9	34.547,4	35.149,4	137.974,5	115.802,7	128.059,8	1,81	0,47	0,55	-0,63	4,19	-0,02
	travanj	33.358,8	34.819,1	35.450,3	137.879,2	116.714,0	129.723,4	0,87	0,79	0,86	-0,07	0,79	1,30
	svibanj	33.230,9	36.034,9	36.681,9	140.608,0	119.838,9	131.713,7	-0,38	3,49	3,47	1,98	2,68	1,53
	lipanj	35.529,7	36.735,0	37.395,6	142.609,9	121.230,6	133.670,3	6,92	1,94	1,95	1,42	1,16	1,49
	srpanj	37.057,8	38.304,6	39.027,4	145.578,3	122.331,7	134.993,7	4,30	4,27	4,36	2,08	0,91	0,99
	kolovoz	36.828,9	37.768,4	38.601,7	151.113,8	124.090,7	138.196,0	-0,62	-1,40	-1,09	3,80	1,44	2,37
	rujan	35.658,2	36.708,3	37.779,2	151.609,3	124.482,3	140.748,2	-3,18	-2,81	-2,13	0,33	0,32	1,85
	listopad	36.784,0	37.105,1	38.243,2	152.518,1	126.970,1	143.067,6	3,16	1,08	1,23	0,60	2,00	1,65
	studen	36.927,6	37.204,1	38.371,2	154.677,8	128.971,3	146.322,5	0,39	0,27	0,33	1,42	1,58	2,28
	prosinac	40.390,8	38.817,1	39.855,4	154.647,0	131.343,2	149.168,3	9,38	4,34	3,87	-0,02	1,84	1,94
	2006.	siječanj	36.629,2	37.216,7	38.157,5	152.000,6	131.715,3	150.544,7	-9,31	-4,12	-4,26	-1,71	0,28

^a Plasmani su jednokratno smanjeni u iznosu od 2.759,4 milijuna kuna.

Tablica A1: Monetarni i kreditni agregati

U tablici se iskazuju podaci o nekim osnovnim monetarnim i kreditnim agregatima te njihove mjesečne stope rasta. U rujnu 1999. godine provedena je revizija svih monetarnih agregata. U starijim publikacijama HNB-a podaci o potraživanjima i obvezama štedionica nisu obuhvaćeni u izračunu monetarnih agregata.

Primarni novac u cijelosti je preuzet iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1).

Novčana masa M1 definirana je jednako kao i istoimena pozicija u Bilanci monetarnih institucija (Tablica B1) te obuhvaća gotov novac izvan banaka, depozite ostalih bankarskih institucija i ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke te depozitni novac kod banaka. Novčana masa M1a obuhvaća gotov novac izvan banaka i depozitni novac kod banaka uvećan za depozitni novac središnje države kod banaka.

Ukupna likvidna sredstva M4 obuhvaćaju novčanu masu M1, štedne i oročene depozite, devizne depozite te obveznice i instrumente tržišta novca (navedene komponente preuzete su iz Bilance monetarnih institucija (Tablica B1)).

Neto domaća aktiva definirana je kao razlika između ukupnih likvidnih sredstava i inozemne aktive (neto).

Plasmani su potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

U svibnju 1999. godine pokrenut je stečajni postupak nad nekoliko banaka, koje su zbog toga isključene iz monetarne statistike. Prema podacima za travanj 1999. udio tih banaka u monetarnom agregatu M1 iznosio je 259,3 mil. kuna, a u monetarnom agregatu M4 iznosio je 4.035,8 mil. kuna. Podaci za lipanj 1999. godine bit će usporedivi s podacima za srpanj 1999. godine ako se stavka Plasmani banaka poveća za iznos od 3.513,5 mil. kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva (neto)	29.017,2	48.661,3	32.817,4	32.771,4	31.742,6	22.171,9	21.379,3	27.127,0	23.303,8	20.285,3
2. Plasmani	72.051,4	87.637,6	112.518,9	126.371,6	141.278,1	149.340,5	155.203,9	160.437,4	168.427,7	169.161,7
2.1. Potraživanja od središnje države (neto)	11.167,6	12.673,1	15.055,2	14.710,1	13.969,6	21.280,7	21.533,6	19.689,2	19.259,4	18.617,0
2.2. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.653,4	74.513,0	96.329,0	110.467,8	125.790,7	126.371,2	132.088,1	138.938,9	147.414,3	148.678,8
2.3. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	588,3	702,4	592,2	587,9
2.4. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	993,9	1.106,9	1.161,8	1.278,0
Ukupno (1+2)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	176.583,2	187.564,4	191.731,5	189.447,0
PASIVA										
1. Novčana masa	18.030,3	23.703,5	30.869,8	33.888,7	34.562,1	34.547,4	36.735,0	36.708,3	38.817,1	37.216,7
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	27.459,9	27.992,1	27.809,2
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	86.863,8	86.760,8	85.800,5
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	577,3	1.077,0	1.174,2
5. Ograničeni i blokirani depoziti	2.864,5	1.926,2	1.729,5	1.721,6	2.067,0	2.408,0	2.023,2	2.039,8	2.092,3	2.192,1
6. Ostalo (neto)	25.143,1	28.301,4	27.465,1	28.528,2	31.006,1	31.129,7	31.950,1	33.915,3	34.992,2	35.254,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	101.068,7	136.298,9	145.336,3	159.143,0	173.020,7	171.512,3	176.583,2	187.564,4	191.731,5	189.447,0

^a U međunarodne pričuve HNB-a sa stanjem na dan 31. prosinca 2001. uključen je učinak prve revalorizacije vrijednosnica u iznosu od 165,5 milijuna kuna. U međunarodne pričuve uključene su i obračunate kamate na depozite, a čiji je učinak iznosio 63,8 milijuna kuna. Analogno, na osnovi pripisa obračunatih kamata obveze HNB-a prema inozemstvu povećane su za 6,4 milijuna kuna, a obveze na osnovi izdvajanja devizne obvezne pričuve za 8,6 milijuna kuna.

Tablica B1: Bilanca monetarnih institucija

Bilanca monetarnih institucija prikazuje konsolidirane podatke iz Bilance Hrvatske narodne banke (Tablica C1) i Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Inozemna aktiva (neto) jest razlika između zbroja inozemnih aktiva Hrvatske narodne banke i banaka i zbroja inozemnih pasiva Hrvatske narodne banke i banaka.

Plasmani su zbroj odgovarajućih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke i Konsolidirane bilance banaka, s tim da su potraživanja od središnje države iskazana neto, tj. umanjena za depozite središnje države kod Hrvatske narodne banke i kod banaka.

Novčana masa zbroj je gotovog novca izvan banaka, depozita ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke, depozita ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke i depozitnog novca kod banaka (stavka Depozitni novac iz Konsolidirane bilance banaka, Tablica D1.).

Stavke Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca u cijelosti su preuzete iz Konsolidirane bilance banaka, dok je stavka Ograničeni i blokirani depoziti zbroj pripadnih stavki iz Bilance Hrvatske narodne banke (isključujući blokirane depozite banaka kod Hrvatske narodne banke) i Konsolidirane bilance banaka. Ostalo (neto) su neraspoređene stavke pasive umanjene za neraspoređene pozicije aktive.

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija po veličini bilančne aktive

Godina	Mjesec	Ukupan broj banaka	Banke klasificirane po veličini bilančne aktive						Ukupan broj štedionica	Štedionice klasificirane po veličini bilančne aktive		
			Manje od 100 mil. kn	Od 100 do manje od 500 mil. kn	Od 500 mil. do manje od 1 mlrd. kn	Od 1 do manje od 2 mlrd. kn	Od 2 do manje od 10 mlrd. kn	10 i više mlrd. kn		Manje od 10 mil. kn	Od 10 do manje od 100 mil. kn	100 i više mil. kn
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1994.	prosinac	50	13	21	6	6	2	2	33	22	9	2
1995.	prosinac	53	15	20	7	7	2	2	21	7	13	1
1996.	prosinac	57	10	26	6	9	4	2	22	10	11	1
1997.	prosinac	60	4	28	9	8	9	2	33	12	18	3
1998.	prosinac	60	3	26	8	11	10	2	33	4	25	4
1999.	prosinac	53	4	23	7	7	10	2	30	5	21	4
2000.	prosinac	45	3	15	9	6	10	2	29	5	19	5
2001.	prosinac	44	3	13	7	7	10	4	21	4	12	5
2002.	prosinac	46	4	13	7	9	8	5	10	3	5	2
2003.	prosinac	42	2	13	8	5	8	6	7	3	2	2
2004.	prosinac	39	1	12	9	6	5	6	6	3	3	–
2005.	veljača	38	1	12	8	6	5	6	6	3	3	–
	ožujak	38	2	11	8	6	5	6	3	2	1	–
	travanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	svibanj	37	1	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	lipanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–
	srpanj	36	–	11	9	5	5	6	3	2	1	–
	kolovoz	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	rujan	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	listopad	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	studeni	36	1	10	9	5	5	6	3	2	1	–
	prosinac	36	1	10	6	8	5	6	3	2	1	–
2006.	siječanj	36	1	10	8	6	5	6	3	2	1	–

Tablica B2: Broj banaka i štedionica obuhvaćenih monetarnom statistikom i njihova klasifikacija prema veličini bilančne aktive

U tablici se iskazuje ukupan broj banaka i štedionica u prijelaznom razdoblju, koje mjesečno izvješćuju Hrvatsku narodnu banku i čije je poslovanje prikazano u Konsolidiranoj bilanci banaka. Monetarnom statistikom obuhvaćene su i institucije u likvidaciji, a do veljače 2005. godine i institucije koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije.

Posebna pravila izvješćivanja vrijedila su za štedionice do lipnja

1995. godine. Štedionice nisu bile obvezne izvješćivati središnju banku o svom poslovanju, tako da su u podacima do lipnja 1995. obuhvaćene samo štedionice koje su o svom poslovanju dragovoljno izvješćivale Hrvatsku narodnu banku. Od srpnja 1995. godine podacima su obuhvaćene sve registrirane štedionice. Štedionice koje su dobile odobrenje za rad kao banke, dužne su do 31. prosinca 2006. uskladiti svoje poslovanje s odredbama Zakona o bankama.

U tablici se također iskazuje klasifikacija banaka i štedionica prema veličini bilančne aktive.

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Inozemna aktiva	28.747,4	39.308,9	42.058,8	50.118,6	49.373,4	49.863,2	51.653,6	52.061,3	54.862,5	56.135,8
1.1. Zlato	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
1.2. Posebna prava vučenja	1.204,2	905,8	17,4	5,0	4,8	5,3	4,8	6,3	6,3	8,8
1.3. Pričuvna pozicija kod MMF-a	1,8	1,8	1,6	1,5	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4
1.4. Efektivna i depoziti po viđenju u stranim bankama	7,4	6,1	6,4	5,8	5,7	5,5	5,4	5,8	7,7	8,2
1.5. Oročeni depoziti u stranim bankama	20.986,9	25.565,9	28.183,2	25.580,7	24.337,7	25.410,2	26.710,8	26.830,3	28.274,1	29.480,1
1.6. Plasmani u vrijednosne papire u devizama	6.545,7	12.829,3	13.850,0	24.525,5	25.023,7	24.440,9	24.931,1	25.217,4	26.573,0	26.637,3
1.7. Nekonvertibilna devizna aktiva	1,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	0,0	–	0,5	1,4	3,3	1,7	–	0,5	1,4	0,2
2.1. Potraživanja u kunama	0,0	–	0,5	1,4	3,3	1,7	–	0,5	1,4	0,2
2.2. Potraživanja u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	289,5	229,2	110,6	93,6	82,9	77,5	77,5	77,4	73,4	73,4
4. Potraživanja od banaka	329,9	18,5	17,9	972,0	408,9	14,6	1.574,1	2.356,1	4.215,6	725,2
4.1. Krediti bankama	328,8	16,6	17,6	968,9	408,9	14,6	1.574,1	2.356,1	4.215,6	725,2
Lombardni krediti	–	–	–	954,4	–	–	–	–	–	–
Kratkoročni kredit za likvidnost	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ostali krediti	29,1	16,6	17,6	14,5	15,0	14,6	14,5	14,8	14,5	14,5
Obratne repo transakcije	299,6	–	–	–	394,0	–	1.559,6	2.341,3	4.201,1	710,6
4.2. Dospjela nenaplaćena potraživanja	1,1	1,9	0,3	3,1	–	–	–	–	–	–
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	53.305,2	54.495,3	59.153,0	56.934,6
PASIVA										
1. Primarni novac	11.717,3	17.803,2	23.027,9	30.586,2	33.924,4	33.070,9	35.529,7	35.658,2	40.390,8	36.629,2
1.1. Gotov novac izvan banaka	6.636,7	8.507,4	9.680,9	10.573,1	10.955,6	11.061,7	12.161,5	12.247,4	12.163,8	11.688,1
1.2. Blagajna banaka	532,3	538,8	1.214,8	1.683,2	1.871,0	1.665,0	1.855,9	2.021,7	2.210,7	1.835,4
1.3. Depoziti banaka	4.540,7	8.741,5	12.109,4	18.329,3	21.082,6	20.344,0	21.503,1	21.389,1	26.016,3	23.105,7
Računi za namirenje banaka	459,5	2.450,1	3.923,4	5.616,0	6.408,2	5.582,3	5.388,5	4.366,0	8.411,1	5.983,4
Izdvojena obvezna pričuva	4.081,2	6.291,4	8.186,0	12.603,9	14.674,4	14.761,7	16.114,6	16.943,1	17.605,2	17.081,3
Obvezno upisani blagajnički zapisi HNB-a	–	–	–	109,4	–	–	–	–	–	–
Prekonoćni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	80,0	–	41,0
1.4. Depoziti ostalih bankarskih institucija	7,5	15,5	19,1	–	–	–	–	–	–	–
1.5. Depoziti ostalih domaćih sektora ^b	0,0	0,1	3,5	0,6	15,1	0,3	9,2	–	–	–
2. Ograničeni i blokirani depoziti	5.805,5	6.030,5	7.091,2	6.699,2	10.777,1	12.301,7	12.770,8	12.752,4	13.551,8	14.697,8
2.1. Izdvojena devizna obvezna pričuva	5.490,5	5.705,1	7.042,3	6.686,6	10.764,7	12.289,7	12.762,1	12.739,4	13.495,9	14.634,9
2.2. Ograničeni depoziti	315,0	325,4	49,0	12,6	12,4	12,0	8,6	13,0	55,9	62,9
2.3. Blokirani devizni depoziti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Inozemna pasiva	1.630,8	1.597,5	195,7	2.798,0	18,1	15,2	18,7	14,9	18,9	17,2
3.1. Krediti MMF-a	1.290,3	1.025,5	2,8	0,0	–	–	–	0,0	–	–
3.2. Obveze prema međunarodnim organizacijama	9,5	12,2	12,6	19,6	18,1	15,2	18,7	14,9	18,9	17,2
3.3. Obveze prema stranim bankama ^a	331,0	559,8	180,2	2.778,5	–	–	–	–	–	–
4. Depoziti središnje države	1.157,4	1.752,1	768,1	1.551,1	263,2	590,7	872,5	1.132,8	332,2	926,7
4.1. Depozitni novac	1.008,5	1.752,1	608,3	600,2	228,0	590,7	872,5	1.125,9	319,0	605,1
Depozitni novac Republike Hrvatske	980,8	1.564,8	569,5	548,5	123,0	186,0	552,4	770,6	246,3	579,3
Depozitni novac republičkih fondova	27,7	187,3	38,7	51,7	105,0	404,7	320,1	355,3	72,7	25,8
4.2. Devizni depoziti Republike Hrvatske	–	–	–	950,9	35,2	0,1	0,1	6,9	13,2	321,6
4.3. Blagajnički zapisi HNB-a	148,8	–	159,9	–	–	–	–	–	–	–
5. Blagajnički zapisi HNB-a	4.207,3	6.372,3	6.212,4	4.920,2	–	–	–	–	–	–
5.1. Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	2.394,6	3.458,9	4.986,2	–	–	–	–	–	–	–
5.2. Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	1.812,7	2.913,4	1.226,3	4.920,2	–	–	–	–	–	–
6. Kapitalni računi	5.216,6	6.425,2	5.353,5	5.039,0	5.096,5	4.426,6	4.580,5	5.406,9	5.357,4 ^a	5.158,9
7. Ostalo (neto)	–368,1	–424,2	–461,1	–408,1	–210,8	–448,0	–467,0	–469,8	–498,2 ^a	–495,3
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7)	29.366,8	39.556,6	42.187,7	51.185,6	49.868,5	49.957,1	53.305,2	54.495,3	59.153,0	56.934,6

^a Od listopada 2001. do svibnja 2003. Obveze prema stranim bankama obuhvaćaju i obveze po osnovi blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kod nerezidenata.^b Od prosinca 2002. računi SDA kod HNB za bruto i neto namire kupovine vrijednosnih papira reklasificirani su iz sektora "središnja država" u sektor "ostale financijske organizacije".

Tablica C1: Bilanca Hrvatske narodne banke

U tablici se iskazuju podaci o potraživanjima i obvezama monetarnih vlasti.

Inozemna aktiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: zlato, posebna prava vučenja, pričuvnu poziciju kod Međunarodnoga monetarnog fonda, efektivni strani novac u trezoru, sredstva na tekućim računima kod stranih banaka, oročene depozite kod stranih banaka i pripadajuće obračunate kamate, plasmane u vrijednosne papire u devizama i ostala potraživanja.

Potraživanja od središnje države su krediti i dospjela potraživanja od državnog proračuna Republike Hrvatske. Prema Zakonu o Hrvatskoj narodnoj banci, koji je na snazi od travnja 2001. godine, Hrvatska narodna banka ne može odobravati kredite Republici Hrvatskoj, pa se u okviru te stavke iskazuju samo dospjela potraživanja od državnog proračuna nastala na osnovi obavljanja platnog prometa, te na osnovi obveza izvršenih prema Međunarodnome monetarnom fondu i stranim bankama. Do travnja 2001. godine u kunske kredite državnog proračunu bili su svrstavani kratkoročni krediti odobreni za premošćivanje neusklađenosti između pritjecanja prihoda i izvršavanja rashoda državnog proračuna, dugoročni krediti odobreni na osnovi posebnih uređaba Vlade Republike Hrvatske i dospjela potraživanja od državnog proračuna, dok je stavka Devizni kredit državnog proračunu bila protustavka obvezi prema Međunarodnome monetarnom fondu nastaloj na osnovi sukcesije članstva u toj instituciji.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora su krediti i dospjela nenaplaćena potraživanja od ostalih domaćih sektora, uključujući banke u stečaju.

Potraživanja od banaka su krediti bankama i dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka. Krediti bankama su lombardni krediti, kratkoročni krediti za likvidnost, ostali krediti te obratne repo transakcije. U stavku Lombardni krediti uključeni su i krediti bankama za premošćivanje nelikvidnosti, koji su u prosincu 1994. godine zamijenjeni lombardnim kreditima. Kratkoročni krediti za likvidnost, koji se odobravaju od početka 1999. godine, također služe za premošćivanje nelikvidnosti. Ostali krediti jesu: interventni krediti, specijalni krediti za premošćivanje nelikvidnosti banaka odobravani prijašnjih godina (inicijalni krediti, predsanacijski krediti), dospjeli, a nenaplaćeni krediti te depoziti banaka kod HNB-a. Od travnja 2005. godine obratne repo transakcije provode se tjedno. Dospjela nenaplaćena potraživanja od banaka uključuju prekoračenja raspoloživih sredstava na njihovim računima za namirenje (do polovice 1994.) te neurednosti banaka pri izdvajanju i održavanju obvezne pričuve.

Od svibnja 1999. potraživanja od ostalih domaćih sektora uključuju i potraživanja HNB-a po kreditima iz primarne emisije ne-

naplaćenih od banaka nad kojima je pokrenut stečajni postupak. Pri reklasifikaciji štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Potraživanja od banaka i Potraživanja od ostalih bankarskih institucija.

Primarni novac čine gotov novac izvan banaka, novčana sredstva u blagajnama banaka, depoziti banaka kod Hrvatske narodne banke, depoziti ostalih bankarskih institucija kod Hrvatske narodne banke i depoziti ostalih domaćih sektora kod Hrvatske narodne banke. Depozite banaka čine novčana sredstva na računima za namirenje banaka, sredstva obvezne pričuve izdvojena na posebne račune kod Hrvatske narodne banke, obvezno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke te prekonoćni depoziti banaka. Depoziti ostalih bankarskih institucija su do rujna 2003. godine novčana sredstva na računima za namirenje stambenih štedionica. Depoziti ostalih domaćih sektora su novčana sredstva na žiroračunima ostalih domaćih sektora, koji se na temelju zakona i drugih pravnih propisa uključuju u depozit kod Hrvatske narodne banke.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju izdvojenu deviznu obveznu pričuvu i pripadajuću obračunatu kamatu, ograničene depozite i blokirane devizne depozite. Na određene devizne izvore sredstava banke izdvajaju na posebne račune HNB-a deviznu obveznu pričuvu, a od kolovoza 2004. i graničnu obveznu pričuvu. Ograničeni depoziti su kunska sredstva izdvojena po nalogu suda ili na osnovi propisa te u razdoblju od svibnja 1999. do travnja 2002. i depoziti banaka u stečaju. Blokirani devizni depoziti su sredstva koja su bila izdvajana na posebne račune kod Hrvatske narodne banke za podmirenje dospjelih neplaćenih obveza prema inozemnim vjerovnicima.

Inozemna pasiva obuhvaća kredite primljene od Međunarodnoga monetarnog fonda, obveze prema međunarodnim financijskim institucijama i stranim bankama s pripisanim obračunatim kamata-ma.

Depoziti središnje države su depozitni novac i devizni računi Republike Hrvatske i republičkih fondova kod Hrvatske narodne banke, te blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Blagajnički zapisi su dragovoljno upisani blagajnički zapisi Hrvatske narodne banke u kunama i stranoj valuti, osim blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koje su dragovoljno upisale institucije iz sektora središnja država.

Kapitalski računi uključuju pričuve, rezervacije i račune prihoda i troškova.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive Bilance Hrvatske narodne banke.

Radi reklasifikacije štedionica iz podsektora ostale bankarske institucije u podsektor banke revidirani su podaci u stavkama Gotov novac izvan banaka, Blagajne banaka, Depoziti banaka i Depoziti ostalih bankarskih institucija.

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Pričuve banaka kod središnje banke	10.588,9	15.002,7	20.373,5	26.783,7	33.718,2	34.295,8	36.163,5	36.156,3	41.775,2	39.627,7
1.1. Kunske pričuve kod središnje banke	5.098,4	9.306,2	13.340,0	20.103,4	22.962,9	22.016,4	23.406,7	23.421,8	28.283,1	24.997,3
1.2. Devizne pričuve kod središnje banke	5.490,5	5.696,5	7.033,5	6.680,2	10.755,3	12.279,5	12.756,8	12.734,5	13.492,1	14.630,4
2. Inozemna aktiva	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.246,2	35.902,0	35.572,5	33.197,6
3. Potraživanja od središnje države	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	29.975,8	29.229,4	28.877,2	28.401,1
4. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	132.010,6	138.861,6	147.340,9	148.605,4
4.1. Potraživanja od lokalne države	1.174,9	1.280,0	1.422,4	1.563,1	1.787,9	1.750,7	1.758,2	1.685,3	1.767,2	1.645,9
4.2. Potraživanja od trgovačkih društava	35.890,7	42.882,0	51.723,4	53.809,8	58.643,3	58.215,3	60.490,6	62.206,3	67.017,9	67.668,2
4.3. Potraživanja od stanovništva	23.298,3	30.121,9	43.072,6	55.001,4	65.276,7	66.327,7	69.761,9	74.969,9	78.555,7	79.291,4
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	68,7	170,2	219,5	431,8	624,0	537,2	588,3	702,4	592,2	587,9
6. Potraživanja od nebankarskih financijskih institucija	161,7	281,4	915,3	761,8	893,9	1.151,4	993,9	1.106,9	1.161,8	1.278,0
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	232.978,3	241.958,5	255.319,8	251.697,7
PASIVA										
1. Depozitni novac	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	24.564,3	24.460,9	26.653,3	25.528,6
2. Štedni i oročeni depoziti	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	27.459,9	27.992,1	27.809,2
3. Devizni depoziti	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	86.863,8	86.760,8	85.800,5
4. Obveznice i instrumenti tržišta novca	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	577,3	1.077,0	1.174,2
5. Inozemna pasiva	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	63.501,8	60.821,4	67.112,3	69.030,8
6. Depoziti središnje države	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.569,7	8.407,9	9.287,0	8.857,7
7. Krediti primljeni od središnje banke	328,8	16,6	17,6	968,9	408,9	14,6	1.574,1	2.356,1	4.215,6	725,2
8. Ograničeni i blokirani depoziti	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.014,5	2.026,9	2.036,4	2.129,2
9. Kapitalni računi	24.953,1	25.455,1	26.323,2	27.389,5	28.666,4	29.301,6	29.758,0	31.290,7	32.665,7	32.994,5
10. Ostalo (neto)	-8.839,4	-9.507,8	-9.955,6	-8.324,2	-2.546,3	-2.153,3	-1.879,0	-2.306,4	-2.480,4	-2.352,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6+7+8+9+10)	109.949,1	142.605,6	165.622,2	195.278,0	225.546,2	226.036,5	232.978,3	241.958,5	255.319,8	251.697,7

Tablica D1: Konsolidirana bilanca banaka

U konsolidiranu bilancu banaka uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama banaka. Konsolidirana su međusobna potraživanja i obveze između banaka.

Pričuve banaka kod središnje banke su kunske i devizne. Kunske pričuve su novčana sredstva banaka u blagajnama i kunska novčana sredstva banaka na računima kod središnje banke. Devizne pričuve su devizna novčana sredstva na deviznim računima Hrvatske narodne banke.

Inozemna aktiva su sljedeći oblici deviznih i kunskih potraživanja od stranih fizičkih i pravnih osoba: strani efektivni novac u blagajnama, sredstva na tekućim računima i oročeni depoziti kod inozemnih banaka (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), vrijednosni papiri, krediti i dionice.

Potraživanja od središnje države su sljedeći oblici kunskih i deviznih potraživanja: vrijednosni papiri i krediti.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju sljedeće oblike kunskih i deviznih potraživanja: instrumente tržišta novca, obveznice, kredite (uključujući akceptne kredite) i dionice.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija obuhvaćaju iste oblike kunskih i deviznih potraživanja, s tim da potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju još i depozite.

Stavke Depozitni novac, Štedni i oročeni depoziti, Devizni depoziti te Obveznice i instrumenti tržišta novca obuhvaćaju obveze banaka prema ostalim domaćim sektorima, ostalim bankarskim insti-

tucijama te nebankarskim financijskim institucijama.

Depozitni novac uključuje novčana sredstva na žiroračunima i tekućim računima te obveze banaka po izdanim kunskim instrumentima plaćanja, a umanjuje se za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslana na naplatu).

Štedni i oročeni depoziti su kunski štedni depoziti po viđenju te kunski oročeni depoziti i kunski depoziti s otkaznim rokom.

Devizni depoziti su devizni depoziti po viđenju, oročeni devizni depoziti i devizni depoziti s otkaznim rokom.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze banaka po izdanim vrijednosnim papirima i primljeni krediti. Izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori nisu obuhvaćeni ovom stavkom.

Inozemna pasiva obuhvaća sljedeće oblike deviznih i kunskih obveza prema stranim fizičkim i pravnim osobama: žiroračune i tekuće račune, štedne depozite (uključujući loro akreditive i ostala pokrića), oročene depozite, primljene kredite i dospjele obveze. U sklopu primljenih kredita iskazuju se i izdani podređeni i hibridni instrumenti koje su upisali inozemni investitori.

Depoziti središnje države su svi oblici kunskih i deviznih obveza (osim ograničenih i blokiranih depozita) banaka prema središnjoj državi.

Kreditni primljeni od središnje banke su krediti primljeni od Hrvatske narodne banke i depoziti Hrvatske narodne banke kod banaka, pri čemu se kao krediti tretiraju i poslovi reotkupa vrijednosnih papira.

Ograničeni i blokirani depoziti obuhvaćaju sljedeće obveze banaka: kunske i devizne ograničene depozite ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija, nebankarskih financijskih institucija, središnje države te stranih pravnih i fizičkih osoba i blokirane devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Kapitalski računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vri-

jednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke.

Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjeni za neraspoređene račune aktive, uključujući fer vrijednost deriviranih financijskih instrumenata.

Tablice D2 – D12

Ovaj skup tablica (osim Tablice D5) razrađeni je prikaz odgovarajućih pozicija aktive i pasive Konsolidirane bilance banaka (Tablica D1).

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Devizna inozemna aktiva	19.619,2	32.763,6	25.924,4	35.261,9	43.428,1	34.892,1	33.071,4	35.781,4	35.457,9	33.106,0
1.1. Potraživanja od stranih banaka	19.154,9	31.660,3	21.333,5	31.877,6	35.911,0	27.732,8	25.440,3	27.510,5	27.228,5	24.791,2
Efektivni strani novac	1.002,8	7.324,7	1.019,8	1.268,6	1.190,0	1.069,4	1.206,8	1.046,2	1.136,1	945,5
Tekući računi	995,0	1.231,9	757,7	1.057,0	906,2	862,9	972,1	934,1	860,2	890,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	16.286,7	21.765,2	17.569,8	27.969,4	30.943,7	22.843,4	19.982,1	21.452,3	20.874,6	18.519,1
Vrijednosni papiri	454,9	1.008,5	1.690,2	1.364,2	2.674,1	2.763,5	3.080,4	3.988,7	4.197,0	4.278,6
Kredit	370,9	290,3	278,7	203,1	189,0	185,7	191,2	81,4	152,9	150,1
Dionice stranih banaka	44,6	39,7	17,2	15,4	8,1	7,8	7,7	7,8	7,8	7,7
1.2. Potraživanja od stranaca	464,3	1.103,3	4.590,8	3.384,4	7.517,1	7.159,3	7.631,1	8.270,8	8.229,4	8.314,8
Potraživanja od stranih država	137,8	596,2	3.855,5	2.905,0	7.066,6	6.805,0	7.220,4	7.798,4	7.735,7	7.842,6
Potraživanja od stranih osoba	322,4	505,5	733,7	478,9	450,2	353,9	410,2	471,9	493,1	471,7
Vrijednosni papiri	–	72,1	191,3	32,1	77,4	–	–	37,2	68,0	75,0
Kredit	322,4	433,4	542,4	446,8	372,8	353,9	410,2	434,7	425,2	396,6
Dionice stranih osoba	4,1	1,6	1,6	0,4	0,3	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5
2. Kunska inozemna aktiva	91,2	44,1	53,4	120,9	122,9	79,6	174,8	120,7	114,6	91,5
2.1. Potraživanja od stranih banaka	66,1	29,2	19,6	99,1	77,8	33,9	133,6	76,5	71,3	51,7
2.2. Potraživanja od stranaca	25,1	14,8	33,8	21,9	45,1	45,6	41,2	44,1	43,4	39,8
U tome: Kredit	23,3	13,9	33,0	21,0	44,3	44,8	40,4	43,3	42,6	39,0
Ukupno (1+2)	19.710,4	32.807,6	25.977,8	35.382,9	43.551,0	34.971,7	33.246,2	35.902,0	35.572,5	33.197,6

Tablica D2: Inozemna aktiva banaka

U tablici se iskazuju potraživanja banaka od stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna aktiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu aktivu i kunsku inozemnu aktivu. I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne aktive posebno su prikazana potraživanja od stranih banaka i potraživanja od stranaca (ukupno i po financijskim instrumentima).

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Kunska potraživanja	17.372,2	17.778,7	18.444,4	18.007,1	16.270,2	20.413,0	21.717,2	20.874,4	20.532,7	20.174,8
1.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	15.772,8	16.230,2	16.443,4	16.032,6	14.465,6	17.673,9	18.014,4	17.005,7	17.352,6	17.228,6
Vrijednosni papiri	14.547,9	15.403,2	13.989,1	11.770,0	11.779,1	14.970,1	15.057,0	15.650,7	16.037,7	15.488,9
U tome: Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana	4.484,4	3.420,1	2.473,5	1.531,9	532,0	22,3	21,7	21,1	20,6	22,1
Kredit	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.957,4	1.355,0	1.314,9	1.739,8
1.2. Potraživanja od republičkih fondova	1.599,4	1.548,5	2.001,0	1.974,5	1.804,6	2.739,1	3.702,8	3.868,6	3.180,1	2.946,2
Vrijednosni papiri	627,3	560,1	560,7	723,6	621,1	652,2	710,9	619,2	-	-
Kredit	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	2.991,9	3.249,4	3.180,1	2.946,2
2. Devizna potraživanja	1.683,3	2.281,2	3.473,3	3.536,4	4.781,1	8.373,7	8.258,6	8.355,0	8.344,5	8.226,3
2.1. Potraživanja od Republike Hrvatske	1.492,7	1.390,9	2.359,1	3.196,9	3.548,4	7.137,3	7.021,4	7.179,0	7.241,0	7.129,9
Vrijednosni papiri	869,2	1.065,5	1.733,4	1.805,4	1.117,0	1.058,9	997,3	1.072,4	1.248,1	1.175,4
Kredit	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.024,0	6.106,6	5.992,8	5.954,5
2.2. Potraživanja od republičkih fondova	190,6	890,3	1.114,2	339,5	1.232,8	1.236,4	1.237,3	1.176,0	1.103,5	1.096,4
Vrijednosni papiri	35,0	75,4	195,0	96,4	163,1	209,4	178,0	144,3	144,2	151,1
Kredit	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.059,3	1.031,7	959,3	945,3
Ukupno (1+2)	19.055,5	20.059,9	21.917,7	21.543,6	21.051,3	28.786,7	29.975,8	29.229,4	28.877,2	28.401,1

Tablica D3: Potraživanja banaka od središnje države

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od središnje države. U kuskim potraživanjima od Republike Hrvatske

stavka Vrijednosni papiri obuhvaća i Obveznice za blokiranu deviznu štednju građana izdane na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Kunska potraživanja	53.739,5	66.626,8	85.418,7	100.365,0	114.635,7	115.132,8	119.920,6	126.225,5	133.603,5	137.075,3
1.1. Instrumenti tržišta novca	231,9	544,7	1.394,7	1.314,1	2.510,0	1.600,3	1.635,3	1.560,3	2.329,9	2.313,6
1.2. Obveznice	1,0	7,7	72,4	56,2	559,8	554,1	457,0	277,2	361,6	355,0
1.3. Kredit	49.566,8	72.180,6	80.887,6	96.081,7	109.523,9	110.959,3	115.787,9	122.336,3	128.882,3	132.398,6
1.4. Dionice	3.939,8	3.893,8	3.064,0	2.912,9	2.042,0	2.019,1	2.040,4	2.051,7	2.029,6	2.008,1
2. Devizna potraživanja	6.624,3	7.657,0	10.799,8	10.009,3	11.072,2	11.160,9	12.090,0	12.636,0	13.737,4	11.530,1
2.1. Vrijednosni papiri	112,4	126,6	243,2	130,6	213,5	265,5	295,8	318,6	307,6	333,9
2.2. Kredit	6.512,0	7.530,5	10.556,6	9.878,7	10.858,6	10.895,4	11.794,1	12.317,4	13.429,8	11.196,2
Ukupno (1+2)	60.363,9	74.283,8	96.218,4	110.374,3	125.707,9	126.293,7	132.010,6	138.861,6	147.340,9	148.605,4

Tablica D4: Potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora

U tablici se iskazuju kunska i devizna potraživanja banaka od ostalih domaćih sektora, klasificirana prema financijskim instrumenti-

ma: instrumenti tržišta novca (uključujući faktoring i forfaiting od siječnja 2004. godine), krediti (uključujući akceptne kredite i kupljena potraživanja) i dionice.

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
KUNSKI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	2.196,9	1.815,4	3.894,6	5.513,5	3.870,0	4.790,7	5.949,4	4.604,4	4.495,0	4.686,0
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	1.224,9	826,9	2.454,3	4.262,6	2.686,5	2.703,8	2.957,4	1.355,0	1.314,9	1.739,8
1.2. Krediti republičkim fondovima	972,1	988,4	1.440,3	1.250,9	1.183,5	2.086,9	2.991,9	3.249,4	3.180,1	2.946,2
2. Krediti lokalnoj državi	996,8	1.069,1	1.202,9	1.485,1	1.701,9	1.666,1	1.673,0	1.586,6	1.613,9	1.577,0
3. Krediti trgovačkim društvima	25.328,0	31.049,4	36.708,1	39.777,4	42.844,7	43.266,9	44.704,2	46.163,0	49.105,9	51.856,6
4. Krediti stanovništvu	23.242,1	30.062,1	42.976,6	54.819,3	64.977,2	66.026,2	69.410,7	74.586,7	78.162,4	78.965,0
U tome: Stambeni krediti	8.257,8	9.450,0	12.363,4	16.896,2	21.397,9	21.865,2	23.239,5	25.701,3	27.571,1	28.119,3
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	33,5	34,7	17,6	82,3	154,5	51,8	53,8	150,9	46,5	31,9
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	105,5	240,9	521,3	427,9	558,0	525,3	517,1	619,4	591,8	630,5
A. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	51.902,8	64.271,6	85.321,1	102.105,4	114.106,4	116.327,2	122.308,1	127.711,1	134.015,6	137.747,0
DEVIZNI KREDITI										
1. Krediti središnjoj državi	779,1	1.140,3	1.544,9	1.634,7	3.501,0	7.105,4	7.083,4	7.138,3	6.952,1	6.899,8
1.1. Krediti Republici Hrvatskoj	623,5	325,5	625,7	1.391,5	2.431,3	6.078,4	6.024,0	6.106,6	5.992,8	5.954,5
1.2. Krediti republičkim fondovima	155,5	814,8	919,2	243,1	1.069,7	1.026,9	1.059,3	1.031,7	959,3	945,3
2. Krediti lokalnoj državi	171,6	179,1	152,3	47,1	31,9	23,5	23,1	63,4	63,0	18,7
3. Krediti trgovačkim društvima	6.284,0	7.291,7	10.308,3	9.649,4	10.527,3	10.570,4	11.419,9	11.870,8	12.973,5	10.851,1
4. Krediti stanovništvu	56,3	59,7	96,0	182,1	299,5	301,5	351,2	383,2	393,3	326,4
5. Krediti ostalim bankarskim institucijama	–	–	1,2	174,3	52,9	6,0	–	70,0	19,9	–
6. Krediti nebankarskim financijskim institucijama	–	–	28,3	58,8	255,3	567,8	421,7	430,6	512,3	589,0
B. Ukupno (1+2+3+4+5+6)	7.291,0	8.670,7	12.131,0	11.746,4	14.667,8	18.574,6	19.299,2	19.956,3	20.914,1	18.685,0
UKUPNO (A+B)	59.193,9	72.942,3	97.452,1	113.851,8	128.774,2	134.901,8	141.607,3	147.667,3	154.929,7	156.432,0

Tablica D5: Distribucija kredita banaka po institucionalnim sektorima

U tablici se iskazuju podaci o kuskim i deviznim kreditima ba-

naka domaćim sektorima, pri čemu krediti obuhvaćaju i akceptne kredite, financijski najam (leasing), izvršena plaćanja na osnovi garancija i drugih jamstva i kupljena potraživanja, a do prosinca 2003. godine i faktoring i forfaiting.

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Lokalna država	573,6	907,0	1.910,4	2.006,2	2.020,7	1.878,0	1.913,7	1.837,4	1.688,7	1.507,7
2. Trgovačka društva	7.087,1	8.981,6	12.344,5	12.872,9	12.036,9	11.455,3	11.728,9	11.674,5	13.344,2	12.365,7
3. Stanovništvo	3.499,7	4.872,0	6.307,4	7.873,1	8.773,0	9.476,7	10.092,5	10.317,2	10.728,3	10.717,6
4. Ostale bankarske institucije	11,6	17,0	42,1	98,9	245,4	139,4	265,6	163,5	322,1	282,8
5. Nebankarske financijske institucije	221,7	407,1	568,1	468,1	517,5	537,7	565,3	469,9	571,3	656,0
6. Manje: Čekovi banaka i obračun čekova banaka	-7,6	-4,2	-6,4	-4,2	-2,2	-1,8	-1,8	-1,6	-1,3	-1,2
Ukupno (1+2+3+4+5+6)	11.386,0	15.180,6	21.166,2	23.315,0	23.591,3	23.485,4	24.564,3	24.460,9	26.653,3	25.528,6

Tablica D6: Depozitni novac kod banaka

U tablici se iskazuje depozitni novac kod banaka, klasificiran prema domaćim institucionalnim sektorima.

Depozitni novac je zbroj novčanih sredstava na žiroračunima i

tekućim računima ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija umanjeno za novčana sredstva u platnom prometu (odnosno za čekove u blagajnama banaka i čekove poslane na naplatu). Obveze banaka po izdanim kuskim instrumentima plaćanja uključene su u sektor stanovništvo.

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Štedni depoziti	1.676,1	2.006,8	2.236,2	2.527,9	2.233,9	2.327,6	2.335,8	2.412,9	2.493,6	2.524,0
1.1. Lokalna država	137,6	118,3	14,8	14,4	4,6	4,7	4,8	5,0	2,7	3,3
1.2. Trgovačka društva	142,4	88,0	213,3	190,5	38,8	45,5	62,0	96,0	101,6	114,3
1.3. Stanovništvo	1.348,3	1.712,2	1.996,3	2.288,8	2.190,5	2.277,4	2.269,1	2.311,8	2.388,3	2.406,4
1.4. Ostale bankarske institucije	0,6	20,8	0,0	–	–	–	–	–	–	–
1.5. Nebankarske financijske institucije	47,2	67,5	11,8	34,2	0,0	0,0	0,0	–	1,0	0,0
2. Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	5.975,0	8.206,3	10.764,9	15.842,9	20.245,4	20.204,3	22.621,8	25.047,1	25.498,4	25.285,2
2.1. Lokalna država	230,7	340,7	482,8	551,6	550,8	695,6	675,8	779,1	508,7	665,1
2.2. Trgovačka društva	2.871,4	3.618,3	4.633,6	7.165,3	8.698,5	7.522,2	8.346,1	9.303,0	8.222,5	7.517,1
2.3. Stanovništvo	1.789,8	2.554,1	3.793,8	6.194,5	9.321,4	10.455,7	11.190,4	12.180,5	13.254,9	13.739,6
2.4. Ostale bankarske institucije	20,8	24,7	58,4	129,3	215,9	143,7	532,4	839,5	931,9	1.058,4
2.5. Nebankarske financijske institucije	1.062,2	1.668,5	1.796,3	1.802,2	1.458,8	1.387,1	1.877,1	1.944,9	2.580,4	2.304,9
Ukupno (1+2)	7.651,1	10.213,1	13.001,1	18.370,7	22.479,2	22.531,9	24.957,6	27.459,9	27.992,1	27.809,2

Tablica D7: Štedni i oročeni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju kunski štedni i oročeni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija kod banaka.

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Štedni depoziti	14.566,3	23.748,8	21.074,4	21.547,0	22.144,6	21.005,7	21.410,7	23.555,7	22.641,0	22.376,0
1.1. Lokalna država	16,8	13,2	12,2	14,7	15,6	14,6	14,8	13,3	11,9	10,6
1.2. Trgovačka društva	2.408,0	2.884,2	3.346,7	3.620,2	4.273,2	3.948,4	4.230,0	4.727,1	4.408,3	4.274,5
1.3. Stanovništvo	12.041,5	20.688,3	17.537,3	17.690,2	17.708,9	16.864,1	17.069,2	18.504,4	17.933,6	17.673,0
1.4. Ostale bankarske institucije	10,3	23,9	34,7	9,0	15,4	16,2	11,1	26,7	116,0	126,1
1.5. Nebankarske financijske institucije	89,8	139,2	143,5	212,9	131,6	162,3	85,6	284,3	171,3	291,9
2. Oročeni depoziti	32.335,3	48.088,1	50.980,3	54.488,4	59.598,3	58.971,7	58.342,1	63.308,1	64.119,7	63.424,5
2.1. Lokalna država	8,2	1,7	9,5	3,8	0,3	0,3	31,8	33,1	3,2	3,1
2.2. Trgovačka društva	2.753,1	4.619,1	6.009,6	7.154,0	8.518,6	8.267,1	7.125,9	8.265,8	8.154,2	7.725,7
2.3. Stanovništvo	29.097,2	42.705,4	44.159,2	46.805,1	50.636,0	50.298,2	50.617,7	53.913,8	55.036,1	54.966,0
2.4. Ostale bankarske institucije	4,2	11,5	41,5	21,7	20,7	81,8	120,2	258,5	242,0	233,4
2.5. Nebankarske financijske institucije	472,7	750,3	760,5	503,7	422,7	324,3	446,5	836,9	684,2	496,3
Ukupno (1+2)	46.901,6	71.836,9	72.054,6	76.035,3	81.742,9	79.977,3	79.752,8	86.863,8	86.760,8	85.800,5

Tablica D8: Devizni depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju štedni i oročeni devizni depoziti ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih finan-

cijskih institucija kod banaka. Devizni štedni depoziti su svi devizni depoziti po videnju i izdani devizni instrumenti plaćanja, a oročeni devizni depoziti obuhvaćaju i devizne depozite s otkaznim rokom.

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Instrumenti tržišta novca (neto)	–	–	5,1	–	–	–	–	–	–	–
2. Obveznice (neto)	353,5	104,4	92,8	151,9	170,5	170,3	159,6	160,8	164,9	170,4
3. Primljeni krediti	124,7	213,4	118,4	446,5	993,0	747,6	1.005,0	416,5	912,1	1.003,8
3.1. Lokalna država	–	–	–	0,9	–	–	–	–	–	–
3.2. Trgovačka društva	15,2	158,1	46,3	92,7	40,3	49,3	80,3	74,8	40,8	51,4
3.3. Ostale bankarske institucije	1,3	4,6	10,0	222,1	842,8	494,2	623,4	317,7	828,1	675,6
3.4. Nebankarske financijske institucije	108,2	50,7	62,0	130,9	109,9	204,2	301,2	24,0	43,2	276,8
Ukupno (1+2+3)	478,2	317,8	216,3	598,4	1.163,5	918,0	1.164,5	577,3	1.077,0	1.174,2

Tablica D9: Obveznice i instrumenti tržišta novca

U tablici se iskazuju neto obveze banaka na osnovi izdanih vrijednosnih papira i krediti primljeni od ostalih domaćih sektora, ostalih bankarskih institucija i nebankarskih financijskih institucija.

Instrumenti tržišta novca (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih blagajničkih zapisa, izdanih mjenica, akceptiranih

mjenica i ostalih izdanih vrijednosnih papira.

Obveznice (neto) obuhvaćaju neto obveze banaka na osnovi izdanih kunskih i deviznih obveznica, te izdanih podređenih i hibridnih instrumenata, osim onih koje su upisali inozemni investitori.

Primljeni krediti iskazani su ukupno i klasificirani su prema institucionalnim sektorima.

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Devizna inozemna pasiva	17.669,8	21.692,7	34.198,5	44.574,3	54.536,7	53.735,4	52.808,8	49.145,4	52.073,3	53.283,7
1.1. Obveze prema stranim bankama	11.957,6	16.407,4	28.662,3	38.623,1	48.967,5	47.936,1	46.774,5	42.943,1	45.747,7	47.018,3
Tekući računi	176,3	147,1	130,9	266,6	127,6	96,2	106,6	133,6	156,3	101,6
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	345,9	1.208,3	9.002,9	12.885,2	16.056,8	14.254,3	13.554,8	10.454,4	12.523,1	12.139,7
Kredit	11.435,4	15.052,1	19.528,5	25.471,4	29.369,5	30.269,7	29.841,7	29.025,7	29.775,6	31.482,7
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	194,2	2.558,3	2.801,4	2.949,2	2.399,4	2.088,4	1.902,9	1.820,6	1.167,4	1.164,8
Obveznice	–	–	–	–	3.413,6	3.315,9	3.271,4	3.329,4	3.292,6	3.294,3
1.2. Obveze prema strancima	5.712,2	5.285,2	5.536,2	5.951,2	5.569,2	5.799,3	6.034,3	6.202,3	6.325,6	6.265,4
Štedni i oročeni depoziti	2.868,1	3.777,8	4.160,2	4.753,2	5.002,2	5.280,5	5.516,2	5.718,3	5.846,3	5.851,9
Depoziti po viđenju	745,5	873,7	875,6	898,6	1.052,5	1.073,3	1.156,6	1.195,7	1.172,9	1.158,2
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	2.122,6	2.904,1	3.284,6	3.854,6	3.949,6	4.207,1	4.359,7	4.522,6	4.673,4	4.693,8
Kredit	2.844,1	1.507,4	1.376,0	1.198,0	567,1	518,8	518,1	484,0	479,3	413,5
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	66,0	39,3	39,7	39,1	0,2	0,1	0,1	0,0	–	–
2. Kunska inozemna pasiva	140,0	165,1	825,0	5.357,7	6.627,0	8.912,5	10.693,0	11.676,0	15.039,1	15.747,1
2.1. Obveze prema stranim bankama	37,0	46,9	690,9	5.087,8	6.103,9	8.293,2	9.992,7	10.822,6	14.099,6	14.802,8
Depozitni novac	14,4	38,2	53,6	86,4	145,1	199,8	223,4	163,6	179,6	172,1
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	22,0	4,2	635,8	2.664,1	2.846,9	4.471,8	4.136,9	5.312,0	6.979,5	7.557,4
Kredit	0,7	4,5	1,5	2.337,3	3.111,9	3.621,6	5.632,3	5.347,0	6.940,5	7.073,3
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	–	–	–	–	223,2	405,7	404,8
2.2. Obveze prema strancima	103,0	118,2	134,1	269,9	523,1	619,3	700,4	853,4	939,5	944,3
Depozitni novac	50,8	60,1	56,2	76,8	95,9	108,3	121,6	147,1	180,3	185,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	52,2	58,1	77,9	191,4	419,2	503,2	574,8	702,3	755,2	754,4
Kredit	–	–	–	1,7	8,0	7,7	3,9	4,0	4,0	4,0
U tome: Podređeni i hibridni instrumenti	–	–	–	1,7	8,0	7,7	3,9	4,0	4,0	4,0
Ukupno (1+2)	17.809,7	21.857,8	35.023,5	49.932,0	61.163,7	62.647,9	63.501,8	60.821,4	67.112,3	69.030,8

Tablica D10: Inozemna pasiva banaka

U tablici se iskazuju ukupne devizne i kunske obveze banaka prema stranim fizičkim i pravnim osobama, osim ograničenih kunskih i deviznih depozita stranih fizičkih i pravnih osoba.

Inozemna pasiva banaka obuhvaća deviznu inozemnu pasivu i

kunsku inozemnu pasivu.

I u sklopu devizne i u sklopu kunske inozemne pasive posebno su prikazane obveze prema stranim bankama i obveze prema strancima (ukupno i po financijskim instrumentima). Stavke Krediti obuhvaćaju i izdane podređene i hibridne instrumente koje su upisali inozemni investitori.

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Kunski depoziti	3.073,3	3.335,1	4.036,8	4.104,4	5.627,2	5.961,7	6.105,4	6.912,1	7.596,1	7.379,5
1.1. Depoziti Republike Hrvatske	430,0	295,9	634,3	506,4	445,1	426,4	554,8	710,9	605,0	565,4
Depozitni novac	116,7	33,9	476,4	448,0	373,3	330,4	428,4	529,8	458,1	420,5
Štedni depoziti	26,1	41,6	3,3	3,0	4,2	3,3	2,1	2,1	1,8	1,3
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	259,5	217,6	153,6	54,2	66,5	91,7	123,2	178,0	144,0	142,5
Krediti	27,7	2,8	1,1	1,1	1,1	1,1	1,0	1,0	1,0	1,0
1.2. Depoziti republičkih fondova	2.643,3	3.039,2	3.402,5	3.598,0	5.182,2	5.535,4	5.550,6	6.201,2	6.991,1	6.814,1
Depozitni novac	116,9	214,6	553,2	294,8	266,3	271,9	241,5	541,1	580,2	520,4
Štedni depoziti	15,2	10,8	0,0	0,3	3,5	1,9	1,9	1,9	1,9	1,9
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	32,6	195,2	144,3	156,2	262,3	638,9	251,0	177,2	251,7	156,5
Krediti	2.478,6	2.618,6	2.705,0	3.146,7	4.650,0	4.622,7	5.056,2	5.481,1	6.157,3	6.135,3
2. Devizni depoziti	3.657,1	2.299,6	2.058,1	1.178,9	1.194,6	955,3	1.464,3	1.495,7	1.690,9	1.478,2
2.1. Depoziti Republike Hrvatske	3.622,6	2.275,0	1.938,9	1.158,2	891,0	818,6	887,7	915,5	906,2	656,5
Štedni depoziti	1.256,1	329,8	263,0	198,5	189,7	206,5	236,6	370,2	340,6	213,4
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	27,0	55,8	293,1	–	23,2	23,7	30,1	23,6	38,7	37,1
Refinancirani krediti	2.339,4	1.889,5	1.382,8	959,6	678,1	588,3	620,9	521,6	527,0	406,1
2.2. Depoziti republičkih fondova	34,6	24,5	119,2	20,8	303,6	136,7	576,6	580,3	784,7	821,7
Štedni depoziti	25,0	22,9	114,1	20,8	156,5	136,7	172,1	177,1	139,4	107,8
Oročeni depoziti i depoziti s otkaznim rokom	9,5	1,6	5,0	–	147,1	–	240,8	180,0	25,8	0,0
Krediti	–	–	–	–	–	–	163,8	223,2	619,6	713,9
Ukupno (1+2)	6.730,5	5.634,7	6.094,9	5.283,3	6.821,8	6.917,0	7.569,7	8.407,9	9.287,0	8.857,7

Tablica D11: Depoziti središnje države kod banaka

U tablici se iskazuju ukupne kunske i devizne obveze banaka prema središnjoj državi, osim ograničenih (kunskih i deviznih) depozita središnje države kod banaka.

U tablici su odvojeno iskazani kunski i devizni depoziti Republi-

ke Hrvatske i republičkih fondova. Kunski depoziti obuhvaćaju depozitni novac, štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te kredite primljene od središnje države. Devizni depoziti obuhvaćaju štedne depozite, oročene depozite i depozite s otkaznim rokom te refinancirane kredite.

Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Ograničeni depoziti	854,4	830,6	1.361,2	1.541,2	2.014,6	2.396,0	2.014,5	2.105,2	2.036,4	2.129,2
1.1. Kunski depoziti	131,6	100,3	789,6	730,1	1.267,4	1.473,5	1.221,6	1.179,0	1.277,1	1.216,0
1.2. Devizni depoziti	722,8	730,3	571,6	811,1	747,2	922,5	792,9	926,2	759,3	913,2
2. Blokirani devizni depoziti stanovništva	1.695,1	770,2	319,3	167,8	40,0	0,0	0,0	–	–	–
Ukupno (1+2)	2.549,6	1.600,8	1.680,5	1.709,0	2.054,6	2.396,1	2.014,5	2.105,2	2.036,4	2.129,2

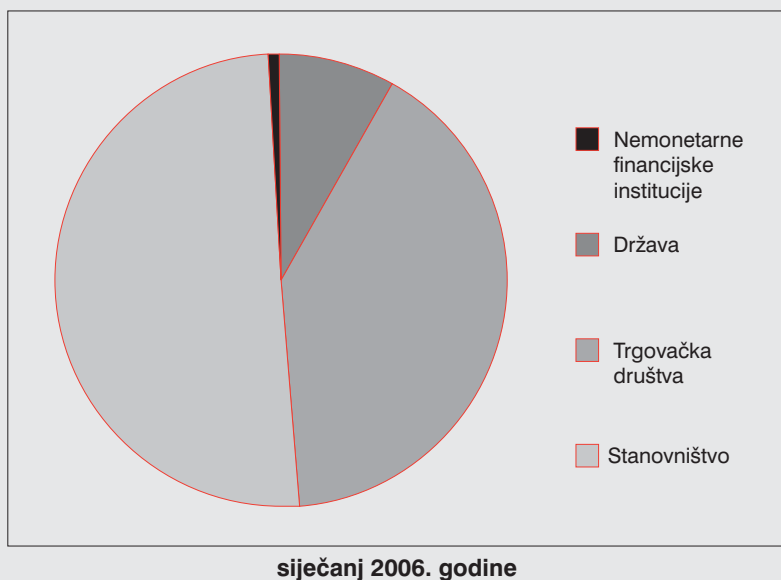
Tablica D12: Ograničeni i blokirani depoziti kod banaka

U tablici se iskazuju ograničeni depoziti (kunski i devizni) i blokirani depoziti stanovništva.

Blokirani devizni depoziti uključuju devizne depozite stanovništva regulirane Zakonom o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske.

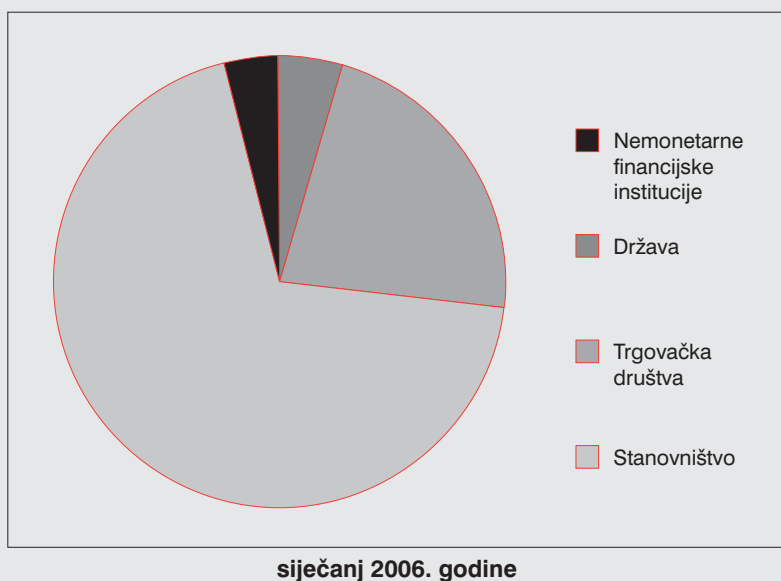
Slika D1.

**DISTRIBUCIJA KREDITA BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

Slika D2.

**DISTRIBUCIJA DEPOZITA KOD BANAKA
PO INSTITUCIONALNIM SEKTORIMA**

Napomena:

Sektor "Država" obuhvaća središnju i lokalnu državu.

Sektor "Nemonetarne financijske institucije" obuhvaća ostale bankarske institucije i nebankarske financijske institucije.

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
AKTIVA										
1. Pričuve kod središnje banke	7,6	15,5	19,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Potraživanja od središnje države	497,6	1.208,8	1.983,9	3.033,5	3.779,1	3.660,1	3.666,1	3.842,0	4.274,3	4.387,3
3. Potraživanja od ostalih domaćih sektora	1,1	11,6	93,3	187,9	373,2	557,4	610,9	673,0	575,5	606,7
u tome: Potraživanja od stanovništva	0,6	11,6	91,3	187,9	373,2	403,0	458,9	518,8	575,5	606,7
4. Potraživanja od banaka	7,6	18,1	37,2	247,2	824,2	666,0	693,0	693,7	994,4	827,3
5. Potraživanja od ostalih bankarskih institucija	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.970,1	5.208,7	5.844,2	5.821,3
PASIVA										
1. Oročeni depoziti	437,8	1.137,5	2.012,9	3.265,2	4.728,2	4.686,9	4.678,9	4.878,2	5.514,7	5.521,4
2. Obveznice i instrumenti tržišta novca	10,0	10,0	–	11,1	10,7	10,4	10,2	10,4	10,3	10,3
3. Kapitalni računi	112,5	124,0	141,1	159,7	206,7	172,4	238,1	286,0	258,0	252,0
4. Ostalo (neto)	–46,5	–17,5	–20,4	32,6	30,8	13,8	42,9	34,1	61,1	37,5
Ukupno (1+2+3+4)	513,8	1.254,0	2.133,6	3.468,6	4.976,6	4.883,5	4.970,1	5.208,7	5.844,2	5.821,3

Tablica E1: Agregirana bilanca stambenih štedionica

U agregiranu bilancu stambenih štedionica uključeni su podaci o potraživanjima i obvezama stambenih štedionica. Sva potraživanja i sve obveze stambenih štedionica odnose se isključivo na domaće sektore.

Pričuve stambenih štedionica kod središnje banke su novčana sredstva stambenih štedionica u blagajnama, a do rujna 2003. godine i kunska novčana sredstva stambenih štedionica na računima kod središnje banke.

Potraživanja od središnje države su kunska potraživanja od Republike Hrvatske i republičkih fondova.

Potraživanja od ostalih domaćih sektora obuhvaćaju prije svega kunske kredite dane lokalnoj državi i stanovništvu.

Potraživanja od banaka obuhvaćaju kredite dane bankama kao i depozite kod banaka, uključujući, od listopada 2003. godine, raču-

ne za redovno poslovanje kod banaka.

Potraživanja od ostalih bankarskih institucija obuhvaćaju plasmane u investicijske fondove.

Stavka Oročeni depoziti su oročeni depoziti lokalne države i stanovništva.

Obveznice i instrumenti tržišta novca su neto obveze stambenih štedionica na osnovi izdanih obveznica i primljeni krediti.

Kapitalni računi su dionički kapital, dobit ili gubitak prethodne i tekuće godine, zadržana dobit (gubitak), zakonske pričuve, statutarne i ostale kapitalne pričuve, rezerve proizašle iz transakcija zaštite, nerealizirana dobit (gubitak) s osnove vrijednosnog usklađivanja financijske imovine raspoložive za prodaju te ispravci vrijednosti i posebne rezerve za neidentificirane gubitke. Ostalo (neto) su neraspoređeni računi pasive umanjani za neraspoređene račune aktive.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Eskontna stopa HNB-a	Repo stopa HNB-a ^a	Aktivne kamatne stope					
				Na lombardne kredite ^b	Na interventne kredite za premošćivanje nelikvidnosti	Na kredite korištene unutar jednog dana ^b	Na kratkoročni kredit za likvidnost	Na nepravilno obračunatu ili manje izdvojenu obveznu pričuvu ^b	Na nepropisno korištena sredstva i dospjele nenaplaćene obveze
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1994.	prosinac	8,50	–	18,00	19,00	17,00	14,00	19,00	22,00
1995.	prosinac	8,50	–	25,49	19,00	17,00	–	19,00	22,00
1996.	prosinac	6,50	–	11,00	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1997.	prosinac	5,90	–	9,50	19,00	17,00	–	19,00	18,00
1998.	prosinac	5,90	–	12,00	19,00	7,00	14,00	19,00	18,00
1999.	prosinac	7,90	–	13,00	19,00	–	14,00	19,00	18,00
2000.	prosinac	5,90	–	12,00	18,00	–	13,00	18,00	18,00
2001.	prosinac	5,90	–	10,00	–	–	11,00	15,00	18,00
2002.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2003.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2004.	prosinac	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
2005.	veljača	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	ožujak	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	travanj	4,50	4,75	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	svibanj	4,50	–	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	lipanj	4,50	3,61	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	srpanj	4,50	3,52	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	kolovoz	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	rujan	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	listopad	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	studen	4,50	3,50	9,50	–	–	10,50	15,00	15,00
	prosinac	4,50	3,50	7,50 ^c	–	–	8,50 ^c	15,00	15,00
2006.	siječanj	4,50	3,50	7,50	–	–	8,50	15,00	15,00

^a Vagani prosjek vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama HNB-a u izvještajnom mjesecu.

^b Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a.

^c Od 14. prosinca 2005.

Tablica F1: Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i naplaćuje kamate na plasmane iz primarne emisije i na sva druga potraživanja.

Aktivne kamatne stope Hrvatske narodne banke utvrđuju se odlukama Savjeta Hrvatske narodne banke na godišnjoj razini. Iznimno, od lipnja 1995. godine Hrvatska narodna banka je na lombardne kredite obračunavala i naplaćivala kamate po stopi koja je za 1,5 postotnih bodova bila veća od vagane prosječne kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, koji su služili kao zalog za lombardne kredite, onda kada je ta vagana prosječna kamatna stopa bila veća od 16,5%. U skladu s tim, u tablici se od lipnja 1995. godine do kolovoza 1996. godine iskazuje vagana prosječna kamatna stopa na lombardne kredite.

Vremenske serije iskazane u tablici sadrže određene lomove zbog izmjena instrumentarija Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 prikazane su vagane kamatne stope vaganih repo stopa ostvarenih na redovitim obratnim repo aukcijama Hrvatske narodne banke u izvještajnom mjesecu.

Podaci iskazani u stupcu 7 se do rujna 1994. godine odnose na kamatne stope na posebne kredite za isplate štednih uloga i za

plaćanja s tekućih računa građana, a od listopada 1994. godine do rujna 1997. godine na kamatne stope na dnevne kredite za štedne uloge i tekuće račune građana u kunama. Za razliku od posebnih kredita, dnevni se krediti vraćaju istoga dana. Od listopada 1997. godine taj instrument zamjenjuje se dnevnim kreditom za premošćivanje tekuće nelikvidnosti do visine nominalne vrijednosti blagajničkih zapisa HNB-a založenih u tu svrhu, a od prosinca 1998. godine do travnja 1999. godine inkorporira se u lombardni kredit, s diferenciranom kamatnom stopom za njegovo korištenje tijekom jednoga dana.

Podaci iskazani u stupcu 8 odnose se, za razdoblje do prosinca 1994. godine, na kamatne stope na inicijalne kredite za premošćivanje nelikvidnosti, a od 18. ožujka 1998. na kamatnu stopu na kredit za premošćivanje nelikvidnosti bankama nad kojima je pokrenut postupak za ocjenu mogućnosti i ekonomske opravdanosti sanacije i restrukturiranja banke, a od veljače 1999. godine na kamatnu stopu na kratkoročni kredit za likvidnost. Od prosinca 1999. godine ta se kamatna stopa odnosi na kratkoročne kredite za likvidnost korištene s rokom dužim od 3 mjeseca te se određuje kao kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 1 postotni bod. Za korištenje kratkoročnoga kredita za likvidnost s rokom do 3 mjeseca primjenjuje se kamatna stopa na lombardni kredit uvećana za 0,5 postotnih bodova.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

u postocima, na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na sredstva izdvojene obvezne pričuve ^a	Kamatne stope na obvezno upisane blag. zapise HNB-a	Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a s rokom dospeljeća ^a				Kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise HNB-a u stranoj valuti s rokom dospeljeća				Kamatne stope na prekonočne depozite kod HNB-a	
				Od 7 dana	Od 35 dana	Od 70 dana	Od 105 dana	Od 35 dana	Od 63 dana	Od 91 dana	Od 182 dana		Od 364 dana
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1994.	prosinac	5,15	–	9,00	12,00	14,00	–	–	–	–	–	–	–
1995.	prosinac	5,50	16,50	12,00	25,54	27,00	–	–	–	–	–	–	–
1996.	prosinac	5,50	–	–	8,00	9,50	–	–	–	–	–	–	–
1997.	prosinac	4,50	–	–	8,00	9,00	10,00	–	–	–	–	–	–
1998.	prosinac	5,90	–	–	9,50	10,50	11,00	–	4,60	3,12	3,08	–	–
1999.	prosinac	5,90	–	–	10,50	11,55	12,50	–	4,83	3,56	–	–	–
2000.	prosinac	4,50	–	–	6,65	7,00	7,70	–	5,51	4,83	–	–	–
2001.	prosinac	2,00	–	–	3,36	4,26	4,85	–	2,62	3,06	–	–	–
2002.	prosinac	1,75	–	–	2,08	–	–	2,30	2,68	–	–	–	–
2003.	prosinac	1,25	0,50	–	–	–	–	1,75	1,48	–	–	–	–
2004.	prosinac	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2005.	veljača	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	ožujak	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
	travanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	svibanj	1,25	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	lipanj	0,75 ^b	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	srpanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	kolovoz	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	rujan	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	listopad	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	studen	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	prosinac	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–	0,50
	2006.	siječanj	0,75	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

^a Lomovi u serijama podataka nastali zbog izmjena instrumentarija HNB-a. ^b Od 8. lipnja 2005.

Tablica F2: Pasivne kamatne stope Hrvatske narodne banke

U tablici su iskazane kamatne stope prema kojima Hrvatska narodna banka obračunava i plaća kamate na sredstva deponirana kod Hrvatske narodne banke te na izdane vrijednosne papire.

Kamatne stope Hrvatske narodne banke na sredstva izdvojene obvezne pričuve utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Do travnja 2005. godine izdvojena sredstva obvezne pričuve obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na posebnom računu obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke te sredstva koja se, u svrhu održavanja obvezne pričuve u prosjeku, izdvajaju na račune za namirenje banaka i na poseban račun u Hrvatskoj narodnoj banci za namirenje neto pozicije iz Nacionalnoga kliničkog sustava, a od travnja 2005. godine obuhvaćaju sredstva obračunate obvezne pričuve izdvojena na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke (stupac 3).

Kamatne stope na obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske

narodne banke utvrđuju se odlukom Savjeta Hrvatske narodne banke. Kamatna stopa na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke formira se na aukcijama blagajničkih zapisa. U stupcima 5, 6 i 7 iskazuju se vagane prosječne kamatne stope postignute na aukcijama blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke.

Od studenoga 1994. godine do siječnja 2001. godine iskazane su kamatne stope na dragovoljno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke s rokom dospeljeća od 91 dan (stupac 7), odnosno 182 dana (stupac 8).

Od travnja 1998. godine u stupcima od 9 do 13 iskazuju se prosječne vagane kamatne stope postignute na aukcijama dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa u stranoj valuti. Blagajnički zapisi upisuju se u eurima i američkim dolarima (do prosinca 1998. godine u njemačkim markama i američkim dolarima). Kamatna stopa izračunata je kao vagani prosjek upisanih iznosa tih dviju valuta.

U stupcu 14 iskazuje se kamatna stopa na prekonočni depozit kod Hrvatske narodne banke.

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Vagana prosječna stopa obvezne pričuve	Obračunata obvezna pričuva			Ostali obvezni depoziti kod HNB-a	Izdvojena obvezna pričuva		Prosječna stopa remuneracije na kunska imobilizirana sredstva	Prosječna stopa remuneracije na devizna izdvojena sredstva
			Ukupno	U kunama	U stranoj valuti		U kunama	U stranoj valuti		
1	2	3	4=5+6	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	26,20	1.826,0	1.826,0	–	188,3	1.779,2	–	5,63	–
1995.	prosinac	30,90	2.431,8	2.431,8	–	826,5	2.215,9	–	7,93	–
1996.	prosinac	35,91	3.652,9	3.652,9	–	–	3.312,0	–	4,99	–
1997.	prosinac	32,02	4.348,8	4.348,8	–	–	3.914,2	–	4,05	–
1998.	prosinac	29,57	13.112,7	3.967,2	9.145,4	57,4	3.469,8	1.467,6	5,28
1999.	prosinac	30,50	13.579,0	4.210,1	9.368,9	37,3	3.695,1	4.606,5	5,62
2000.	prosinac	23,22	16.245,8	4.646,8	11.599,0	5,0	4.191,6	5.544,6	4,05
2001.	prosinac	19,67	21.187,1	8.691,5	12.495,5	–	6.287,8	5.950,0	1,97	2,73
2002.	prosinac	19,00	25.985,1	11.447,1	14.538,0	–	8.156,7	7.139,9	1,72	2,16
2003.	prosinac	19,00	31.009,4	18.023,8	12.985,6	109,4	12.459,8	6.850,2	1,17	1,47
2004.	prosinac	18,00	33.615,7	20.040,9	13.574,8	430,1	14.664,1	10.171,3	1,22	1,36
2005.	veljača	18,00	34.231,3	20.353,1	13.878,2	1.341,2	14.844,8	10.444,8	1,21	1,41
	ožujak	18,00	34.369,6	20.506,3	13.863,3	1.752,0	14.790,3	10.436,4	1,21	1,30
	travanj	18,00	34.273,3	20.475,9	13.797,4	1.769,2	14.421,3	10.403,7	0,95	1,41
	svibanj	18,00	34.619,1	20.713,2	13.905,9	2.426,0	14.496,1	10.542,8	0,87	1,24
	lipanj	18,00	34.918,4	22.506,3	12.412,1	3.447,3	15.751,4	9.427,2	0,61	0,86
	srpanj	18,00	35.414,2	23.365,0	12.049,2	3.921,7	16.352,7	9.151,9	0,52	0,74
	kolovoz	18,00	35.792,5	23.710,5	12.082,0	4.024,6	16.594,8	9.150,1	0,52	0,68
	rujan	18,00	36.249,8	24.107,1	12.142,7	3.710,2	16.873,6	9.130,9	0,52	0,75
	listopad	18,00	36.832,9	24.483,3	12.349,6	3.542,4	17.137,4	9.233,1	0,52	0,74
	studen	18,00	37.147,1	24.741,3	12.405,8	3.631,8	17.318,0	9.254,3	0,52	0,68
	prosinac	18,00	37.424,5	24.997,9	12.426,6	3.940,2*	17.497,7	9.271,4	0,52	0,92*
2006.	siječanj	17,32	36.676,0	24.644,6	12.031,4	5.047,4	17.250,3	8.988,8	0,52	0,74

Tablica F3: Obvezne pričuve banaka

U tablici se iskazuju osnovni podaci o mjesečnim prosjecima dnevnih stanja obveznih pričuva banaka kod Hrvatske narodne banke u kunama i u stranoj valuti. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

U stupcu 3 iskazana je ukupna vagana prosječna stopa obvezne pričuve kao postotni udio ukupno obračunate obvezne pričuve u kunama i u stranoj valuti (stupac 4) u osnovici za obračun obvezne pričuve.

Obračunata obvezna pričuva (stupac 4) jest propisani iznos sredstava koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuve kod Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na svojim računima za namirenje i u blagajni, odnosno na računima likvidnih deviznih potraživanja (koja uključuju efektivni strani novac i čekove u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajničke zapise Hrvatske narodne banke u stranoj valuti).

U stupcu 5 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuve u kunama. Od siječnja 1995. godine do prosinca 2000. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuve, dok je do prosinca 1994. godine obuhvaćao dva instrumenta: obveznu pričuvenu i zahtjev za održavanje minimalne likvidnosti banaka (osim u dijelu u kojem su banke tom zahtjevu udovoljavale dragovoljnim upisom blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke). U prosincu 2000. obavljena je unifikacija obvezne pričuvene u kunama i u stranoj valuti. U tom smislu unificirani su stopa obvezne pričuvene, obračunska razdoblja te rokovi izdvajanja i održavanja obvezne pričuvene, kao i postotak minimalnog izdvajanja obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke. Od rujna 2001. godine stupac 5 obuhvaća i dio obvezne pričuvene u stranoj valuti koji se izdvaja/održava u kunama.

U stupcu 6 iskazuje se iznos obračunate obvezne pričuvene u stranoj valuti, tj. propisani iznos sredstava koje su banke dužne izdvojiti na devizne račune Hrvatske narodne banke ili održavati u prosjeku na računima likvidnih potraživanja. Do studenoga 2000. godine osnovicu za obračun čini prosječno stanje devizne štednje stanovništva s preostalim rokom dospijeća do 3 mjeseca, a od prosinca 2000. godine osnovica se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti (osim vlasničkih vrijednosnih papira banke). Od studenoga 2001. godine osnovica uključuje i hibridne i podređene instrumente.

U stupcu 7 iskazuje se ukupan iznos ostalih obveznih depozita kod Hrvatske narodne banke koji obuhvaća obvezno upisane blagajničke zapise Hrvatske narodne banke, dio dragovoljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke koji su banke koristile za održavanje propisane minimalne likvidnosti, posebnu obveznu pričuvenu (do srpnja 1995. godine), obveznu pričuvenu na devizne depozite, devizne kredite inozemnih banaka i garancije za takve kredite te graničnu obveznu pričuvenu (od kolovoza 2004. godine).

U stupcu 8 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuvene u kunama koji su banke izdvojile na račun obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke (do prosinca 1994. godine taj se iznos poklapa s instrumentom obvezne pričuvene, a od siječnja 1995. godine utvrđuje se minimalni postotak obračunate obvezne pričuvene koji su banke dužne izdvojiti na poseban račun obvezne pričuvene kod Hrvatske narodne banke). Od travnja 2005. godine postotak izdvajanja kungskog dijela obvezne pričuvene je fiksni i iznosi 70%.

U stupcu 9 iskazuje se dio ukupno obračunate obvezne pričuvene u stranoj valuti koji su banke izdvojile na devizne račune Hrvatske narodne banke. Postotak izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuvene

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

prosječna dnevna stanja i stope, u milijunima kuna i postocima

Godina	Mjesec	Slobodna novčana sredstva		Stopa primarne likvidnosti	Korišteni sekundarni izvori likvidnosti	Blagajnički zapisi HNB-a u kunama	Blagajnički zapisi HNB-a u stranoj valuti	Trezorski zapisi MF-a u kunama
		U kunama	U stranoj valuti					
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1994.	prosinac	119,5	1,72	393,7	210,2	–	–
1995.	prosinac	49,4	0,63	199,4	218,7	–	–
1996.	prosinac	267,9	2,63	98,5	780,9	–	183,8
1997.	prosinac	396,3	2,92	32,7	728,9	–	260,7
1998.	prosinac	221,9	1,65	445,5	850,4	1.377,4	141,3
1999.	prosinac	179,6	1,30	1.183,6	1.311,1	1.507,6	373,9
2000.	prosinac	638,8	10.721,4	3,32	80,1	2.485,3	1.692,7	2.006,5
2001.	prosinac	794,4	17.247,4	3,23	2,6	2.656,2	2.630,8	3.360,9
2002.	prosinac	1.225,0	10.398,0	3,53	0,6	4.965,5	1.273,9	4.279,5
2003.	prosinac	451,6	20.561,4	0,98	501,6	0,0	4.316,0	3.073,2
2004.	prosinac	1.495,5	26.126,1	2,64	0,0	0,0	0,0	4.581,7
2005.	veljača	1.472,0	23.212,0	2,57	0,0	0,0	0,0	5.266,7
	ožujak	1.132,5	21.380,6	1,95	0,0	0,0	0,0	6.050,3
	travanj	683,1	19.812,8	1,17	1,1	0,0	0,0	7.164,1
	svibanj	542,2	18.697,5	0,92	0,0	0,0	0,0	7.253,5
	lipanj	577,5	19.221,1	0,95	0,0	0,0	0,0	5.476,5
	srpanj	504,7	20.669,4	0,80	0,0	0,0	0,0	4.370,8
	kolovoz	605,3	21.540,2	0,94	0,0	0,0	0,0	3.639,2
	rujan	424,6	21.862,5	0,64	0,0	0,0	0,0	4.666,5
	listopad	409,1	21.124,8	0,61	0,0	0,0	0,0	4.721,6
	studeni	354,4	20.976,2	0,52	0,0	0,0	0,0	5.014,3
2006.	prosinac	672,5	20.493,4	0,96	0,2	0,0	0,0	4.163,3
2006.	siječanj	579,6	18.833,0	0,80	0,1	0,0	0,0	5.954,5

obračunatog na osnovi deviznih sredstava nerezidenata i deviznih sredstava primljenih od pravnih osoba u posebnom odnosu prema banci iznosi 100%, a postotak izdvajanja preostalog deviznog dijela obvezne pričuve iznosi 60%.

U stupcu 10 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije svih oblika kunkskih imobiliziranih sredstava, koja uključuju obračunatu obveznu pričuvu i ostale obvezne depozite kod HNB-a.

U stupcu 11 iskazuje se vagana prosječna stopa remuneracije na izdvojena sredstva u stranoj valuti uključujući sredstva granične obvezne pričuve (od kolovoza 2004. godine). Od lipnja 2005. godine Hrvatska narodna banka plaća naknadu po stopi koja je za izdvojena sredstva u američkim dolarima jednaka 50% *U.S. Federal Funds Target Rate*, a u eurima 50% *ECB Minimum Bid Refinance Rate* na dan izdvajanja deviznog dijela obvezne pričuve.

Tablica F4: Indikatori likvidnosti banaka

U tablici se iskazuju mjesečni prosjeci dnevnih stanja nekih indikatora likvidnosti banaka. Štedionice se uključuju od srpnja 1999. godine.

Stupac 3 iskazuje slobodna novčana sredstva u kunama, definirana kao ukupna novčana sredstva banke (na računu za namirenje i u blagajni) umanjena za minimalno prosječno stanje na računu za namirenje i u blagajni, propisano instrumentima Hrvatske narodne banke.

U stupcu 4 iskazuju se slobodna novčana sredstva u stranoj valu-

ti, definirana kao sredstva za održavanje obvezne pričuve u stranoj valuti (efektivni strani novac i čekovi u stranoj valuti, likvidna devizna potraživanja na računima kod prvoklasnih inozemnih banaka i blagajnički zapisi u stranoj valuti) umanjena za minimalno potrebno stanje tih sredstava u istom razdoblju.

U stupcu 5 iskazuje se stopa primarne likvidnosti kao postotni udio mjesečnoga prosjeka dnevnih stanja slobodnih novčanih sredstava u kunama (stupac 3) u mjesečnom prosjeku dnevnih stanja depozita koji čine osnovicu za obračun obvezne pričuve.

U stupcu 6 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja korištenih sekundarnih izvora likvidnosti. Sekundarni izvori likvidnosti obuhvaćaju: lombardne kredite (od prosinca 1994. godine), kratkoročne kredite za likvidnost (od veljače 1999. godine) te nepodmirene dospjele obveze prema Hrvatskoj narodnoj banci.

U stupcu 7 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u kunama (do prosinca 1994. godine taj je iznos bio umanjeno za dio dragovaljno upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke kojima su se banke služile za održavanje propisane minimalne likvidnosti).

U stupcu 8 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih blagajničkih zapisa Hrvatske narodne banke u stranoj valuti (u eurima i američkim dolarima).

U stupcu 9 iskazuje se mjesečni prosjek dnevnih stanja upisanih trezorskih zapisa Ministarstva financija u kunama. Do rujna 2002. iskazuje se diskontirana vrijednost trezorskih zapisa, a od listopada 2002. godine iskazuje se njihova nominalna vrijednost.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na tržištu novca		Kamatne stope na kunske kredite bez valutne klauzule									
		Na prekononočne kredite	Na ostale kredite	Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite						Na dugoročne kredite		
					Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	
							Ukupni prosjek	Okvirni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
1994.	prosinac	8,50	17,76	15,39	15,43	13,82	
1995.	prosinac	27,26	27,15	22,32	22,56	22,23	23,81	23,75	25,58	13,48	13,39	14,38	
1996.	prosinac	9,66	10,72	18,46	19,35	19,18	20,18	19,90	23,12	11,51	11,29	14,28	
1997.	prosinac	8,46	9,49	14,06	14,12	13,17	19,26	19,34	18,11	13,24	12,98	13,75	
1998.	prosinac	10,00	15,91	16,06	16,22	14,89	20,77	20,80	19,92	11,73	11,48	13,16	
1999.	prosinac	9,92	12,78	13,54	13,52	10,55	20,83	20,84	20,39	15,14	15,31	14,16	
2000.	prosinac	2,39	4,45	10,45	10,45	6,81	20,30	20,33	19,05	9,90	9,64	12,97	
2001.	prosinac	2,49	2,18	9,51	9,49	5,43	18,81	18,85	14,88	11,42	10,06	13,14	
2002.	prosinac	1,58	1,89	10,91	11,24	7,44	15,16	15,28	9,84	7,32	6,48	7,88	
2003.	prosinac	5,47	7,02	11,45	11,80	8,02	14,89	15,01	12,38	8,51	6,14	10,69	
2004.	prosinac	3,55	6,02	11,44	11,71	8,33	14,19	14,27	12,29	9,31	6,90	11,16	
2005.	veljača	2,55	4,94	11,88	12,03	8,31	14,05	14,27	9,81	9,97	6,68	10,88	
	ožujak	2,04	5,60	11,82	12,08	8,37	14,16	14,25	11,93	9,24	6,42	11,33	
	travanj	0,89	5,14	11,57	11,79	8,21	13,74	14,02	9,50	10,07	6,30	11,62	
	svibanj	0,77	4,50	11,38	11,44	7,95	13,43	14,15	6,96	10,66	6,13	11,63	
	lipanj	1,96	5,01	11,21	11,26	8,19	13,00	13,86	6,59	10,71	6,75	11,74	
	srpanj	3,38	4,50	11,42	11,52	8,16	13,39	13,89	7,51	10,21	7,43	11,25	
	kolovoz	5,55	5,19	11,17	11,32	7,85	13,32	13,88	7,26	9,38	5,38	11,34	
	rujan	1,83	4,21	10,66	10,72	8,01	12,04	13,86	5,47	9,98	6,26	11,32	
	listopad	2,12	3,84	10,95	10,98	7,98	12,35	13,92	5,41	10,30	6,89	11,22	
	studen	2,29	3,95	10,54	10,56	7,71	11,96	13,77	5,37	10,08	7,61	11,02	
prosinac	2,29	4,03	9,91	9,99	7,71	11,26	13,18	5,35	8,75	6,48	10,35		
2006.	siječanj	1,60	3,30	11,16	11,23	7,86	12,84	13,51	6,59	10,01	7,14	10,91	
Relativna važnost ^a		-	-	65,75	62,11	20,15	41,96	37,90	4,06	3,65	0,86	2,78	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Napomena: Zbog promjene metodologije statistike kamatnih stopa od 1. siječnja 2002. došlo je do loma u vremenskoj seriji, što se posebice odražava na kamatne stope prikazane u kolonama 5, 6 i 7. Naime, iz kratkoročnih kredita trgovačkim društvima isključeni su, između ostaloga, međubankovni krediti, odobravani uz relativno niske kamatne stope. Na porast kamatnih stopa utječe i metodologija ponderiranja, pri čemu se za sve komponente koriste iznosi novoodobrenih kredita, uz iznimku okvirnih kredita, za koje se kao ponder koriste knjigovodstvena stanja, a čiji je relativan udio novim obuhvatom porastao.

Tablica G1: Kamatne stope banaka na kunske kredite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite bez valutne klauzule odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Do veljače 1996. godine u stupcima 3 i 4 iskazuju se kamatne stope na međubankovnom tržištu novca, prema podacima Tržišta novca Zagreb. Od ožujka 1996. godine nadalje iskazuju se kamatne

stope na tržištu novca izračunate kao vagani mjesečni prosjek vaganih dnevnih stopa ostvarenih posebno u trgovini prekononočnim kreditima, a posebno u trgovini ostalim kreditima na Tržištu novca Zagreb. U razdoblju od svibnja 1998. godine do siječnja 2001. godine povrat kredita dobivenih na prekononočnom međubankovnom tržištu bio je osiguran sredstvima obvezne pričuve banaka izdvojene kod HNB-a. U stupcima od 5 do 13 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecem na zahtjev.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite bez valutne klauzule dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu, osim kamatnih stopa na okvirne kredite na žiroračunima i tekućim računima, za koje su vagani prosjeci izračunavani na osnovi stanja tih kredita na kraju izvještajnog mjeseca.

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske kredite s valutnom klauzulom									Kamatne stope na kredite u eurima			
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite			Na dugoročne kredite					Ukupni prosjek	Na kratkoročne kredite	Na dugoročne kredite	
			Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu	Ukupni prosjek	Trgovačkim društvima	Stanovništvu						
								Ukupni prosjek	Stambeni	Ostali				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1994.	prosinac	11,99	12,38	11,65
1995.	prosinac	19,56	21,62	21,09	18,10	14,33	15,79	10,48	17,18	19,06	12,27
1996.	prosinac	18,97	22,56	22,40	27,00	12,12	13,15	11,30	19,50	21,46	10,77
1997.	prosinac	14,40	16,92	17,00	14,02	12,25	13,00	11,02	13,61	14,95	9,71
1998.	prosinac	13,04	14,28	14,25	13,64	11,15	10,55	12,12	6,95	8,37	5,71
1999.	prosinac	12,53	13,66	13,54	17,21	10,81	10,46	11,65	6,75	7,43	6,07
2000.	prosinac	10,74	11,17	11,10	13,59	10,52	9,41	11,64	7,70	7,49	8,05
2001.	prosinac	9,29	9,45	9,45	11,30	9,20	7,52	10,79	5,94	5,70	7,27
2002.	prosinac	8,25	9,34	8,72	11,37	7,98	6,37	9,50	7,42	10,11	5,91	6,66	5,44
2003.	prosinac	7,07	7,21	7,00	8,66	7,03	5,76	8,04	6,02	9,70	5,62	6,22	5,18
2004.	prosinac	6,89	7,25	7,09	8,47	6,77	5,55	7,73	5,71	8,79	5,34	5,92	4,83
2005.	veljača	6,89	6,95	6,80	7,92	6,87	5,66	7,52	5,52	8,42	5,46	6,22	4,65
	ožujak	7,44	6,86	6,72	7,65	7,55	4,97	8,31	5,44	8,79	5,47	5,80	5,03
	travanj	6,92	7,11	7,04	7,50	6,89	5,64	7,38	6,33	8,41	5,53	5,85	5,21
	svibanj	6,71	6,73	6,62	7,54	6,70	5,24	7,43	5,30	8,34	5,31	5,33	5,25
	lipanj	6,60	6,56	6,49	6,94	6,62	5,47	7,22	5,14	8,21	5,20	5,62	4,64
	srpanj	6,29	6,09	5,96	7,16	6,36	5,22	7,06	5,02	8,05	5,13	5,14	5,09
	kolovoz	6,67	6,78	6,77	6,84	6,63	5,40	7,22	5,03	8,51	4,71	6,10	4,15
	rujan	6,68	6,69	6,59	7,37	6,68	5,42	7,40	5,14	8,56	5,01	5,78	4,33
	listopad	6,46	6,27	6,22	6,87	6,54	5,09	7,27	5,04	8,36	4,94	5,28	4,38
	studenj	6,49	6,73	6,64	7,38	6,42	5,36	7,12	5,01	8,20	4,84	4,94	4,70
	prosinac	6,17	6,48	6,34	7,65	6,07	5,18	6,95	5,00	8,10	5,29	5,28	5,30
2006.	siječanj	6,38	6,18	6,01	7,59	6,44	5,54	7,03	4,93	8,23	4,81	5,37	4,51
	Relativna važnost ^a	28,80	6,69	5,99	0,70	22,11	8,69	13,42	4,90	8,52	5,45	1,90	3,55

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije kredita u ukupnim kreditima puštenim u tečaj u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G2: Kamatne stope banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite odobrene u eurima, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske kredite s valutnom klauzulom i kredite u eurima (odnosno njemačkim markama) odobrene pravnim osobama (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima odobrene samo trgovačkim društvima i stanovništvu, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama banaka na kunske kredite s valutnom klauzulom i na kredite u eurima dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka. Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka su iznosi kredita koji su uz pripadajuću kamatnu stopu pušteni u tečaj u izvještajnom mjesecu.

U stupcima od 3 do 11 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka razvrstani prema ročnosti i prema sektorima, pri čemu kamatne stope na kratkoročne kredite trgovačkim društvima uključuju i kamatne stope na kredite s dospijecom na zahtjev.

Kamatne stope na kredite odobrene u eurima, prikazane u stupcima 12, 13 i 14, odnose se do prosinca 2001. godine na kredite puštene u tečaj u njemačkim markama u izvještajnom mjesecu, a od siječnja 2002. godine na kredite puštene u tečaj u eurima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunate po tekućem tečaju. Krediti pušteni u tečaj u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni ovom tablicom.

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na kunske depozite bez valutne klauzule								
		Ukupni prosjek	Na žiroračunima i tekućim računima	Ukupni prosjek	Na oročene depozite			Na dugoročne depozite		
					Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava	Ukupni prosjek	Stanovništva	Trgovačkih društava
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1994.	prosinac	5,03	3,55	9,65
1995.	prosinac	6,10	3,88	13,65	13,80	10,56	14,28	9,88	10,67	9,62
1996.	prosinac	4,15	2,19	10,19	10,11	9,84	10,26	12,36	15,49	9,88
1997.	prosinac	4,35	2,19	9,10	9,08	9,30	8,96	9,48	11,24	8,06
1998.	prosinac	4,11	2,31	7,73	7,63	9,47	7,15	10,19	10,72	9,56
1999.	prosinac	4,27	2,24	8,87	8,79	9,62	8,38	10,96	11,56	10,18
2000.	prosinac	3,40	1,64	7,20	7,13	7,44	7,03	8,89	9,19	8,63
2001.	prosinac	2,76	1,40	5,68	5,60	6,35	5,38	7,35	7,93	6,70
2002.	prosinac	1,55	0,94	3,64	3,53	4,39	2,86	6,05	7,24	3,23
2003.	prosinac	1,66	0,75	4,46	4,46	3,62	4,69	4,58	4,90	2,82
2004.	prosinac	1,83	0,74	4,11	4,11	3,93	4,13	4,10	4,65	3,30
2005.	veljača	1,73	0,74	4,05	4,06	4,04	4,06	3,73	4,39	2,74
	ožujak	1,75	0,74	3,87	3,87	3,90	3,86	4,03	4,93	2,99
	travanj	1,70	0,73	3,46	3,44	3,98	3,32	4,09	4,97	2,78
	svibanj	1,66	0,72	3,34	3,31	3,94	3,17	4,53	5,17	4,01
	lipanj	1,72	0,70	3,55	3,54	4,01	3,45	4,04	4,88	3,34
	srpanj	1,68	0,62	3,92	3,91	4,00	3,90	4,18	5,29	2,93
	kolovoz	1,83	0,63	4,78	4,79	3,99	4,90	4,09	4,97	2,95
	rujan	1,73	0,63	3,93	3,93	4,01	3,92	4,04	5,03	2,94
	listopad	1,69	0,64	3,66	3,65	3,98	3,60	3,91	4,95	3,01
	studenj	1,71	0,63	3,60	3,56	3,97	3,47	4,86	5,73	3,70
	prosinac	1,58	0,61	3,36	3,34	3,89	3,23	4,12	5,04	3,49
2006.	siječanj	1,56	0,61	3,20	3,17	4,00	2,98	4,35	5,09	3,50
Relativna važnost ^a		45,25	31,25	10,62	10,37	1,99	8,37	0,25	0,14	0,12

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G3: Kamatne stope banaka na kunske depozite bez valutne klauzule

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite bez valutne klauzule primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite bez valutne klauzule banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite (depozite na žiroračunima i tekućim

računima, štedne depozite stanovništva po viđenju i oročene depozite) bez valutne klauzule. U stupcu 4 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na depozite na žiroračunima i tekućim računima trgovačkih društava bez valutne klauzule (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcu 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne oročene depozite bez valutne klauzule.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita bez valutne klauzule su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod žiroračuna i tekućih računa osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite bez valutne klauzule (stupac 3) sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Kunski i devizni depoziti koji služe kao polog za odobravanje kredita obuhvaćeni su podacima u tablici, dok se ograničeni depoziti (sredstva deponirana za plaćanje uvoza i ostali ograničeni depoziti) ne uključuju u izračunavanje vaganih prosjeka.

Tablica G4a: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom				Kamatne stope na devizne depozite					
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite	Na dugoročne depozite	Ukupni prosjek	Na štedne depozite po viđenju					
						Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		
							EUR	USD	EUR	USD	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	
1994.	prosinac	6,95	
1995.	prosinac	12,69	11,46	19,36	4,57	2,82	3,53	4,20	1,10	1,53	
1996.	prosinac	9,46	9,56	8,80	5,09	1,44	1,32	1,95	1,47	1,39	
1997.	prosinac	7,63	7,24	11,77	4,77	1,75	1,89	2,43	0,83	1,40	
1998.	prosinac	7,47	7,67	5,58	3,98	2,09	2,38	2,40	0,72	0,74	
1999.	prosinac	6,62	6,91	1,10	4,23	1,80	1,95	2,04	0,78	1,30	
2000.	prosinac	5,54	5,94	2,16	3,47	1,03	0,99	1,23	0,65	1,29	
2001.	prosinac	4,58	4,92	2,56	2,60	0,71	0,71	0,81	0,82	0,40	
2002.	prosinac	2,92	3,45	1,48	2,55	0,50	0,52	0,41	0,52	0,38	
2003.	prosinac	3,48	3,74	5,55	2,22	0,31	0,35	0,23	0,23	0,15	
2004.	prosinac	4,17	3,61	5,19	2,65	0,31	0,34	0,22	0,22	0,21	
2005.	veljača	4,24	3,74	4,98	2,65	0,29	0,32	0,21	0,24	0,27	
	ožujak	4,31	3,69	5,27	2,67	0,29	0,31	0,21	0,24	0,31	
	travanj	4,19	3,61	4,80	2,70	0,29	0,31	0,21	0,24	0,40	
	svibanj	4,13	3,66	4,64	2,67	0,29	0,30	0,21	0,27	0,41	
	lipanj	3,86	3,54	3,82	2,55	0,30	0,30	0,21	0,31	0,47	
	srpanj	4,00	3,41	4,53	2,53	0,27	0,27	0,18	0,31	0,47	
	kolovoz	4,05	3,59	4,83	2,53	0,28	0,27	0,18	0,33	0,50	
	rujan	4,03	3,54	4,66	2,45	0,26	0,26	0,18	0,29	0,59	
	listopad	4,01	3,51	4,71	2,54	0,26	0,26	0,18	0,25	0,58	
	studen	4,06	3,71	4,68	2,50	0,30	0,32	0,17	0,30	0,59	
2006.	prosinac	3,99	3,63	4,77	2,61	0,27	0,27	0,17	0,27	0,76	
	siječanj	3,97 ^b	3,50	4,75	2,65	0,26	0,25	0,17	0,32	0,63	
Relativna važnost ^a		2,47	1,90	0,55	52,28	27,21	19,10	3,11	4,28	0,71	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici); ^b Od ukupnog iznosa depozita na koje se odnosi ova kamatna stopa, 15,04 posto odnosi se na trgovačka društva.

Tablica G4 a i b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite

U tablici se iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite, iskazani na godišnjoj razini.

Do prosinca 2001. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka (bez štedionica) na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od pravnih osoba (koje su uključivale trgovačka društva, javni sektor, financijske institucije, neprofitne organizacije i nerezidente) i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Od siječnja 2002. godine iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite primljene od trgovačkih društava i stanovništva, iskazani na godišnjoj razini.

Podaci o kamatnim stopama na kunske depozite s valutnom klauzulom i devizne depozite banaka dobiveni su na osnovi redovitih izvješća banaka.

U stupcu 3 iskazuju se vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kunske štedne depozite po viđenju i oročene depozite s valutnom klauzulom trgovačkih društava (do prosinca 2001. godine pravnih osoba) i stanovništva, dok se u stupcima 4 i 5 iskazuju vagani prosjeci mjesečnih kamatnih stopa na kratkoročne odnosno dugoročne oročene depozite.

Kamatne stope na devizne depozite odnose se do prosinca 2001. godine na depozite primljene u njemačkim markama i američkim dolarima, dok se od siječnja 2002. godine odnose na depozite prim-

ljene u eurima i američkim dolarima, pri čemu se vagani prosjeci izračunavaju na osnovi njihove protuvrijednosti u kunama, obračunavane po tekućem tečaju. Depoziti primljeni u ostalim stranim valutama nisu obuhvaćeni podacima iskazanim u ovoj tablici.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka kod kunskih oročenih depozita s valutnom klauzulom i oročenih deviznih depozita su iznosi primljeni tijekom izvještajnog mjeseca, dok su kod štednih depozita po viđenju s valutnom klauzulom osnova za izračunavanje vaganih prosjeka knjigovodstvena stanja tih depozita na kraju izvještajnog mjeseca. Pri izračunavanju prosječnih kamatnih stopa na ukupne kunske depozite s valutnom klauzulom (stupac 3), od siječnja 2002. godine sve su komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Prosječna kamatna stopa na ukupne devizne depozite, prikazana u stupcu 6, odnosi se na vagani prosjek mjesečnih kamatnih stopa na štedne depozite po viđenju i na oročene depozite s valutnom klauzulom, pri čemu su sve komponente vagane na osnovi stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne štedne depozite po viđenju (stupac 7) su stanja pripadajućih depozita na kraju izvještajnog razdoblja.

Osnova za izračunavanje vaganih prosjeka mjesečnih kamatnih stopa na ukupne devizne oročene depozite (stupac 12) su iznosi pripadajućih depozita koji su primljeni tijekom izvještajnog mjeseca. Isto se odnosi i na vagane prosjeke mjesečnih kamatnih stopa na ukupne kratkoročne devizne oročene depozite (stupac 13) i na ukupne dugoročne devizne oročene depozite (stupac 18).

Tablica G4b: Kamatne stope banaka na kunske depozite s valutnom klauzulom i na devizne depozite

mjesečne vagane prosječne kamatne stope, u postocima na godišnjoj razini

Godina	Mjesec	Kamatne stope na devizne depozite											
		Na oročene depozite											
		Ukupni prosjek	Na kratkoročne depozite				Ukupni prosjek	Na dugoročne depozite					
			Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		Ukupni prosjek	Stanovništva		Trgovačkih društava		
12	13	EUR		USD	EUR	USD	18		19	USD	EUR	USD	
1994.	prosinac
1995.	prosinac	6,83	6,66	7,10	6,97	5,86	6,68	8,73	8,78	8,81	3,27	4,50	
1996.	prosinac	7,77	6,95	5,65	6,21	9,86	5,47	12,24	7,71	7,97	19,92	1,50	
1997.	prosinac	6,36	6,07	6,03	6,42	5,09	7,10	7,32	7,87	8,71	5,09	6,76	
1998.	prosinac	4,89	4,49	5,42	6,16	2,84	5,37	7,29	7,68	8,59	4,93	6,92	
1999.	prosinac	5,43	5,17	4,93	6,39	3,97	6,00	6,59	6,64	8,09	3,66	6,77	
2000.	prosinac	4,57	4,36	3,65	5,15	4,59	6,62	5,56	5,17	6,61	5,97	8,53	
2001.	prosinac	3,54	3,35	3,42	3,23	3,60	2,44	4,59	4,72	4,42	4,58	0,23	
2002.	prosinac	3,13	2,96	3,27	2,21	2,89	1,43	4,59	4,69	3,84	3,46	2,30	
2003.	prosinac	2,64	2,46	2,83	1,65	2,29	1,08	3,69	4,71	3,13	2,85	1,64	
2004.	prosinac	2,85	2,65	3,01	1,69	2,46	2,28	4,20	4,85	3,13	3,61	2,65	
2005.	veljača	2,89	2,72	3,05	1,76	2,47	2,50	4,60	4,84	3,23	3,39	1,57	
	ožujak	2,82	2,67	3,03	1,73	2,37	2,73	4,47	4,79	2,92	2,95	3,47	
	travanj	3,05	2,83	3,02	1,75	2,45	3,30	4,18	4,81	2,83	3,77	4,69	
	svibanj	3,02	2,87	3,05	1,70	2,69	3,04	4,60	4,78	3,00	3,71	5,95	
	lipanj	2,86	2,79	3,02	1,74	2,42	3,12	3,61	3,91	1,62	3,65	2,20	
	srpanj	2,93	2,79	3,04	1,75	2,40	3,32	3,63	4,05	1,54	3,47	3,20	
	kolovoz	2,99	2,91	3,11	1,73	2,44	3,60	3,71	4,01	1,52	3,40	0,79	
	rujan	2,88	2,84	3,02	1,71	2,36	3,72	3,22	3,26	2,64	3,31	4,02	
	listopad	2,95	2,84	3,04	1,93	2,40	3,96	3,47	4,08	0,91	3,67	4,01	
	studen	2,91	2,86	3,02	1,80	2,51	3,98	3,45	3,48	3,05	3,13	4,31	
2006.	prosinac	3,07	2,94	2,99	1,76	2,63	4,34	3,69	4,25	0,48	4,39	-	
2006.	sjječanj	3,22	2,99	2,97	1,77	2,62	4,46	4,34	4,30	1,38	4,77	2,25	
Relativna važnost ^a		25,08	20,82	9,51	1,02	7,46	2,84	4,26	1,76	0,30	2,20	0,00	

^a Relativna važnost izračunava se kao postotni udio pripadne kategorije depozita u ukupnim depozitima primljenim u izvještajnom mjesecu (prema podacima za posljednje izvještajno razdoblje obuhvaćeno u tablici).

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

u milijunima EUR, tekući tečaj

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.	
						III.	VI.	IX.	XII. ^b	I.	II. ^a
A. Kupnja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	3.316,4	5.012,4	4.727,8	6.433,1	7.465,3	705,1	762,0	723,4	1.137,9	737,2	1.065,2
2. Fizičke osobe	2.549,2	3.339,9	3.342,6	3.571,6	3.934,4	298,0	436,3	505,7	484,2	350,4	390,6
2.1. Domaće fizičke osobe	2.021,1	2.684,5	2.842,0	3.103,3	3.586,1	289,5	407,8	475,2	478,2	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	528,0	655,4	500,7	468,2	348,3	8,5	28,5	30,5	6,0	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	546,6	695,6	1.122,5	616,9	1.024,7
4. Strane banke	–	–	697,9	1.430,6	1.426,2	421,8	146,5	173,9	234,5	148,1	180,9
5. Hrvatska narodna banka	168,2	481,7	294,3	438,3	33,0	–	–	–	–	–	–
Ukupno (1+2+3+4+5)	8.475,2	12.819,8	13.167,1	18.197,9	24.110,1	2.149,2	1.891,4	2.098,7	2.979,1	1.852,6	2.661,4
B. Prodaja stranih sredstava plaćanja											
1. Pravne osobe	5.414,8	8.534,2	9.029,3	10.852,4	11.280,3	1.230,7	1.188,6	1.283,0	1.239,9	1.075,3	1.164,8
2. Fizičke osobe	963,6	1.253,5	1.333,6	1.403,1	1.671,1	153,7	232,5	329,2	317,2	181,0	225,4
2.1. Domaće fizičke osobe	962,8	1.252,3	1.329,7	1.393,1	1.654,5	152,9	231,0	325,9	315,1	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	0,6	1,2	3,9	10,0	16,6	0,8	1,5	3,3	2,1	–	–
3. Domaće banke	2.441,4	3.985,8	4.104,5	6.324,4	10.799,3	724,4	546,6	695,6	1.122,5	616,9	1.024,7
4. Strane banke	–	–	334,3	765,3	1.001,1	122,4	74,9	55,6	238,0	163,6	117,3
5. Hrvatska narodna banka	284,2	915,7	745,3	84,5	543,2	108,5	85,4	–	161,9	–	118,6
Ukupno (1+2+3+4+5)	9.104,0	14.689,2	15.547,0	19.429,7	25.295,0	2.339,6	2.127,9	2.363,6	3.079,5	2.036,8	2.650,9
C. Neto kupnja stranih sredstava plaćanja banaka (A–B)											
1. Pravne osobe	–2.098,4	–3.521,8	–4.301,5	–4.419,4	–3.815,1	–525,5	–426,5	–559,6	–102,1	–338,1	–99,7
2. Fizičke osobe	1.585,6	2.086,4	2.009,0	2.168,4	2.263,3	144,2	203,8	176,5	167,1	169,4	165,2
2.1. Domaće fizičke osobe	1.058,3	1.432,2	1.512,3	1.710,2	1.931,6	136,6	176,8	149,3	163,1	–	–
2.2. Strane fizičke osobe	527,4	654,2	496,7	458,2	331,7	7,7	27,0	27,2	3,9	–	–
3. Strane banke	–	–	363,6	665,3	425,1	299,4	71,6	118,3	–3,5	–15,5	63,5
4. Hrvatska narodna banka	–116,0	–434,0	–451,0	353,8	–510,2	–108,5	–85,4	–	–161,9	–	–118,6
Ukupno (1+2+3+4)	–628,8	–1.869,4	–2.379,9	–1.231,8	–1.636,9	–190,4	–236,5	–264,9	–100,4	–184,2	10,5
Bilješka: Ostale transakcije Hrvatske narodne banke											
Kupnja stranih sredstava plaćanja	405,8	536,8	197,5	570,9	145,1	–	0,0	–	–	–	–
Prodaja stranih sredstava plaćanja	86,9	2,6	3,4	94,9	239,3	13,3	4,8	–	–	–	10,1

^a Preliminarni podaci. ^b Revidirani podaci.

Napomena: U razdoblju od siječnja 1994. do rujna 2001. godine sve transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja u izvješćima banaka dostavljenim HNB-u evidentirane su na osnovi realiziranih kupoprodaja bez obzira koliki je bio ugovoreni rok realizacije i u cijelosti su prenesene u sadržaj tablice o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja. Promjenom obuhvata izvješćivanja od 1. listopada 2001. izvješća sadrže podatke o ugovorenim kupoprodajama stranih sredstava plaćanja podijeljenim u promptne poslove, terminske poslove i swap-poslove. Na osnovi toga revidirani su podaci za 2002., 2003. i 2004. godinu, koji sada obuhvaćaju samo podatke o ugovorenim promptnim transakcijama kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja i u kojima strane banke više nisu uključene u grupu "pravne osobe".

Tablica G5: Trgovanje banaka stranim sredstvima plaćanja

Podaci o trgovanju banaka stranim sredstvima plaćanja obuhvaćaju promptne (spot) transakcije kupnje i prodaje stranih sredstava plaćanja na domaćem deviznom tržištu. Promptni poslovi su ugovorene transakcije kupoprodaje deviza koje se realiziraju najkasnije u roku od 48 sati.

Transakcije su klasificirane prema kategorijama sudionika (pravne i fizičke osobe, domaće i strane banke i Hrvatska narodna banka). Izvor podataka su izvješća banaka o trgovanju stranim sredstvima plaćanja i podaci iz statistike platnog prometa s inozemstvom.

Ostale transakcije HNB-a obuhvaćaju prodaje i kupnje stranih sredstava plaćanja koje Hrvatska narodna banka obavlja za Ministarstvo financija.

Tablica H1: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-489,9	-817,7	-2.097,2	-1.866,2	-1.446,7	-1.550,9	-1.129,9	2.262,7
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-1.448,7	-1.917,2	-3.249,4	-3.110,7	-2.638,5	-1.850,5	-1.451,0	1.993,2
1.1. Prihodi	9.788,6	11.272,5	11.583,7	13.587,1	14.891,1	2.309,0	3.866,5	6.681,9
1.2. Rashodi	-11.237,3	-13.189,7	-14.833,1	-16.697,8	-17.529,6	-4.159,5	-5.317,4	-4.688,7
2. Roba i usluge (3+4)	-1.028,9	-1.301,0	-2.675,6	-2.041,2	-2.012,8	-1.564,9	-921,0	2.125,1
2.1. Prihodi	9.411,3	10.800,1	11.125,4	13.137,6	14.239,8	2.176,1	3.682,1	6.512,9
2.2. Rashodi	-10.440,2	-12.101,1	-13.801,0	-15.178,7	-16.252,6	-3.741,0	-4.603,1	-4.387,8
3. Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.569,1	-2.049,3	-1.841,9
3.1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.523,5	1.891,1	1.843,8
3.2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-3.092,6	-3.940,5	-3.685,7
4. Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	4,2	1.128,4	3.967,0
4.1. Prihodi	4.442,0	5.481,3	5.832,3	7.565,9	7.636,7	652,6	1.791,0	4.669,1
4.2. Rashodi	-1.971,5	-2.178,5	-2.547,5	-2.632,8	-2.921,7	-648,4	-662,6	-702,2
5. Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.069,5	-625,7	-285,6	-530,0	-131,9
5.1. Prihodi	377,3	472,4	458,3	449,6	651,3	132,9	184,4	168,9
5.2. Rashodi	-797,2	-1.088,6	-1.032,1	-1.519,1	-1.277,0	-418,4	-714,3	-300,8
6. Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	299,6	321,1	269,5
6.1. Prihodi	1.195,5	1.333,3	1.453,2	1.538,7	1.584,6	401,1	427,1	388,0
6.2. Rashodi	-236,6	-233,8	-301,1	-294,2	-392,8	-101,5	-106,0	-118,5
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	1.244,5	1.050,9	2.731,9	2.996,5	2.269,0	1.188,7	1.283,9	-527,9
B1. Kapitalne transakcije	22,2	154,1	501,2	72,4	23,1	2,3	2,0	3,8
B2. Financijske transakcije, isklj. međ. pričuve	1.899,5	2.445,8	2.972,6	4.159,5	2.289,0	1.374,4	1.564,3	-599,2
1. Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	188,5	654,3	307,4
1.1. U inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-29,8	-53,3	-12,0
1.2. U Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	218,3	707,6	319,3
2. Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-433,8	-165,9	-415,4
2.1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	24,6	-174,5	-301,5
2.2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	-458,4	8,6	-113,9
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-88,4	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	30,9	453,0	2.815,5	1.595,3	1.346,8	1.708,1	1.075,9	-491,1
4.1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	1.005,8	301,4	-233,7
4.2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,1	1.801,5	702,3	774,5	-257,5
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-677,3	-1.549,0	-741,9	-1.235,5	-43,0	-188,1	-282,4	67,6
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-754,6	-233,3	-634,7	-1.130,3	-822,4	362,2	-154,0	-1.734,8

^a Preliminarni podaci.

Napomena: U poziciji neto pogreška i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablice H1 – H6: Platna bilanca

Platna bilanca Republike Hrvatske sistematičan je prikaz vrijednosti ekonomskih transakcija hrvatskih rezidenata s inozemstvom u određenom vremenskom razdoblju. Sastavlja se u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond (Priručnik za sastavljanje platne bilance, 5. izdanje, 1995.). Tri su vrste izvora podataka za sastavljanje platne bilance: 1. izvješća državnih institucija (Državnog zavoda za statistiku i Hrvatskog zavoda za zdravstveno osiguranje), 2. specijalizirana izvješća Hrvatske narodne banke (o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom, dužničkim odnosima s inozemstvom, monetarnoj statistici i međunarodnim pričuvama) te 3. procjene i statistička istraživanja koje provodi Hrvatska narodna banka.

Platna bilanca Republike Hrvatske iskazuje se u tri valute: u euru (EUR), u američkom dolaru (USD) i kuni (HRK). U sva tri slučaja koriste se isti izvori podataka i primjenjuju se ista načela obuhvata transakcija i kompiliranja pojedinih stavki. Izvorni podaci iskazani su u raznim valutama pa je vrijednost transakcija potrebno preračunati iz originalne valute u izvještajnu valutu upotrebom tečajeva s tečajnice Hrvatske narodne banke na jedan od sljedećih načina:

- primjenom srednjih tečajeva na dan transakcije,
- primjenom prosječnih mjesečnih ili tromjesečnih srednjih tečajeva kada nije poznat datum transakcije,
- primjenom tečaja na kraju razdoblja za izračun promjene vrijed-

nosti transakcija između dva razdoblja; iz stanja iskazanih na kraju razdoblja u originalnoj valuti izračunava se vrijednost promjene u originalnoj valuti, koja se primjenom prosječnoga srednjeg tečaja u promatranom razdoblju preračunava u vrijednost promjene u izvještajnoj valuti.

Stavke platne bilance koje se odnose na izvoz i uvoz robe slažu se od podataka Državnog zavoda za statistiku o ostvarenoj robnoj razmjeni Republike Hrvatske s inozemstvom. Ti se podaci u skladu s preporučenom metodologijom prilagođuju za obuhvat i klasifikaciju. U skladu s tom metodologijom, izvoz i uvoz robe iskazuju se u platnoj bilanci prema paritetu fob. Vrijednost izvoza prema tom paritetu već je sadržana u spomenutom izvješću DZS-a, dok se vrijednost uvoza prema paritetu fob procjenjuje uz pomoć istraživanja Hrvatske narodne banke koje se provodi na stratificiranom uzorku uvoznika, na osnovi čijih se rezultata procjenjuje udio usluga prijevoza i osiguranja za koji se umanjuje originalna vrijednost uvoza prema paritetu cif iz navedenog izvješća DZS-a. U razdoblju od 1993. do 2001. godine taj je udio iznosio 7,10% (procijenjen samo na uzorku najvećih i velikih uvoznika), dok od 2002. godine on iznosi 3,73%. U razdoblju od 1993. do 1996. vrijednost uvoza dopunjavala se procjenom uvoza u slobodne carinske zone, koji je od 1997. uključen u statistiku robne razmjene. Od 1996. godine izvoz i uvoz robe dopunjuju se podacima o popravcima robe i opskrbi brodova i zrakoplova u pomorskim i zračnim lukama. Osim toga, od 1999. godine, na osnovi rezultata istraživanja o potrošnji inozemnih

Tablica H2: Platna bilanca – roba i usluge

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Roba	-3.499,4	-4.603,8	-5.960,3	-6.974,2	-6.727,8	-1.569,1	-2.049,3	-1.841,9
1. Prihodi	4.969,3	5.318,8	5.293,1	5.571,7	6.603,1	1.523,5	1.891,1	1.843,8
1.1. Izvoz (fob) u vanjskotrgovinskoj statistici	4.821,6	5.214,1	5.188,2	5.464,4	6.453,8	1.492,8	1.845,5	1.804,9
1.1. Prilagodbe za obuhvat	147,7	104,7	105,0	107,3	149,3	30,7	45,6	38,9
2. Rashodi	-8.468,6	-9.922,6	-11.253,5	-12.545,9	-13.330,9	-3.092,6	-3.940,5	-3.685,7
2.1. Uvoz (cif) u vanjskotrgovinskoj statistici	-8.597,5	-10.244,8	-11.327,0	-12.538,0	-13.354,4	-3.097,1	-4.017,2	-3.742,4
2.2. Prilagodbe za obuhvat	-481,5	-405,3	-348,9	-475,6	-474,7	-111,1	-73,1	-82,9
2.3. Prilagodbe za klasifikaciju	610,4	727,4	422,5	467,7	498,1	115,5	149,8	139,6
Usluge	2.470,5	3.302,8	3.284,8	4.933,0	4.715,0	4,2	1.128,4	3.967,0
1. Prijevoz	195,2	186,1	172,0	252,2	245,5	71,0	107,9	127,8
1.1. Prihodi	606,3	658,6	622,8	696,3	791,3	172,6	237,7	265,4
1.2. Rashodi	-411,1	-472,5	-450,8	-444,1	-545,8	-101,7	-129,8	-137,6
2. Putovanja – turizam	2.399,5	3.072,9	3.138,6	4.976,6	4.822,3	53,4	1.128,3	3.889,9
2.1. Prihodi	3.011,8	3.749,3	3.960,8	5.572,7	5.505,6	214,4	1.274,3	4.075,5
2.1.1. Poslovni razlozi	288,1	305,8	341,2	260,9	328,2	43,5	157,7	211,3
2.1.2. Osobni razlozi	2.723,7	3.443,6	3.619,7	5.311,8	5.177,4	170,9	1.116,6	3.864,3
2.2. Rashodi	-612,3	-676,5	-822,2	-596,1	-683,3	-161,0	-146,0	-185,6
2.2.1. Poslovni razlozi	-281,2	-322,7	-482,6	-292,3	-297,3	-66,2	-72,7	-77,2
2.2.2. Osobni razlozi	-331,1	-353,8	-339,6	-303,8	-386,0	-94,8	-73,3	-108,5
3. Ostale usluge	-124,2	43,9	-25,9	-295,8	-352,7	-120,1	-107,9	-50,7
3.1. Prihodi	824,0	1.073,4	1.248,6	1.296,9	1.339,8	265,6	278,9	328,2
3.2. Rashodi	-948,1	-1.029,5	-1.274,5	-1.592,7	-1.692,5	-385,7	-386,8	-378,9

^a Preliminarni podaci.

putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu, stavka izvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe prodane stranim putnicima i turistima i iznesene iz Republike Hrvatske, a stavka uvoza robe dopunjuje se procijenjenom vrijednošću robe koju su hrvatski građani osobno uvezli iz susjednih zemalja (troškovi za tzv. shopping).

Na računu usluga zasebno se vode usluge prijevoza, putovanja – turizma i ostale usluge. Prihodi i rashodi s osnove usluga prijevoza su u razdoblju od 1993. do 1998. preuzimani iz evidencije platnog prometa s inozemstvom. Počevši od 1999. godine, prihodi i rashodi s osnove prijevoza robe i putnika, kao i vrijednost pratećih usluga, koji zajedno čine ukupnu vrijednost tih usluga, sastavljaju se na osnovi rezultata Istraživanja o transakcijama povezanim s uslugama međunarodnog prijevoza, što ga provodi HNB. Zbog izrazito velike populacije cestovnih prijevoznika, prihodi i rashodi s osnove cestovnog prijevoza ne preuzimaju se iz toga istraživanja, nego se sastavljaju upotrebom podataka o ostvarenom platnom prometu s inozemstvom. Kod usluge prijevoza robe rashodi se dopunjuju dijelom troškova prijevoza i osiguranja koji se odnosi na uvoz robe koji pripada nerezidentima, a koji se procjenjuje na osnovi svođenja vrijednosti uvoza prema paritetu cif na vrijednost uvoza prema paritetu fob.

Prihodi od usluga pruženih stranim putnicima i turistima, kao i rashodi koje su domaći putnici i turisti imali u inozemstvu prikazuju se na poziciji Putovanja – turizam. U razdoblju od 1993. do 1998. ta se pozicija procjenjivala upotrebom različitih izvora podataka koji nisu osiguravali potpuni obuhvat u skladu s preporučenom metodologijom, pa je stoga Hrvatska narodna banka od druge polovice 1998. godine počela provoditi Istraživanje o potrošnji inozemnih putnika u Hrvatskoj i domaćih putnika u inozemstvu i koristiti se njegovim rezultatima pri kompilaciji stavaka na poziciji Putovanja – turizam. Od početka 1999. godine rezultati toga istraživanja, koje se zasniva na anketiranju putnika (stratificirani uzorak) na graničnim prijelazima, kombiniraju se s podacima Ministarstva unutarnjih poslova o ukupnom broju stranih i domaćih putnika te s podacima o

distribuciji stranih putnika prema državama iz priopćenja o turizmu Državnog zavoda za statistiku kako bi se procijenile odgovarajuće stavke platne bilance.

Pozicija Ostale usluge sastavlja se upotrebom različitih izvora podataka: osim prihoda i rashoda koji se odnose na usluge osiguranja i komunikacijske usluge, koji se od 2001. utvrđuju uz pomoć specijaliziranih statističkih istraživanja HNB-a, vrijednosti svih ostalih usluga preuzimaju se iz statistike ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom.

Na računu dohotka transakcije se raspoređuju u četiri osnovne grupe. Stavka Naknade zaposlenima sastavlja se na osnovi ostvarenoga platnog prometa s inozemstvom. Dohoci od izravnih ulaganja, portfeljnih ulaganja, odnosno ostalih ulaganja prikazuju se odvojeno. U okviru dohotka od izravnih ulaganja, koji se izračunava na osnovi Istraživanja Hrvatske narodne banke o izravnim i ostalim vlasničkim ulaganjima, posebno se iskazuje podatak o zadržanoj dobiti. Za razliku od podataka o dividendama, taj podatak ne postoji za razdoblje od 1993. do 1996. jer se onda nije posebno iskazivao. Na osnovi statističkih podataka o dužničkim odnosima s inozemstvom, počevši od 1997., dohodak od izravnih ulaganja uključuje i podatke o kamatama za kreditne odnose između vlasnički izravno povezanih rezidenata i nerezidenata. Dohodak od vlasničkih portfeljnih ulaganja sastavlja se na osnovi istog istraživanja, dok se podaci o dohotku od dužničkih portfeljnih ulaganja sastavljaju od 1999. godine na osnovi plaćenog dohotka iz evidencije kreditnih odnosa s inozemstvom, koja obuhvaća i plaćanja koja se odnose na dužničke vrijednosne papire u vlasništvu nerezidenata. Dohodak od ostalih ulaganja obuhvaća sva plaćanja i naplate kamata prema evidenciji kreditnih odnosa s inozemstvom.

Tekući transferi odvojeno se prikazuju za sektor države i za ostale sektore. Evidencija platnog prometa s inozemstvom koristi se kao glavni izvor podataka o tekućim transferima za oba sektora. Osim poreza i trošarina, mirovina, te novčanih pomoći i darova, koji su uključeni u tekuće transfere oba sektora, sektor države obuhvaća još i podatke o međudržavnoj suradnji, a ostali sektori sadrže i podatke

Tablica H3: Platna bilanca – dohodak i tekući transferi

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Dohodak	-419,8	-616,2	-573,8	-1.074,1	-625,7	-285,6	-530,0	-131,9
1. Naknade zaposlenima	76,0	143,1	167,6	183,9	233,9	61,1	68,5	59,8
1.1. Prihodi	90,2	157,4	187,2	217,3	268,3	66,1	74,0	71,7
1.2. Rashodi	-14,2	-14,3	-19,5	-33,4	-34,4	-5,0	-5,5	-11,9
2. Dohodak od izravnih ulaganja	-154,1	-357,8	-353,4	-844,5	-431,7	-117,8	-475,0	-119,8
2.1. Prihodi	10,4	22,8	23,6	33,4	174,5	9,7	52,5	22,3
Od čega: Zadržana dobit	7,7	17,1	7,4	30,3	165,8	9,0	29,4	1,5
2.2. Rashodi	-164,5	-380,6	-377,1	-877,8	-606,2	-127,6	-527,5	-142,1
Od čega: Zadržana dobit	-87,3	-188,4	-161,8	-588,9	-292,8	-94,5	-416,7	-68,7
3. Dohodak od portfeljnih ulaganja	-188,1	-241,8	-214,8	-239,6	-256,6	-190,4	-53,8	-35,6
3.1. Prihodi	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2. Rashodi	-188,1	-241,9	-214,9	-239,6	-256,6	-190,4	-53,8	-35,6
4. Dohodak od ostalih ulaganja	-153,6	-159,6	-173,2	-173,9	-171,4	-38,4	-69,7	-36,3
4.1. Prihodi	276,7	292,2	247,4	194,4	208,4	57,1	57,9	75,0
4.2. Rashodi	-430,3	-451,8	-420,6	-368,3	-379,8	-95,4	-127,6	-111,2
Tekući transferi	958,9	1.099,5	1.152,2	1.244,5	1.191,8	299,6	321,1	269,5
1. Država	24,6	65,3	32,2	70,5	2,6	35,8	0,6	-18,8
1.1. Prihodi	129,4	142,7	143,4	213,1	180,1	80,3	49,9	44,4
1.2. Rashodi	-104,8	-77,4	-111,2	-142,6	-177,5	-44,5	-49,3	-63,2
2. Ostali sektori	934,3	1.034,2	1.120,0	1.174,0	1.189,2	263,9	320,5	288,2
2.1. Prihodi	1.066,1	1.190,6	1.309,8	1.325,6	1.404,5	320,8	377,2	343,5
2.2. Rashodi	-131,8	-156,4	-189,8	-151,6	-215,3	-56,9	-56,7	-55,3

^a Preliminarni podaci.

o radničkim doznakama. U tekuće se transfere kod sektora države također dodaju podaci o uvozu i izvozu robe bez plaćanja, koje dostavlja Državni zavod za statistiku. U razdoblju od 1993. do 1998. tekući transferi ostalih sektora obuhvaćali su i procjenu neregistriranih deviznih doznaka, koja je činila 15% pozitivne razlike između neklasificiranog priljeva i neklasificiranog odljeva sektora stanovništva. Od 1993. do drugog tromjesečja 1996. Hrvatska narodna banka procjenjivala je i dio odljeva s osnove tekućih transfera. Od 2002. priljevi i odljevi po tekućim transferima ostalih sektora dopunjuju se podacima specijaliziranoga statističkog istraživanja HNB-a o međunarodnim transakcijama povezanim s uslugama osiguranja.

Kapitalni račun zasniva se na evidenciji platnog prometa s inozemstvom, i to na onom njegovom dijelu koji se odnosi na transfere iseljenika. Osim toga, u kapitalni račun se uključuju i transferi koji se ne mogu klasificirati u tekuće transfere, kao što su alokacija zlata bivše SFRJ ili ulaganja u prava i patente.

Inozemna izravna ulaganja obuhvaćaju vlasnička ulaganja, zadržanu dobit i dužničke odnose između vlasnički povezanih rezidenata i nerezidenata. Izravna vlasnička ulaganja su ulaganja kojima strani vlasnik stječe najmanje 10% udjela u temeljnom kapitalu trgovačkog društva, bez obzira je li riječ o ulaganju rezidenta u inozemstvo ili nerezidenta u hrvatske rezidente. Istraživanje Hrvatske narodne banke o inozemnim izravnim ulaganjima započelo je 1997. godine kada su poduzeća obuhvaćena istraživanjem dostavila i podatke o izravnim vlasničkim ulaganjima za razdoblje od 1993. do 1996. godine. Za isto razdoblje ne postoje podaci o zadržanoj dobiti i ostalom kapitalu izravnih ulaganja u koji se klasificiraju svi dužnički odnosi između povezanih rezidenata i nerezidenata (osim za bankarski sektor) i koji su postali dostupni tek nakon početka provođenja spomenutog istraživanja. Od 1999. godine podaci o dužničkim odnosima unutar izravnih ulaganja prikupljaju se na osnovi evidencije dužničkih odnosa s inozemstvom.

Podaci o portfeljnim vlasničkim ulaganjima prikupljaju se iz tog izvora kao i podaci o izravnim vlasničkim ulaganjima. Portfeljna dužnička ulaganja obuhvaćaju sva ulaganja u kratkoročne i dugo-

ročne dužničke vrijednosne papire koja se ne mogu klasificirati u izravna ulaganja. U razdoblju od 1997. do 1998. ti su se podaci prikupljali istraživanjem Hrvatske narodne banke o izravnim i portfeljnim ulaganjima, dok se od 1999. godine koriste podaci o dužničkim odnosima s inozemstvom i podaci monetarne statistike za ulaganja banaka. Počevši od 2002. godine, ova se pozicija sastavlja i za investicijske fondove, a od 2004. i za mirovinske fondove.

Ostala ulaganja obuhvaćaju sva ostala nespomenuta dužnička ulaganja, osim ulaganja koja čine međunarodne pričuve. Ostala se ulaganja klasificiraju prema instrumentima, ročnosti i sektorima. Trgovinski krediti u razdoblju od 1996. do 2002. obuhvaćaju procjenu Hrvatske narodne banke za avansna plaćanja i odgode plaćanja koja je napravljena na osnovi uzorka najvećih i velikih uvoznika i izvoznika. Podaci o avansima procjenjuju se od 1996., dok se podaci o kratkoročnim odgodama plaćanja (najprije do 90 dana, zatim do 150 dana, a danas od 8 dana do 1 godine) prikupljaju od 1999. Od 2005. godine to je istraživanje zamijenjeno novim istraživanjem, a podatke za njega obvezna su dostavljati izabrana poduzeća bez obzira na svoju veličinu (stratificirani uzorak). Podaci o odgodama plaćanja s originalnim dospjećem dužim od godine dana preuzimaju se iz evidencije Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Krediti koje su rezidenti odobrili nerezidentima, odnosno inozemni krediti koje koriste rezidenti, a odobrili su ih nerezidenti, a koji se ne mogu svrstati u izravna ulaganja ili u trgovinske kredite, svrstani su prema institucionalnim sektorima i ročnosti u odgovarajuće pozicije ostalih ulaganja. Izvor podataka tih pozicija je evidencija Hrvatske narodne banke o kreditnim odnosima s inozemstvom. Pozicija valuta i depozita pokazuje potraživanja rezidenata od inozemstva za stranu efektivu i depozite koji se nalaze u stranim bankama, kao i obveze hrvatskih banaka za depozite u vlasništvo nerezidenata. Izvor podataka za sektore države i banaka je monetarna statistika, iz koje se na osnovi podataka o stanjima i valutnoj strukturi inozemne aktive i pasive procjenjuju transakcije iz kojih je uklonjen utjecaj tečaja. U razdoblju od 1993. do 1998. podaci o potraživanjima ostalih sektora na ovoj poziciji kompilirali su se na os-

Tablica H4: Platna bilanca – izravna i portfeljna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Izravna ulaganja	1.140,6	1.326,9	597,2	1.695,4	698,0	188,5	654,3	307,4
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	-1,5	-175,6	-597,8	-93,0	-280,9	-29,8	-53,3	-12,0
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	-38,1	-139,4	-594,1	-101,9	-254,8	-19,2	-39,3	-12,0
1.1.1. Sredstva	-38,6	-139,4	-597,0	-101,9	-255,4	-19,2	-39,3	-12,0
1.1.2. Obveze	0,5	0,0	2,9	0,0	0,5	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	36,6	-36,2	-3,7	8,9	-26,1	-10,6	-14,0	0,1
1.1.1. Sredstva	-11,0	5,5	-6,4	-12,8	-28,6	-1,7	-13,9	-0,4
1.2.2. Obveze	47,6	-41,7	2,7	21,7	2,5	-8,9	-0,1	0,5
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	1.142,1	1.502,5	1.195,1	1.788,4	979,0	218,3	707,6	319,3
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	835,6	1.087,8	873,8	1.345,1	604,0	398,7	542,4	201,7
2.1.1. Sredstva	-26,4	-8,0	0,0	-1,2	-25,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	862,0	1.095,8	873,8	1.346,4	629,0	398,7	542,4	201,8
2.2. Ostala ulaganja	306,5	414,7	321,2	443,3	375,0	-180,4	165,2	117,6
2.2.1. Sredstva	0,0	0,1	-0,3	-1,5	-12,2	-34,5	0,0	36,0
2.2.2. Obveze	306,5	414,5	321,6	444,8	387,1	-145,9	165,2	81,6
Portfeljna ulaganja	728,0	666,0	-440,2	868,8	244,2	-433,8	-165,9	-415,4
1. Sredstva	-25,0	-143,2	-650,6	121,3	-752,5	24,6	-174,5	-301,5
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,2	0,3	-78,4	-58,0	-32,9	-13,8	-60,8	-65,8
1.1.1. Država	0,0	0,0	-2,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Banke	-0,1	0,4	-2,8	0,3	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.3. Ostali sektori	-0,1	-0,1	-72,7	-58,3	-32,9	-13,8	-60,8	-65,8
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	-24,8	-143,5	-572,2	179,4	-719,6	38,4	-113,8	-235,7
1.2.1. Obveznice	-19,7	-128,8	-586,9	165,9	-585,0	30,9	-127,4	-229,5
1.2.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.1.2. Banke	-19,7	-128,8	-566,6	180,1	-592,9	25,6	-113,7	-201,6
1.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-20,3	-14,1	7,9	5,3	-13,6	-27,9
1.2.2. Instrumenti tržišta novca	-5,1	-14,8	14,7	13,5	-134,6	7,5	13,6	-6,2
1.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2.2. Banke	-5,1	-14,8	20,9	7,3	-134,7	7,5	13,6	-6,2
1.2.2.3. Ostali sektori	0,0	0,0	-6,2	6,2	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	753,0	809,2	210,4	747,5	996,7	-458,4	8,6	-113,9
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	-0,1	15,1	44,2	13,5	141,2	45,1	10,2	10,8
2.1.1. Banke	0,5	-5,2	4,7	-2,1	-0,8	-10,3	-6,5	4,0
2.1.2. Ostali sektori	-0,6	20,3	39,5	15,6	142,0	55,4	16,7	6,8
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	753,1	794,1	166,2	734,0	855,5	-503,5	-1,6	-124,7
2.2.1. Obveznice	762,1	774,2	197,2	700,0	889,3	-503,5	-1,6	-124,7
2.2.1.1. Država	762,1	774,2	67,2	527,3	417,8	-513,9	8,1	-114,7
2.2.1.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,4	2,5	2,0	0,0
2.2.1.3. Ostali sektori	0,0	0,0	130,0	172,6	27,2	7,8	-11,7	-10,1
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0
2.2.2.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.2. Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2.3. Ostali sektori	-9,0	19,9	-30,9	34,0	-33,8	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

novi procjene Hrvatske narodne banke koja se zasnivala na dijelu neto deviznog priljeva stanovništva koji nije klasificiran u tekuće transfere. Od 1999. godine ova pozicija sadrži samo podatke prema tromjesečnim podacima Banke za međunarodne namire, dok se podaci u četvrtom tromjesečju 2001. i prva dva tromjesečja 2002. odnose na efekt promjene valuta država članica EMU-a u euro.

U razdoblju od 1993. do 1998. procjena transakcija u pozicijama međunarodnih pričuva napravljena je tako da su promjene u originalnim valutama pretvorene u dolare primjenom prosječnih mjesečnih tečajeva valuta sadržanih u pričuvama. Promjene salda međunarodnih pričuva od 1999. godine izračunavaju se na osnovi računovodstvenih podataka Hrvatske narodne banke.

Tablica H5: Platna bilanca – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	30,9	453,0	2.815,5	1.595,2	1.346,7	1.708,1	1.075,9	-491,1
1. Sredstva	-1.040,4	394,3	451,9	-2.151,8	-454,7	1.005,8	301,4	-233,7
1.1. Trgovinski krediti	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	37,5	-15,5	-96,1
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
1.1.1.1. Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-0,3
1.1.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	100,1	57,9	-88,4	-167,2	-189,7	37,5	-15,5	-95,8
1.1.2.1. Dugoročni krediti	2,8	9,2	-16,3	-23,0	16,4	13,3	4,2	5,1
1.1.2.2. Kratkoročni krediti	97,3	48,7	-72,1	-144,1	-206,1	24,2	-19,6	-100,9
1.2. Krediti	-107,9	39,2	-54,7	-22,5	11,1	3,9	-16,1	-14,2
1.2.1. Država	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,1	0,0	0,6
1.2.1.1. Dugoročni krediti	0,0	-3,4	0,6	-1,0	-0,3	0,1	0,0	0,6
1.2.1.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Banke	1,7	-10,0	-22,0	4,3	6,1	1,3	-7,8	-6,5
1.2.2.1. Dugoročni krediti	1,9	-3,4	-16,5	5,0	7,0	1,3	-6,8	0,4
1.2.2.2. Kratkoročni krediti	-0,2	-6,6	-5,5	-0,6	-0,9	0,0	-1,1	-6,9
1.2.3. Ostali sektori	-109,6	52,6	-33,3	-25,9	5,3	2,5	-8,3	-8,3
1.2.3.1. Dugoročni krediti	-109,6	52,6	-33,2	-26,0	5,6	2,2	-8,6	-8,5
1.2.3.2. Kratkoročni krediti	0,0	0,0	-0,1	0,1	-0,4	0,3	0,3	0,2
1.3. Gotovina i depoziti	-1.032,6	297,3	594,9	-1.962,1	-276,1	964,4	332,9	-123,3
1.3.2. Država	-26,5	-18,1	-24,2	30,3	72,7	-68,6	53,3	-9,7
1.3.3. Banke	-964,2	-1.790,9	1.516,5	-1.964,5	-368,7	1.019,2	339,2	-113,7
1.3.4. Ostali sektori	-41,9	2.106,3	-897,4	-27,9	19,8	13,7	-59,5	0,0
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	1.071,3	58,7	2.363,6	3.747,0	1.801,5	702,3	774,5	-257,5
2.1. Trgovinski krediti	318,2	96,3	501,3	-226,9	-68,8	-7,1	104,1	-76,0
2.1.1. Država	-3,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.1. Dugoročni krediti	-0,5	1,2	-0,1	1,5	-0,3	-0,2	-0,1	-0,2
2.1.1.2. Kratkoročni krediti	-3,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	321,7	95,1	501,4	-228,4	-68,6	-6,9	104,3	-75,8
2.1.2.1. Dugoročni krediti	-13,8	-22,1	-1,2	-47,4	-31,1	7,7	0,4	9,7
2.1.2.2. Kratkoročni krediti	335,5	117,2	502,6	-181,0	-37,5	-14,6	103,9	-85,5
2.2. Krediti	873,0	-260,5	653,8	2.833,9	1.622,8	536,8	768,4	97,5
2.2.1. Hrvatska narodna banka	-16,9	-4,1	-177,2	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1. Krediti i zajmovi MMF-a	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.1. Povučena kreditna sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.1.2. Otplate	-31,5	-34,3	-129,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.1.2. Kratkoročni krediti	14,7	30,3	-47,6	354,2	-369,6	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	345,2	-212,2	433,9	502,9	406,5	-0,1	117,9	65,0
2.2.2.1. Dugoročni krediti	5,7	185,4	433,9	502,9	406,5	-0,1	117,9	65,0
2.2.2.1.1. Povučena kreditna sredstva	286,4	363,2	598,2	697,8	700,7	59,4	179,0	126,2
2.2.2.1.2. Otplate	-280,6	-177,8	-164,3	-194,9	-294,2	-59,5	-61,1	-61,2
2.2.2.2. Kratkoročni krediti	339,4	-397,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	117,0	87,2	79,3	1.005,7	625,1	327,1	306,3	-231,3
2.2.3.1. Dugoročni krediti	122,8	93,0	81,6	927,2	568,5	8,8	109,1	-166,1
2.2.3.1.1. Povučena kreditna sredstva	722,7	829,3	656,9	1.644,7	993,1	250,8	407,3	52,6
2.2.3.1.2. Otplate	-599,8	-736,3	-575,3	-717,5	-424,5	-241,9	-298,2	-218,7
2.2.3.2. Kratkoročni krediti	-5,8	-5,8	-2,3	78,5	56,6	318,3	197,3	-65,2
2.2.4. Ostali sektori	427,6	-131,5	317,8	971,2	960,7	209,8	344,2	263,7
2.2.4.1. Dugoročni krediti	534,2	-133,6	335,4	920,7	890,4	149,5	302,2	231,6
2.2.4.1.1. Povučena kreditna sredstva	1.107,1	818,1	1.326,0	1.898,1	1.943,5	314,4	541,6	518,7
2.2.4.1.2. Otplate	-572,9	-951,7	-990,7	-977,3	-1.053,1	-164,9	-239,4	-287,1
2.2.4.2. Kratkoročni krediti	-106,6	2,1	-17,6	50,4	70,3	60,3	42,0	32,1
2.3. Gotovina i depoziti	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	172,0	-98,8	-279,7
2.3.1. Država					0,0	50,0	-50,0	0,0
2.3.2. Banke	-119,8	223,0	1.209,4	1.140,7	244,5	122,0	-48,8	-279,7
2.4. Ostale obveze	0,0	-0,1	-0,9	-0,7	3,0	0,7	0,7	0,7

^a Preliminarni podaci.

Tablica H6: Platna bilanca – svodna tablica

u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
A. TEKUĆE TRANSAKCIJE (1+6)	-3.978,1	-6.083,1	-15.509,0	-14.210,5	-10.935,7	-11.538,5	-8.216,2	16.708,3
1. Roba, usluge i dohodak (2+5)	-11.291,6	-14.276,1	-24.285,8	-23.915,9	-20.221,2	-13.882,3	-10.670,4	14.627,1
1.1. Prihodi	74.468,0	84.083,8	85.563,6	102.461,4	111.062,5	17.336,6	28.384,9	49.139,0
1.2. Rashodi	-85.759,5	-98.359,9	-109.849,4	-126.377,3	-131.283,8	-31.218,9	-39.055,3	-34.511,9
2. Roba i usluge (3+4)	-8.043,7	-9.950,0	-20.004,4	-15.694,7	-15.516,8	-11.740,0	-6.776,3	15.589,3
2.1. Prihodi	71.592,3	80.321,0	82.188,2	99.169,2	106.198,2	16.338,2	27.031,0	47.896,0
2.2. Rashodi	-79.636,0	-90.270,9	-102.192,6	-114.863,9	-121.715,0	-28.078,2	-33.807,4	-32.306,7
3. Roba	-26.681,2	-34.323,1	-44.135,8	-52.782,7	-50.354,9	-11.767,7	-15.048,0	-13.560,5
3.1. Prihodi	37.909,7	39.695,8	39.198,3	42.167,2	49.480,4	11.439,5	13.893,5	13.576,2
3.2. Rashodi	-64.591,0	-74.018,9	-83.334,1	-94.949,9	-99.835,3	-23.207,2	-28.941,4	-27.136,7
4. Usluge	18.637,5	24.373,1	24.131,4	37.088,0	34.838,1	27,7	8.271,6	29.149,8
4.1. Prihodi	33.682,6	40.625,2	42.989,9	57.002,0	56.717,8	4.898,7	13.137,5	34.319,8
4.2. Rashodi	-15.045,0	-16.252,1	-18.858,5	-19.914,0	-21.879,7	-4.870,9	-4.865,9	-5.170,1
5. Dohodak	-3.247,9	-4.326,1	-4.281,4	-8.221,2	-4.704,5	-2.142,3	-3.894,0	-962,2
5.1. Prihodi	2.875,7	3.762,9	3.375,4	3.292,2	4.864,3	998,4	1.353,9	1.243,0
5.2. Rashodi	-6.123,5	-8.089,0	-7.656,8	-11.513,4	-9.568,8	-3.140,8	-5.247,9	-2.205,2
6. Tekući transferi	7.313,5	8.192,9	8.776,7	9.705,4	9.285,6	2.343,8	2.454,2	2.081,2
6.1. Prihodi	9.118,6	9.934,0	10.761,2	11.639,9	11.872,9	3.010,9	3.136,6	2.856,6
6.2. Rashodi	-1.805,1	-1.741,1	-1.984,4	-1.934,6	-2.587,4	-667,1	-682,4	-775,4
B. KAPITALNE I FINANCIJSKE TRANSAKCIJE	9.598,4	7.343,6	20.661,6	23.316,6	17.384,1	8.851,4	9.290,7	-3.862,3
B1. Kapitalne transakcije	170,1	1.145,1	3.695,6	546,9	172,8	17,5	14,7	27,6
B2. Financijske transakcije, isključujući međunarodne pričuve	14.614,7	17.695,5	22.454,5	32.122,1	17.547,8	10.244,7	11.349,6	-4.393,0
1. Izravna ulaganja	8.738,8	9.839,3	4.888,5	13.293,9	5.465,0	1.280,3	4.665,2	2.267,3
1.1. U inozemstvo	-22,1	-1.278,4	-4.419,4	-713,8	-2.091,6	-223,4	-399,4	-88,6
1.2. U Hrvatsku	8.761,0	11.117,7	9.307,9	14.007,7	7.556,7	1.503,7	5.064,6	2.355,9
2. Portfeljna ulaganja	5.658,7	4.978,9	-3.227,3	6.669,8	1.744,6	-3.202,9	-1.215,2	-3.048,2
2.1. Sredstva	-189,8	-1.081,7	-4.839,8	936,8	-5.688,0	185,7	-1.277,3	-2.213,2
2.2. Obveze	5.848,4	6.060,6	1.612,6	5.733,0	7.432,5	-3.388,6	62,1	-834,9
3. Financijski derivati	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	-659,4	0,0	0,0
4. Ostala ulaganja	217,2	2.877,2	20.793,3	12.158,4	10.338,1	12.826,7	7.899,6	-3.612,2
4.1. Sredstva	-7.942,6	2.569,6	3.261,5	-16.361,3	-3.343,3	7.586,9	2.219,9	-1.714,0
4.2. Obveze	8.159,8	307,6	17.531,8	28.519,7	13.681,4	5.239,7	5.679,8	-1.898,1
B3. Međunarodne pričuve HNB-a	-5.186,4	-11.497,0	-5.488,5	-9.352,4	-336,5	-1.410,8	-2.073,6	503,1
C. NETO POGREŠKE I PROPUSTI	-5.620,3	-1.260,4	-5.152,6	-9.106,1	-6.448,4	2.687,1	-1.074,6	-12.846,0

^a Preliminarni podaci.

Napomena: U poziciji neto pogrešaka i propusta nalazi se i protustavka dijela prihoda od usluga putovanja koji se odnosi na takve prihode koji nisu zabilježeni u evidenciji banaka.

Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka^a

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

Godina	Mjesec	Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke							Devizne pričuve banaka
		Ukupno	Posebna prava vučenja	Pričuvna pozicija u MMF-u	Zlato	Ukupno	Devize	Obveznice i zadužnice	
1994.	prosinac	1.145,7	3,7	–	–	1.142,0	1.142,0	–	716,6
1995.	prosinac	1.479,0	109,1	–	–	1.369,9	1.288,4	81,4	1.038,1
1996.	prosinac	1.867,7	101,3	0,0	–	1.766,3	1.627,6	138,7	1.549,2
1997.	prosinac	2.303,7	133,4	0,1	–	2.170,2	1.825,2	345,0	2.078,9
1998.	prosinac	2.400,2	197,1	0,1	–	2.203,0	1.642,6	560,4	1.607,0
1999.	prosinac	3.012,7	188,7	0,2	–	2.823,7	2.449,8	373,9	1.344,7
2000.	prosinac	3.783,2	158,5	0,2	–	3.624,5	2.763,0	861,5	2.310,7
2001.	prosinac	5.333,6	122,9	0,2	–	5.210,5	3.469,7	1.740,7	4.056,0
2002.	prosinac	5.651,3	2,3	0,2	–	5.648,8	3.787,8	1.861,0	2.581,6
2003.	prosinac	6.554,1	0,7	0,2	–	6.553,2	3.346,0	3.207,2	3.927,1
2004.	prosinac	6.436,2	0,6	0,2	–	6.435,4	3.173,3	3.262,0	4.220,1
2005.	veljača	6.582,1	0,7	0,2	–	6.581,3	3.254,4	3.326,8	3.235,6
	ožujak	6.700,5	0,7	0,2	–	6.699,6	3.415,3	3.284,3	3.298,1
	travanj	6.772,0	0,9	0,2	–	6.770,8	3.503,5	3.267,3	3.021,9
	svibanj	6.990,6	0,6	0,2	–	6.989,8	3.640,3	3.349,5	2.937,7
	lipanj	7.065,7	0,7	0,2	–	7.064,8	3.654,5	3.410,3	2.974,7
	srpanj	7.061,6	1,4	0,2	–	7.060,0	3.690,7	3.369,3	3.051,0
	kolovoz	7.064,3	0,8	0,2	–	7.063,2	3.686,2	3.377,0	3.084,6
	rujan	6.998,7	0,8	0,2	–	6.997,7	3.607,6	3.390,0	3.064,9
	listopad	7.128,5	1,2	0,2	–	7.127,1	3.709,2	3.417,9	2.864,8
	studen	7.220,4	0,8	0,2	–	7.219,3	3.781,1	3.438,2	3.242,7
prosinac ^b	7.438,4	0,9	0,2	–	7.437,3	3.834,5	3.602,8	2.938,4	
2006.	siječanj	7.627,8	1,2	0,2	–	7.626,4	4.006,9	3.619,5	2.680,5
	veljača	7.934,0	0,8	0,2	–	7.933,0	4.230,3	3.702,7	2.446,1

^a Međunarodne pričuve Republike Hrvatske čine samo devizne pričuve HNB-a; ^b Preliminarni podaci.**Tablica H7: Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke i devizne pričuve banaka**

Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke iskazuju se u skladu s Priručnikom za sastavljanje platne bilance (Međunarodni monetarni fond, 1993.) i uključuju ona potraživanja Hrvatske narodne banke od inozemstva koja se mogu koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Međunarodne pričuve sas-

toje se od posebnih prava vučenja, pričuvne pozicije u MMF-u, zlata, strane valute i depozita kod stranih banaka, te obveznica i zadužnica.

Devizne pričuve banaka uključuju stranu valutu i depozite domaćih banaka kod stranih banaka. Te su devizne pričuve dopunska rezerva likvidnosti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja.

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

na kraju razdoblja, u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
I. Službene međunarodne pričuve i ostale devizne pričuve (približna tržišna vrijednost)										
A. Službene međunarodne pričuve	3.683,9	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	7.065,7	6.998,7	7.438,4	7.627,8
(1) Devizne pričuve (u konvertibilnoj stranoj valuti)	2.755,6	3.877,9	4.246,9	5.740,1	6.235,4	6.449,8	6.744,8	6.797,7	7.337,3	7.126,5
(a) Dužnički vrijednosni papiri	861,5	1.740,7	1.861,0	3.207,2	3.262,0	3.284,3	3.410,3	3.390,0	3.602,8	3.619,5
Od toga: Izdavatelji sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava, ali locirani u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Ukupno valuta i depoziti kod:	1.894,2	2.137,2	2.385,9	2.532,9	2.973,3	3.165,5	3.334,5	3.407,6	3.734,5	3.506,9
(i) ostalih središnjih banaka, BIS-a i MMF-a	585,8	461,3	325,1	271,1	233,1	199,8	205,8	205,5	407,3	208,1
(ii) banaka sa sjedištem u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Od toga: Locirane u inozemstvu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(iii) banaka sa sjedištem izvan zemlje o kojoj se izvještava	1.308,4	1.675,9	2.060,8	2.261,8	2.740,3	2.965,7	3.128,7	3.202,1	3.327,2	3.298,9
Od toga: Locirane u zemlji o kojoj se izvještava	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(2) Pričuvna pozicija u MMF-u	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2
(3) Posebna prava vučenja (SDR)	158,5	122,9	2,3	0,7	0,6	0,7	0,7	0,8	0,9	1,2
(4) Zlato	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(5) Ostale devizne pričuve	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	320,0	200,0	100,0	500,0
- obratni repo poslovi	769,6	1.332,6	1.401,9	813,1	200,0	249,8	320,0	200,0	100,0	500,0
B. Ostale devizne pričuve	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- oročeni depoziti	99,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-
C. Ukupno (A+B)	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,5	7.065,7	6.998,7	7.438,4	7.627,8
II. Obvezatni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (ukupni neto odljevi do 1 godine)	-1.299,6	-1.350,7	-740,9	-1.538,0	-988,6	-917,9	-942,8	-934,8	-899,7	-859,6
(a) Hrvatska narodna banka	-284,4	-443,4	-167,4	-646,9	-1,8	-2,1	-1,1	-1,0	-1,1	-1,1
Do 1 mjesec	Glavnica	-115,5	-196,1	-136,9	-355,9	-	-	-	-	-
Kamate	-4,6	-3,2	-2,2	-1,9	-1,8	-2,1	-1,1	-1,0	-1,1	-1,1
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-125,0	-203,7	-26,5	-0,7	-	-	-	-	-
Kamate	-3,1	-2,1	-0,1	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-31,1	-34,5	-1,6	-	-	-	-	-	-
Kamate	-5,0	-3,8	-0,1	-	-	-	-	-	-	-
(b) Središnja država (bez republičkih fondova)	-1.015,2	-907,4	-573,5	-891,1	-986,8	-915,8	-941,7	-933,7	-898,6	-858,6
Do 1 mjesec	Glavnica	-95,9	-101,7	-98,1	-85,9	-76,5	-2,7	-78,8	-2,9	-77,9
Kamate	-74,0	-55,6	-42,8	-34,4	-13,8	-27,1	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-100,7	-351,6	-8,6	-9,3	-510,1	-61,4	-86,0	-141,8	-603,0
Kamate	-82,7	-125,7	-148,1	-168,3	-169,0	-	-	-	-	-2,5
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-533,5	-170,8	-176,2	-495,2	-143,7	-648,9	-635,6	-682,5	-160,2
Kamate	-128,4	-102,0	-99,7	-98,0	-73,8	-175,8	-141,3	-106,4	-57,5	-58,1
2. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova, deviznih ročnica i međuvalutnih swapova u odnosu na domaću valutu	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(a) Kratke pozicije (-)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
(b) Duge pozicije (+)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3. Ostalo	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-
- odljevi s osnove repo poslova (-)	-43,7	-75,2	-21,5	-363,5	-	-	-	-	-	-
Do 1 mjesec	Glavnica	-43,6	-75,1	-21,5	-363,1	-	-	-	-	-
Kamate	-0,1	-0,1	0,0	-0,4	-	-	-	-	-	-
Preko 1 do 3 mjeseca	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Preko 3 mjeseca do 1 godine	Glavnica	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kamate	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3)	-1.343,3	-1.426,0	-762,4	-1.901,5	-988,6	-917,9	-942,8	-934,8	-899,7	-859,6
III. Potencijalni kratkoročni neto odljevi međunarodnih pričuva (nominalna vrijednost)										
1. Potencijalne devizne obveze	-1.040,3	-1.088,8	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.201,0	-2.087,6	-2.273,1	-2.441,4
(a) Izdane garancije s dospeljećem od 1 godine	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-456,0	-375,6	-443,8	-453,3
- Hrvatska narodna banka	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
- Središnja država (bez republičkih fondova)	-317,7	-315,9	-685,9	-426,8	-370,9	-441,3	-456,0	-375,6	-443,8	-453,3
Do 1 mjesec	-52,0	-49,4	-52,3	-55,8	-62,7	-65,6	-92,7	-28,8	-59,6	-13,2

Preko 1 do 3 mjeseca	-12,3	-24,7	-35,2	-94,9	-33,9	-57,7	-105,7	-73,9	-53,0	-80,4
Preko 3 mjeseca do 1 godine	-253,5	-241,7	-598,3	-276,1	-274,4	-318,0	-257,5	-272,9	-331,2	-359,7
(b) Ostale potencijalne obveze	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.711,9	-1.829,3	-1.988,2
– Hrvatska narodna banka	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.711,9	-1.829,3	-1.988,2
Do 1 mjesec	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Preko 1 do 3 mjeseca	-722,6	-772,9	-945,1	-873,6	-1.402,0	-1.650,1	-1.745,0	-1.711,9	-1.829,3	-1.988,2
Preko 3 mjeseca do 1 godine	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
2. Izdani devizni dužnički vrijed. papiri s opcijom prodaje	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
3. Neiskorišteni okvirni krediti ugovoreni s:	85,9	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–
– BIS (+)	85,9	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– MMF (+)	–	170,8	–	–	–	–	–	–	–	–
4. Agregatna kratka i duga pozicija deviznih opcija prema domaćoj valuti	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
5. Ukupni kratkoročni neto odljevi međunarodnih i ostalih deviznih pričuva (1+2+3+4)	-954,5	-918,0	-1.631,0	-1.300,4	-1.772,9	-2.091,4	-2.201,0	-2.087,6	-2.273,1	-2.441,4
IV. Bilješke										
(a) kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
U tome: Središnja država (bez republičkih fondova)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(b) devizni financijski instrumenti koji se ne honoriraju u devizama	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(c) založena imovina	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(d) repo poslovi s vrijednosnim papirima	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– posuđeni ili repo i uključeni u Dio I.	-42,9	-70,0	-20,0	-351,0	–	–	–	–	–	–
– posuđeni ili repo ali nisu uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– primljeni ili stečeni i uključeni u Dio I.	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– primljeni ili stečeni ali nisu uključeni u Dio I.	735,9	1.235,1	1.330,3	785,1	180,7	244,2	310,3	176,6	88,5	488,4
(e) financijski derivati (neto, po tržišnoj vrijednosti)	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
(f) valutna struktura službenih međunarodnih pričuva ^a	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
– SDR i valute koje čine SDR	3.783,2	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,2	6.700,4	7.065,7	6.998,7	7.438,1	7.627,5
– valute koje ne čine SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3
– po pojedinim valutama:										
USD	990,2	1.738,4	1.600,8	1.937,6	1.609,1	1.379,1	1.104,1	1.100,5	1.104,5	1.151,1
EUR	2.633,8	3.471,6	4.047,9	4.615,6	4.826,3	5.320,4	5.960,7	5.897,1	6.332,5	6.475,0
Ostale	159,2	123,6	2,6	0,9	0,8	0,9	0,9	1,1	1,3	1,7

^a Do siječnja 2001.: valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva; ^b Prema preporuci MMF-a od 31. prosinca 2001. u Službene međunarodne pričuve (I.A) uključuju se i oročeni depoziti s dospeljećem dužim od tri mjeseca. Do tada su ti depoziti bili uključeni u Ostale devizne pričuve (I.B).

Tablica H8: Međunarodne pričuve i devizna likvidnost

Međunarodne pričuve i inozemna likvidnost iskazuju se u skladu s Predloškom o međunarodnim pričuvama i inozemnoj likvidnosti, koji je sastavio MMF. Detaljno objašnjenje Predloška nalazi se u materijalu MMF-a “International reserves and foreign currency liquidity: guidelines for a data template, 2001”.

Prvi dio Predloška prikazuje ukupnu imovinu Hrvatske narodne banke u konvertibilnoj stranoj valuti. Službene međunarodne pričuve (I. A) prikazuju one oblike imovine koje HNB može u bilo kojem trenutku koristiti za premošćivanje neusklađenosti međunarodnih plaćanja. Službene međunarodne pričuve uključuju: kratkoročne inozemne utržive dužničke vrijednosne papire, efektivni strani novac, devizne depozite po viđenju, oročene devizne depozite koji se mogu razročiti prije dospeljeća, oročene devizne depozite s preostalim rokom dospeljeća do godine dana, pričuvenu poziciju u MMF-u, posebna prava vučenja, zlato i obratne repo poslove s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Drugi dio Predloška prikazuje fiksno ugovorene devizne neto obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (isključujući republičke fondove), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Devizni krediti, dužnički vrijednosni papiri i depoziti (II. 1.) uključuju buduća plaćanja kamata na deviznu obveznu pričuvenu banaka kod HNB-a (uključeno je samo plaćanje kamata za idući mjesec), plaćanja budućih dospeljeća izdanih blagajničkih zapisa HNB-a u stranoj valuti, buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na kredite primljene od MMF-a, te buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na devizne dugove središnje države (isključujući republičke fondove). Agregatna kratka i duga pozicija deviznih terminskih poslova (II. 2.) uključuje buduće naplate (predznak +) ili plaćanja (pred-

znak –) koje rezultiraju iz međuvalutnih swapova između HNB-a i domaćih banaka (privremene prodaje ili privremene kupnje deviza). Ostalo (II. 3.) uključuje buduća plaćanja s osnove repo poslova s inozemnim utrživim dužničkim vrijednosnim papirima.

Treći dio Predloška prikazuje ugovorene potencijalne neto devizne obveze Hrvatske narodne banke i središnje države (bez republičkih fondova), koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Potencijalne devizne obveze (III. 1.) uključuju buduće otplate glavnice i plaćanja kamata na inozemne kredite za koje jamči središnja država, te stanje devizne obvezne pričuvene banaka kod HNB-a (uključivanje devizne obvezne pričuvene zasniva se na pretpostavkama da u budućnosti neće biti promjena stope ni promjena osnovice za obračun devizne pričuvene, koja se sastoji od deviznih izvora sredstava, i to redovnih deviznih računa, posebnih deviznih računa, deviznih računa i štednih uloga po viđenju, primljenih deviznih depozita, primljenih deviznih kredita te obveza po izdanim vrijednosnim papirima u stranoj valuti, osim vlasničkih vrijednosnih papira banke, te hibridnih i podređenih instrumenata). Neiskorišteni okvirni krediti prikazuju potencijalne priljeve (predznak +) ili odljeve (predznak –) koji bi nastali korištenjem tih kredita.

Četvrti dio Predloška prikazuje bilješke. Kratkoročni kunski dug s valutnom klauzulom (IV. (a)) prikazuje obveze na osnovi Zakona o pretvaranju deviznih depozita građana u javni dug Republike Hrvatske, koje dospijevaju tijekom idućih 12 mjeseci. Založena imovina (IV. (c)) prikazuje oročene devizne depozite s ugovorenim dospeljećem dužim od 3 mjeseca iz stavke I. B, koji također čine zalog. Repo poslovi s vrijednosnim papirima prikazuju vrijednost kolaterala koji su predmet repo poslova i obrnutih repo poslova s vrijednosnim papirima, kao i način evidentiranja tih poslova u Predlošku. Valutna struktura međunarodnih i ostalih deviznih pričuva odnosila se

Tablica H9: Godišnji i mjesečni prosjeci srednjih deviznih tečajeva Hrvatske narodne banke

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		7,087400	0,524804	1,079560	0,371475	4,381763	9,166192	5,995300	3,692018
1995.		6,757758	0,518734	1,047969	0,321342	4,425311	8,252950	5,229967	3,649342
1996.		6,804708	0,513722	1,062735	0,352150	4,404976	8,479850	5,433800	3,614536
1997.		6,959708	0,505322	1,056355	0,361942	4,246962	10,081567	6,157050	3,555932
1998.		7,136608	0,514421	1,079581	0,366683	4,395149	10,539883	6,362292	3,619321
1999.		7,579622	0,550834	1,155501	0,391455	4,738375	11,504100	7,112441	3,875409
2000.		7,634973	0,554855	1,163944	0,394313	4,901679	12,529639	8,276819	3,903700
2001.		7,468966	0,542791	1,138637	0,385740	4,946376	12,010492	8,339074	3,818822
2002.		7,406773				5,050089	11,788895	7,863712	
2003.		7,563414				4,977823	10,945665	6,701390	
2004.		7,495169				4,855608	11,048232	6,035494	
2005.		7,400185				4,780459	10,819398	5,947999	
2005.	siječanj	7,563796				4,891373	10,811869	5,741322	
	veljača	7,516931				4,849005	10,904242	5,780433	
	ožujak	7,459512				4,814920	10,770658	5,653121	
	travanj	7,395276				4,778072	10,818158	5,716584	
	svibanj	7,327121				4,743797	10,714655	5,758623	
	lipanj	7,313364				4,755423	10,937565	6,006567	
	srpanj	7,304871				4,690760	10,635671	6,062091	
	kolovoz	7,348095				4,732522	10,723305	5,975191	
	rujan	7,431614				4,799039	10,960855	6,051621	
	listopad	7,386248				4,767000	10,830645	6,136078	
	studen	7,374972				4,775183	10,863376	6,251617	
	prosinac	7,388962				4,774591	10,879743	6,234090	
2006.	siječanj	7,378288				4,760963	10,749050	6,102424	
	veljača	7,327217				4,705472	10,728176	6,128945	

Tablica H10: Srednji devizni tečajevi Hrvatske narodne banke na kraju razdoblja

Godina	Mjesec	HRK/EUR	HRK/ATS	HRK/FRF	HRK/100 ITL	HRK/CHF	HRK/GBP	HRK/USD	HRK/DEM
1994.		6,902400	0,516285	1,052510	0,346500	4,288893	8,784200	5,628700	3,632100
1995.		6,812200	0,526742	1,085365	0,335800	4,618693	8,234500	5,316100	3,705900
1996.		6,863600	0,506253	1,055662	0,362600	4,098835	9,359000	5,539600	3,562200
1997.		6,947200	0,499445	1,050510	0,357700	4,332003	10,475600	6,303100	3,511000
1998.		7,329100	0,531546	1,114954	0,377700	4,567584	10,451000	6,247500	3,739700
1999.		7,679009	0,558055	1,170657	0,396588	4,784268	12,340257	7,647654	3,926215
2000.		7,598334	0,552192	1,158359	0,392421	4,989712	12,176817	8,155344	3,884966
2001.		7,370030	0,535601	1,123554	0,380630	4,977396	12,101856	8,356043	3,768237
2002.		7,442292				5,120256	11,451442	7,145744	
2003.		7,646909				4,901551	10,860544	6,118506	
2004.		7,671234				4,971314	10,824374	5,636883	
2005.		7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2005.	siječanj	7,551070				4,882683	10,924580	5,784488	
	veljača	7,507513				4,873743	10,888344	5,702630	
	ožujak	7,441756				4,794019	10,808651	5,744312	
	travanj	7,364438				4,792060	10,870019	5,679807	
	svibanj	7,307220				4,728980	10,648820	5,837370	
	lipanj	7,310503				4,728045	11,003165	6,062782	
	srpanj	7,296747				4,679202	10,588807	6,040353	
	kolovoz	7,378355				4,762380	10,804444	6,042879	
	rujan	7,438696				4,773291	10,897592	6,170631	
	listopad	7,381207				4,773772	10,829236	6,075067	
	studen	7,400190				4,783575	10,803197	6,264446	
	prosinac	7,375626				4,744388	10,753209	6,233626	
2006.	siječanj	7,359333				4,733603	10,752970	6,092667	
	veljača	7,307577				4,674157	10,725931	6,164651	

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

indeksi 2001. = 100

Godina	Mjesec	Nominalni efektivni tečaj kune	Realni efektivni tečaj kune; deflator	
			Indeks cijena pri proizvođačima	Indeks potrošačkih cijena
1997.	prosinac	87,73	93,01	98,79
1998.	prosinac	91,08	95,99	95,39
1999.	prosinac	99,23	102,76	102,08
2000.	prosinac	101,51	99,96	101,79
2001.	prosinac	99,07	98,63	98,89
2002.	prosinac	95,97	95,63	96,24
2003.	prosinac	94,09	94,46	94,62
2004.	prosinac	90,43	90,61	90,85
2005.	veljača	90,76	91,56	90,21
	ožujak	89,73	91,04	89,10
	travanj	89,44	91,03	89,40
	svibanj	89,01	90,27	89,13
	lipanj	89,91	91,63	90,22
	srpanj	90,06	91,73	90,66
	kolovoz	90,08	92,10	90,97
	rujan	91,16	93,58	92,34
	listopad	91,72	94,12	91,10
	studen	91,47	93,96	91,59
	prosinac	91,52	94,33 ^a	90,98 ^a
	2006.	siječanj	90,88	94,24 ^a
veljača		90,53		

^a Preliminarni podaci.

Napomena: od 1.1.2001. serija cijena koja se odnosi na eurozonu uključuje i Grčku.

do prosinca 2000. godine na valutnu strukturu ukupne devizne imovine HNB-a (dio I.). Od siječnja 2001. godine valutna se struktura odnosi na službene međunarodne pričuve (dio IA).

Tablica H11: Indeksi efektivnih tečajeva kune

Indeks nominalnoga efektivnog tečaja kune ponderirani je geometrijski prosjek indeksa bilateralnih nominalnih tečajeva kune prema euru, američkom dolaru, švicarskom franku, funti sterlinga i slovenskom tolaru. Počevši od Biltena HNB-a broj 94 (lipanj 2004.) prikazane serije indeksa efektivnih tečajeva kune izračunate su u skladu s modifikacijama osnovne metodologije HNB-a za izračunavanje indeksa nominalnoga i realnoga efektivnog tečaja kune, koja je objavljena u Okviru 2. Biltena HNB-a broj 64 (listopad 2001.). Ponderi su određeni na osnovi prosječnog udjela pojedine inozemne valute u strukturi tekućeg dijela devizne bilance platnog prometa s inozemstvom u razdoblju od siječnja 2000. do prosinca 2003. godine (prije od srpnja 1996. do siječnja 2000.). Tako novi ponder pripisan euru iznosi 70,6% (prije 66,2%), američkom dolaru 27,2% (prije 30,7%), funti sterlinga 1,0% (prije 1,2%), švicarskom franku 1,0%

(prije 1,6%) te slovenskom tolaru 0,2% (kao i prije). Bazno razdoblje za izračunavanje indeksa efektivnih tečajeva kune je 2001. godina (prije 1995. godina). Indeks nominalnoga efektivnog tečaja je agregatni pokazatelj prosječne vrijednosti domaće valute prema košarici stranih valuta. Povećanje indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune u određenom razdoblju pokazatelj je deprecijacije tečaja kune prema košarici valuta i obratno. Indeks realnoga efektivnog tečaja je ponderirani geometrijski prosjek indeksa bilateralnih tečajeva kune korigiranih odgovarajućim indeksima relativnih cijena (odnos indeksa cijena u zemljama partnerima i domaćih cijena). Za deflacioniranje se koriste indeksi cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima i indeksi potrošačkih cijena, odnosno ukupni harmonizirani indeks potrošačkih cijena za zemlje članice eurozone. Serija potrošačkih cijena u Hrvatskoj konstruirana je tako da se do prosinca 1997. godine koriste indeksi cijena na malo, a od siječnja 1998. indeksi potrošačkih cijena. Podaci za posljednja dva mjeseca su preliminarni. Također su moguće određene korekcije prijašnjih podataka u skladu s naknadnim izmjenama podataka koje objavljuju statistički uredi zemalja čije cijene ulaze u izračun indeksa realnoga efektivnog tečaja kune.

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Država	5.276,6	5.942,4	5.900,3	6.600,6	7.251,8	6.745,4	7.016,3	6.991,0	7.062,4	7.055,1
Kratkoročni	388,7	0,3	0,9	0,9	2,6	1,4	1,6	1,8	2,6	6,6
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,6	0,3	0,9	0,9	2,6	1,4	1,6	1,8	2,6	6,6
Kašnjenja otplate glavnice	0,6	0,3	0,9	0,9	2,4	1,2	1,3	1,5	1,8	5,6
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,3	0,3	0,3	0,8	1,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	4.887,9	5.942,1	5.899,5	6.599,6	7.249,2	6.744,0	7.014,7	6.989,2	7.059,8	7.048,4
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.036,2	4.163,0	4.064,9	4.074,4	3.991,1
Kredit	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.599,0	2.705,7	2.849,7	2.922,5	2.983,8	3.054,9
Trgovinski kredit	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8	1,6	2,4
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	215,4	215,5	23,2	365,7	2,4	2,0	2,5	2,0	2,6	2,3
Kratkoročni	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	43,6	75,1	21,5	363,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	171,9	140,3	1,7	2,6	2,4	2,0	2,5	2,0	2,6	2,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	2,0	2,5	2,0	2,6	2,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	2.195,7	2.547,1	3.789,6	6.121,1	7.701,6	8.183,5	8.480,4	7.969,4	8.990,0	9.239,8
Kratkoročni	23,2	18,0	14,3	617,1	1.964,8	2.288,1	2.285,7	2.040,8	2.522,1	2.596,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	7,8	2,6	0,3	604,2	513,6	832,1	1.029,7	963,1	1.079,7	1.143,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	1.438,9	1.442,9	1.243,1	1.064,8	1.429,3	1.440,1
Ostale obveze	15,4	15,4	14,0	12,9	12,4	13,1	12,9	12,9	13,2	13,5
Kašnjenja otplate glavnice	15,4	15,4	14,0	12,9	12,4	13,1	12,9	12,9	13,0	13,4
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,1	0,2	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.172,6	2.529,1	3.775,3	5.503,9	5.736,7	5.895,3	6.194,8	5.928,6	6.467,9	6.643,0
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	444,4	446,9	448,8	453,1	457,9	459,6
Kredit	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.512,3	3.543,5	3.674,0	3.498,0	3.830,0	3.986,9
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	1.780,1	1.904,9	2.071,9	1.977,5	2.180,0	2.196,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	3.708,9	3.661,8	3.934,7	4.878,4	5.809,2	6.100,1	6.475,3	6.750,7	7.117,5	7.110,7
Kratkoročni	425,8	434,9	460,7	523,2	530,3	602,5	722,4	898,3	874,8	891,4
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	46,2	53,9	27,2	70,1	100,2	153,8	223,3	345,6	316,9	318,4
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	44,5	40,4	47,5	22,2	23,2	29,7	30,8	29,2	26,3	27,4
Ostale obveze	324,9	309,6	386,0	397,4	407,0	419,0	468,3	523,5	531,6	545,5
Kašnjenja otplate glavnice	310,2	293,0	365,4	369,9	376,6	385,2	430,4	480,5	476,0	490,5
Kašnjenja otplate kamata	14,8	16,6	20,7	27,6	30,3	33,8	37,9	43,0	55,6	55,1
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.283,1	3.226,9	3.474,0	4.355,3	5.278,8	5.497,6	5.752,9	5.852,4	6.242,6	6.219,3
Obveznice	31,2	31,2	161,2	345,3	380,6	398,5	371,3	371,5	366,0	369,3
Kredit	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.769,7	4.961,7	5.239,7	5.330,2	5.720,9	5.695,5
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	248,5	226,7	209,9	151,7	128,5	137,4	141,9	150,7	155,8	154,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	2.015,7	2.112,1	2.285,5	2.367,4	2.335,0	2.359,9
Kratkoročni	81,9	49,0	73,2	124,0	120,3	132,0	182,4	178,8	210,0	215,7
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	23,1	4,4	30,0	43,9	36,1	38,0	60,9	52,7	59,3	61,5
Trgovinski kredit	43,9	1,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	15,0	43,0	43,1	80,1	84,2	94,0	121,5	126,1	150,7	154,1
Kašnjenja otplate glavnice	14,7	41,7	41,0	75,9	76,5	85,4	112,2	114,3	135,3	138,7
Kašnjenja otplate kamata	0,3	1,3	2,1	4,2	7,6	8,5	9,3	11,8	15,4	15,4
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	630,7	1.042,4	1.333,8	1.720,8	1.895,5	1.980,1	2.103,1	2.188,6	2.125,0	2.144,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	602,6	1.020,9	1.300,0	1.689,7	1.866,5	1.947,8	2.072,2	2.158,5	2.095,6	2.113,7
Trgovinski kredit	28,1	21,5	33,8	31,1	28,9	32,2	30,9	30,2	29,4	30,5
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	12.109,3	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.780,6	23.143,2	24.260,1	24.080,4	25.507,6	25.767,9

Tablica H12: Bruto inozemni dug prema domaćim sektorima

Inozemni dug obuhvaća sve obveze rezidenata na osnovi: dužničkih vrijednosnih papira izdanih na inozemnim tržištima (po nominalnoj vrijednosti), kredita (uključujući repo ugovore) neovisno o ugovorenom dospeljeću, depozita primljenih od stranih osoba te trgovinskih kredita primljenih od stranih osoba s ugovorenim dospeljećem dužim od 180 dana (do 11. srpnja 2001. taj je rok iznosio 90 dana, a do 31. prosinca 2002. 150 dana).

Struktura inozemnog duga prikazuje se po domaćim sektorima identično kao u financijskom računu platne bilance. Sektor država prikazuje inozemne dugove opće države, koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove (uključujući Hrvatsku banku za obnovu i razvitak, Državnu agenciju za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka, Hrvatske ceste i Hrvatske autoceste) te lokalnu državu. Sektor središnja banka prikazuje dugove narodne banke. Sektor banke prikazuje dugove banaka. Ostali domaći sektori prikazuju dugove ostalih bankarskih institucija, nebankarskih fi-

nancijskih institucija, trgovačkih društava, neprofitnih institucija i stanovništva, uključujući obrtnike. Izravna ulaganja prikazuju dužničke transakcije između kreditora i dužnika ostalih sektora, koji su međusobno vlasnički povezani (minimalni vlasnički ulog je 10%).

Unutar svakoga sektora podaci se razvrstavaju prema ugovorenom dospeljeću, na kratkoročne i dugoročne dugove, te prema dužničkom instrumentu na osnovi kojega je nastala dužnička obveza. Pri tome je ročnost instrumenata koji se uključuju u poziciju Gotovina i depoziti za sektor banaka raspoloživa od početka 2004. godine te se za ranija razdoblja ova pozicija u cijelosti iskazuje kao dugoročna.

Stanje bruto inozemnog duga uključuje nepodmirene dospjele obveze s osnove glavnice i kamata, obračunate nedospjele kamate te buduće otplate glavnice.

Stanja duga iskazuju se prema srednjem deviznom tečaju HNB-a na kraju razdoblja.

Objavljeni podaci preliminarni su do objave konačnih podataka platne bilance za izvještajno tromjesečje.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

Tablica prikazuje bruto inozemni dug strukturiran s obzirom na ulogu javnog sektora.

Javni sektor pritom obuhvaća opću državu (koja uključuje Republiku Hrvatsku, republičke fondove i lokalnu državu), središnju banku te javna i mješovita poduzeća. Javna poduzeća su poduzeća u 100%-tnom vlasništvu poslovnih subjekata iz javnog sektora. Mješovita poduzeća su poduzeća u kojima poslovni subjekt iz javnog

sektora sudjeluje u vlasništvu mješovitog poduzeća s više od 50%.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje je jamstvo izdao bilo koji poslovni subjekt iz javnog sektora.

Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor čine inozemni dugovi poslovnih subjekata koji nisu obuhvaćeni definicijom javnog sektora, a za koje ne postoji jamstvo javnog sektora.

Vrednovanje pozicija provedeno je jednako kao u Tablici H12.

Tablica H13: Bruto inozemni dug javnog sektora, privatnog sektora za koji jamči javni sektor i privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII.	XII.	XII.	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Bruto inozemni dug javnog sektora	6.949,7	7.486,1	7.215,3	8.334,0	8.560,2	8.064,3	8.354,7	8.405,0	8.408,9	8.360,8
Kratkoročni	539,5	170,3	54,8	409,5	26,8	29,8	40,4	183,4	80,3	86,9
Instrumenti tržišta novca	0,0	25,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	461,1	98,3	21,9	390,9	0,7	13,1	22,0	124,0	60,8	50,7
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	18,9	25,9	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	59,5	20,5	32,9	18,6	26,1	16,6	18,4	59,4	19,6	36,2
Kašnjenja otplate glavnice	59,5	20,5	32,9	18,6	25,8	16,3	18,1	58,5	17,5	33,9
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,1	0,3	0,3	0,3	0,9	2,0	2,3
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.368,4	7.315,2	7.160,0	7.924,2	8.533,2	8.034,3	8.314,1	8.221,4	8.328,6	8.273,8
Obveznice	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.648,1	4.036,2	4.163,0	4.064,9	4.074,4	3.991,1
Kredit	2.828,2	2.954,4	3.130,2	3.560,7	3.829,0	3.878,9	4.073,7	4.065,1	4.147,8	4.176,1
Gotovina i depoziti	1,3	1,7	1,7	2,6	2,4	52,0	2,5	2,0	2,6	2,3
Trgovinski kredit	95,7	91,0	80,5	50,0	53,7	67,1	74,9	89,3	103,8	104,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	41,7	0,6	0,5	0,3	0,2	0,2	0,2	0,2	0,0	0,0
2. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji jamči javni sektor	597,4	565,8	500,1	428,6	320,0	302,3	308,0	283,2	284,8	259,8
Kratkoročni	2,2	9,1	22,3	32,0	26,5	30,1	32,7	32,7	36,3	36,5
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	2,2	9,1	22,3	32,0	26,5	30,1	32,7	32,7	36,3	36,5
Kašnjenja otplate glavnice	1,3	7,0	16,7	23,3	18,8	21,9	24,0	23,6	26,5	26,6
Kašnjenja otplate kamata	0,8	2,1	5,6	8,7	7,7	8,3	8,7	9,1	9,8	9,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	595,2	556,8	477,8	396,6	293,5	272,1	275,2	250,5	248,5	223,4
Obveznice	31,2	31,2	31,2	31,2	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	564,0	519,7	442,6	362,9	292,0	270,8	273,1	248,6	246,8	221,8
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,1	5,9	4,0	2,5	1,5	1,3	2,2	1,9	1,7	1,6
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Bruto inozemni dug privatnog sektora za koji ne jamči javni sektor	4.562,2	5.406,4	7.339,4	11.048,1	13.900,4	14.776,6	15.597,4	15.392,3	16.813,9	17.147,3
Kratkoročni	339,4	348,9	420,3	1.062,9	2.444,5	2.832,2	2.936,5	2.724,8	3.282,9	3.371,5
Instrumenti tržišta novca	10,2	5,6	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	24,5	33,3	27,1	646,6	613,0	972,8	1.231,0	1.184,7	1.335,8	1.411,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	1.438,9	1.442,9	1.243,1	1.064,8	1.429,3	1.440,1
Trgovinski kredit	25,6	14,5	47,5	22,2	23,2	29,7	30,8	29,2	26,3	27,4
Ostale obveze	279,2	295,5	345,7	360,7	369,4	386,7	431,6	446,1	491,6	493,0
Kašnjenja otplate glavnice	265,4	281,1	330,6	341,8	346,8	361,2	402,4	412,7	446,8	449,1
Kašnjenja otplate kamata	13,8	14,4	15,1	18,9	22,6	25,5	29,2	33,4	44,8	43,9
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	3.551,9	3.966,7	5.512,6	8.140,6	9.440,4	9.832,5	10.375,6	10.300,3	11.195,9	11.415,9
Obveznice	0,0	0,0	130,0	314,1	824,9	845,4	820,2	824,6	823,9	828,9
Kredit	2.934,6	3.117,0	3.359,3	4.988,8	6.760,0	7.011,2	7.416,7	7.437,0	8.140,1	8.339,4
Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	1.780,1	1.904,9	2.071,9	1.977,5	2.180,0	2.196,5
Trgovinski kredit	152,8	131,4	126,4	101,5	75,4	71,0	66,8	61,2	51,9	51,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Izravna ulaganja	670,9	1.090,9	1.406,5	1.844,6	2.015,5	2.111,9	2.285,3	2.367,2	2.335,0	2.359,9
Ukupno (1+2+3)	12.109,2	13.458,3	15.054,8	19.810,6	22.780,6	23.143,2	24.260,1	24.080,4	25.507,6	25.767,9

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

u milijunima EUR

	Stanje duga 31.1.2006.	Trenutačno dospijeće	Projekcija otplate glavnice												
			1.tr.06.	2.tr.06.	3.tr.06.	4.tr.06.	2006.	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	Ostalo
1. Država	7.055,1	6,6	623,1	72,3	115,1	84,3	894,8	676,9	729,8	1.030,8	820,2	1.401,3	213,9	166,3	1.114,4
Kratkoročni	6,6	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	6,6	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	5,6	5,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	1,0	1,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	7.048,4	0,0	623,1	72,3	115,1	84,3	894,8	676,9	729,8	1.030,8	820,2	1.401,3	213,9	166,3	1.114,4
Obveznice	3.991,1	0,0	587,1	0,0	54,6	0,0	641,8	335,8	244,2	713,2	554,4	1.018,1	16,3	0,0	467,2
Kredit	3.054,9	0,0	36,0	72,2	60,3	84,1	252,6	340,4	485,1	317,5	265,7	383,1	197,5	166,2	646,9
Trgovinski kredit	2,4	0,0	0,0	0,1	0,2	0,2	0,5	0,7	0,5	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Središnja banka (HNB)	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3
Kratkoročni	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	2,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	2,3
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3. Banke	9.239,8	13,5	1.591,1	1.182,8	440,1	575,2	3.789,2	1.440,5	973,2	848,4	539,3	66,4	127,6	58,1	1.383,8
Kratkoročni	2.596,9	13,5	1.475,4	386,1	315,1	305,1	2.481,7	101,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	1.143,3	0,0	1.052,2	81,0	10,0	0,1	1.143,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	1.440,1	0,0	423,2	305,1	305,1	305,1	1.338,4	101,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	13,5	13,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	13,4	13,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.643,0	0,0	115,7	796,7	125,0	270,1	1.307,5	1.338,8	973,2	848,4	539,3	66,4	127,6	58,1	1.383,8
Obveznice	459,6	0,0	10,7	0,0	0,0	0,0	10,7	0,0	0,0	448,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	3.986,9	0,0	64,7	736,3	64,6	209,7	1.075,2	754,9	740,8	383,0	539,3	66,4	127,6	58,1	241,6
Gotovina i depoziti	2.196,5	0,0	40,3	60,4	60,4	60,4	221,5	583,9	232,5	16,5	0,0	0,0	0,0	0,0	1.142,2
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
4. Ostali domaći sektori	7.110,7	545,5	242,7	337,3	338,3	414,0	1.332,3	1.016,4	931,4	828,3	586,3	345,2	230,6	197,6	1.097,1
Kratkoročni	891,4	545,5	79,3	59,6	118,6	87,6	345,2	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit	318,4	0,0	79,3	59,6	91,2	87,6	317,7	0,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	27,4	0,0	0,0	0,0	27,4	0,0	27,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	545,5	545,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	490,5	490,5	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	55,1	55,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	6.219,3	0,0	163,4	277,7	219,7	326,3	987,1	1.015,7	931,4	828,3	586,3	345,2	230,6	197,6	1.097,1
Obveznice	369,3	0,0	23,3	0,0	0,0	0,0	23,3	182,4	5,7	5,7	6,5	6,5	8,2	8,2	122,7
Kredit	5.695,5	0,0	135,1	243,3	210,2	299,5	888,1	797,2	906,0	804,0	575,7	338,4	222,4	189,4	974,3
Gotovina i depoziti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski kredit	154,6	0,0	5,0	34,4	9,4	26,9	75,8	36,1	19,6	18,5	4,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

5. Izravna ulaganja	2.359,9	154,1	70,1	95,1	42,8	274,9	482,9	260,8	225,1	221,1	273,3	60,6	33,1	37,7	611,3
Kratkoročni	215,7	154,1	24,0	25,6	5,7	6,2	61,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Instrumenti tržišta novca	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	61,5	0,0	24,0	25,6	5,7	6,2	61,4	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Trgovinski krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostale obveze	154,1	154,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate glavnice	138,7	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kašnjenja otplate kamata	15,4	15,4	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostalo	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni	2.144,3	0,0	46,0	69,5	37,1	268,7	421,4	260,7	225,1	221,1	273,3	60,6	33,1	37,7	611,3
Obveznice	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Krediti	2.113,7	0,0	45,4	68,5	36,1	267,4	417,4	255,7	220,7	214,1	267,0	59,3	32,1	37,1	610,4
Trgovinski krediti	30,5	0,0	0,6	1,1	1,0	1,3	4,0	5,0	4,4	7,1	6,4	1,3	1,0	0,6	0,9
Ostale obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Ukupno (1+2+3+4+5)	25.767,9	719,7	2.527,0	1.687,6	936,2	1.348,4	6.499,1	3.394,6	2.859,6	2.928,5	2.219,1	1.873,5	605,2	459,6	4.209,0
Dodatak: Procjena plaćanja kamata			4,4	180,9	125,8	169,3	480,4	601,5	507,8	438,9	314,0	241,1	142,5	140,2	451,7

Tablica H14: Projekcija otplate bruto inozemnog duga po domaćim sektorima

Tablica prikazuje stanje bruto inozemnog duga i projekciju otplate glavnice te procijenjena plaćanja kamata po srednjem tečaju HNB-a na kraju razdoblja. Projekcija otplate glavnice gotovine i depozita nerezidenata izrađena je na temelju dostupnih podataka monetarne statistike o izvornom i preostalom dospjeću.

Procijenjena plaćanja kamata ne uključuju kamate na depozite

nerezidenata, repo poslove te hibridne i podređene instrumente niti zatezne kamate s tih osnova. Buduća plaćanja kamata procijenjena su na osnovi kamatne stope koja vrijedi u trenutku zaključenja ugovora i ne obuhvaćaju varijacije kamatnih stopa koje su moguće kod kredita ugovorenih uz varijabilnu kamatnu stopu.

Projekcija otplate obračunatih nedospjelih kamata, koja je sastavni dio bruto inozemnog duga, uvećava projekciju otplate glavnice u prvom tromjesečnom razdoblju te, posljedično, umanjuje iznose procijenjene otplate kamata u prvom tromjesečnom razdoblju.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
1. Stanje međunarodnih ulaganja, neto	-6.298,9	-4.544,7	-7.905,4	-11.731,6	-15.465,9	-17.191,3	-18.667,9	-18.141,6
2. Sredstva	9.044,3	12.793,2	12.550,4	14.804,8	14.939,7	14.455,0	14.717,3	15.066,1
2.1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.784,0	1.807,0	1.916,7
2.2. Portfeljna ulaganja	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	1.324,6	1.447,2	1.630,9
2.2.1. Vlasnička ulaganja	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	41,1	40,6	43,8
2.2.2. Dužnička ulaganja	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6	1.587,1
Obveznice	63,1	196,4	761,0	560,0	1.142,5	1.151,8	1.286,2	1.462,8
Instrumenti tržišta novca	14,9	31,1	9,9	2,4	135,1	131,7	120,4	124,3
2.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Ostala ulaganja	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.001,2	5.552,4	4.645,9	4.397,4	4.519,7
2.4.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	158,6	162,8	157,6
2.4.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,9	114,9	118,5	131,9	139,3
2.4.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.368,7	4.102,8	4.222,8
2.4.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.5. Međunarodne pričuve HNB-a	3.780,4	5.333,6	5.651,3	6.554,1	6.436,1	6.700,5	7.065,7	6.998,7
3. Obveze	15.343,1	17.337,8	20.455,8	26.536,3	30.405,7	31.646,3	33.385,1	33.207,7
3.1. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	10.318,5	11.103,2	11.187,9
3.2. Portfeljna ulaganja	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.190,2	5.314,8	5.221,2
3.2.1. Vlasnička ulaganja	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	308,6	331,6	331,7
3.2.2. Dužnička ulaganja	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Izvedeni financijski instrumenti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.4. Ostala ulaganja	7.912,1	8.036,5	9.539,1	13.276,1	15.224,9	16.137,5	16.967,1	16.798,6
3.4.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	168,1	169,9	177,3
3.4.2. Krediti	6.812,4	6.722,9	6.981,2	9.949,9	11.334,5	12.175,9	12.976,1	12.983,9
3.4.3. Gotovina i depoziti	465,8	719,9	1.898,6	2.738,7	3.221,4	3.349,9	3.317,6	3.044,4
3.4.4. Ostala pasiva	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	443,5	503,6	593,1

^a Preliminarni podaci.

Tablica H15: Stanje međunarodnih ulaganja – svodna tablica

Tablica se sastavlja u skladu s metodologijom koju je preporučio Međunarodni monetarni fond u Priručniku za platnu bilancu (Balance of Payments Manual, peto izdanje, 1993.). Izvori podataka su izvješća banaka, trgovačkih društava, Hrvatske narodne banke i Zagrebačke burze.

Međunarodna ulaganja Republike Hrvatske i u Republiku Hrvatsku iskazuju se u eurima (EUR) i američkim dolarima (USD). Ovisno o izvoru podataka, preračunavanje vrijednosti iz izvornih valuta u izvještajne obavlja se:

- primjenom tekućeg tečaja ili prosječnoga mjesečnog srednjeg tečaja Hrvatske narodne banke za transakcije,
- primjenom srednjih tečajeva Hrvatske narodne banke na izvještajni datum za stanja.

Podaci o inozemnim izravnim i portfeljnim vlasničkim ulaganjima preuzimaju se iz statističkog istraživanja Hrvatske narodne banke. Stanja vlasničkih ulaganja prate se od početka 2001. godine i korigiraju se za promjene službenog indeksa Zagrebačke burze (CROBEX).

Portfeljna dužnička ulaganja i ostala ulaganja klasificirana su prema sektorima: Hrvatska narodna banka, država, banke i ostali sektori. Sektor države obuhvaća središnju državu i organe lokalne države. Sektor banke uključuje banke.

Pozicija Portfeljna dužnička ulaganja – Sredstva i obveze obuhvaćaju podatke o ulaganjima rezidenata u dužničke vrijednosne papire koje se izdali nerezidenti (sredstva) i ulaganja nerezidenata u

dužničke vrijednosne papire koje su izdali rezidenti (obveze). Podaci o tim ulaganjima zasnovani su na registru inozemnih kredita Hrvatske narodne banke, u kojem se nalaze i potraživanja i obveze za obveznice i instrumente tržišta novca.

Pozicija Ostala ulaganja – Trgovinski krediti – Sredstva i obveze obuhvaća potraživanja spomenutih sektora od inozemstva i dugovanja spomenutih sektora inozemstvu s osnove trgovinskih kredita. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Krediti – Sredstva i obveze obuhvaća podatke o odobrenim i primljenim kreditima između rezidenata i nerezidenata grupirane po sektorima. Izvor podataka je registar kreditnih odnosa s inozemstvom Hrvatske narodne banke.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Sredstva pokazuje stanja ukupnih likvidnih deviznih sredstava banaka ovlaštenih za poslovanje s inozemstvom umanjena za dio deviznih sredstava koja banke deponiraju kao dio obvezne pričuve. Osim potraživanja banaka od inozemstva, prikazana su i potraživanja sektora države od inozemstva. Izvor podataka su izvješća države i banaka.

Pozicija Ostala ulaganja – Gotovina i depoziti – Obveze pokazuje stanja ukupnih deviznih i kunskih obveza prikazanih sektora prema inozemstvu po osnovi tekućih računa, oročenih depozita i depozita s otkaznim rokom, depozita po viđenju te depozitnog novca. Izvor podataka su izvješća banaka.

Pozicija Međunarodne pričuve HNB-a sastavlja se na osnovi izvješća Direkcije računovodstva Hrvatske narodne banke koje sadrži podatke o njihovim stanjima i promjenama.

Tablica H16: Stanje međunarodnih ulaganja – izravna ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Izravna ulaganja, neto	-2.890,4	-3.710,2	-4.881,2	-6.751,8	-7.799,6	-8.534,5	-9.296,3	-9.271,2
1. Izravna ulaganja u inozemstvo	939,2	1.095,9	1.753,2	1.646,4	1.633,7	1.784,0	1.807,0	1.916,7
1.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.634,1	1.636,4	1.777,2
1.1.1. Sredstva	884,5	1.050,2	1.712,8	1.583,2	1.526,9	1.634,1	1.636,4	1.777,2
1.1.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2. Ostala ulaganja	54,7	45,6	40,4	63,2	106,9	149,9	170,6	139,5
1.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0
1.2.2. Obveze	0,0	0,0	0,0	0,0
1.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Izravna ulaganja u Hrvatsku	3.829,6	4.806,1	6.634,4	8.398,2	9.433,3	10.318,5	11.103,2	11.187,9
2.1. Vlasnička ulaganja i zadržana dobit	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	8.220,1	8.831,6	8.833,8
2.1.1. Sredstva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Obveze	3.117,0	3.714,7	5.227,4	6.553,4	7.446,8	8.220,1	8.831,6	8.833,8
2.2. Ostala ulaganja	712,6	1.091,4	1.407,0	1.844,8	1.986,5	2.098,4	2.271,6	2.354,1
2.2.1. Sredstva
2.2.2. Obveze
2.3. Financijski derivati (neto)	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.**Tablica H17: Stanje međunarodnih ulaganja – portfeljna ulaganja**

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Portfeljna ulaganja, neto	-3.508,1	-4.242,2	-3.472,2	-4.258,9	-4.430,0	-3.865,6	-3.867,6	-3.590,3
1. Sredstva	93,3	253,0	810,1	603,1	1.317,5	1.324,6	1.447,2	1.630,9
1.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	15,3	25,5	39,3	40,6	39,8	41,1	40,6	43,8
1.1.1. Banke	7,7	8,0	8,1	4,2	4,5	4,6	4,5	4,8
1.1.2. Ostali sektori	7,6	17,5	31,1	36,4	35,3	36,6	36,1	39,0
1.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	78,0	227,5	770,9	562,5	1.277,7	1.283,5	1.406,6	1.587,1
2. Obveze	3.601,4	4.495,2	4.282,3	4.862,0	5.747,4	5.190,2	5.314,8	5.221,2
2.1. Ulaganja u dionice i vlasničke udjele	116,8	164,8	173,6	172,3	283,4	308,6	331,6	331,7
2.1.1. Banke	39,2	41,1	36,2	40,4	44,4	45,1	48,5	48,5
2.1.2. Ostali sektori	77,6	123,8	137,3	132,0	239,1	263,5	283,1	283,2
2.2. Ulaganja u dužničke vrijednosne papire	3.484,6	4.330,4	4.108,7	4.689,7	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
2.2.1. Obveznice	3.474,4	4.299,3	4.108,7	4.656,2	5.464,0	4.881,6	4.983,2	4.889,5
Država	3.443,2	4.268,2	3.947,6	4.310,9	4.635,2	4.036,2	4.163,0	4.064,9
Banke	0,0	0,0	0,0	0,0	444,5	446,9	448,8	453,1
Ostali sektori	31,2	31,2	161,2	345,3	384,3	398,5	371,3	371,5
2.2.2. Instrumenti tržišta novca	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0
Ostali sektori	10,2	31,1	0,0	33,5	0,0	0,0	0,0	0,0

^a Preliminarni podaci.

Tablica H18: Stanje međunarodnih ulaganja – ostala ulaganja

u milijunima EUR

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.		
						1.tr.	2.tr.	3.tr. ^a
Ostala ulaganja, neto	-3.636,0	-1.849,1	-5.180,2	-6.909,9	-9.670,8	-11.490,2	-12.567,8	-12.277,5
1. Sredstva	4.231,3	6.110,7	4.335,8	6.000,5	5.551,8	4.645,3	4.396,8	4.519,1
1.1. Trgovinski krediti	200,0	206,1	181,0	178,1	151,9	158,6	162,8	157,6
1.1.1. Država	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Dugoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
1.1.2. Ostali sektori	200,0	206,1	181,0	178,1	151,8	158,6	162,7	157,6
Dugoročni krediti	165,7	180,2	169,6	173,5	147,5	154,0	157,9	152,8
Kratkoročni krediti	34,3	25,9	11,4	4,6	4,4	4,6	4,8	4,8
1.2. Krediti	166,1	121,6	128,7	113,3	114,3	117,9	131,3	138,7
1.2.1. Država	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	6,8	7,0	6,4
Dugoročni krediti	3,7	6,1	5,6	5,2	5,3	6,8	7,0	6,4
1.2.2. Banke	130,6	82,7	93,6	79,9	79,9	79,7	90,0	96,3
Dugoročni krediti	89,7	46,9	60,2	57,5	56,2	55,9	64,6	64,1
Kratkoročni krediti	40,9	35,8	33,4	22,4	23,7	23,9	25,4	32,3
1.2.3. Ostali sektori	31,7	32,8	29,5	28,2	29,1	31,4	34,4	36,0
Dugoročni krediti	31,7	32,8	29,4	28,2	28,7	30,1	33,4	35,2
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,1	0,0	0,4	1,3	1,0	0,8
1.3. Gotovina i depoziti	3.865,2	5.782,9	4.026,0	5.709,2	5.285,6	4.368,7	4.102,8	4.222,8
1.3.2. Država	74,1	94,7	115,7	81,9	8,9	77,8	25,0	34,6
1.3.3. Banke	2.564,3	4.438,8	2.754,3	4.551,9	4.317,0	3.333,8	3.049,4	3.159,6
1.3.4. Ostali sektori	1.226,8	1.249,4	1.156,0	1.075,4	959,7	957,2	1.028,4	1.028,6
1.4. Ostala aktiva	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2. Obveze	7.867,3	7.959,7	9.515,9	12.910,4	15.222,5	16.135,5	16.964,6	16.796,6
2.1. Trgovinski krediti	293,1	268,4	258,4	176,1	139,3	168,1	169,9	177,3
2.1.1. Država	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8
Dugoročni krediti	0,1	1,3	1,1	2,3	2,1	2,0	1,9	1,8
Kratkoročni krediti	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.1.2. Ostali sektori	293,0	267,1	257,4	173,8	137,2	166,1	168,0	175,5
Dugoročni krediti	248,5	226,7	209,9	151,7	112,3	136,4	137,2	145,4
Kratkoročni krediti	44,5	40,4	47,5	22,2	24,9	29,7	30,8	30,1
2.2. Krediti	6.768,8	6.647,8	6.959,7	9.586,8	11.334,5	12.175,9	12.976,1	12.983,9
2.2.1. Hrvatska narodna banka	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Kredit i zajmovi MMF-a	170,6	138,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.2. Država	1.832,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.705,0	2.849,0	2.920,2
Dugoročni krediti	1.444,6	1.672,7	1.950,8	2.286,4	2.595,3	2.705,0	2.849,0	2.920,2
Kratkoročni krediti	388,1	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.2.3. Banke	1.715,8	1.813,5	1.878,7	3.372,0	3.976,4	4.375,7	4.703,7	4.460,1
Dugoročni krediti	1.708,0	1.810,8	1.878,4	2.767,7	3.315,7	3.419,0	3.548,7	3.371,8
Kratkoročni krediti	7,8	2,6	0,3	604,2	660,8	956,7	1.155,1	1.088,4
2.2.4. Ostali sektori	3.049,7	3.022,9	3.130,1	3.928,5	4.762,8	5.095,3	5.423,4	5.603,6
Dugoročni krediti	3.003,5	2.969,0	3.103,0	3.858,3	4.637,3	4.927,8	5.222,6	5.399,7
Kratkoročni krediti	46,2	53,9	27,2	70,1	125,4	167,5	200,8	203,8
2.3. Gotovina i depoziti	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.347,9	3.315,0	3.042,4
2.3.1. Banke	464,5	718,3	1.896,9	2.736,2	3.219,0	3.347,9	3.315,0	3.042,4
2.4. Ostale obveze	341,0	325,3	400,9	411,3	529,8	443,5	503,6	593,1

^a Preliminarni podaci.

Tablica 11: Konsolidirana središnja država prema razinama državne vlasti

u milijunima kuna

	2004.	2005.			2005.				
		1. tr.	2. tr.	3. tr.	III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI (A + B)	87.019,3	19.761,0	22.706,4	24.552,4	7.041,1	7.698,8	8.261,9	7.734,8	7.816,1
A) Državni proračun	80.463,5	18.435,9	21.171,0	22.386,4	6.623,4	7.167,6	7.624,4	7.113,6	7.197,2
B) Izvanproračunski korisnici	6.555,8	1.325,1	1.535,4	2.166,1	417,7	531,1	637,5	621,2	618,9
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	129,9	9,6	10,4	9,1	1,7	3,0	2,4	2,3	1,6
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	663,1	192,1	159,9	225,8	88,7	58,2	77,3	80,0	78,0
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	15,5	5,1	5,4	4,1	2,4	2,0	2,3	1,5	0,6
4. Hrvatske vode	1.224,4	213,9	246,0	321,3	34,6	107,2	102,3	135,2	151,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	170,7	40,2	66,7	57,1	15,6	22,4	16,7	15,3	18,9
6. Hrvatske autoceste	2.295,4	470,9	580,8	822,7	163,4	208,3	259,9	230,0	185,5
7. Hrvatske ceste	1.417,8	292,4	351,2	438,6	99,8	126,5	151,4	139,4	118,9
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	575,9	95,0	85,9	94,5	10,8	1,4	7,3	15,3	62,4
9. Hrvatski fond za privatizaciju	62,9	5,9	29,1	192,9	0,7	2,3	17,8	2,2	0,9
2. RASHODI (A + B)	86.941,4	24.229,0	21.731,6	21.951,8	8.835,2	7.249,4	7.194,9	8.136,6	7.474,5
A) Državni proračun	81.861,2	23.089,4	20.397,5	20.581,6	8.516,9	6.816,1	6.723,6	7.657,0	6.999,9
B) Izvanproračunski korisnici	5.080,3	1.139,6	1.334,2	1.370,2	318,3	433,2	471,3	479,5	474,6
1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje	587,4	87,8	92,1	91,9	30,5	31,5	31,2	31,4	30,5
2. Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje	831,3	209,0	214,3	222,3	74,9	-82,2	66,8	77,6	86,8
3. Hrvatski zavod za zapošljavanje	141,3	34,5	33,9	36,5	11,0	10,9	10,2	13,7	13,2
4. Hrvatske vode	1.426,3	254,6	243,7	369,8	48,3	97,5	144,2	140,7	182,8
5. Fond za zaštitu okoliša i energetska učinkovitost	32,4	76,4	19,9	39,5	12,1	6,9	12,3	5,5	5,1
6. Hrvatske autoceste	752,3	206,5	251,0	260,5	79,5	85,0	98,0	124,3	82,7
7. Hrvatske ceste	934,6	244,1	287,7	282,3	50,7	110,6	102,5	92,7	66,5
8. Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	314,5	3,9	66,2	51,9	1,7	63,4	1,0	-11,6	1,5
9. Hrvatski fond za privatizaciju	60,1	22,7	125,5	15,6	9,5	109,6	5,2	5,2	5,5
NETO/BRUTO OPERATIVNI SALDO (1 – 2)	77,8	-4.468,0	974,8	2.600,6	-1.794,0	449,4	1.067,0	-401,8	341,6
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE (3.1. + 3.2. – 3.3.)	77,8	-4.468,0	974,8	2.600,6	-1.794,0	449,4	1.067,0	-401,8	341,6
3.1. PROMJENA NETO NEFINANCIJSKE IMOVINE	8.373,5	1.464,0	1.585,3	1.784,8	821,2	472,2	489,9	516,8	298,0
Nabava	8.648,4	1.528,0	1.693,2	1.863,2	844,6	529,6	529,5	539,3	321,7
A) Državni proračun	1.663,9	341,1	290,2	439,2	137,4	85,7	127,8	170,9	223,4
B) Izvanproračunski korisnici	6.984,5	1.186,9	1.403,0	1.424,0	707,2	443,9	401,7	368,4	98,2
Prodaja	274,9	64,0	107,9	78,4	23,4	57,4	39,6	22,5	23,6
A) Državni proračun	244,4	60,3	90,6	53,9	20,8	54,3	15,7	19,9	23,1
B) Izvanproračunski korisnici	30,5	3,7	17,3	24,6	2,6	3,1	23,9	2,6	0,5
Neto pozajmljivanje/zaduživanje (1 – 2 – 3.1.)	-8.295,6	-5.932,1	-610,5	815,8	-2.615,2	-22,9	577,1	-918,6	43,5
TRANSAKCIJE U FINANCIJSKOJ IMOVINI I OBAVEZAMA (FINANCIRANJE) (3.3. – 3.2.)	8.295,6	5.932,1	610,5	-815,8	2.615,2	22,9	-577,1	918,6	-43,5
3.2. PROMJENA NETO FINANCIJSKE IMOVINE	28,4	915,9	-91,7	853,5	152,8	-21,3	464,4	174,5	93,3
3.2.1. Tuzemna imovina	18,6	923,5	-94,4	853,5	152,8	-24,0	464,4	174,5	93,3
A) Državni proračun	138,6	330,0	390,1	837,5	-358,0	30,8	550,4	-293,7	-110,1
B) Izvanproračunski korisnici	-120,0	593,4	-484,6	16,0	510,8	-54,9	-86,1	468,2	203,4
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-7,6	2,7	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0
A) Državni proračun	9,8	-7,6	2,7	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0
B) Izvanproračunski korisnici	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. PROMJENA NETO OBEVEZA	8.324,0	6.848,0	518,8	37,7	2.768,1	1,5	-112,7	1.093,0	49,8
3.3.1. Tuzemne obveze	4.107,7	10.843,6	424,7	206,3	6.319,4	32,6	-249,0	924,6	36,8
A) Državni proračun	4.038,7	9.775,5	288,7	-47,6	5.533,2	-63,2	-299,4	548,8	32,6
B) Izvanproračunski korisnici	69,0	1.068,1	136,0	254,0	786,2	95,8	50,4	375,9	4,2
3.3.2. Inozemne obveze	4.216,3	-3.995,6	94,1	-168,6	-3.551,4	-31,1	136,2	168,4	13,0
A) Državni proračun	270,3	-4.266,3	-230,0	-328,8	-3.775,3	-159,5	125,0	-21,2	-39,1
B) Izvanproračunski korisnici	3.946,0	270,7	324,1	160,2	223,9	128,4	11,2	189,6	52,1

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica 12: Operacije državnog proračuna

u milijunima kuna

	2004.	2005.			2005.				
		1. tr.	2. tr.	3. tr.	III.	VI.	IX.	X.	XI.
1. PRIHODI	80.463,5	18.435,9	21.171,0	22.386,4	6.623,4	7.167,6	7.624,4	7.113,6	7.197,2
1.1. Porezi	47.149,9	10.330,1	12.996,1	13.917,6	3.897,0	4.384,7	4.789,7	4.327,8	4.458,0
1.2. Socijalni doprinosi	29.477,6	7.466,2	7.702,6	7.945,6	2.516,9	2.619,3	2.634,5	2.602,4	2.611,7
1.3. Pomoći	10,1	3,3	10,8	6,5	3,2	0,9	3,3	6,8	0,0
1.4. Ostali prihodi	3.825,9	636,2	461,5	516,6	206,4	162,8	196,9	176,6	127,5
2. RASHODI	83.131,1	23.341,7	20.628,5	20.787,1	8.622,7	6.879,7	6.787,5	7.783,9	7.099,2
2.1. Naknade zaposlenima	22.268,3	5.617,4	5.665,7	5.921,4	1.880,7	1.879,4	1.883,8	1.939,7	1.926,8
2.2. Korištenje dobara i usluga	4.358,7	1.435,8	1.063,4	1.100,9	621,6	368,0	353,9	378,6	330,6
2.3. Potrošnja dugotrajne imovine	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
2.4. Kamate	3.972,5	1.913,9	915,1	826,8	971,3	271,9	303,7	198,5	315,1
2.5. Subvencije	4.968,1	1.815,5	943,5	969,6	831,0	286,1	235,6	640,0	334,5
2.6. Pomoći	3.420,3	1.021,5	677,1	773,1	293,6	202,2	253,3	443,2	284,4
2.7. Socijalne naknade	39.730,9	10.241,9	10.469,8	10.305,8	3.612,3	3.571,3	3.528,1	3.420,7	3.417,1
2.8. Ostali rashodi	4.412,4	1.295,7	893,8	889,5	412,1	300,8	229,2	763,2	490,6
3. PROMJENA NETO VRIJEDNOSTI: TRANSAKCIJE	-2.667,6	-4.905,9	542,5	1.599,3	-1.999,3	288,0	836,9	-670,3	98,0
3.1. Promjena neto nefinancijske imovine	1.419,5	280,8	199,6	385,3	116,6	31,4	112,1	151,0	200,3
3.1.1. Dugotrajna imovina	1.384,6	276,1	192,9	377,4	115,6	30,0	107,8	149,3	199,2
3.1.2. Zalihe	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.1.3. Pohranjene vrijednosti	7,5	2,7	2,0	0,8	0,9	0,5	0,1	1,0	0,6
3.1.4. Neproizvedena imovina	27,3	2,1	4,7	7,1	0,1	0,9	4,1	0,7	0,4
3.2. Promjena neto financijske imovine	222,0	322,5	401,5	837,5	-358,0	33,9	550,4	-293,7	-108,8
3.2.1. Tuzemna imovina	212,2	330,0	398,8	837,5	-358,0	31,2	550,4	-293,7	-108,8
3.2.2. Inozemna imovina	9,8	-7,6	2,7	0,0	0,0	2,7	0,0	0,0	0,0
3.2.3. Monetarno zlato i SDR	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
3.3. Promjena neto obveza	4.309,0	5.509,2	58,7	-376,4	1.757,9	-222,7	-174,4	527,5	-6,5
3.3.1. Tuzemne obveze	4.038,7	9.775,5	288,7	-47,6	5.533,2	-63,2	-299,4	548,8	32,6
3.3.2. Inozemne obveze	270,3	-4.266,3	-230,0	-328,8	-3.775,3	-159,5	125,0	-21,2	-39,1

Metodološka obrazloženja nalaze se u Mjesečnom statističkom prikazu Ministarstva financija.
Napomena: Na gotovinskom načelu. Izvor: Ministarstvo financija.

Tablica I3: Dug središnje države

na kraju razdoblja, u milijunima kuna

	2000.	2001.	2002.	2003.	2004.	2005.				2006.
	XII	XII.	XII. ^a	XII.	XII.	III.	VI.	IX.	XII.	I.
1. Unutarnji dug središnje države	21.324,2	24.907,3	31.421,5	34.736,4	41.517,0	51.391,3	52.400,1	53.716,2	54.810,2	54.951,5
1.1. Unutarnji dug Republike Hrvatske	18.509,7	21.467,9	23.320,0	28.160,8	37.223,7	46.375,7	46.495,7	47.583,2	50.492,8	50.875,0
Trezorski zapisi	2.564,6	4.892,3	5.632,7	6.548,1	9.022,5	13.021,3	13.442,1	12.820,5	12.533,4	12.646,2
Instrumenti tržišta novca	14,2	7,4	0,1	0,3	–	–	–	0,7	0,9	1,0
Obveznice	14.082,5	15.415,8	15.887,9	17.422,0	23.080,1	24.570,5	24.072,1	27.299,9	30.649,2	30.533,3
Krediti Hrvatske narodne banke	0,0	–	0,5	1,4	3,3	1,7	–	0,5	1,4	0,2
Krediti banaka	1.848,4	1.152,4	1.798,8	4.189,1	5.117,8	8.782,3	8.981,5	7.461,6	7.307,8	7.694,2
1.2. Unutarnji dug republičkih fondova	2.814,4	3.439,4	8.101,5	6.575,5	4.293,3	5.015,5	5.904,4	6.133,0	4.317,5	4.076,5
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	1.686,8	1.636,1	4.460,7	3.616,4	2.040,1	1.901,7	1.853,2	1.851,9	178,1	185,0
Krediti banaka	1.127,6	1.803,3	3.640,7	2.959,1	2.253,2	3.113,9	4.051,3	4.281,1	4.139,4	3.891,5
2. Inozemni dug središnje države	39.638,8	43.319,1	43.517,5	50.137,9	55.384,4	49.992,9	51.095,5	51.788,5	51.878,1	51.729,0
2.1. Inozemni dug Republike Hrvatske	36.453,4	39.487,3	37.388,3	41.048,8	42.095,7	36.726,9	36.766,9	36.781,0	36.372,7	36.623,8
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	25.762,8	30.746,7	28.694,2	32.144,8	32.899,3	27.258,8	27.652,2	27.335,0	27.179,1	26.500,7
Krediti	10.690,6	8.740,6	8.694,1	8.904,1	9.196,4	9.468,0	9.114,7	9.445,9	9.193,6	10.123,1
2.2. Inozemni dug republičkih fondova	3.185,4	3.831,8	6.129,2	9.089,1	13.288,7	13.266,0	14.328,6	15.007,5	15.505,4	15.105,2
Instrumenti tržišta novca	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–
Obveznice	400,0	709,7	684,6	820,6	2.757,7	2.777,9	2.781,5	2.902,8	2.872,1	2.871,4
Krediti	2.785,4	3.122,1	5.444,6	8.268,6	10.531,0	10.488,2	11.547,1	12.104,8	12.633,3	12.233,8
3. Ukupno (1+2)	60.963,0	68.226,4	74.939,0	84.874,3	96.901,5	101.384,2	103.495,5	105.504,7	106.688,4	106.680,4
Dodatak: Izdana jamstva Republike Hrvatske										
– domaća	3.412,3	6.025,6	7.528,1	6.895,4	4.632,4	4.823,6	5.177,4	5.138,1	5.345,9	5.431,2
– inozemna	9.850,7	8.813,6	8.261,9	8.618,5	7.671,4	7.384,3	7.362,5	7.158,1	7.018,8	6.731,6

^a Iznimno od napomene u dijelu "Klasifikacija i iskazivanje podataka o potraživanjima i obvezama", u ovoj tablici dug Hrvatskih cesta, Hrvatskih autocesta i Državne agencije za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka u dijelu 2. Inozemni dug središnje države, reklasificiran je iz podsektora Republika Hrvatska u podsektor republički fondovi od (uključujući) prosinca 1998. godine, a u dijelu 1. Unutarnji dug središnje države od (uključujući) prosinca 2002. godine.

Tablica I3: Dug središnje države

Podaci o dugu središnje države sastavljeni su iz raspoloživih podataka i nisu usklađeni s Ministarstvom financija Republike Hrvatske. Dug središnje države sastoji se od unutarnjeg i inozemnog duga. Izvori podataka za unutarnji dug središnje države su Mjesečni statistički prikaz Ministarstva financija, Bilanca Hrvatske narodne

banke i Konsolidirana bilanca banaka. Izvor podataka za inozemni dug središnje države je statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka. U dodatku je naveden podatak o izdanim jamstvima Republike Hrvatske. Izvor podataka o domaćim jamstvima su banke, a o inozemnim jamstvima statistika inozemnog duga, koju sastavlja Hrvatska narodna banka.

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji mjesečni indeksi					
		Indeksi potrošačkih cijena			Indeksi potrošačkih cijena ^a			Cijene pri proizvođačima	Indeksi potrošačkih cijena ^b				Cijene pri proizvođačima
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge		Ukupno	Dobra	Usluge		
1994.	prosinac	100,2	100,1	100,8	100,2	97,0	95,0	108,1	94,5	
1995.	prosinac	100,2	100,2	99,8	100,5	103,7	102,4	109,3	101,6	
1996.	prosinac	100,0	100,2	99,5	100,3	103,4	102,3	108,7	101,5	
1997.	prosinac	100,7	100,3	102,3	99,9	103,8	102,7	108,2	101,6	
1998.	prosinac	89,6	90,6	86,2	100,3	100,4	100,0	100,0	105,4	104,3	109,2	97,9	
1999.	prosinac	93,1	93,4	91,8	100,6	100,8	100,0	100,3	103,9	103,1	106,5	105,9	
2000.	prosinac	98,2	98,5	96,9	100,4	100,4	100,1	100,2	105,5	105,5	105,5	111,2	
2001.	prosinac	100,5	99,8	103,5	100,4	100,4	100,5	99,0	102,4	101,3	106,8	96,9	
2002.	prosinac	102,4	100,9	108,3	100,4	100,6	99,6	99,9	101,8	101,1	104,6	102,3	
2003.	prosinac	104,1	102,5	110,6	100,3	100,2	100,5	100,0	101,7	101,6	102,2	101,0	
2004.	prosinac	106,9	105,0	114,6	100,7	100,9	100,2	99,3	102,7	102,5	103,6	104,8	
2005.	veljača	108,5	106,8	115,2	101,1	101,4	100,3	100,3	103,3	103,2	103,3	105,1	
	ožujak	109,3	107,8	115,3	100,7	100,9	100,1	100,3	103,9	104,1	103,2	105,1	
	travanj	109,0	107,3	115,8	99,8	99,6	100,3	100,3	103,5	103,5	103,5	104,5	
	svibanj	109,0	107,2	116,2	100,0	99,9	100,4	100,1	102,8	102,9	102,4	102,3	
	lipanj	108,8	106,8	116,8	99,9	99,7	100,5	99,8	102,9	103,1	102,2	102,4	
	srpanj	108,6	106,1	118,1	99,8	99,4	101,1	100,8	103,1	103,4	102,1	102,3	
	kolovoz	108,7	106,2	118,2	100,1	100,1	100,1	100,1	103,1	103,4	102,1	101,5	
	rujan	109,2	107,3	117,0	100,5	101,0	99,0	100,8	103,8	104,5	101,8	102,1	
	listopad	110,0	108,0	117,8	100,7	100,7	100,7	100,5	104,1	104,4	103,1	101,8	
	studenj	110,2	108,1	118,7	100,2	100,1	100,7	100,0	103,8	103,8	103,8	102,3	
	prosinac	110,8	108,7	119,3	100,5	100,5	100,5	99,7	103,6	103,5	104,1	102,7	
2006.	siječanj	111,5	109,1	120,8	100,6	100,4	101,3	100,5	103,9	103,6	105,2	103,2	
	veljača	112,4	109,8	122,4	100,8	100,7	101,3	100,7	103,6	102,8	106,2	103,6	

^a Od siječnja 1992. do prosinca 1997. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo. ^b Od siječnja 1992. do prosinca 1998. godine podaci se odnose na indeks cijena na malo.
Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J1: Indeksi potrošačkih cijena i cijena industrijskih proizvoda pri proizvođačima

Početak 2004. godine Državni zavod za statistiku je uveo indeks potrošačkih cijena. Taj je pokazatelj kretanja cijena izrađen u skladu s metodološkim načelima koja su postavili Međunarodna organizacija rada (ILO) i Statistički ured Europske unije (Eurostat). Dana 17. veljače objavljeno je priopćenje o kretanju indeksa potrošačkih cijena u siječnju 2004. te vremenska serija indeksa potrošačkih cijena od siječnja 2001.

DZS je naknadno izračunao i vremensku seriju indeksa potrošačkih cijena od siječnja 1998. do prosinca 2000. godine. U skladu s tim DZS je prestao objavljivati indeks cijena na malo i indeks troškova života, čija metodologija izračuna nije u zadovoljavajućoj mjeri bila usklađena s međunarodno prihvaćenim standardima. Osnovne značajke indeksa potrošačkih cijena prikazane su u Okviru 1. u Biltenu HNB-a broj 91 (2004). Prosječna godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena prikazana je u tablici Ekonomski indikatori u Biltenu HNB-a.

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Godina	Mjesec	Bazni indeksi, 2001. = 100			Lančani indeksi			Godišnji indeksi		
		Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge	Ukupno	Dobra	Usluge
1998.	prosinac	93,2	93,7	90,6	99,9	99,9	100,0
1999.	prosinac	95,9	96,4	93,3	100,1	100,1	100,1	102,9	102,9	103,0
2000.	prosinac	99,1	99,3	98,0	100,4	100,4	100,2	103,3	103,0	105,0
2001.	prosinac	100,3	100,1	101,8	99,8	99,7	100,3	101,2	100,8	103,8
2002.	prosinac	101,5	101,1	104,2	100,0	100,1	99,4	101,2	101,0	102,4
2003.	prosinac	102,7	102,0	107,3	100,2	100,1	101,0	101,2	100,9	103,0
2004.	prosinac	105,1	104,2	110,4	100,1	100,1	100,4	102,3	102,2	102,9
2005.	veljača	105,2	104,2	111,2	100,5	100,5	100,5	102,7	102,7	102,5
	ožujak	105,7	104,9	110,8	100,5	100,6	99,6	103,1	103,3	102,0
	travanj	106,4	105,5	111,6	100,7	100,6	100,8	103,6	103,7	102,9
	svibanj	106,8	105,9	112,6	100,4	100,3	100,9	103,5	103,6	103,0
	lipanj	107,2	106,1	113,7	100,4	100,2	101,0	103,5	103,7	102,6
	srpanj	107,3	105,8	116,4	100,1	99,7	102,3	103,4	103,5	103,1
	kolovoz	107,1	105,6	116,7	99,9	99,8	100,3	102,7	102,6	103,3
	rujan	107,3	106,2	114,1	100,2	100,6	97,7	103,0	103,1	102,6
	listopad	107,8	106,9	113,9	100,5	100,6	99,9	103,0	102,9	103,7
	studen	108,2	107,3	114,0	100,3	100,4	100,0	103,1	103,0	103,6
prosinac	108,3	107,2	114,5	100,1	100,0	100,5	103,0	102,9	103,7	
2006.	siječanj	107,7	106,5	114,8	99,5	99,3	100,3	102,8	102,7	103,8
	veljača	108,0	106,9	115,3	100,3	100,3	100,4	102,7	102,5	103,6

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J2: Temeljni indeksi potrošačkih cijena

Temeljni indeks potrošačkih cijena izračunava se u Državnom zavodu za statistiku, a dobiva se tako da se iz košarice dobara i usluga za izračunavanje ukupnog indeksa potrošačkih cijena isključe cijene poljoprivrednih proizvoda i administrativno regulirane cijene (među ostalim, tu su svrstane i cijene električne struje i naftnih deri-

vata). Ukupno je isključeno 111 dobara i usluga, čiji udio u košarici za izračunavanje indeksa potrošačkih cijena u 2005. godini iznosi 30,06% (od toga 6,93 postotnih bodova otpada na poljoprivredne proizvode, a 23,13 postotnih bodova na proizvode čije se cijene administrativno reguliraju). Isključivanje se provodi metodom nultog pondera.

Tablica J3: Prosječne mjesečne neto plaće

u tekućim cijenama, u kunama

Godina	Mjesec	Prosječne mjesečne neto plaće	Lančani indeksi	Godišnji mjesečni indeksi	Godišnji kumulativni indeksi
1994.	prosinac	1.646,0	119,0	153,4	233,2
1995.	prosinac	1.883,0	99,4	114,4	145,7
1996.	prosinac	2.217,0	104,4	117,7	111,8
1997.	prosinac	2.544,0	100,8	114,8	116,9
1998.	prosinac	2.935,0	104,6	115,4	112,8
1999.	prosinac	3.262,0	100,9	111,2	114,0
2000.	prosinac	3.499,0	99,9	107,3	108,9
2001.	prosinac	3.582,0	96,6	102,4	106,5
2002.	prosinac	3.839,0	98,0	107,2	105,0
2003.	prosinac	4.045,0	99,8	105,4	105,9
2004.	prosinac	4.312,0	99,1	106,6	105,9
2005.	veljača	4.193,0	99,0	104,8	104,4
	ožujak	4.390,0	104,7	105,7	104,9
	travanj	4.287,0	97,7	103,8	104,6
	svibanj	4.436,0	103,5	106,4	105,0
	lipanj	4.432,0	99,9	104,9	104,9
	srpanj	4.352,0	98,2	103,4	104,7
	kolovoz	4.417,0	101,5	105,7	104,8
	rujan	4.352,0	98,5	105,3	104,9
	listopad	4.339,0	99,7	105,1	104,9
	studen	4.595,0	105,9	105,6	105,0
	prosinac	4.473,0	97,3	103,7	104,9

Izvor: Državni zavod za statistiku

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

indeksni bodovi, originalni podaci

Godina	Mjesec	Kompozitni indeksi			Indeksi odgovora						
		Indeks pouzdanja potrošača	Indeks očekivanja potrošača	Indeks raspoloženja potrošača	I1	I2	I3	I4	I7	I8	I11
1999.	listopad	-33,7	-14,9	-46,3	-38,4	-12,1	-49,9	-17,6	35,5	-50,7	-69,7
2000.	listopad	-20,9	3,5	-32,2	-26,2	1,2	-22,0	5,7	26,9	-48,3	-63,6
2001.	listopad	-27,0	-11,4	-35,6	-29,6	-10,0	-35,9	-12,7	22,9	-41,3	-62,3
2002.	travanj	-30,8	-12,8	-39,1	-31,2	-9,7	-42,7	-15,9	28,1	-43,4	-69,3
	srpanj	-29,7	-15,1	-35,7	-29,1	-12,1	-38,3	-18,1	21,4	-39,7	-67,2
	listopad	-25,2	-8,3	-29,3	-22,6	-5,1	-31,2	-11,5	20,1	-34,1	-64,0
2003.	siječanj	-20,6	-4,0	-25,4	-23,1	-2,8	-26,5	-5,1	14,7	-26,7	-59,6
	travanj	-20,4	-4,3	-26,6	-24,5	-3,0	-27,9	-5,6	9,9	-27,3	-63,0
	srpanj	-18,6	-1,8	-20,8	-20,0	-1,1	-22,0	-2,5	12,6	-20,4	-58,0
	listopad	-22,2	-4,5	-25,0	-21,5	-2,6	-26,5	-6,4	14,7	-27,1	-65,2
2004.	siječanj	-10,5	11,4	-12,5	-12,3	11,2	-12,1	11,6	5,5	-13,0	-59,2
	travanj	-23,0	-4,0	-22,8	-20,6	-3,0	-20,2	-4,9	20,4	-27,6	-63,6
	srpanj	-21,7	-5,8	-22,4	-19,6	-2,8	-23,4	-8,8	16,4	-24,3	-58,8
	listopad	-23,9	-7,9	-22,0	-19,1	-4,1	-30,5	-11,6	22,5	-16,5	-57,3
2005.	siječanj	-19,4	-1,9	-22,4	-17,9	0,2	-27,1	-4,0	15,6	-22,3	-58,2
	travanj	-27,2	-10,7	-29,3	-26,6	-6,0	-36,1	-15,3	25,1	-25,3	-62,3
	svibanj	-26,4	-13,1	-28,6	-20,8	-7,1	-37,8	-19,1	25,0	-27,1	-54,4
	lipanj	-26,2	-11,7	-29,1	-23,8	-7,2	-36,7	-16,1	23,9	-26,8	-57,6
	srpanj	-28,1	-15,4	-27,7	-20,3	-7,3	-38,7	-23,5	25,6	-24,2	-56,1
	kolovoz	-27,4	-13,6	-27,0	-19,3	-7,9	-35,2	-19,2	26,7	-26,5	-55,8
	rujan	-29,4	-14,7	-28,7	-19,9	-7,8	-38,8	-21,6	34,3	-27,4	-54,0
	listopad	-22,9	-9,1	-24,7	-19,1	-4,3	-29,2	-13,9	23,6	-25,8	-49,8
	studeni	-23,0	-9,1	-23,1	-17,0	-4,0	-28,8	-14,1	23,1	-23,5	-50,6
	prosinac	-26,4	-13,7	-25,6	-16,4	-5,9	-34,4	-21,5	27,6	-25,9	-50,6
2006.	siječanj	-23,7	-8,4	-23,6	-14,5	-3,7	-26,6	-13,0	19,7	-29,6	-58,2
	veljača	-26,4	-11,6	-25,3	-20,3	-6,7	-29,5	-16,5	24,8	-26,0	-57,4
	ožujak	-25,3	-13,0	-25,4	-18,7	-5,9	-33,4	-20,0	22,1	-24,0	-53,3

Tablica J4: Indeksi pouzdanja, očekivanja i raspoloženja potrošača

HNB-ova anketa pouzdanja potrošača provodi se od travnja 1999. godine prema metodologiji Europske komisije pod nazivom Zajednički harmonizirani program europskih anketa pouzdanja. Ovo se HNB-ovo anketno istraživanje do travnja 2005. godine provodilo jednom u tromesečju (u siječnju, travnju, srpnju i listopadu). Od svibnja 2005. godine Hrvatska narodna banka anketno istraživanje provodi svakoga mjeseca, u suradnji s Europskom komisijom, koristeći njezinu tehniku i financijsku pomoć. Za izradu i provedbu Ankete odgovorna je jedino Hrvatska narodna banka.

Upitnik sadrži ukupno 23 pitanja kojima se ispituje percepcija potrošača glede promjena ekonomskih pojava s kojima se oni svakodnevno susreću. Na osnovi odgovora iz Ankete o pouzdanju potrošača utvrđuje se vrijednost indeksa odgovora prema zadanoj metodologiji. Iz vrijednosti indeksa odgovora izračunava se i prati kretanje triju kompozitnih indeksa: indeksa pouzdanja potrošača (IPP), indeksa raspoloženja potrošača (IRP) i indeksa očekivanja potrošača (IOP). Svaki navedeni kompozitni indeks za sebe aritmetička je sredina indeksa odgovora (I), tj. prosjek prethodno kvantificiranih odgovora na pojedina pitanja iz ankete:

$$I_i = \sum_z r_i \cdot w_i$$

gdje je: r vrijednost odgovora, w udio ispitanika koji su se opredijelili za pojedini odgovor (ponder), i pitanje iz upitnika, z ponudeni/oda-

brani odgovor, k broj ponuđenih odgovora na pojedino pitanje.

Vrijednosti navedenih indeksa kreću se u rasponu $-100 < I_i < 100$. Veće vrijednosti indeksa u odnosu na prethodno razdoblje upućuju na porast očekivanja (optimizma) u pogledu specifičnog područja obuhvaćenog pojedinim pitanjem.

U tablici su prikazane vrijednosti odabranih indeksa odgovora na pitanja:

I1: Kako se tijekom proteklih 12 mjeseci promijenila financijska situacija u vašem kućanstvu?

I2: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti financijska situacija u vašem kućanstvu?

I3: Što mislite, kako se tijekom posljednjih 12 mjeseci promijenila ukupna ekonomska situacija u Hrvatskoj?

I4: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti ukupna ekonomska situacije u Hrvatskoj?

I7: Što očekujete, kako će se tijekom sljedećih 12 mjeseci promijeniti broj nezaposlenih?

I8: S obzirom na ukupnu ekonomsku situaciju, mislite li da je sada pravo vrijeme za kupnju trajnih dobara za domaćinstvo (namještaja, stroja za pranje rublja, televizora i sl.)?

I11: Koliko je vjerojatno da ćete tijekom sljedećih 12 mjeseci uspjeti išta uštedjeti?

Komponente kompozitnih indeksa su:

IPP: I2, I4, I7 $\times (-1)$, I11

IOP: I2, I4

IRP: I1, I5, I8

Popis banaka i štedionica

1. ožujka 2006.

Banke koje imaju odobrenje za rad

1. Banka Brod d.d., Slavonski Brod
2. Banka Kovanica d.d., Varaždin
3. Banka Sonic d.d., Zagreb
4. Banka Splitsko-Dalmatinska d.d., Split
5. Centar banka d.d., Zagreb
6. Credo banka d.d., Split
7. Croatia banka d.d., Zagreb
8. Erste & Steiermärkische Bank d.d., Rijeka
9. Gospodarsko kreditna banka d.d., Zagreb
10. Hrvatska poštanska banka d.d., Zagreb
11. HVB Splitska banka d.d., Split
12. Hypo Alpe-Adria-Bank d.d., Zagreb
13. Imex banka d.d., Split
14. Istarska kreditna banka Umag d.d., Umag
15. Jadranska banka d.d., Šibenik
16. Karlovačka banka d.d., Karlovac
17. Kreditna banka Zagreb d.d., Zagreb
18. Kvarner banka d.d., Rijeka
19. Međimurska banka d.d., Čakovec
20. Nava banka d.d., Zagreb
21. OTP banka Hrvatska d.d., Zadar
22. Partner banka d.d., Zagreb
23. Podravska banka d.d., Koprivnica
24. Požeška banka d.d., Požega
25. Primorska banka d.d., Rijeka
26. Privredna banka Zagreb d.d., Zagreb
27. Raiffeisenbank Austria d.d., Zagreb
28. Samoborska banka d.d., Samobor
29. Slatinska banka d.d., Slatina
30. Slavenska banka d.d., Osijek
31. Štedbanka d.d., Zagreb
32. VABA d.d. banka Varaždin, Varaždin
33. Volksbank d.d., Zagreb
34. Zagrebačka banka d.d., Zagreb

Stambene štedionice koje imaju odobrenje za rad

1. PBZ Stambena štedionica d.d., Zagreb
2. Prva stambena štedionica d.d., Zagreb
3. Raiffeisen stambena štedionica d.d., Zagreb
4. Wüstenrot stambena štedionica d.d., Zagreb

Ostale institucije koje imaju odobrenje za rad i veliko ovlaštenje

1. Hrvatska banka za obnovu i razvitak, Zagreb

Predstavništva inozemnih banaka

1. Bank für Kärnten und Steiermark AG, Zagreb
2. Commerzbank Aktiengesellschaft, Zagreb
3. Deutsche Bank AG, Zagreb
4. Komercijalna banka a.d., Zagreb

5. LHB Internationale Handelsbank AG, Zagreb

6. San Paolo IMI S.p.A., Zagreb

Banke i štedionice u stečaju

Naziv banke/štedionice	Datum otvaranja stečaja
1. Adria štedionica d.o.o., Zagreb	12.10.2000.
2. Agroobrtnička banka d.d., Zagreb	14.06.2000.
3. Alpe Jadran banka d.d., Split	15.05.2002.
4. Cibalae banka d.d., Vinkovci	20.10.2000.
5. Glumina banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
6. Gospodarska štedionica d.d., Vrbovec	03.04.2003.
7. Gradska banka d.d., Osijek	03.05.1999.
8. Građanska štedionica d.o.o., Karlovac	03.11.1998.
9. Hrvatska gospodarska banka d.d., Zagreb	19.04.2000.
10. Ilirija banka d.d., Zagreb	06.04.1999.
11. Invest štedionica d.o.o., Zagreb	30.06.1999.
12. Kaptol banka d.d., Zagreb	25.11.2002.
13. Komercijalna banka d.d., Zagreb	30.04.1999.
14. Međimurska štedionica d.d., Čakovec	17.03.2004.
15. Neretvansko gospodarska banka d.d., Ploče	10.05.1999.
16. Slavenska štedionica d.d., Zagreb	04.12.2002.
17. Štedionica Groš banak d.o.o., Zagreb	23.04.2001.
18. Štedionica Mediteran d.o.o., Split	05.12.2001.
19. Štedionica za razvoj i obnovu d.o.o., Zagreb	02.07.2001.
20. Trgovačko-turistička banka d.d., Split	08.09.2000.
21. Županjska banka d.d., Županja	03.05.1999.

Banke i štedionice u likvidaciji

Naziv banke/štedionice	Datum pokretanja likvidacije
1. Investicijsko-komercijalna štedionica d.d., Zagreb	31.05.2000.
2. Križevačka banka d.d., Križevci	03.01.2005.
3. Primus banka d.d., Zagreb	23.12.2004.
4. Štedionica Dora d.d., Zagreb	01.01.2002.
5. Štedionica SA-GA d.d., Zagreb	31.12.2001.
6. Štedionica Zlatni vrutak d.d., Zagreb	28.12.2001.

Banke i štedionice koje su izgubile odobrenje za rad, a nisu pokrenule postupak likvidacije

Naziv banke/štedionice	Datum oduzimanja odobrenja za rad
1. Hibis štedionica d.d., Zagreb	07.03.2001.
2. Marvil štedionica d.d., Zagreb	08.06.2001.
3. Zagrebačka štedionica d.d., Zagreb	22.03.2000.

Članovi Savjeta i rukovodstvo Hrvatske narodne banke

1. ožujka 2006.

Članovi Savjeta Hrvatske narodne banke

Predsjednik Savjeta	dr. sc. Željko Rohatinski
Članovi Savjeta	prof. dr. sc. Mate Babić dr. sc. Alen Belullo prof. dr. sc. Božidar Jelčić dr. sc. Branimir Lokin Čedo Maletić Relja Martić mr. sc. Adolf Matejka mr. sc. Damir Novotny prof. dr. sc. Silvije Orsag mr. sc. Tomislav Presečan dr. sc. Sandra Švaljek dr. sc. Boris Vujčić dr. sc. Branko Vukmir

Rukovodstvo Hrvatske narodne banke

Guverner	dr. sc. Željko Rohatinski
Zamjenik guvernera	dr. sc. Boris Vujčić
Viceguverner	Čedo Maletić
Viceguverner	Relja Martić
Viceguverner	mr. sc. Adolf Matejka
Viceguverner	mr. sc. Tomislav Presečan

Izvršni direktori

Sektor za istraživanja i statistiku	mr. sc. Ljubinko Jankov
Sektor za centralnobankarske operacije	Irena Kovačec
Sektor za devizne poslove	
Sektor bonitetne regulative i nadzora banaka	Marija Mijatović-Jakšić
Sektor plana, analize i računovodstva	mr. sc. Diana Jakelić
Sektor platnog prometa	Neven Barbaroša
Sektor za informatičke tehnologije	mr. sc. Mario Žgela
Sektor podrške poslovanju	Boris Ninić
Sektor za međunarodnu suradnju	mr. sc. Michael Faulend

Kratice i znakovi

b.b.	– bazni bod
BDP	– bruto domaći proizvod
BDV	– bruto dodana vrijednost
BZ	– blagajnički zapisi
CPI	– Consumer Price Index
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka
dep.	– depoziti
dr.	– drugo
DZS	– Državni zavod za statistiku
energ.	– energija
EMU	– Ekonomska monetarna unija
ESB	– Europska središnja banka
EU	– Europska unija
eviden.	– evidencija
fik.	– fiksni
Fina	– Financijska agencija
FZOEU	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
GFS	– metodologija MMF-a za statistiku javnih financija (Government Finance Statistics)
GOP	– granična obvezna pričuva
HAC	– Hrvatske autoceste
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak
HC	– Hrvatske ceste
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju
HNB	– Hrvatska narodna banka
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje
IER	– indeks ekonomskog raspoloženja
ind.	– individualni
industr.	– industrijski
IOP	– indeks očekivanja potrošača
IPDT	– indeks pritiska na devizno tržište
IPP	– indeks pouzdanja potrošača
IRP	– indeks raspoloženja potrošača
MF	– Ministarstvo financija
mil.	– milijun
mlrd.	– milijarda
MMF	– Međunarodni monetarni fond
NIA	– neto inozemna aktiva
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti
NN	– Narodne novine
NRP	– Neto raspoložive pričuve
OP	– obvezna pričuva
PDV	– porez na dodanu vrijednost
PPI	– Producer Price Index
pojed.	– pojedinačne
potr.	– potrošnja
pr.	– proizvodi
prod.	– prodavaonica
RH	– Republika Hrvatska
RTGS	– Real-Time Gross Settlement
SDA	– Središnja depozitarna agencija
SDR	– posebna prava vučenja
SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
tis.	– tisuća

TNZ	– Tržište novca Zagreb
tr.	– tromjesečje
trg.	– trgovina
TZ	– trezorski zapisi
ZOMIO	– Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju
ZOPIMIO	– Zakon o osnovnim pravima iz mirovinskog i invalidskog osiguranja

Kratice za države

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SE	– Švedska
SK	– Slovačka

Kratice za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– hrvatska kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– japanski jen
SIT	– slovenski tolar
USD	– američki dolar

Znakovi

–	– nema pojave
....	– ne raspolaže se podatkom
0	– podatak je manji od 0,5 upotrijebljene jedinice mjere
∅	– prosjek
a, b, c, ...	– oznaka za napomenu ispod tablice i slike
*	– ispravljen podatak
()	– nepotpun, odnosno nedovoljno provjeren podatak

